কামপুৰ মহাবিদ্যালয়

স্থাপিত ১৯৬৮ চন

আলোচনী

২০১২-১৩ বৰ্ষ

তত্ত্বাৱধানত
শ্ৰীৰূপা লস্কৰ
শ্ৰীনলিনী বৰা

সম্পাদিকা
শ্ৰীনিহা ডেকাৰজা

মহাবিদ্যালয় ক্ৰীড়া সপ্তাহ সমাৰোহ

কামপুৰ মহাবিদ্যালয়
আলোচনী

২০১২-১৩ বর্ষ

স্থাপিত ১৯৬৮ চন

আলোচনী সম্পাদিকা
শ্ৰীনিহা ডেকাৰজা

তত্বাৱধায়িকাদ্বয়
শ্ৰীৰূপা লস্কৰ
শ্ৰীনলিনী বৰা

স্থাপিত ১৯৬৮ চন

কামপুৰ মহাবিদ্যালয় বছৰেকীয়া
আলোচনী ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত চান্দমিন আহমেদৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত,
সম্পাদিকা নিহা ডেকাৰজা দ্বাৰা সম্পাদিত
আৰু গিগাবাইট্‌চ্‌ প্ৰেছ এণ্ড পাব্লিকেশ্যনৰ দ্বাৰা মুদ্ৰিত।

সম্পাদনা সমিতি

কামপুৰ মহাবিদ্যালয় আলোচনী

শ্ৰীচান্দমিন আহমেদ, ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ, সভাপতি
শ্ৰীহীৰেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা, উপদেষ্টা
শ্ৰীতফাজুল হুছেইন, উপদেষ্টা
শ্ৰীভানু শইকীয়া, উপদেষ্টা
শ্ৰীপূৰ্ণানন্দ নাথ, উপদেষ্টা
শ্ৰীৰূপা লস্কৰ, তত্বাৱধায়িকা
শ্ৰীনলিনী বৰা, তত্বাৱধায়িকা
শ্ৰীপদুম কাকতি, সদস্য
শ্ৰীৰিজু লস্কৰ, সদস্য
শ্ৰীপ্ৰশান্ত লস্কৰ, সদস্য
শ্ৰীনেহা ডেকাৰজা, আলোচনী সম্পাদিকা

বেটুপাতৰ পৰিকল্পনা

শ্ৰীনলিনী বৰা

মুদ্ৰণ

গিগাবাইট্‌চ্‌ প্ৰেছ এণ্ড পাব্লিকেশ্যন
মিলনপুৰ, নগাঁও (অসম)

উচৰ্গা

ড° ভূপেন হাজৰিকা

ড° মামণি ৰয়ছম গোস্বামী

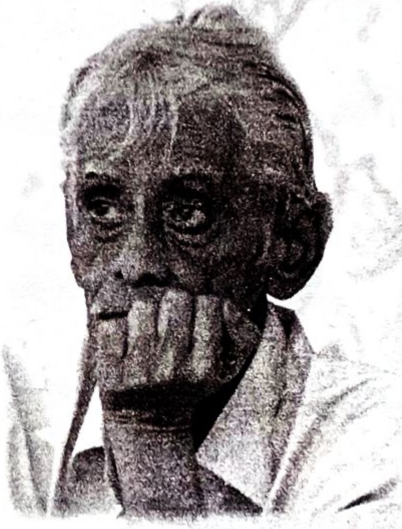

হীৰেণ ভট্টাচাৰ্য

বিশ্বশিল্পী শ্ৰদ্ধাৰ ড° ভূপেন হাজৰিকা, জ্ঞানপীঠ বঁটা বিজয়িনী ড° মামণি ৰয়ছম গোস্বামী আৰু সুগন্ধী পখিলাৰ কবি হীৰেণ ভট্টাচাৰ্য দেৱৰ নামত কামপুৰ মহাবিদ্যালয় আলোচনী (২০১২-১৩) খনি উচৰ্গা কৰিলো।

শ্ৰদ্ধাৰে -
সম্পাদনা সমিতি

ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মা, এম এ, এল এল বি, পি এইচ ডি
মন্ত্ৰী
শিক্ষা, স্বাস্থ্য ও পৰিয়াল কল্যান
আৰু অসম চুক্তি ৰূপায়ণ বিভাগ

অসম সচিবালয়, দিশপুৰ, গুৱাহাটী-৬
দূৰভাষ ঃ (০৩৬১) ২২৩৭৩০১ (কাঃ)
২২৩৭০১২ (ফেক্স)
২২৬৮৪১৯ (বাঃ)

দিনাংক ঃ ১৭-০৪-২০১৩

শুভেচ্ছা বাণী

কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ৰ বছেৰেকীয়া আলোচনী, ২০১২-১৩ বৰ্ষ, খন প্ৰকাশৰ প্ৰস্তুতি লোৱা বুলি জানিবলৈ পাই সুখী হৈছো।

উচ্চ শিক্ষানুষ্ঠানখনৰ বিদ্যাৰ্থীবৃন্দৰ সৃষ্টিশীল প্ৰতিভা বিকশিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষানুষ্ঠান সমূহৰ বছেৰেকীয়া আলোচনী খন সহায়ক স্বৰূপ। গতিকে এই আলোচনীৰ প্ৰকাশ ৰোধ কৰাটো সমীচিন নহয়।

আমি আশা ৰাখিছো, শিক্ষাৰ্থীৰ মৌলিক গুণাৱলী আৰু বৌদ্বিকতা বিকাশ কৰাৰ প্ৰদ্দচষ্টা শিক্ষানুষ্ঠান খনৰ শিক্ষাগুৰু সকল তেওঁলোকৰ পবিত্ৰ সেৱাত অনাবিল আনন্দেৰে যত্নপৰ হৈ থাকিব।

উচ্চ শিক্ষানুষ্ঠান খনে ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ প্ৰস্তুত কৰিবলৈ লোৱা আলোচনী খনে বিদ্যাৰ্থীবৃন্দৰ লগতে ৰাইজৰ বিশেষ সমাদৰ লাভ কৰিব বুলি আন্তৰিকতাৰে কামনা কৰিলো।

কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ উন্নতি কামনা কৰিলো।

(ড° হিমন্ত বিশ্ব শৰ্মা)

Mr. Sabharam Mazumdar
Rtd. Principal & President,
G.B. Kampur College

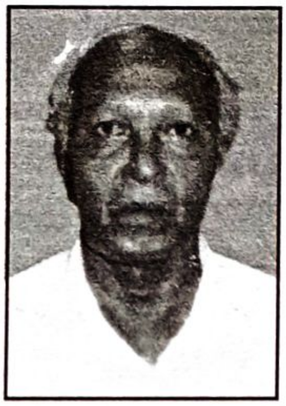

Message

I am immensely pleased to know that Kampur College is publishing the college magazine for the session 2012-13.

I wish grand success and hope that it will be valuable to the teachers, students and the society as a whole.

(Mr. Sabharam Mazumdar)

অধ্যক্ষৰ একাষাৰ

নগাঁও জিলাৰ দক্ষিণ প্ৰান্তত বানাক্ৰান্ত কামপুৰ অঞ্চলৰ একমাত্ৰ উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ে আজি ৪৫ বছৰত ভৰি দিলেহি। এই সুদীৰ্ঘ কালছোৱাত প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ মাননীয় শ্ৰীযুত কৃষ্ণানন্দ শৰ্মাবৰুৱাদেৱে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পাছত (১৯৯৬ চন) ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ হিচাপে প্ৰয়াত তৰুণ চন্দ্ৰ শইকীয়াকে আদি কৰি বহু কেইজনে কাৰ্য নিৰ্বাহ কৰিব লগীয়া হৈছিল। স্থায়ী অধ্যক্ষ হিচাপে ড° অৰুণ কুমাৰ ৰাউটৰয়ে যোগদান কৰি কেইবছৰমান কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰাৰ পাছত তেখেতৰ বিত্তীয় খেলি-মেলিৰ বাবে অধ্যক্ষক আঁতৰাই থৈ, আকৌ মোক পৰিচালনা সমিতিয়ে ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ হিচাপে ২০১১ চনৰ নৱেম্বৰ মাহৰপৰা কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি থাকিবলৈ অনুমতি প্ৰদান কৰে। ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ সকলৰ সীমাবদ্ধতাৰ মাজত কৰ্তব্য পালন কৰিবলগীয়া হোৱাত আশানুৰূপ ধৰণে সফলতা লাভ কৰিব নোৱাৰে। এনে ক্ষেত্ৰত কাম কৰাৰ স্পৃহা থাকিলেও বিকাশৰ পৰিকাঠামো অধিক গতিত আগুৱাই নিয়াত বিধি পথালি আহি পৰে। ফলত মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নয়ন সুস্থ, সবল আৰু আশানুৰূপ ধৰণে বিকাশ নহয়।

সম্প্ৰতি অসমত উচ্চ শিক্ষাৰ সম্প্ৰসাৰণ যিটো গতিত আগবাঢ়িছে সেই অনুপাতে শিক্ষাৰ গুণগত মানদণ্ড আগবঢ়া যেন অনুমান নহয়। বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগে বিদ্যায়তনিক দিশৰ উন্নতিকল্পে আন্তঃগাঁথনি, শিক্ষাৰ গুণগত মানদণ্ডৰ বিকাশ সাধনৰ লক্ষ্যৰে NAAC নামৰ অনুষ্ঠানৰ জন্ম দিছে। এই অনুষ্ঠানটোৰ নিৰবছিন্ন প্ৰচেষ্টাত ভাৰতবৰ্ষৰ লগতে অসমৰ উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান বিলাকৰ আন্তঃগাথনি সঁচাকৈয়ে চকুত লগা হৈছে। NAAC নামৰ অনুষ্ঠানটিয়ে বিশ্ববিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ অভূতপূৰ্ব পৰিবৰ্তন আনিছে।

শিক্ষকসকল সমাজৰ ধৰণী। শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষক সকলৰ প্ৰতি মোৰ বিনম্ৰ অনুৰোধ তেওঁলোক উচৰ্গিত, কৰ্তব্যনিষ্ঠ আৰু সামাজিক দায়বদ্ধতাক পাথেয় কৰি কৰ্তব্য পথত আগবাঢ়িলে। সমাজে নিশ্চয় তেওঁলোকক আকোৱালি ল'ব। এই মহাবিদ্যালয়খনৰ যিসকল বিদ্যানুৰাগীৰ আশাশুধীয়া প্ৰচেষ্টাত (যদিও অধিক সংখ্যক আজি প্ৰয়াত) জন্মলাভ কৰিছিল, মহাবিদ্যালয়ৰ বিদ্যায়তিনক দিশৰ উন্নতিয়ে নিশ্চয় তেখেতসকলৰ অন্তৰ পুলকিত কৰিব। যিসকল আজিও সুস্বাস্থ্যৰে কৰ্মৰত হৈ আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন দিশত সু-পৰামৰ্শ দি আমাক অনুপ্ৰাণিত কৰি আছে তেখেতসকলেও এই মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতিত নিশ্চয় গৌৰৱবোধ কৰিব।

জয়তু কামপুৰ মহাবিদ্যালয়।

— চান্দমিন আহমেদ

ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ, কামপুৰ মহাবিদ্যালয়

পৰিচালনা সমিতিৰ সম্পাদকৰ একাষাৰ

সৃজনীশীল সম্ভাৱনাৰ হেঁপাহত প্ৰাণোচ্ছল মনৰ তাগিদাৰে মুখৰ হৈ উঠা আমাৰ হেপাহৰ কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী। সময়ৰ অগ্ৰগতিৰ লগে লগে মানৱ সভ্যতাৰ গতি প্ৰগতিয়েও নতুন যাত্ৰা লাভ কৰিছে। মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী বাবে সংগৃহীত কবিতা, প্ৰবন্ধ, গল্প, উপন্যাস আৰু মহাবিদ্যালয়লৈ অহা জ্ঞানী-গুণী ব্যক্তিৰ সান্নিধ্য, শৈক্ষিক দিশৰ উন্নত ফলাফল, বিভিন্ন দিশত শিক্ষাৰ্থীসকলৰ কৃতিত্ব আদি নানা অভিজ্ঞতাই চহকী কৰিছে, গৌৰান্বিত কৰিছে আৰু ভৱিষ্যতৰ বাবে অধিক দায়িত্বশীল হোৱাৰ শিক্ষা প্ৰদান কৰিছে আমাক। সেয়েহে কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ে বছৰত অন্ততঃ একোখনকৈ আলোচনী প্ৰকাশ কৰি উলিওৱাটো বাঞ্ছনীয়, যাতে প্ৰতিভাবান ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে ছাত্ৰ জীৱনৰ পৰাই তেওঁলোকৰ সাহিত্য প্ৰতিভা বিকাশৰ সুযোগ পায়, এই উদ্দেশ্য আগত ৰাখি আমি কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষই আলোচনীখন প্ৰকাশৰ বাবে আগবাঢ়িছোঁ। মই আশা ৰাখিছোঁ যে আলোচনীখনে জনসাধাৰণৰ মানসপটত কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিচ্ছবি উজ্বলাই ৰাখি মহাবিদ্যালয়ৰ সুনাম বৃদ্ধি কৰিব।

— হীৰেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা

সম্পাদক, মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি

আলোচনী সম্পাদিকাৰ একাষাৰ

জয়জয়তে নগাঁৱৰ অঞ্চলৰ যি সকল মহান ব্যক্তিৰ মহান ত্যাগৰ বিনিময়ত কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ে জন্ম লাভ কৰিছিল সেইসকললৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰিছোঁ। লগতে মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয়, সমূহ শিক্ষাগুৰু আৰু সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰে মই আলোচনী সম্পাদিকাৰ পদত বিনা প্ৰতিদ্বন্দ্বিতাৰে নিৰ্বাচিত হওঁ।

ছাত্ৰনং অধ্যয়ন তপঃ। কিন্তু আজিৰ E learning, Internet ৰ যুগত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত কিতাপ পঢ়াৰ প্ৰতি আগ্ৰহ কমি অহা যেন পৰিলক্ষিত হৈছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে যেন কেৱল নম্বৰ লাভৰ বাবেহে পঢ়ে। আজিৰ প্ৰতিযোগিতাৰ যুগত ফেৰ মাৰিব পৰাকৈ নিজকে প্ৰস্তুত কৰিবলৈ হ'লে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল কেৱল পাঠ্যক্ৰমৰ মাজতে সীমাবদ্ধ থাকিলে নহ'ব। তেওঁলোকে জ্ঞান লাভৰ বাবে বিভিন্ন ভাষাৰ, বিভিন্ন বিষয়ৰ কিতাপ, আলোচনী, বাতৰি-কাকত আদিও পঢ়িব লাগিব। কিতাপৰ জ্ঞানৰ লগতে এই সময়ত আটাইতকৈ প্ৰয়োজন নৈতিক শিক্ষাৰ। প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী নৈতিক শিক্ষাৰে শিক্ষিত হ'লেহে আমাৰ সমাজখনৰ উন্নতি সম্ভৱ হ'ব। বিজ্ঞানৰ অৱদান সমূহক ছাত্ৰ সমাজে ভাল কামতকৈ বেয়া কামত বেছিকৈ ব্যৱহাৰ কৰাও পৰিলক্ষিত হৈছে। উদাহৰণস্বৰূপে Mobile Phone ৰ অপব্যৱহাৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শাৰিৰীক, মানসিক, আধ্যাত্মিক, সামাজিক সকলো দিশতে বহুল ক্ষতি কৰিছে। সেয়েহে এই প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে মই সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিজ্ঞানৰ অৱদান সমূহক গঠনমূলক কামত ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আহ্বান জনালোঁ।

৪৪ বছৰ গৰকা আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা ইতিমধ্যে বহু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে সু-খ্যাতিৰে স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰি শিক্ষা, সংস্কৃতি, সাহিত্য বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে। মহাবিদ্যালয় আলোচনী খনে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বৌদ্ধিক বিকাশত যথেষ্ট বৰঙণি আগবঢ়াই আহিছে। সেয়েহে এই আলোচনীৰ সম্পাদিকা হিচাপে আলোচনীখন প্ৰকাশ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত মই অনিবাৰ্য কাৰণ বশতঃ বিশেষ ভূমিকা ল'ব নোৱাৰিলেও ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ পৰা লেখা সংগ্ৰহ কৰাৰ প্ৰাৰম্ভিক কামটো আৰম্ভ কৰিছিলোঁ। আলোচনী সম্পাদিকাৰূপে মই কিমানখিনি সফল হৈছিলোঁ সেয়া ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিচাৰ্য বিষয়। শেষত মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক- অধ্যাপিকা, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, মহাবিদ্যালয় আলোচনী সকলোৰে দীৰ্ঘায়ু কামনা কৰিলোঁ।

— নিহা ডেকাৰজা
আলোচনী সম্পাদিকা

সূচীপত্ৰ

■ কবিতা

- বসন্ত ■ পদুম কাকতি ■ ১৯
- ভূপেন মামালৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি ■ দিপাঙ্কৰ পাটৰ ■ ১৯
- উপলব্ধি জীৱনৰ ■ কস্তুৰী বৰা ■ ২০
- সুগন্ধি পখিলাৰ কবি ■ প্ৰাঞ্জল লস্কৰ ■ ২০
- বিষণ্ণতা ■ পবিতা বৰদলৈ ■ ২১
- সেউজীয়া উপত্যকাটোৰ পৰা তুমি ৰিঙিয়াই আছা ■ দিপক নাথ ■ ২১
- জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানুহ ■ ডেইজী পাটৰ ■ ২২
- অসমীয়া ■ পূজা বৰা ■ ২২
- নিষ্ঠুৰতা ■ বন্দনা বৰদলৈ ■ ২৩
- বৰষুণ ■ হিৰক জ্যোতি ভূঞা ■ ২৩
- কপিলী ■ মিছ মেহজেবিন আহমেদ ■ ২৪

■ প্ৰবন্ধ

- ভূগোল বিজ্ঞানৰ প্ৰাসঙ্গিকতা ■ গায়ত্ৰী বৰুৱা ■ ২৭
- শিক্ষা ■ লক্ষ্মী বৰা ■ ২৯
- বিহুমঞ্চ ঃ সাংখ্যিক বৃদ্ধি আৰু সংস্কৃতিৰ বিকৃতকৰণ ■ দিপু মণি হাজৰিকা ■ ৩০
- ভাৰতৰ বুলবুল সৰোজনী নাইডু ■ জ্যোতিষ্মা লস্কৰ ■ ৩১
- 'কৈশোৰ অপৰাধ' এক সামাজিক সমস্যা ■ নিহা ডেকাৰজা ■ ৩৩
- ডিমাছা সকলৰ সমাজৰ চমু আভাস ■ পল্লৱী লস্কৰ ■ ৩৫
- অসমীয়া উপন্যাস সাহিত্যলৈ ৰজনীকান্ত বৰদলৈদেৱৰ অৱদান ■ উষা বৰা ■ ৩৭
- অসমীয়া পৰিয়ালত এগৰাকী গৃহিণীৰ ভূমিকা ■ নীৰাক্ষি মজুমদাৰ নাথ ■ ৪৩
- ড° ভূপেন হাজৰিকা আৰু মানৱ প্ৰেম ■ নমিতা বৰঠাকুৰ ■ ৪৭
- দক্ষিণ ভাৰতৰ বিয়া ■ ৰূপা লস্কৰ ■ ৫০
- শিক্ষক দিৱস উদযাপনৰ আনন্দৰে ■ ধ্ৰুৱ শইকীয়া ■ ৫২
- জানিবলগীয়া কথা ■ মুনমুন কাকতি ■ ৫৪

■ গল্প

- পৰুৱা আৰু ভেকুলী ■ ৰূপন টেৰণ ■ ৫৭
- মূল ঃ কাৰ্বি লোক কথা অনুবাদ হৃদয়ত বিষাদৰ চুম্বন ■ অৰ্চনা দেৱী ■ ৫৮
- বহুৰূপী মালাৰ ৰং ■ ৰশ্মিৰেখা বৰা ■ ৬১
- অসময়ত ৰুদ্ৰ বীণা ■ পূৰ্ণানন্দ নাথ ■ ৬২
- আকাশীলতাৰ দস্তাবেজ ■ মিনি দেৱী ■ ৬৫

■ **ENGLISH SECTION :**

- **Dr. Bhupen Hazarika– The legend** ■ Swarup Banerjee ■ ৭৭
- **Important National Parks of Assam** ■ Lucky Saha ■ ৫৮
- **Last of the Romantic poets** ■ Nripam Kumar Nath ■ ৮০
- **How to Promote Worthy Children** ■ Raju Chetry ■ ৮১
- **Life of Michael Jackson** ■ Anupam Dutta ■ ৮২
- **Zubeen Garg–The Musical Sensation** ■ Hemanga Bikash Nath ■ ৮৩
- **APRILFOOL** ■ Anjana Saikia ■ ৮৪
- **Renaissance the Revival...** ■ Mridusmita Saikia ■ ৮৫
- **The History of Dinosaur** ■ Tapash Chakraborty ■ ৮৭
- **Kampur College "The Paradise"** ■ Nancy Engtipi ■ ৮৮
- **Characteristics of successful people** ■ Papari Laskar ■ ৮৯
- **The first Indian to get Bharat Ratna Award** ■ Ranju Dutta ■ ৯০
- **Kashmir Crisis** ■ Prof. C. Ahmed ■ ৯১
- **'Mental Health and its impact...** ■ Jafazzal Hussain ■ ৯৪
- **Prospects and Problems of Wetland...** ■ Riju Laskar ■ ৯৭
- **LAI HARAOBA The Ritual...** ■ Dr. Karam Ibunghan Singha ■ ১০০
- **Changing Role of Teachers in Society** ■ Parul Bhuyan ■ ১০৩
- **Let's Dream** ■ Nalini Bora ■ ১০৫

■ हिन्दी विभाग

- साहित्य और शुद्ध तत्व: ■ भूपेन चन्द्र शर्मा ■ ১০৯
- हम दीपक हैं ■ पिंकु कुमारी डेका ■ ১১০
- समाज के प्रति कबीर की शिक्षा ■ प्रियंका देवी ■ ১১১
- असहाय नारी ■ पूजा देवी ■ ১১৩
- नथूराम गोड्से का देशप्रेम ■ प्रशांत लस्कर ■ ১১৫

কবিতা শিতান

বসন্ত

পদুম কাকতি, সহ-অধ্যাপক

(১)
বিগত জীৱনৰ অভিজ্ঞতাৰ
প্ৰজ্ঞাৰে উপলব্ধ,
তুমি আহিবা।
অপেক্ষাৰত মই।
ৰতোবালৰ কোলাত আশ্ৰিত
তোমাৰ প্ৰতীক্ষাত।
মাথো নিৰৱতা
নিৰৱচ্ছিন্ন সোঁত
প্ৰকৃতিৰে নিয়ম
শূন্যতাই একমাত্ৰ সত্য।

(২)
তোমাৰ সেউজী কোলাত উঠি
বৰদৈচিলাজনীৰ কিমান যে
আনন্দ,
কেতিয়াবা ;
প্ৰকাশৰ আতিশয্যই
ভাঙে নাচনীৰ আশাৰ সপোন।

(৩)
ন-বোৱাৰী পুৱা
আজি কালি নাহে
সেই বাবেই নেকি?
তোমাৰ সুন্দৰতাত
পুৱা নিশাৰ মঞ্চৰ
নাচনীৰ দুখ লগা
মিচিকিয়া হাঁহি। ■

ভূপেন মামালৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

দিপাঙ্কৰ পাটৰ, স্নাতক প্ৰথম ষান্মসিক

কিয় জানো, মোৰ মনটোৱে দেখোন
মানি ল'ব পৰা নাই,
ভূপেন মামা চিৰ নিদ্ৰাত পৰিলা শুই!
সঁচাকৈয়ে আঁতৰি গ'লা!
ভাবিলেই অনুভৱ হয়, যেন
হৃদয়ৰ নিভৃত কোণত মোৰ
স্তব্ধ হৈ গ'ল সময়, পৃথিৱী সকলো।
চাৰিওফালে কেৱল শূন্যতা, আৰু শূন্যতা
প্ৰতিটো পলেই যেন বিষাদ আৰু বেদনা!
সুখৰ দিনত,
আহিছিলা তুমি, পুৱতি সুৰুযৰ দৰে
গানেৰে দীপ্ত সুৰুযৰ পোহৰ বিলাবলৈ।
'মানুহে মানুহৰ বাবে' গাই গাই তুমি
বুঢ়া লুইতৰ বিস্তীৰ্ণ পাৰ উপচাই দিলা,
আৰু মই,
তোমাৰ 'হেজাৰ গীতৰ' সামান্য শ্ৰোতা হৈ
চাই ৰ'লো আকাশ চুব খোজা তোমাৰ বিশালতাক।
গীতেৰে সুৰেৰে 'সাগৰ সঙ্গমত' সাঁতুৰি
ক্লান্ততো নোহোৱা তুমি।
'এৰা বাটৰ সুৰে'ৰে গীত গাই তুমি
'প্ৰতিধ্বনি'ত হ'লা হেজাৰ প্ৰাণত।
তুমিতো মৰিব নোৱাৰা! ভালপোৱাৰ সঞ্জীৱনীয়ে
'অ-মৃত' কৰিলে যে তোমাক।
হে অপৰাজেয় তোমাক নমস্কাৰ। ■

উপলব্ধি জীৱনৰ

কস্তুৰী বৰা, স্নাতক তৃতীয় যাণ্মসিক

অচিন সুহুৰি শুনি লৱৰি আহিছিলোঁ এৰি
মৰমৰ চিনাকি
দেউতাৰ পদুলি
কিন্তু বুজিলো এতিয়া দুষ্ট যৌৱন প্লাৱিত
জীৱনৰ ভুলৰ বলিয়া গধূলি।
সহিব নোৱাৰি জীৱনৰ যাতনা প্ৰচুৰ
নামানিলোঁ বুজনি বিবেকৰ কতনা
ভুলতে গোলাপৰ কাঁইটকে ল'লোঁ
নেভাবিলোঁ এবাৰো জীৱন যে মহঙা।
পণ আছে মোৰ উভতি যোৱাৰ
ভুলবোৰ ফুললৈ কৰি সলনি
চলনাৰ মায়াজাল ফালি
য'ত থাকিব পোহৰৰ ৰ'দালি। ■

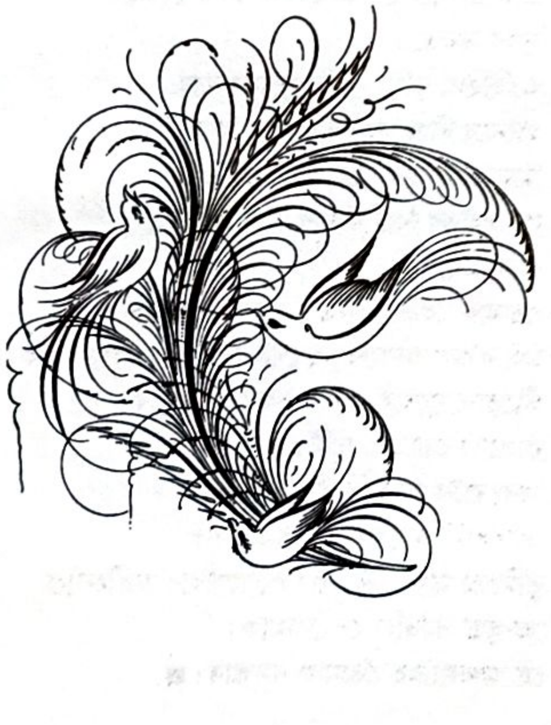

সুগন্ধি পখিলাৰ কবি

প্ৰাঞ্জল লস্কৰ, স্নাতক প্ৰথম যাণ্মসিক

শইচ, পথাৰ আৰু মানুহ
তুমি তাৰ নাম থলা জীৱন।
বোকা পানী, কেঁচা মাটিৰ হেঁপাহত
উদ্ভাসিত হয় তোমাৰ হৃদয়।
সহজ-সৰল ক্ষীণকায় দেহ
দৃষ্টি আছে যাৰ আকাশ চুই,
'সুগন্ধি পখিলা'ৰ খেলা
শীৰ্ণ হাতে মুকলি কৰে শব্দৰ মেলা।
তোমাৰ মৰিবৰ বয়স হোৱা নাছিল,
কাব্যৰ পথাৰত শব্দৰ খেলা
সিঁচিবলৈ প্ৰেমৰ বীজ,
বাকী ৰ'ল গানৰ পিপাসা।
'স্নেহতীৰ্থ'ত আজি নাই যে 'হীৰু দা'। ■

বিষণ্ণতা

পবিতা বৰদলৈ, স্নাতক তৃতীয় ষান্মসিক

তুমি নাথাকিলে
এনে লাগে যেন
একোৱেই নাই।
বহু কথা উপচি থাকে
কেৱল তোমাৰ বাবে।
সেউজীয়া বুকুৰ উপত্যকাই
উমান লয় ওপঙি অহা বতাহত
তোমাৰ বতৰা।
তুমি আহিবানে,
শুনিবানে ৰিক্ত হৃদয়ৰ মোৰ
উমাল মৰমৰ দুখৰ গান।
তুমি নেথাকিলে,
ভাব হয় যেন একোৱেই নাই!
দুচকুত ভাঁহি থাকে মোৰ
সুগভীৰ মনৰ বিষণ্ণতা।
মাথো বিষণ্ণতা।
তুমি আহিবানে সঘনে
বুজ ল'বলৈ মোৰ
হৃদয়ৰ বিষাদ কিম্বা আনন্দৰ।
তুমি নাথাকিলে
ভাব হয় যেন একোৱেই নাই,
কেৱল বিষণ্ণতা
বিষণ্ণতাৰ সুদৃঢ় শূন্যতা। ■

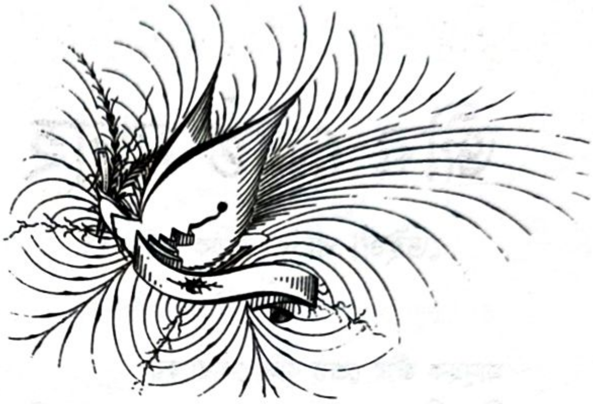

সেউজীয়া উপত্যকাটোৰ পৰা তুমি ৰিঙিয়াই আছা

দিপক নাথ, স্নাতক তৃতীয় ষান্মসিক

সেউজীয়া উপত্যকাটোৰ পৰা
তুমি ৰিঙিয়াই আছা,
যাওঁ বুলি যাব পৰা নাই
তোমাৰ কাষলৈ।
কওঁ বুলিও ক'ব পৰা নাই
ভালপোৱাৰ সেউজ বুলীয়া মাত।
কাঁইটীয়া পথ
নগ্ন দুভৰি ৰাঙলি কৰি
বুকুৰ হাবিয়াস, সেউজ সপোন তোমাৰ
বুকুত অস্থিৰতা
মনত হেঙুলীয়া সপোন
সিয়ো যে বন্দী
তিক্ততাৰ ৰাঙলি হাচতিত।
কি কৰিবা! নিৰুপায় যে মই
জীৱন হয়তো এনেকুৱাই
যি কেৱল ৰৈ ৰৈ শুনিব খোজে
দুপৰ নিশাৰ বাঁহীৰ মাত। ■

জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানুহ

ডেইজী পাটৰ, স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

মানুহক জীৱ শ্ৰেষ্ঠ বুলি কোৱা হয়
কিন্তু কিয়?
মানুহে সেই ভূষণ স্বৰূপ শ্ৰেষ্ঠতা
বজাই ৰাখিব পাৰিছে জানো?
মোৰ মনে কয়, নাই!
নাই পৰা।
মানুহে কেৱল ভদ্ৰতাৰ মুখাৰে
ঢাকি ৰাখে, নিজৰ দৈন্য, মূঢ়তা
কোনেও নজনাকৈ, কোনেও নেদেখাকৈ।
কোনে জানে এই ভদ্ৰতাৰ ওৰণিৰ তলত
লুকাই আছে!
হিংস্ৰ এক পশু, দানৱৰ ৰক্তবীজ।
ৰক্তবীজৰ বাবেই, জানা এই ৰক্তবীজৰ বাবেই
হেৰাই যায় কপালৰ ৰাঙলী সূৰুয,
শূন্যতাই ছুন পেলায় মৰমৰ কোমল পথাৰ।
এয়াই নেকি মানুহৰ
সভ্যতাৰ জখলাত বগাই আকাশ চুব খোজা
জীৱশ্ৰেষ্ঠ মানৱ। ■

অসমীয়া

পূজা বৰা, স্নাতক প্ৰথম ষাণ্মসিক

আজিৰ অসমীয়াই কিনো ভাবিছে
পশ্চিম পালেহি পূব।
লাই খুঁটা, ভেটি লৰিছে, মন গেলিছে
চিনাকি হেৰাইছে, তথাপি নেপায় দুখ।
ক'তেবা গামোচা আহিলি থৈ
চেলেং, চুৰিয়া হাচতি দেখোঁ
কঁকালতো টঙালি নাই,
জাতিৰ গৌৰৱ মণিকূটো দেখোঁ
উঁইয়ে পেলাইছে খাই।
আইতাই কান্দে পিৰালিৰ চুকত
ককাৰ গহীন মুখ
চিনাকি হেৰুৱাই শিপা বিচাৰি মই
আজি কৰিছোঁ দুখ।
হেৰাল সাতোভনী হেৰাল মুখৰ মাত
আৰু বা কি যায় হেৰাই
সময় থাকোতে হাতত তুলি লোৱা হেঙদাং
শৰাইঘাটে মাতে ৰিঙিয়াই। ■

নিষ্ঠুৰতা

বন্দনা বৰদলৈ, স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

নিষ্ঠুৰ নিৰস তেওঁলোক,
বুজি নাপায় কবিতা, গান,
নুবুজে হৃদয়ৰ ভাষা।
তেওঁলোক মানৱৰূপী দানৱ,
হৃদয়হীন স্বাৰ্থপৰৰ দল।
আজুৰি আনে জীয়া মানুহৰ
ধপ্ ধপাই থকা বুকুৰ কলিজা।
বৰ্বৰতাৰ চৰম চমক দেখুৱাই,
নিষ্ঠুৰ হাতোৰাৰ পৰশত সিহঁতে
নিঃশেষ কৰে মানুহৰ আশা,
বিশ্বাস তথা সুখৰ আকৰ।
শান্তি, বিশ্বাস আৰু সৌন্দৰ্য
ধ্বংসৰ দাবানলত ছাঁই হয়
আৰু—
কঁপি থকা মুকলি কলিজাত
সিহঁতে প্ৰেমৰ জয় গীত গায়। ■

বৰষুণ

হিৰক জ্যোতি ভূঞা, চতুৰ্থ ষান্মাসিক

সৃষ্টিৰ এক বিৰল অৱদান তুমি
তোমাৰ পৰশ পাই নাচি উঠে
পৃথিৱীৰ হাজাৰ প্ৰাণী।
তোমাৰ দ্ৰুত আগমনত সৃষ্টি হয়
এক মহা প্ৰলয়
যি প্ৰলয়ে মাতি আনে
এক নিৰৱতাৰ চকুলো।
......
তুমি যেতিয়া প্ৰকৃতিৰ স'তে খেলা
তেতিয়া তুমি প্ৰকৃতিক বৰকৈ ঠগা
কিয়? কিয় বাৰু তোমাৰ এনে ৰুগ্ন হৃদয়?
কিয় বাৰু তুমি ইমান কৰুণভাৱে ঠগা?
তোমাৰ এনে কাৰ্যই প্ৰকৃতিৰ বুকুত
অশ্ৰু বোৱায়।
যি অশ্ৰুত লিখা থাকে
কেৱল তোমাৰেই নাম আৰু প্ৰাণ
প্ৰতিটো তৃষ্ণাময়ী নিশাই কেৱল
গাই যায় এটাই গান
যি গানত লিখা থাকে মাথো এটাই নাম
বৰষুণ... বৰষুণ... বৰষুণ। ■

কপিলী

মিছ মেহজেবিন আহমেদ, স্নাতক তৃতীয় বাৰ্ষিক (ভূগোল)

কপিলী, চিৰ চিনাকি মোৰ
যাচিছোঁ তোমাক চেনেহ হিয়াৰ।
তোমাৰ শান্ত, সমাহিত ৰূপ দেখি
বৈ যোৱা কুল-কুল শব্দ শুনি
বৈ যাওঁ, নিঃশব্দতাৰ দুৱাৰ খুলি।
কিন্তু! ভাল লগাবোৰ হেৰাই যায়
বলিয়া তোমাৰ বৰষাৰ কোবাল সোঁতত।
যেতিয়া ভাঙি পৰে আমাৰ সপোনবোৰ।
তোমাৰ সেই প্ৰলয়ৰ ৰূপত গা ধুই
জানা বহুতেই প্ৰাসাদ সাজে, কোৰোনাৰে চপায় ধন
বৰ মানুহ হৈ দোলাত উঠে।
কপালৰ ঘাম মাটিত পেলাই
সেউজী পথাৰ সোণালী কৰা
সেই কৃষক সকলে
তোমাৰ কোপৰ দাবানলত
সপোন পুৰি ছাঁই হোৱা চাই
উচুপি উঠে হিয়া ভুকুৱাই।
সুখৰ ফুলেৰে নোৱাৰিলে ভৰাব
দুখৰ ফুলেৰে নভৰাবা কুকি,
কপিলী কপিলী মৰমৰ কপিলী
তাকেই কৰিছোঁ মই কাকুতি। ■

প্ৰবন্ধ শিতান

ভূগোল বিজ্ঞানৰ প্ৰাসঙ্গিকতা

গায়ত্ৰী বৰুৱা, স্নাতক প্ৰথম বাৰ্ষিক

আমি বাস কৰি থকা পৃথিৱীখন বৰ ৰহস্যময়। সৃষ্টিৰ আদিৰে পৰা বৰ্তমানলৈ এই সুদীৰ্ঘ সময়ছোৱাত সংঘটিত বিভিন্ন ঘটনাই পৃথিৱীখনক বৰ্তমানৰ ৰূপ দিছে। সময়ৰ লেখেৰে আমি বাস কৰা পৃথিৱীখন প্ৰায় দুশ নিযুত বছৰ পুৰণি। এই সুদীৰ্ঘ সময় জুৰি চলিছিল বৰফ যুগ। আজিৰপৰা তিনিশ পঞ্চলিশ নিযুত বছৰ আগতে আৰম্ভ হৈছিল 'এঙাৰ যুগ' আৰু এই যুগ চলিছিল পয়ষষ্ঠি নিযুত বছৰ ধৰি, যাৰ ফলত অসমৰ লিডুত বা বিহাৰৰ বোকাৰোত কয়লা পাব পাৰিছোঁ। আজিৰ পৰা এশ নৱৈ নিযুত বছৰ পূৰ্বে পৃথিৱীখনৰ বৰ্তমানৰ মহাদেশবোৰ হেনো লগ লাগি এটা মাত্ৰ ভূ-খণ্ডত আবদ্ধ আছিল। এই সংঘটনাবোৰে একোটা যুগৰ সৃষ্টি কৰিছিল। সত্তৰ নিযুত বছৰ আগলৈকে আমাৰ ভাৰতবৰ্ষখনি এচিয়া মহাদেশৰ সৈতে সংলগ্নই নাছিল। এইবোৰ কম আচৰিত পৰিঘটনানে? এই সকলোবোৰ কথা আমি জানিব পাৰো ভূগোল বিজ্ঞান নামৰ বিষয়টো অধ্যয়ন কৰি। অতীজতে ভূগোল বিজ্ঞানে পৃথিৱীখনৰ অৱয়ৱ সম্বন্ধীয় দিশৰহে অধ্যয়ন কৰিছিল। আধুনিক ভূগোলে কিন্তু আৰু বহু কথা কয়।

আমি নিজৰ দেশৰ পৰা আন দেশলৈ গ'লে সেই দেশৰ ঘড়ীৰ সৈতে আমাৰ ঘড়ীৰ সময় মিলাই লওঁ। কিয় এনে কৰো? বাৰ্মুডা ত্ৰিভুজ বুলি ক'লেই এক ৰহস্য ঘন বিষয়ত ডুবি যাব খোজো। ক'ত আছেনো এই ৰহস্যময় ঠাইখন? চিনাকি পৰিৱেশৰ এখন ঠাইৰপৰা আন এখন ঠাইলৈ যাবলৈ আমি একো অসুবিধা নাপাওঁ। কিন্তু কোনো দিন নেদেখা এখন ঠাইলৈ গৈ ইফালে সিফালে যাবলৈ আমি মানচিত্ৰৰ সহায় ল'বই লাগিব। কেনেকৈ প্ৰস্তুত কৰা হয় এই মানচিত্ৰবোৰ? এইবোৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ পোৱা যায় ভূগোল বিজ্ঞান অধ্যয়ন কৰি। এই পৃথিৱীখনৰ সৃষ্টিৰ ৰহস্য, গঠন প্ৰণালী, ইয়াৰ উপৰিভাগৰ বতৰ আৰু জলবায়ু, পৰ্বত-পাহাৰ, নৈ-নিজৰা আদি বিষয়বোৰ প্ৰাকৃতিক ভূগোলে (Physical Geography) আলোচনা কৰে।

বৰ্তমান পৃথিৱীৰ জনসংখ্যা ছশ কোটিৰো অধিক। এই ছশকোটি মানুহৰ মাজত কিমানযে বিবিধতা। আন্দামান নিকোবৰ দীপপুঞ্জত এনে মানুহ আছে যাৰ গাৰ ৰং এঙাৰৰ দৰে ক'লা। এখন ঠাইৰ আধিবাসীৰ জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া আন এখন ঠাইৰ অধিবাসীৰ পৰা সম্পূৰ্ণ পৃথক। কিয় পৃথক বা কিমান পৃথক এনেবোৰ বিষয় অধ্যয়ন কৰে মানৱ ভূগোলে (Human Geography)

সভ্যতাৰ বিকাশৰ ফলশ্ৰুতিত বিশ্বৰ ভিন্ন দেশত ভিন্ন অৰ্থব্যৱস্থা গঢ়ি উঠিছে। জাপান, ইংলণ্ডৰ দৰে উন্নত ৰাষ্ট্ৰসমূহে যেনেকৈ উদ্যোগ প্ৰধান অৰ্থনীতি গঢ়ি তুলিছে ঠিক তেনেকৈ কিউবা আৰু ব্ৰাজিলত গঢ়ি উঠিছে কৃষি ভিত্তিক অৰ্থনীতি। জাপানত গঢ়ি উঠিছে চীন আৰু কোৰিয়াৰ কপাহেৰে। অসমৰ চাহে বজাৰ শুৱাইছে লণ্ডন, জাৰ্মানী, আমেৰিকা আদি দেশৰ। আমি ইচ্ছা কৰিলেই অসমত কেলিফৰ্ণিয়াৰ দৰে আঙুৰৰ উৎপাদন কৰিব নোৱাৰো বা কেলিফৰ্ণিয়াই ইচ্ছা কৰিলেই চাহ খেতি কৰিব নোৱাৰে। তাৰ বাবে লাগিব বিশেষ গুণসম্পন্ন মাটি আৰু জলবায়ু। এনেবোৰ বিষয় আলোচিত হয় অৰ্থনৈতিক ভূগোল (Economic Geography) আৰু আঞ্চলিক ভূগোলত (Regional Geography)। আধুনিক বৈজ্ঞানিক প্ৰযুক্তিয়ে সমগ্ৰ বিশ্বখনকে গাঁৱলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিছে বুলি কোৱা হয়। পৰিৱৰ্তনৰ এই প্ৰতিযোগিতাত বিভিন্ন ব্যক্তি, প্ৰতিষ্ঠান বা ৰাষ্ট্ৰই জ্ঞাতভাৱেই প্ৰকৃতি ধ্বংসৰ কামত নামি পৰিছে। যদি ভাবি চোৱা যায় যে মানুহৰ মৌলিক প্ৰয়োজন (অন্ন, বস্ত্ৰ আৰু বাসস্থান)ৰ লগতে আন জীৱকুলো প্ৰকৃতিৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰশীল। প্ৰাকৃতিক উপাদান অবিহনে কোনো কৃত্ৰিম উপায়েৰে খাদ্য প্ৰস্তুত কৰিব নোৱাৰে। প্ৰাকৃতিক সম্পদেই যিহেতু একোখন ৰাষ্ট্ৰৰ উন্নয়নৰ মাপকাঠি, গতিকে ৰাষ্ট্ৰৰ নাগৰিকে নিজৰ দেশখনৰ সম্পদ সম্পৰ্কে আৰু সেই সম্পদবোৰ ক'ত কেনেকৈ আছে তাক ভালকৈ অধ্যয়ন নকৰিলে সেই সম্পদসমূহৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ বা প্ৰতিপালনেই সম্ভৱ নহ'ব।

আজি যেনেকৈ কম্পিউটাৰৰ জ্ঞান নথকা লোকক অশিক্ষিত বুলি কোৱা হয় ঠিক তেনেকৈ প্ৰাকৃতিক সম্পদ সম্পৰ্কে জ্ঞান নথকাসকলক নিৰ্বোধ বুলি কোৱা হয়। এই

দৃষ্টিভংগী লৈয়েই এসময়ত "Man and Nature" অধ্যয়ন কৰা ভূগোল বিজ্ঞানে এতিয়া "Man in Nature"অধ্যয়ন কৰিবলৈ লৈছে। "Man in Nature"ৰ অৰ্থ হৈছে প্ৰকৃতি আৰু মানৱৰ আন্তঃসম্পৰ্ক (Inter-relationship between Man and Nature)।

ভূগোল বিজ্ঞানৰ অন্তৰ্গত আন এবিধ গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয় হৈছে গণিত ভূগোল। আমি স্থানাংক জ্যামিতিৰ সহায়ত যেনেকৈ একোটা নিৰ্দিষ্ট বিন্দুৰ অৱস্থান সম্বন্ধে ক'ব পাৰো ঠিক তেনেকৈ আমাৰ পৃথিৱীখনৰ এখন ঠাই ক'ত আছে তাক জানিবলৈও ভৌগোলিক স্থানাংক ব্যৱহাৰ কৰিবলগীয়া হয়। গতিকে লেখ (গ্ৰাফ) আঁকিবলৈ যেনেকৈ অনুভূমিক (ভূজ) আৰু উলম্ব (কোটি) ৰেখাৰ প্ৰয়োজন হয়, তেনেকৈ একোখন ঠাইৰ অৱস্থান নিৰূপনৰ বাবে ব্যৱহাৰ হয় অক্ষৰেখা আৰু দ্ৰাঘিমাৰেখাবোৰ। এই ৰেখাবোৰ কাল্পনিক। অথচ এই কাল্পনিক ৰেখাসমূহৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিয়েই বাস্তৱৰ ঠাইৰ অৱস্থান উলিওৱা হয়। ইমানেই আমোদজনক কথা। নাগালেণ্ড ক'ত বুলি সুধিলে আটাইতকৈ চমু নিৰ্ভৰযোগ্য উত্তৰটো হ'ব ২৬° উত্তৰ অক্ষাংশ আৰু ৯৪°২০ পূব দ্ৰাঘিমাংশ। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল ২৬° উত্তৰ অক্ষৰেখা আৰু ৯৪°২০ পূব দ্ৰাঘিমাৰেখাই মানচিত্ৰৰ যি বিন্দুত পৰস্পৰ কটাকটি কৰিব তাতেই নাগালেণ্ড অৱস্থিত। গণিত ভূগোলে এই বিষয়ে অধ্যয়ন কৰাৰ উপৰিও মানচিত্ৰ অংকনৰ বিভিন্ন কৌশলো শিকায়।

এইদৰে আমি দেখো যে আমাৰ জীৱন প্ৰৱাহৰ প্ৰতিটো ঘটনা বা অৱস্থা সম্বন্ধে ভূগোল বিজ্ঞানেই সবাতোকৈ বেছি নিৰহ-নিপানিকৈ আলোচনা কৰে। প্ৰখ্যাত জাৰ্মান ভূগোলবিদ Alexender Von Humboldt ৰ উক্তি— The terms "Natural" and "Nature" are needed to express the contrast between the part of reality which is independent of man and that part which is "human" because "the relations between the world of man and the nonhuman world are of greatest concern in Geography". ■

অমৃত বাণী

'মানুহে মানুহক অন্ধকাৰৰ পৰা পোহৰলৈ আনিব পাৰে। মানুহক নতুন জীৱন দান দিব পাৰে। পৃথিৱীত প্ৰেম আৰু মহানুভৱতাই এই কাম কৰিব পাৰে।'

— মামনি ৰয়ছম গোস্বামী

শিক্ষা

লক্ষ্মী বৰা, তৃতীয় ষান্মাসিক

[Plants are developed by cultivation and men by education– J.J. Rousseau]

শিক্ষা শব্দটোৰ আভিধানিক অৰ্থ হৈছে কোনো বিষয় বা কৰ্মক্ষেত্ৰত বিশেষ জ্ঞান, দক্ষতা আৰু কৌশল আয়ত্ব কৰাটো। শিক্ষাৰ ইংৰাজী প্ৰতিশব্দ Education লেটিন ভাষাৰ পৰা উৎপত্তি হৈছে। 'E'ৰ অৰ্থ out of বা তাৰপৰা আৰু Ducoৰ অৰ্থ I lead বা মই বিকশিত হওঁ। শিক্ষাৰ উৎপত্তিগত অৰ্থ হ'ল অন্তৰ্নিহিত শক্তি প্ৰতিভা আৰু সম্ভাৱনাৰ পূৰ্ণবিকাশ।

শিক্ষাৰ সংজ্ঞা দিয়াটো কঠিন। শিক্ষাৰ পৰিসৰ অতি ব্যাপক। তদুপৰি এখন সমাজৰ শিক্ষাৰ সংজ্ঞা নিৰূপিত হয় সমাজখনৰ আদৰ্শ আৰু প্ৰয়োজনসমূহৰ ভিত্তিত।

প্ৰাচীন কালত সমাজত পশুচিকাৰ কৰা, ৰন্ধা-বঢ়া কৰা, সাধাৰণভাৱে বাসগৃহ নিৰ্মাণ কৰা আদিতেই শিক্ষা সীমাবদ্ধ আছিল কিন্তু সময়ৰ অগ্ৰগতিৰ লগে লগে সমাজ সু-সংগঠিত হৈ উঠিল আৰু জ্ঞান বিজ্ঞানৰ পৰিসৰো বৃদ্ধি পালে।

মহাত্মা গান্ধীৰ মতে [By education I mean an all round drawing out of the best in the child and man– body, mind and spirit]

শিক্ষা বুলিলে মানসিক শক্তিৰ বিকাশ সাধন কৰা, জীৱিকা অৰ্জনৰ কৌশল আয়ত্ব কৰা, পৰিপূৰ্ণ জীৱন-যাপন প্ৰস্তুতি কৰা। মনুষ্যত্বৰ বিকাশ সাধন আৰু জীৱনৰ সৰ্বতোপ্ৰকাৰৰ বিকাশ সাধন কৰাকে বুজায়। শিক্ষা এক জীৱনজোৰা [Education is a Life Long process]

শিক্ষাই এজন ব্যক্তিৰ ব্যক্তিত্বৰ বিকাশ সাধন কৰিব লাগিব। ব্যক্তিত্বৰ দৈহিক, বৌদ্ধিক, নৈতিক, সামাজিক, আধ্যাত্মিক, নান্দনিক আদি সকলো দিশৰে বিকাশ সাধন কৰিব লাগিব। এজন ব্যক্তিক শিক্ষাই সু-চৰিত্ৰ গঠনৰ লগতে এজন উপযুক্ত নাগৰিক হিচাপে গঢ়ি তুলিব লাগিব।

শিক্ষাই এখন দেশক ন্যায়, শান্তি প্ৰগতিৰ পথত অগ্ৰসৰ হোৱাত সহায় কৰে যিহেতু আধুনিক সভ্যতাৰ অগ্ৰগতিৰ লগে লগে মানৱ সমাজৰ কল্যাণ সাধন কৰাত শিক্ষাই ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। চৰিত্ৰ গঠনৰ লক্ষ্য হিচাপে শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে শিক্ষা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। শিক্ষাৰ্থীসকলে নিজৰ জীৱন যুঁজত জয়ী হ'বলৈ শিক্ষাৰদ্বাৰা দৃঢ়প্ৰতিজ্ঞ হ'ব লাগিব। শিক্ষাৰদ্বাৰা শিক্ষাৰ্থীয়ে সততা, সাধুতা, ন্যায়নিষ্ঠা প্ৰভৃতি গুণৰ অধিকাৰী হ'ব লাগিব। জ্ঞানৰ পোহৰেৰে মানৱ মনৰ অজ্ঞান আন্ধাৰ দূৰ কৰি মনৰ বিকাশ সাধন কৰিব লাগিব। জ্ঞানেই শক্তি (Knowledge is power) জ্ঞানৰদ্বাৰা নজনা কথা জানিবলৈ নানা বিষয়ত দক্ষতা লাভ কৰিব পাৰি। সেয়েহে ব্যক্তিৰ বাবে শিক্ষাৰ ভূমিকা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

আমাৰ ভাৰতবৰ্ষ এখন গণতান্ত্ৰিক ধৰ্মনিৰপেক্ষ দেশ হোৱা বাবে ইয়াত ব্যক্তিত্বৰ পূৰ্ণ বিকাশ, শৃংখলাবোধ, সহযোগিতা, সামাজিক সচেতনতা, সহনশীলতা আদি গুণৰ অতি প্ৰয়োজন। গণতন্ত্ৰ সুচাৰুৰূপে চলাবৰ বাবে উপযুক্ত নাগৰিক গঢ়ি তোলাই গণতান্ত্ৰিক দেশৰ প্ৰধান লক্ষ্য।

বৰ্তমান যুগটো আধুনিকীকৰণৰ যুগ। কৃষি, উদ্যোগ, বাণিজ্য আদি ক্ষেত্ৰত বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিৰ প্ৰয়োগ হোৱাৰ ফলস্বৰূপে বৰ্তমানৰ মানুহৰ চিন্তা-চৰ্চা, দৃষ্টিভংগীৰো পৰিৱৰ্তন হৈছে। বিজ্ঞানভিত্তিক প্ৰযুক্তি গ্ৰহণৰ ফলত বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত পৰিৱৰ্তন আহি পৰিছে। এই পৰিৱৰ্তনেই আধুনিকীকৰণৰ সৃষ্টি কৰিছে। ইয়াৰ উপৰি জাতীয় উন্নয়নৰ বাবে ভাৰতীয় লোকৰ সামাজিক, নৈতিক আৰু আধ্যাত্মিক মূল্যবোধ জগাই তোলা, জনসংখ্যা বৃদ্ধি প্ৰতিৰোধ কৰা, নিৰক্ষৰতা দূৰ কৰা আদি সকলো শিক্ষাৰ ব্যৱহাৰৰ মাধ্যমেৰে সম্ভৱ হয়।

মুঠতে ক'ব পাৰি যে এজন মানুহৰ পৰিপূৰ্ণ বিকাশ সাধনেই শিক্ষা। শিক্ষাই এজন ব্যক্তিৰ অজ্ঞান আন্ধাৰ দূৰ কৰি সুপ্ত শক্তিক বিকশিত কৰি তুলিব পাৰে তথা সমাজত প্ৰতিষ্ঠিত কৰিব পাৰে। শিক্ষাই সমাজৰ কু-সংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাস, ৰক্ষণশীল মনোভাব আঁতৰাই এখন সুস্থ আৰু সুন্দৰ সমাজ গঢ়াত সহায় কৰিব পাৰে। গতিকে নিশ্চিতভাৱে ক'ব পাৰি যে শিক্ষা এখন দেশৰ বিকাশৰ মূল ভেটি আৰু ব্যক্তি তথা সমাজজীৱনৰ এক অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ আহিলা। [Education is life and life is education] ■

বিহুমঞ্চ ঃ সাংখ্যিক বৃদ্ধি আৰু সংস্কৃতিৰ বিকৃতকৰণ

দিপু মণি হাজৰিকা, স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

বৰ্তমান অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলত সংখ্যাগতভাৱে 'বিহু সন্মিলনী'ৰ বৃদ্ধি হোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে। গাঁৱে-ভূঞে প্ৰয়োজনতকৈ অধিক বিহুমঞ্চত অসমীয়া জাতিৰ বাপতি সাহোন ৰঙালী বিহু উদযাপন কৰা হয়। পৰম্পৰা অনুযায়ী কেৱল বহাগত উদ্‌যাপিত হোৱা ধাৰণাক নস্যাৎ কৰি এতিয়া সমগ্ৰ জেঠৰ উপৰি আহাৰতো বিহু উদযাপিত হোৱা দেখা যায়। এটা দিশৰ পৰা লক্ষ্য কৰিলে অসমীয়া সংস্কৃতিৰ কাৰণে এয়া এক আশাৰ বতৰা বুলি অভিহিত কৰিব পৰা যায়। বিহুমঞ্চৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাইছে, তাৰফলত সংস্কৃতিবান মানুহৰ জন্ম হৈছে; সৰুৰেপৰা আপোনাৰ লৰা-ছোৱালীয়ে গীত-নৃত্য, সাহিত্য প্ৰতিটো দিশতে মুক্ত বিচৰণৰ সুবিধা পাইছে, সমাজৰ সংহতি ৰক্ষাৰ বাবে সম্ভৱপৰ হৈছে ইত্যাদি। কিন্তু চিন্তনীয় বিষয়টো হ'ল ওপৰত উল্লেখিত বিষয়সমূহ প্ৰকৃতাৰ্থত ৰূপায়িত হৈছেনে? বিহুমঞ্চৰ বৃদ্ধিয়ে প্ৰকৃতাৰ্থত অসমৰ সংস্কৃতিত যোগাত্মক বতৰা আনিছেনে? ইয়াৰ উত্তৰত একাষাৰ ক'ব পাৰি যে সংখ্যাগত দিশতহে বিহুমঞ্চৰ বৃদ্ধি হৈছে, কিন্তু গুণগত দিশৰপৰা বিশেষ লাভালাভ একো হোৱা নাই। কিয়নো প্ৰায়ভাগ বিহুমঞ্চতে অসমীয়া সংস্কৃতিৰ 'বিকৃতকৰণ'হে ঘটোৱা হয়। 'বিহু'ৱে অনৈক্যৰ মাজত ঐক্য আনে। এই কথাও আজিৰ বিহুৰ সন্মিলনী সমূহে প্ৰায় ওলোটাকৈ পালন কৰা হয় বুলি ক'ব পাৰি। প্ৰায়বোৰ বিহুথলীতে অপ্ৰীতিকৰ পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি হোৱা খবৰ আমি পাওঁ। আকৌ আজিকালি কিছুমান ক্ষমতাশালী মানুহে জেদপূৰণৰ অৰ্থে সম্পূৰ্ণ নিজাববীয়াকৈ এখন বিহুসন্মিলনীৰ আয়োজন কৰে। ইয়াৰ ফলত এনে মানসিকতাই বিৰাজ কৰে যে এখন গাঁৱত তিনিখনকৈ 'বিহুসন্মিলনী' অনুষ্ঠিত হয়। ফলত মানুহৰ মাজত হিংসা বৃদ্ধি হয়। এটা দিশৰ পৰা এনে লাগে যে সংস্কৃতিৰ উত্তৰণ ঘটিছে, কিন্তু প্ৰকৃতাৰ্থত এনে দৃষ্টিভংগীয়ে বিশেষ ক্ষতি কৰে। বিশেষতঃ অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলত এনে কাৰ্য সংগঠিত হোৱা তথ্য আৰু প্ৰমাণ আছে। গুণগত দিশৰ ক্ষেত্ৰত কেৱল শূন্যতা আৰু অনুষ্ঠানবোৰৰ মানহীনতা এনে বিহুসন্মিলনী সমূহৰ সংস্কৃতি ৰক্ষাৰ কবচ। সাহিত্যই লিখিত ৰূপ পোৱাৰ আগতে গ্ৰামাঞ্চলত এনে সহজ-সৰল জনসাধাৰণে মৌখিকভাৱে জন্ম দিছিল বহুত মূল্যবান সাংস্কৃতিক সম্পদৰ। সমাজ জীৱনৰপৰা তেওঁলোকে বুটলি লোৱা বিভিন্ন বিশ্বাস তথা গীত-নৃত্য আজিও 'লোক পৰিবেশ্য কলা ৰূপে সংৰক্ষিত। লোক সংস্কৃতিত চহকী চহা গাঁৱলীয়াই আজি লাজ কৰে সেই থলুৱা অনুষ্ঠানবোৰ মঞ্চত পৰিবেশন কৰিবলৈ, কিয়নো হীনমন্যতাই তেওঁলোকক গ্ৰাস কৰে আৰু সেইবোৰৰ পৰিৱৰ্তে তেওঁলোকে মঞ্চত আগস্থান দিয়ে হিন্দী গীতৰ নৃত্য, যি কেছেটভিত্তিক। বিশেষতঃ নামনি অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলৰ প্ৰায়ভাগ অঞ্চলৰ এইয়া এখন চিনাকি চিত্ৰ আৰু এটা বিষয়ে নকলে আধৰুৱা যেন লাগিব। সেয়া হ'ল প্ৰায়ভাগ বিহুমঞ্চতে ৰাজনৈতিক ব্যক্তিক, ক্ষমতাশালী ব্যক্তিক উদ্বোধনৰ বাবে নিমন্ত্ৰণ জনোৱা হয়। মই ভাবো যি বিষয়ক লৈ ব্যক্তিজনক নিমন্ত্ৰণ জনোৱা হয় তেওঁ সেই বিষয়সম্পৰ্কত পাৰদৰ্শিতা থকা উচিত, নহলে দৰ্শকে বিৰক্তি অনুভব কৰে।প্ৰায়ভাগ বিহুমঞ্চতে বিষয়ৰ ওপৰত সামান্যতমো যোগ্যতা নথকা ব্যক্তিক নিমন্ত্ৰণ জনোৱা হয়। অৱশ্যে ইয়াতো এটা অংক থাকে; পইচাৰ অংক। আজিকালি বিহুমঞ্চত উঠি দৰ্শকৰ আগত এখন গামোচা লৈ ভাষণ দিয়াৰ পাছতে ব্যক্তিজনে উদযাপন সমিতিৰ হাতত তুলি দিয়ে শকত ধনৰ টোপোলা। সেয়ে উদযাপন সমিতি সমূহে যোগ্যজনৰ সন্ধানৰ পৰিৱৰ্তে 'ধনবান' জনৰহে সন্ধান কৰে।

এনেদৰে চালে দেখা যায় যে অসমীয়া জাতিৰ আয়ুস ৰেখা "ৰঙালী বিহুৱে" বিভিন্ন দিশৰ পৰা অৱক্ষয়ৰ চিত্ৰ বহন কৰিছে। সময়ৰ বিৰ্বতন ঘটিছে। পৰিবৰ্তন আমি মানি ল'বই লাগিব। সেইবুলি বিৰ্বতনৰ উৰণীয়া বতাহজাকত তুলাৰ দৰে উৰি নিজস্ব সকলো সাংস্কৃতিক সম্পদ বিসৰ্জন দিয়াটোৱে জাতিটোৰ সুৰক্ষিত অৱস্থাক প্ৰতিনিধিত্ব নকৰে। কথাটোলৈ অলপ মন দিয়া প্ৰয়োজন। ■

ভাৰতৰ বুলবুল সৰোজনী নাইডু

জ্যোতিস্মা লস্কৰ, স্নাতক প্ৰথম যাণ্মাসিক

ভাৰতৰ বুলবুল বুলি পৰিচিত আন্তৰ্জাতিক খ্যাতিসম্পন্ন বিদুষী নাৰী সৰোজনী নাইডু এক বিৰল ব্যক্তিত্ব। একেধাৰে কবি, ৰাজনীতিজ্ঞ, সুবক্তা, দেশমাতৃৰ অগ্ৰণী সৈনিক, সু-মাতৃ, সু-গৃহিনী আছিল সৰোজনী নাইডু। একেগৰাকী ব্যক্তিৰ চৰিত্ৰত ইমানবোৰ গুণৰ সমাবেশ হোৱাটো প্ৰকৃততে অতি আশ্চৰ্যপূৰ্ণ।

১৮৭৯ চনৰ ১৩ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দিনা বৰ্তমান বাংলাদেশৰ ৰাজধানী ঢাকাৰ অন্তৰ্গত এখন ব্ৰাহ্মণ গাঁৱত তেওঁ জন্ম লাভ কৰিছিল। পিতৃ অঘোৰনাথ চট্টোপধ্যায় আছিল অতিশয় তীক্ষ্ণধীসম্পন্ন, স্বাধীনচিতীয়া আৰু সাহসী। এডিনবৰা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞানৰ সৰ্বোচ্চ উপাধি ডি. এচ. চি. ৰ অধিকাৰী অঘোৰনাথ চট্টোপধ্যায়দেৱে সংস্কৃত শাস্ত্ৰ আৰু ভাৰতীয় দৰ্শনতো গভীৰ বুৎপত্তি লাভ কৰিছিল। বিশিষ্ট পণ্ডিত চট্টোপধ্যায়দেৱৰ প্ৰথম কন্যা সৰোজনী। আঠটা সন্তানৰ জন্মদাত্ৰী সৰোজনীৰ মাতৃ আছিল এগৰাকী বিশিষ্টা কবি। সৰোজনীয়ে হয়তো মাকৰ পৰা কবিত্ব শক্তি লাভ কৰিছিল। উল্লেখযোগ্য যে তেওঁৰ নুমলীয়া ভাতৃ হীৰান্দলাল চট্টোপাধ্যায়ো আছিল এজন বিশিষ্ট কবি।

'যি মুলা বাঢ়িব তাৰ দুপাততে চিন' বোলা অসমীয়া ভাষাত প্ৰচলিত কথাষাৰে সৰোজনীৰ জীৱনত আখৰে আখৰে ফলিয়াইছিল। সৰুৰে পৰা নিজৰ মেধাশক্তিৰ পৰিচয় দিয়া এই ছোৱালীজনীয়ে মাত্ৰ বাৰ বছৰ বয়সতে মাদ্ৰাজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত সুখ্যাতিৰে উত্তীৰ্ণ হৈছিল, যাৰ বাবে সেইসময়ত সৰোজনী হৈ পৰিছিল সমগ্ৰ বাতৰিকাকতৰ শিৰোনাম।

সৰোজনীৰ সাফল্যই সেই সময়ত নাৰী শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰতো প্ৰভাৱ পেলাইছিল। স্ত্ৰী শিক্ষাৰ প্ৰতি উদাসীন পিতৃ-মাতৃসকলে নিজৰ কন্যাক শিক্ষা দিবলৈ প্ৰেৰণা আৰু উৎসাহ পাইছিল।

সৰোজনীয়ে ইংৰাজী ভাষা শিকাৰ উপৰিও উৰ্দ্দু আৰু ফাৰ্চী ভাষাও শিকিছিল। মাত্ৰ চৈধ্য বছৰ বয়সতে তেওঁ ইংলেণ্ডৰ কিংচ কলেজত নামভৰ্তি কৰিছিল আৰু তাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, অধ্যাপকসকলে তেওঁৰ প্ৰতিভা দেখি বিস্ময় মানিছিল। কিংচ কলেজৰ শিক্ষা সমাপ্ত কৰি সৰোজনীয়ে কেমব্ৰিজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ গাৰ্টন কলেজত শিক্ষা লাভ কৰে আৰু তিনি বছৰৰ মূৰত ১৮৯৮ চনৰ ছেপ্টেম্বৰ মাহত নিজ দেশলৈ প্ৰত্যাবৰ্তন কৰে। ইংলেণ্ডত থকাৰ কালছোৱাত সৰোজনীৰ এডমণ্ড গডচ্, আৰ্থাৰ চাইমন্চ আদিৰ দৰে বিখ্যাত লোক সকলৰ লগত যোগসূত্ৰ স্থাপন হয়। তেওঁৰ সুৱদী সুৰীয়া কণ্ঠ আৰু কবিত্ব শক্তিত মুগ্ধ হৈ তেওঁলোকে সৰোজিনীৰ নাম দিলে ভাৰতৰ কুলি চৰাই বা বুলবুল।

কিশোৰী অৱস্থাৰ পৰাই সৰোজিনীৰ কবিত্ব শক্তি প্ৰকাশ পাইছিল। মাত্ৰ তেৰ বছৰ বয়সত তেৰশ শাৰীৰে তেওঁ এটি কবিতা লিখিছিল আৰু নামটো আছিল 'সৰোবৰ ৰাণী'। বিভিন্ন ছন্দত পৌৰাণিক উপ্যাখ্যান আৰু জনমভূমিক লৈ তেওঁ কবিতাটি লিখিছিল। সৰোজিনীৰ নিজৰ ভাষাত 'মই বৰ কল্পনাপ্ৰৱণ আৰু ভাবুক প্ৰকৃতিৰ ছোৱালী আছিলোঁ যদিও কোনোদিনে ভবা নাছিলোঁ যে কেতিয়াবা কবিতা লিখিব পাৰিম। দেউতাৰ চোকা দৃষ্টিৰ আগত মই বৈজ্ঞানিক হোৱাৰ সংকল্পলৈয়েই শিক্ষা লাভ কৰিছিলোঁ। কিন্তু দেউতা আৰু মাৰপৰা উত্তৰাধিকাৰী সূত্ৰে পোৱা কবিত্ব শক্তিহে এই ক্ষেত্ৰত বেছি শক্তিশালী বুলি প্ৰমাণিত হৈছিল। এদিনাখনৰ কথা। মই বীজগণিতৰ প্ৰশ্ন এটাৰ উত্তৰ বিচাৰি বহু সময় যুঁজি আছিলোঁ, কিন্তু মই ফলৱতী নহ'লোঁ। বীজগণিতৰ প্ৰশ্নটোৰ উত্তৰৰ পৰিৱৰ্তে মোৰ মনলৈ হঠাৎ আহিল এটা কবিতা। মই কবিতাটো লিখি পেলালোঁ আৰু সেই দিনৰপৰাই মোৰ কবি জীৱনৰ সূচনা হ'ল।' এনেদৰেই কবি জীৱন আৰম্ভ কৰা সৰোজিনীয়ে লিখা তিনিখন কবিতাপুথি হ'ল — ১) সোণালী দুৱাৰ দলি, ২) ভাৰত বিহংগম, ৩) ভগা দেউকা।

এইগৰাকী মহিয়সী নাৰী সৰোজিনী নাইডুৱে ১৮৯৮ চনত হায়দৰাবাদৰ নিজামৰ প্ৰধান চিকিৎসক ডঃ নাইডুৰ লগত বিবাহ পাশত আবদ্ধ হৈছিল। তেওঁৰ প্ৰকৃত নাম আছিল এম গোবিন্দ ৰাজলু নাইডু।

অসাধাৰণ প্ৰতিভাৰ অধিকাৰী এই গৰাকী নাৰীয়ে নিজৰ

বক্তৃতাৰ দ্বাৰা সকলোকে মন্ত্ৰমুগ্ধ কৰিব পাৰিছিল। ১৯০৩ চনত লক্ষ্ণৌত বহা মুছলমানৰ ডাঙৰ সভালৈ তেওঁ নিমন্ত্ৰিত হৈছিল আৰু তেওঁৰ বক্তৃতাক সকলোৱে প্ৰশংসা কৰিছিল।

সৰোজিনী আছিল অতিশয় তীব্ৰ বুদ্ধি সম্পন্ন নাৰী, যি সংকীৰ্ণতা আৰু প্ৰাদেশিকতাৰ ঠেক গণ্ডীৰপৰা বহু নিলগত আছিল।

১৯১৬ চনত লক্ষ্ণৌত বহা জাতীয় কংগ্ৰেছৰ অধিৱেশনত সৰোজিনীৰ সাৰগৰ্ভ বক্তৃতাই সকলোকে মুগ্ধ কৰিছিল। সেইসময়ত গান্ধীজীৰ নেতৃত্বত হোৱা অসহযোগ আন্দোলনতো তেওঁ জপিয়াই পৰিছিল। ভাৰতৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ ঘূৰি ফুৰি সভা সমিতিত ভাষণ দি জনতাক জাগ্ৰত কৰিছিল সৰোজিনীয়ে। কিন্তু অত্যাধিক পৰিশ্ৰমৰ হেতু অসুস্থ হোৱা বাবে চিকিৎসকৰ নিৰ্দেশত তেওঁ ইংলেণ্ডলৈ যাত্ৰাৰম্ভ কৰিছিল আৰু ইংলেণ্ডত থাকিয়েই ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ হেতু কাম কৰিছিল। ১৯২৫ চনত তেওঁ ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছৰ সভানেত্ৰী হিচাবে নিৰ্বাচিত হয়।

ইতিমধ্যে ১৯৪২ চনত আৰম্ভ হোৱা 'ভাৰত ত্যাগ' আন্দোলনৰ বাবে 'কৰেংগে য়া মৰেংগে' ধ্বনিয়ে ভাৰতৰ আকাশ বতাহ মুখৰিত হৈ পৰিছিল। কংগ্ৰেছৰ সকলো লোকৰ লগতে 'সৰোজিনীকো' গ্ৰেপ্তাৰ কৰা হৈছিল। ১৯৪৭ চনত ভাৰতবৰ্ষই স্বাধীনতা লাভ কৰিছিল। জাতীয় চৰকাৰৰ প্ৰথম প্ৰধানমন্ত্ৰী জৱাহৰলাল নেহৰুৰ লগতে উত্তৰ-প্ৰদেশৰ ৰাজ্যপালৰ পদত নিযুক্ত হৈছিল সৰোজিনী নাইডু।

সৰোজিনী নাইডু আছিল দেশমাতৃৰ একনিষ্ঠ সেৱক, সু-সংগঠক, ত্যাগী মহিলা। ১৯৪৫ চনত পুত্ৰ আৰু ১৯৪৮ চনত গান্ধীজীক হেৰুৱাই তেওঁ বৰ আঘাত পাইছিল। মাজে মাজে ভোগা অনিদ্ৰা ৰোগে তেওঁৰ স্বাস্থ্যৰ যথেষ্ট অৱনতি ঘটাইছিল আৰু সেয়ে ১৯৪৯ চনৰ ২ মাৰ্চৰ দিনা পুৱা ৩ বাজি ৩০ মিনিটত তেওঁ ইহলীলা সম্বৰণ কৰিছিল।

সৰোজিনী নাইডুৱে তেওঁৰ জীৱনৰ যোগেদি জগতক দেখুৱাই গ'ল ভাৰতৰ নাৰী কোনোগুণে পিছপৰা নহয়। এই নাৰীৰ বুকুতে লুকাই আছে মহা মহত্বৰ বীজ। এইখিনিতে জৱাহৰলাল নেহৰুৰ মতে— 'সৰোজিনী নাইডুৱে জীৱন আৰম্ভ কৰিছিল কবি হিচাপে। কিন্তু পাছত সময়ৰ সোঁতে তেওঁক টানি আনিলে মুক্তি সংগ্ৰামলৈ। তেওঁৰ জীৱন যেন প্ৰাচ্য আৰু প্ৰাশ্চাত্যৰ সমন্বয় স্বৰূপ। এহাতে তেওঁ যেনেকৈ মহীয়সী নাৰী আনহাতে তেওঁ তেনে আন্তৰ্জাতিক খ্যাতিসম্পন্ন নাৰী, 'সঁচা সৰোজিনী নাইডু আছিল প্ৰকৃত জাতীয়তাবাদী, কিন্তু জাতীয়তাবাদী হৈও আন্তৰ্জাতিকতাবাদী। *(সহায়লৈ)* ■

সংগ্ৰহ ঃ বিদ্যাভাৰতী

অমৃত বাণী

- শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী এডাল মমৰ দৰে । তেওঁ নিজে গলি আনক পোহৰ দিয়ে।
  — সুভাষ চন্দ্ৰ বসু
- আজিৰ কাম কাইলৈ কৰিম বুলি নথবা কাৰণ কাইলৈ তোমাৰ কি হ'ব তুমি নাজানা।
  — হজৰত মহম্মদ
- ভাগ্যক বিশ্বাস নকৰিবা বিশ্বাস কৰিবা তোমাৰ শক্তিক। *— লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা*
- পৃথিৱীত আটাইতকৈ সহজ কাম হৈছে আনক সমালোচনা কৰা আৰু আটাইতকৈ টান কাম হৈছে নিজক সংশোধন কৰা। *— হেম বৰুৱা*
- আত্মনিয়ন্ত্ৰিত নাৰীয়েই সকলোতকৈ সুন্দৰী আকৰ্ষণীয় নাৰী। পোছাকৰ বাবে নাৰী নহয়, নাৰীৰ বাবেহে পোছাক। *— মাদাৰ টেৰেছা*
- আটাইতকৈ সুখী মানুহ হ'ল সেইজন যিজনে অতি কম বস্তুক লৈয়েই সন্তুষ্ট হৈ থাকিব পাৰে। — ছক্ৰেটিছ

সংগ্ৰাহক ঃ নৃপম কুমাৰ নাথ

‘কৈশোৰ অপৰাধ’ এক সামাজিক সমস্যা

নিহা ডেকাৰজা, স্নাতক ৩য় বৰ্ষ, অসমীয়া বিভাগ

বৰ্তমান সমাজত যুব উচ্ছৃংখলতা বা কিশোৰ অপৰাধৰ দৰে ঘটনা ইমানেই বৃদ্ধি পাই আহিছে যে নব প্ৰজন্মৰ অভিভাৱক সকলৰ বাবেই এক ডাঙৰ প্ৰত্যাহ্বান হৈ থিয় দিছে। দিনে দিনে বাঢ়ি অহা কিশোৰ-কিশোৰীহঁতৰ সমাজ বিৰোধী কাৰ্যকলাপে আমাৰ সমাজখন ক্ৰমে ধ্বংসৰ মুখলৈ ঠেলি দিয়া পৰিলক্ষিত হৈছে। প্ৰায় পোন্ধৰ-যোল্ল বছৰৰ যুব কিশোৰহঁতৰ উচ্ছৃংখল মানসিকতাৰ বাবে আমাৰ সমাজখনেই দায়ী নহয়নে?

কৈশোৰ আৰু যৌৱনৰ সন্ধিক্ষণত বৈথকা কিশোৰ-কিশোৰীহঁতৰ বাবে এই সময়খিনি হৈপৰে অতি স্পৰ্শকাতৰ। নিয়ম ভঙা আৰু নিয়ম শিকা বয়স এই সময়খিনিয়েই। এই সময়খিনিয়ে মনলৈ আনি দিয়ে যৌৱনৰ দৈহিক পৰিৱৰ্ত্তনৰ এক মাদকতা। অপৰিপক্ক যদি এই সময়খিনিত ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ ভুল পথেৰে পৰিচালিত হয়, তেন্তে ভৱিষ্যৎ জীৱন তেওঁলোকৰ কাৰণে কণ্টকময় হৈ পৰে। উপযুক্ত শিক্ষাৰ অভাৱতেই হওঁক বা অভিভাৱকৰ কৰ্তব্যৰ অৱহেলাতেই হওঁক এচাম কিশোৰ-কিশোৰীৰ মাজত অপৰাধ প্ৰৱণতাই গা কৰি উঠিছে। তেওঁলোক নানা ধৰণৰ অসামাজিক কামত লিপ্ত হৈছে যাৰ ফলত সমাজত সৃষ্টি হৈছে নিতে নৱ সমাজ-বিৰুদ্ধ ঘটনা।

আমি সততে দেখিবলৈ পাওঁ বিশেষকৈ বাতৰি কাকত, আলোচনী, টি.ভি. ৰ পৰ্দাত হৈ থকা কিশোৰ অপৰাধৰ ঘটনা। যেনে ধৰক, কোনো সম্ভ্ৰান্ত ঘৰৰ মেধাৱী ছাত্ৰই গুৱাহাটীত পঢ়িবলৈ গৈ ড্ৰাগছ আক্ৰান্ত হৈ মৃত্যুমুখত পৰিছে। কোনোৱে আকৌ নিজৰ কামনা-বাসনা পুৰ্তিৰ বাবে কোনো কিশোৰীক ফুচুলাই নি নিৰ্জন ঠাইত ধৰ্ষণৰ দৰে পাশৱিক কামত লিপ্ত হৈছে আৰু কোনো এজনে সেই ঘটনাকে ম'বাইলৰ কেমেৰাত আবদ্ধ কৰি তৃপ্তি লাভ কৰিছে, হয়তো এই ক্ষেত্ৰত আমি ব্লেকমেইল কৰাও দেখিবলৈ পাওঁ। সৌ সিদিনা আকৌ গুৱাহাটীৰে এখন আগশাৰীৰ শিক্ষানুষ্ঠানৰ কেইজনমান ছাত্ৰই ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰত গৈ মদ্যপান কৰি সামান্য এক অজুহাততে লগৰজনক হত্যা কৰা ঘটনাই সমগ্ৰ দেশতেই শংকাজনক পৰিৱেশৰ সূচনা কৰে। এই ঘটনাই প্ৰমাণ কৰি দিলে যে বৰ্ত্তমান নৱপ্ৰজন্মৰ গতি কোন দিশে ধাৱমান হৈছে। তাৰ উপৰি চুৰি ডকাইতি, ৰেগিঙৰ ঘটনাসমূহো প্ৰায় সংঘটিত হৈ থকা দেখা যায়।

আধুনিক বিজ্ঞানৰ চমকপ্ৰদ অৱদান হ'ল ম'বাইল ফোন। এই ম'বাইল ফোনৰ অপব্যৱহাৰে আজিৰ এচাম কম বয়সীয়া ল'ৰা-ছোৱালীৰ মাজত অশ্লীল বাতাবৰণৰ সৃষ্টি কৰিছে। এছ. এম. এছ., এম. এম. এছ. ৰ যোগেদি অশ্লীল কথা-বাৰ্তা আৰু অশ্লীল ছবিৰ আদান-প্ৰদানেৰে এইচামে যি আনন্দ অনুভব কৰি তৃপ্তি লাভ কৰিছে তাৰ কু-প্ৰভাৱ আমাৰ সমাজত বাৰুকৈয়ে পৰিছে। এইচাম যৱক-যুৱতীৰ উচ্ছৃংখল জীৱন ধাৰণ পদ্ধতিৰ বাবে বহুতে আকৌ সস্তীয়া চিন্তাচৰ্চাৰে নিৰ্মিত হিন্দী বোলছবি বা কেৱল যোগে প্ৰচাৰিত কিছুমান অনুষ্ঠানক জগৰীয়া বুলি ভাৱে আন কিছুমানে আকৌ বৰ্তমানৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাটোকেই মূল জগৰীয়া বুলি ক'ব খোজে।

এতিয়া কথা হ'ল প্ৰকৃত শিক্ষাৰ অভাৱতেই হওঁক বা হিন্দী বোলছবিৰ প্ৰভাৱতেই হওঁক নৱ প্ৰজন্মৰ যে চিন্তা-চৰ্চা, ভাব-ধাৰা, সাজ-পাৰ, আদি বিভিন্ন দিশত পৰিৱৰ্ত্তন হোৱা দেখা যায়। এনে ল'ৰা-ছোৱালীয়ে বিষয়বস্তুৰ গভীৰতালৈ যাব নোখোজে, নুবুজে প্ৰেম-প্ৰণয়ৰ প্ৰকৃত অৰ্থ, নাভাৱে অকনো আগন্তুক সময়ৰ কথা— ভৱিষ্যতৰ কথা। ফলত চিৰজীৱন দুখ-দুৰ্দশাত পৰিব লগা হয়। আৰু যেতিয়া বুজি উঠে তেতিয়া সকলো শেষ অৰ্থাৎ বহুত দেৰি হৈ যায়। যাহওঁক এই বিষয়ে একাংশ গৱেষকে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা চলাই আছে। তেওঁলোকৰ মতে চাৰি ধৰণৰ সামাজিক পৰিৱেশে এইচাম কিশোৰ-কিশোৰীক যিকোনো অপৰাধ কৰিবলৈ বিশেষভাৱে অৰিহণা যোগায়। সেয়া হৈছে— ঘৰখন, সমনীয়া, ওচৰ-চুবুৰীয়া আৰু পঢ়াশালিখন।

শিশুৰ মানসিক বিকাশৰ প্ৰথম পাঠশালা ঘৰখনেই। প্ৰধান দায়িত্ব পিতৃ-মাতৃৰ। এখন সুস্থ ঘৰত, সুস্থ পৰিৱেশত প্ৰতিজন সদস্যই ইজনে আনজনক সন্মান, মৰম-চেনেহৰে জীয়াই থকাত অনুপ্ৰাণিত কৰে, তেহে এখন ঘৰৰ সন্তানৰ মানসিক

সুস্থিৰতা খাকে । যিখন ঘৰত ভুল বুজাবুজি, গৃহকন্দল আদি হৈ থাকে তেনে গৃহত সন্তানৰ মনত মানসিক আঘাত পৰে । পিতৃ- মাতৃয়ে তেনেস্থলত সময় দিব নোৱাৰাৰ বাবে তেনে সন্তান মৰম-চেনেহ আৰু শাসনৰ পৰা বঞ্চিত হয়। ফলত সন্তানৰ মনত কু-প্ৰভাৱ পৰে। সেয়ে সৰু-সুৰা মান-অভিমানবোৰ কন্দলৰ পৰ্যায়লৈ নাযাবলৈ পিতৃ-মাতৃ সচেতন হোৱা উচিত। অভিভাৱক সকলে নিজৰ জীৱনক সন্তানৰ সন্মুখত আদৰ্শ স্বৰূপে দাঙি ধৰিব পাৰিলে নীতি আদৰ্শৰ কথা-বুজোৱাৰ প্ৰয়োজন নাথাকে।

আমাৰ দেশত প্ৰায় বহুতো সংখ্যকলোক দৰিদ্ৰ সীমাৰেখা তলত বাস কৰে। যিবোৰ নেকি অশিক্ষিত অনগ্ৰসৰ। এই লোকসকলৰ মাজত পৰিয়াল পৰিকল্পনাৰ জ্ঞান নথকাৰ ফলত এটা পৰিয়ালত ৭/৮ টাকৈ সন্তান জন্ম হোৱাৰ কাৰণে তেওঁলোকৰ সন্তান মানসিকভাৱে অতি দুৰ্বল আৰু পুষ্টিহীনতাত ভোগে। কালক্ৰমত পৰিয়ালৰ পোহপালনৰ কাৰণে আৰু নিজে জীয়াই থাকিবৰ কাৰণে হোটেল, গেৰেজ আদি বিভিন্ন কামত লিপ্ত হ'বলগা হয়। অসুৰক্ষিত এইচাম কিশোৰ-কিশোৰীয়ে কম বয়সতেই নেদেখিবলগীয়া কাণ্ড দেখিবলগীয়াত পৰে। যিবোৰে সিহঁতৰ মন হিংস্ৰ কৰি তোলে। কেৱল পেটৰ ভোকৰ কাৰণে এইসকল কিশোৰে নিজকে প্ৰস্তুত কৰে বিভিন্ন অসামাজিক কামত।

আনহাতে উচ্চ মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ কিছুমান পিতৃ-মাতৃয়ে আকৌ টকা পইচাৰে সন্তানৰ প্ৰতি থকা মৰম আৰু দায়িত্ব পালন কৰা বুলি ভাৱে। লাগ বুলিলেই যি বিচাৰে তাকে দি সন্তানৰ প্ৰতি থকা কৰ্তব্য পালন কৰা বুলি ভাৱে। ফলত ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে টকাক টকা বুলি নাভাবি মনে যি কয় তাকেই কৰে। তেওঁলোকৰ মাক-দেউতাকে এইটো নাভাৱে যে তেওঁ লোকৰ সন্তানটি ডাঙৰ হৈ সমাজৰ এজন সৎ নাগৰিক হওঁক।

কেতিয়াবা আকৌ লগৰ-সমনীয়াৰ প্ৰৰোচনাত পৰিও কিশোৰ-কিশোৰী সকল বিপথগামী হোৱা দেখা যায়। কিবা এটা নতুন কথা জনাৰ হেঁপাহ এইখিনি সময়তে। টি.ভি. কেন্দ্ৰ, কম্পিউটাৰৰ website বোৰে কিশোৰ-কিশোৰীৰ মনত বিভিন্ন প্ৰশ্নৰ সৃষ্টি কৰে আৰু এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিবলৈ পিতৃ-মাতৃৰ সময় নাথাকে। ফলত লগৰীয়াৰ পৰা পোৱা উত্তৰেই তেওঁলোকৰ মনত বিৰূপ সৃষ্টি কৰে আৰু বিপথে পৰিচালিত হয়।

বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয় সমুহত সঘনে ঘটি থকা ঘটনাবোৰে কি সূচায়? ই ভৱিষ্যৎ প্ৰজন্মৰ এক ধ্বংসাত্মক বীজ বহন কৰা নাইনে? শিক্ষক ছাত্ৰৰ দ্বন্দ্ব, মাৰপিট, সুৰাপান, ৰেগিং আদিয়ে শাৰীৰিক তথা মানসিক উৎপীড়ন আদি অলেখ কু-কাৰ্য আমাৰ ছাত্ৰ জীৱনত ঘটি থাকে। আনকি Gang Crime ৰ দৰে অপৰাধ কৰিবলৈও কুণ্ঠাবোধ নকৰে। দিনে দিনে বাঢ়ি আহিছে কিশোৰ অপৰাধৰ সমস্যা। মৰম আৰু বন্ধুত্বপূৰ্ণ ব্যৱহাৰেহে তেওঁলোকক বশ কৰিব পাৰিব।

ল'ৰা-ছোৱালীৰ বিপথগামী ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ দ্বাৰাও হয়। চৌপাশৰ মানুহবোৰ যদি অশিক্ষিত হয়, কু-মানসিকতাৰ হয়, তেওঁলোকে সৃষ্টি কৰা দুষিত পৰিৱেশৰ প্ৰভাৱত ল'ৰা-ছোৱালী বিপথে পৰিচালিত হয়।

চতুৰ্থতে শিক্ষানুষ্ঠানৰ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীৰ অমনোযোগিতা বা দুৰ্ব্যৱহাৰৰ বাবেও স্পৰ্শকাতৰ কোনো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক অবাটে যোৱাৰ অৰিহনা যোগায়। বৰ্ত্তমান এনে ক্ষেত্ৰত স্কুলসময়ত কাউন্সিলৰ নিযুক্তি দিয়াৰ ফলত সুফল পোৱা গৈছে। লগতে আমাৰ ঘৰখন, সমাজখন, আমাৰ বন্ধু-বান্ধৱী, আৰু শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী সকলোবোৰ এক ইতিবাচক দায়িত্ব বোধৰ প্ৰয়োজন।

কিশোৰ-কিশোৰী সকলেও পিতৃ-মাতৃৰ কথাবোৰ ভাল নালাগিলেও মানি চলিব পাৰিলে জীৱনৰ বাটত উজুটি খোৱাৰ পৰা হাত সাৰি থাকিব পাৰি। আমি এটা কথাই মনত ৰখা উচিত যে ভুল কৰি অনুতপ্ত হোৱাতকৈ ভুল নকৰাৰিবলৈ যত্ন কৰা উচিত। নিজৰ সন্তানসকলক অভিভাৱকে বন্ধুৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰি সুখ-দুখবোৰ ভগাই লোৱা উচিত। এনে পৰিৱেশত সন্তানে নিজৰ ভুল বা অপৰাধ স্বীকাৰ কৰিবলৈ সাহস গোটাব পাৰিব। তেতিয়াহে সমস্যাবোৰ সমাধান হ'ব।

এই ব্যস্ত পৃথিৱীত যদিও সময়ৰ অভাৱ, তথাপিও নিজৰ সন্তান সকলক অলপ সময় দিয়া উচিত। মৰম, স্নেহ, সুৰক্ষা প্ৰদানেৰে সন্তানক বশ কৰিব পাৰি। নিজৰ ঘৰখন আৰু সমাজখন সুস্থ হ'লেহে আমি ভৱিষ্যৎ প্ৰজন্মক এক সঠিক বাটৰ সন্ধান দিবলৈ সক্ষম হ'ব পাৰিম। ■

অমৃত বাণী

- তুমি তোমাৰ লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ হৃদয়ক সাহসী কৰি তোলা, তেতিয়া দেখিবা যে তুমি কেতিয়াও অকৃতকাৰ্য নোহোৱা । — *চেক্সপীয়েৰ*
- এজন ল'ৰাক শিক্ষা দিয়া মানে এজন পুৰুষক শিক্ষিত কৰি তোলা, কিন্তু এজনী ছোৱালীক শিক্ষা দিয়া মানে হ'ল এটা পৰিয়ালক শিক্ষিত কৰি তোলা। — *জৱাহৰলাল নেহৰু*

ডিমাছা সকলৰ সমাজৰ চমু আভাস

পল্লৱী লস্কৰ, স্নাতক প্ৰথম বাৰ্ষিক

'ডিমাছা' শব্দটোৱে আমাক এক সুকীয়া দৃষ্টিভঙ্গীলৈ আকৰ্ষণ কৰে। য'ত নেকি এই শব্দটো শুনাৰ লগে লগে আমাৰ মনলৈ ধাৰণা আহে হাবি-জংঘল, পাহাৰ-পৰ্বত, নদ-নদী, জান-জুৰি, বনৰীয়া জীৱ-জন্তু, নানা ধৰণৰ গছ-গছনিৰে ভৰা এক ঠাই য'ত এনে 'ডিমাছা' নামৰ এচাম জন-জাতিয়ে বসবাস কৰে। সকলোৱে অনুমান কৰে যে এই সকল লোকৰ নিজৰ বাহিৰে আনৰ কথা ভাৱা আৰু তাৰ বিচাৰ কৰাৰ মনোভাৱ নাই।

ডিমাছা নামৰ শব্দটোৰ লগত আমাৰ সম্পৰ্ক বহু আগতে নাইকিয়া হৈছিল। যদিও এতিয়া আকৌ আমি ডিমাছা সমাজৰ মাজলৈ ঘূৰি আহিছো। আমাৰ পৰা কালক্ৰমত আঁতৰত আছিল যদিও পুৰ্ব বংশৰ তেজৰ সম্বন্ধ অনুসাৰে পুনৰ আকৌ আমি ইয়াক লগ পাইছো। যাৰ উচ্চাৰণে এতিয়া আমাক মনলৈ আনি দিয়ে শান্তি, যাৰ স্পৰ্শয়ে আনি দিয়ে দেহত শিঠিলতা, যাৰ আকাঙ্খাই আনি দিয়ে সু-বিচাৰ। বৰ্তমান আমাৰ দাঁতি কাষৰীয়া অঞ্চলৰ লোক যেনে— লংকা, মাইবং, হোজাইত বাস কৰা লোক সকলেও দৃঢ় বিশ্বাসেৰে ক'ব খোজে এই আমাৰ কামপুৰ অঞ্চল আগৰ ডিমাছা ৰাজ্য আৰু আমি সেই ডিমাছা ৰজাৰে বংশধৰ। শেষত ই সত্য বুলি প্ৰমাণিত হয়। কাৰণ ডিমাছা ৰজা তুলাৰাম সেনাপতিৰ পৰিনাতি ধৰ্মেশ্বৰ কোঁৱৰ এতিয়াও আমাৰ কামপুৰ অঞ্চলৰে নিজ কামপুৰ গাঁৱত বৰ্তমানেও জীৱিত। আৰু শ্ৰীশ্ৰীদক্ষিণপাট কাছাৰী সত্ৰৰ পৰাও ইয়াক সত্য বুলি প্ৰমাণিত কৰে। এই হয়, নহয়ৰ মাজেৰে আমি গৈ এই ডিমাছা নামটোৰ লগত চিনাকি হওঁ আৰু আমাৰ গাঁৱৰ লগতে অঞ্চলৰ লোকেও ইয়াক মানি লয়। তাৰফলত আমি ডিমাছা শব্দটোৰ গভীৰতালৈ সোমাই যাওঁ। এই ডিমাছা শব্দটোৰ অৰ্থ হ'ল— বৰনৈৰ সন্তান (ডি-পানী, মা-বৃহৎ বাচক, ছা-সন্তান) অৰ্থাৎ বৃহৎ আকাৰৰ নৈৰ পাৰত এই জাতি গঢ়লৈ উঠা কাৰণে ইয়াৰ নাম ডিমাছা ৰখা হয়। বাসস্থান অনুযায়ী ডিমাছা সকল চাৰিটা নামেৰে জনাজাত। যেনে— ওখ পাহাৰত বাসকৰা কাৰণে 'হাচাওসা', বহল মুকলি ঠাইত বাস কৰা কাৰণে 'হাৱাৰছা', ঠাই বিশেষত বসবাস কৰা সকলক 'ডেম্ৰাছা', নাগাপাহাৰ, ধনশিৰি, ডিমাপুৰৰ ডিমাছা সকলক 'ডিজুৱাছা' বোলা হয়। এই নাম সমূহৰপৰা চাবলৈ গ'লে আমি 'ডেম্ৰাছা' নামৰ ভিতৰত পৰো যোগীজান, লংকা, হোজাই, কাৰ্বিআংলত।

ডিমাছা লোক সকলৰ বিষয়ে চমু বৰ্ণনা ঃ

ডিমাছা সকল বুলিয়ে নহয়, আমি জনা মতে এনে ধৰণৰ জাতি-জনজাতি সকল স্ত্ৰী প্ৰধান। সেয়েহে ডিমাছাসকলৰ মাজতো ইয়াক দেখিবলৈ পোৱা যায়। এওঁলোকৰ পুৰুষতকৈ বেছি সংখ্যা মহিলাই পৰিশ্ৰম কৰে। কিন্তু বৰ্তমান এই ব্যৱস্থা অলপ ঠাই বিশেষে সলনি হোৱা দেখা যায় আৰু সময়ৰ লগত বহুতো পৰিবৰ্তন হৈছে।

ডিমাছা লোকসকলৰ সাজ-পাৰৰ বিষয়ে চমু বৰ্ণনা ঃ

ডিমাছা লোক সকলে তেওঁলোকৰ পৰিধান কৰিবলগীয়া সাজ-পাৰ সমূহ ঘৰতে তৈয়াৰ কৰি লয়। তেওঁলোকৰ মহিলা সকল এই ক্ষেত্ৰত বিশেষ ধৰণেৰে পাকৈত বুলিব পাৰি। তেওঁলোকে তাঁতশালত বৈ উলিওৱা কাপোৰ সমূহৰ ভিতৰত কিছুমান হ'ল — ৰিগু (মেখেলা), ৰিহা (ৰিহা স'তে একে), ৰিজামফাই (ডিমাছা মহিলাই ৰিগুৰ ওপৰত বুকুত মেথনি মাৰি পিন্ধা বস্ত্ৰ), ৰিখাউচা ৰামাই (ওৰণা লোৱাৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰা বস্ত্ৰ), ৰিমাচাউ (এই বস্ত্ৰখন ককালৰ পৰা বুকুলৈ মেৰিয়াই পিন্ধে)।

ডিমাছা লোকসকলৰ আ-অলংকাৰৰ চমু বৰ্ণনা ঃ

ডিমাছা লোক সকলৰ ৰং বিৰঙৰ সাজ-পাৰৰ লগতে ঠিক সেইধৰণেৰে আ-অলংকাৰো কিছু পোৱা যায়। তেওঁলোকে সোণতকৈ ৰূপক বেছি প্ৰাধান্য দিয়ে। সোণ পিন্ধিলে তেওঁলোকে অমংগল হয় বুলি বিশ্বাস কৰে। তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা অলংকাৰৰ ভিতৰত হ'ল— য়াউচৈৰ (মোটা খাৰু), খাদু (বিভিন্ন ধৰণৰ ধাতু মিহলাই বনোৱা এজাত পাতল খাৰু), চন্দ্ৰৱাল (তিনি-চাৰি শাৰীকৈ থকা চেইন বুকুলৈকে পৰা), জনচাম (ৰঙা, বগা, হালধীয়া, সেউজীয়া, নীলা ৰঙৰ মণিৰে বনোৱা মালা) ৰাংবাৰচা (ৰূপৰ পইচাৰে তৈয়াৰী মালা), মাদুলি (মালা), খামাট-থাই (কাণফুলি), খিৰি (এবিধ কাণফুলি) ইত্যাদি।

ডিমাছা সকলৰ ক'লা-সংস্কৃতিৰ বিষয়ে চমু আভাষ ঃ

ডিমাছাসকলৰ বিভিন্ন ক'লা-সংস্কৃতি থকা দেখা যায়। নৃত্য যেনে— বাইডিমা, বাই জাই মাই, বাই মাই জা ইত্যাদি। এই নৃত্যত নৃত্যকৰোতা সকলো সম্পূৰ্ণ সাজ-পাৰৰ লগতে অলংকাৰসমূহ পৰিধান কৰিব লাগিব। বিশেষকৈ সাজ-পাৰ- ৰিগু, ৰিজামফাই, ৰিমাচাট ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে। মণি বা অলংকাৰৰ ভিতৰত ক'লা, ৰঙা, বগা মণি আৰু পইচা মণি, সাধাৰণতে এই পইচা মণি নাচৰ ক্ষেত্ৰত পঁচিশ পইচাৰ বাহিৰেও পঞ্চাশ পইচা, এটকাৰ থকা দেখা গৈছে। এই নৃত্য সমূহ দলীয় হিচাপে পৰিৱেশন কৰে। ডিমাছা সকলে ব্যৱহাৰ কৰা ৰিজামফাই কাণত যি ৰঙৰ ব্যৱহাৰ থাকে ঠিক সেই ৰঙৰ মণিৰে এজাত মণি বনাই পৰিধান কৰে। ৰাইডিমা নৃত্যত ল'ৰা-ছোৱালীয়ে সমানে একে লগে হাত, ভৰি মিলাই নৃত্য কৰে। বাই নৃত্যত অকল ছোৱালীবোৰে দুই হাতত কাঁহীলৈ এই নৃত্য পৰিৱেশন কৰে।

তেওঁলোকৰ মাজত ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠান সমূহো থকা দেখা যায়। তেওঁলোকৰ এনে ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান পাতিলে ঘৰত বনোৱা জ্যোতিমা (আপোং)ৰ সৈতে প্ৰথম আৰম্ভণি হয়। তাৰ পাছতহে অন্যকোনো আহাৰ খায়। এইটো তেওঁলোকৰ পৰম্পৰা ভাৱে চলি আহিছে। তেওঁলোকৰ সমাজতো পূজা-পাতল ব্যৱস্থা আছে আৰু ডিমাছা মানুহে দেৱতা হিচাপে শিৱক বেছি প্ৰাধান্য দিয়ে। ইয়াৰ বাহিৰেও তেওঁলোকে বিহু উদ্‌যাপন কৰে বিহুক ডিমাছাত কিচু ডিমা বোলা হয়। ডিমাছা সকলৰ এক উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য হ'ল— তেওঁলোকৰ বিভিন্ন গোষ্ঠীগত অনুযায়ী পৃথক-পৃথককৈ প্ৰত্যেক গোষ্ঠীয় নিজা নিজা গোষ্ঠীৰ লগত বিভিন্ন ঠাইৰপৰা আহি বছৰেকত এবাৰকৈ সকলোৱে দেখা-শুনাকৈ প্ৰীতি ভোজ খায়। ডিমাছা সকলে খোৱা-বোৱাৰ ক্ষেত্ৰত তেলৰ ব্যৱহাৰ সাধাৰণতে নকৰে। প্ৰায়ে উহাই খায় আৰু খাৰৰ প্ৰয়োগ কৰে।

ডিমাছা লোকসকল শিল্পত চহকী হোৱাৰ বাবে পৰম্পৰাগত সাজ-পাৰ আৰু তাৰ লগত খাপ খুৱাই পৰিধান কৰা আ-অলংকাৰ সঁচাই দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিব পাৰে। ডিমাছা মহিলাসকলৰ ভালেমানে অলংকাৰ সাগৰীয় জীৱৰ খোলা, গছৰ গুটি আদিৰে তৈয়াৰী। সেয়ে বৰ্তমান এই অলংকাৰবোৰ আমাৰ মাজৰ পৰা নাইকিয়া হৈ গৈছে। আগতে এই গধুৰ আৰু জাক-জমক গহনা-গাঠৰি সমূহ ঘৰতে সদায় ব্যৱহাৰ কৰিছিল কিন্তু বৰ্তমান ইয়াক নৃত্য-প্ৰদৰ্শন, উৎসৱ-অনুষ্ঠান, সভা-সমিতি আদিতহে এইবোৰ অধিক ভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা দেখা পোৱা যায়। তথাপিও ডিমাছা মহিলাসকলৰ সাজ-পাৰ আৰু আ-অলংকাৰত এক সুকীয়া বৈশিষ্ট্য দেখিবলৈ পোৱা যায়। যিবোৰ তেওঁলোকৰ শিল্প-ক'লা, সৌন্দৰ্যবোধ, সৃষ্টিশীল ক্ষমতাৰ পৰিচয় বহন কৰে। ■

অমৃত বাণী

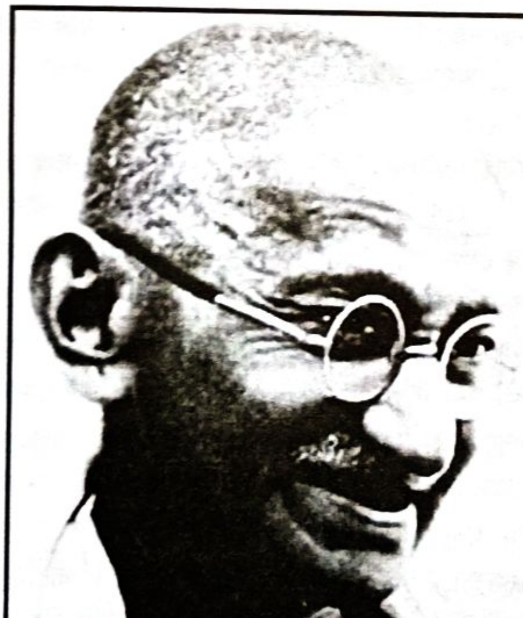

একাগ্ৰতা
থাকিলে সদায়
অন্তৰৰ বাসনা
পূৰ্ণ হয়।

—মহাত্মা গান্ধী।

অসমীয়া উপন্যাস সাহিত্যলৈ ৰজনীকান্ত বৰদলৈদেৱৰ অৱদান

উষা বৰা, প্ৰাক্তন ছাত্ৰী

জোনাকী যুগতেই অসমীয়া সাহিত্যত পূৰ্ণাংগ পৰ্যায়ৰ উপন্যাসৰ সৃষ্টি হয় বুলি ক'ব পাৰি। সেই ফালৰ পৰা আমি ৰজনীকান্ত বৰদলৈক জোনাকী যুগৰেই এজন বিখ্যাত উপন্যাসিক বুলি ক'ব পাৰো। সেই কাৰণেই বোধহয় বৰদলৈদেৱক 'উপন্যাস সম্ৰাট' আখ্যা দিয়া হয়। অসমীয়া উপন্যাসে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰে ৰজনীকান্ত বৰদলৈৰ উপন্যাস সমূহৰ যোগেদি।

অসমীয়া উপন্যাস জগতৰ অগ্ৰণী ঔপন্যাসিক তথা সম্ৰাট ৰজনীকান্ত বৰদলৈৰ জন্ম হৈছিল অসমৰ বিখ্যাত নগৰ গুৱাহাটীত। তেখেতৰ দেউতাকৰ নাম নৰকান্ত বৰদলৈ। অতি কমবয়সতে তেখেতে দেউতাকক হেৰুৱাব লগাত পৰে। পিছত মোমায়েকৰ তত্বাৱধানতে থাকি পঢ়া-শুনা কৰিছিল। তেখেত সৰুৰে পৰা বৰ চোকা বুদ্ধিৰ ল'ৰা আছিল। ১৮৮৯ চনত বি. এ. পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ চৰকাৰী চাকৰীত যোগদান কৰে। তাৰ পিছত চব্‌ডেপুটি আৰু শেষত একষ্ট্ৰা এচিষ্টেন্ট কমিচনাৰ পদ লাভ কৰে। চৰকাৰী বিষয়া হিচাপে অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত ঘূৰি ফুৰোতে তেওঁ বিভিন্ন উপন্যাসৰ সমল সংগ্ৰহ কৰাত সহায় হয়। তেওঁক ঐতিহাসিক উপন্যাস ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত দুজন ব্যক্তিয়ে বিশেষভাৱে প্ৰভাৱান্বিত কৰে। তেখেতসকল হৈছে 'ছাৰ ওৱাল্টাৰ স্কট' আৰু বঙ্কিমচন্দ্ৰ চট্টোপাধ্যায়। তেখেতৰ সাহিত্যিক জীৱন আৰম্ভ হয় ১৮৮৮ চনৰ পৰা। বৰদলৈ আচলতে জোনাকী যুগৰ এগৰাকী বিশিষ্ট সাহিত্যিক আছিল। অসমৰ পুৰণি কথা, অসমীয়া সংস্কৃতি আৰু অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰতি তেখেতৰ বিশেষ শ্ৰদ্ধা আৰু অনুৰাগ আছিল। তেখেতে বিভিন্ন বিষয়ক অৱলম্বন কৰি প্ৰবন্ধপাতি, কৌতুক পূৰ্ণ ভোলাই শৰ্মাৰ ভাও, মনোবিজ্ঞানৰ প্ৰবন্ধ আৰু এবছৰৰ ওপৰকাল চলোৱা 'অসম প্ৰদীপিকা' আদিৰে অসম আৰু অসমীয়া সমাজলৈ সাহিত্যৰ যোগান ধৰিছিল। পিচে অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীত ঔপন্যাসিক বিশেষকৈ বুৰঞ্জীমূলক ঔপন্যাসিক ৰূপেহে ৰজনীকান্ত বৰদলৈৰ কৃতিত্ব ৰক্ষিত হৈছে। ছাৰ ওৱাল্টৰ স্কটৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱান্বিত হোৱাৰ বাবে কোনো কোনেৰে তেখেতক অসমীয়া স্কট বুলি ক'ব খোজে। তেওঁ নিজেই লিখিছে — 'কলেজত থাকোঁতে ছাৰ ওৱাল্টাৰ স্কটৰ নোভেল (Novel) বঙ্কিম চাটাৰ্জিৰ উপন্যাস ৰাজি পঢ়িছিলোঁ। এই ঠাইৰ সিফালে পাহাৰ দেখি আৰু আমাৰ অসমৰ সকলো ঠাইত নদী নলা-নিজৰা, বিল-পুখুৰী, পাহাৰ, ঝৰণা এই বিলাকলৈ মনত পৰি ছাৰ ওৱাল্টাৰ স্কটৰ সেই High land (ওখ ঠাই), Low land (নামনি ঠাই) ইত্যাদি বিলাকলৈ মনত পৰিছিল। ভাব হৈছিল হায় মোৰ অসম জননী! তুমি কোন প্ৰকৃতিৰ কাম্যকানন। তোমাৰ কোলাত স্কটলেণ্ডৰ দৰে High land low land, hills, dales, lanes সকলোবিলাক আছে। তোমাৰ অতীত কালৰ বুৰঞ্জী নানা ঘটনাৰে পৰিপূৰ্ণ, কিন্তু তোমাৰ এই সমস্ত স্বাভাৱিক সৌন্দৰ্য বৰ্ণাবলৈ, অতীতৰ বুৰঞ্জীৰ উপন্যাস লিখিবলৈ প্ৰতিভাশালী সাহিত্যিক ক'ত? গতিকে দেখা যায় বৰদলৈদেৱে উপন্যাস ৰচনা কৰিবলৈ যাওঁতে এই প্ৰথিতযশা ঔপন্যাসিক দুজনৰ দ্বাৰা যথেষ্ট অনুপ্ৰেৰণা লাভ কৰিছিল।

বৰদলৈদেৱে আঠখন উপন্যাস ৰচনা কৰে। ইয়াৰ ভিতৰত মাত্ৰ এখন উপন্যাসৰ বাহিৰে বাকীবোৰ বুৰঞ্জীমূলক উপন্যাস। এই উপন্যাসখন হৈছে 'মিৰি জীয়ৰী'। বাকীকেইখন হ'ল — মনোমতী (১৯০০), ৰঙ্গিলী (১৯২৫), ৰহদৈ লিগিৰী (১৯০০), নিৰ্মল ভকত (১৯২৬), তাম্ৰেশ্বৰী মন্দিৰ (১৯২৬), দন্দুদ্ৰোহ (১৯২৯), ৰাধা-ৰুক্মিণীৰণ (১৯২৫) আদি বুৰঞ্জীমূলক উপন্যাস। বৰদলৈদেৱে যি খিনি সময়ত উপন্যাস ৰচনা কৰিবলৈ লৈছিল সেই সময়ত অসমৰ অসমীয়া সমাজখন তেনেই পঙ্গু আৰু স্থবিৰ অৱস্থাত আছিল। নতুন শিক্ষাৰ ৰেঙনি অলপ অচৰপ পৰিছিল যদিও সমাজ খনৰ বেছিভাগ মানুহেই অশিক্ষিত আৰু দৰিদ্ৰতাৰ কবলতেই আছিল। সেই সময়ত অসমৰ সমাজত কু-সংস্কাৰে ভৰি আছিল। নগৰীয়া জীৱন বিলাক লাহে লাহে পতন হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিছিল আৰু সেই হেতু বিকাশৰ কথা ভাবিবই পৰা হোৱা নাছিল। মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীটোৰ মাজতো শিক্ষিতৰ হাৰ তেনেই নগন্য আছিল।

সাহিত্যত যিহেতু সমাজ তথা মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ অৱস্থিতি অপৰিহাৰ্য হোৱা বাঞ্ছনীয় সেই পৰিস্থিতি সেই সময়ত যথোপযুক্ত নাছিলেই বুলিব পাৰি। সেয়ে হয়তো তেনে এখন নিম্ন স্তৰৰ তথা বৈচিত্ৰপূৰ্ণ সমাজত উপন্যাসৰ সমল বিচাৰিবলৈ চেষ্টা নকৰি ঘটনামুখৰ ইতিহাসৰ পটভূমিলৈকে তেওঁৰ দৃষ্টি নিবদ্ধ হৈছিল। ঐতিহাসিক পটভূমি বাচি লোৱাৰ কেইবাটাও কাৰণ বিচাৰ কৰিলে অনুমান কৰিব পাৰি —

১) অতীতৰ অসমীয়া জাতিৰ সাহস, শৌৰ্যবীৰ্যৰ নিদৰ্শন দাঙি ধৰি সমসাময়িক মুমূৰ্ষু, ভীৰু অসমীয়াৰ প্ৰাণত দেশাত্মবোধ জগাই মৃতপ্ৰায় প্ৰাণত আদৰ্শৰ সঞ্জীৱনী সঞ্চাৰ কৰা।

২। এটা সময়ৰ স্বাধীনচিতীয়া বীৰ অসমীয়া জাতিৰ স্বাধীনতাৰ গৌৰৱোজ্জ্বল অধ্যায়ৰ লুপ্ত হোৱাৰ কাৰণ নিৰ্দেশ কৰা।

৩। ইংৰাজ ৰাজত্বৰ পতনৰ অব্যৱহৃত পূৰ্ববৰ্তী অসমীয়া সমাজৰ ৰীতি-নীতি, ধৰ্ম সংস্কাৰ, আচাৰ-বিচাৰ, ৰাজ্যিক আৰু সামাজিক ব্যৱস্থা আদিৰ চিত্ৰ দাঙি ধৰা।

৪। ৰাজনৈতিক বা ঐতিহাসিক ধুমুহাৰ অন্তৰালত প্ৰবাহিত হোৱা জীৱনৰ চিৰন্তন সহজাত প্ৰবৃত্তিবোৰৰ ক্ৰিয়া প্ৰদৰ্শন কৰা। তলত উপন্যাসকেইখনৰ বিৱৰণ সংক্ষেপে আগবঢ়োৱা হ'ল—

১। মিৰি জীয়ৰী ঃ মিৰি জীয়ৰী বৰদলৈদেৱৰ একমাত্ৰ সামাজিক উপন্যাস। বৰদলৈদেৱে গেইট চাহাবৰ অনুৰোধ মৰ্মে মিৰিসকলৰ ধৰ্ম সম্পৰ্কে এটা প্ৰবন্ধ যুগুত কৰিবলগা হৈছিল। সেই সুবিধাতে বৰদলৈদেৱে মিৰি জাতিটোৰ বিভিন্ন দিশ অধ্যয়ন কৰাৰ সুযোগ সুবিধা লাভ কৰিব পাৰিছিল। সোৱনশিৰি নদী উপত্যাকা, হাবি-বননি, পৰ্বত-পাহাৰৰ লগতে সেই অঞ্চলৰ সহজ সৰল মিৰি সমাজৰ সামাজিক পটভূমিত মিৰি জীয়ৰী উপন্যাসখন ১৮৯৫ চনত ৰচনা কৰে। সোৱনশিৰি নদীৰ পাৰৰ ঘূণাসুঁতিৰ প্ৰাকৃতিক পৰিবেশৰ লগত ৰজিতা খুৱাই এহাল ডেকা-গাভৰুৰ মুকলিমূৰীয়া আৰু সৰল স্বভাৱ চৰিত্ৰক শৈশৱৰ ভালপোৱা কথাই যৌৱনসুলভ নিভাঁজ প্ৰেমলৈ ৰূপান্তৰ কৰিলে আৰু সেই প্ৰেমক বিভিন্ন ঘাত-প্ৰতিঘাতৰ মাজেদি কল্পনাৰ ৰহণ সানি এটি অতি সুন্দৰ অথচ মৰ্মান্তিক কাহিনী প্ৰস্তুত কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। জনজাতিৰ আধাৰত ৰচনা কৰা এই উপন্যাসখনি যথেষ্ট মনোগ্ৰাহী উপন্যাসৰ শ্ৰেণীলৈ উন্নীত হৈছে। নিঃসন্দেহে উৎকৃষ্টতাৰ দাবী কৰিব পৰা এই উপন্যাসখন হিন্দী, বঙলা, তামিল, তেলেগু, উড়িয়া, ইংৰাজী আদি কেইবাটাও ভাষালৈ অনুদিত হৈছে।

২। মনোমতী ঃ বৰপেটাত কিছুকাল বৰদলৈদেৱে ছব ডেপুটি কালেক্টৰৰূপে কাম কৰিব লগা হৈছিল। সেইকাৰণে সেই সময়ত তেখেতে গাঁও-ভূঁই, মৌজা আদি চাই ফুৰিব লগা হৈছিল। তেনেদৰে ফুৰোতে বৰদলৈদেৱে মানৰ আক্ৰমণৰ কথা জানিব পাৰিছিল। নাৱেৰে হাউলি, সৰভোগ, বিজনী আদি অঞ্চল চাবলৈ যাওঁতে সেই অঞ্চলসমূহত কিছুমান গীত-পদ, সাধুকথা আদি শুনিছিল। তেতিয়াই তেওঁ অনুমান কৰিছিল যে এইবিলাকৰ মাজত স্থানীয় আৰু বুৰঞ্জীমূলক কিছুমান ঘটনা হয়তো জড়িত যিবিলাক অতি মূল্যবান সম্পদ। মানৰ আক্ৰমণ, ডা-ডাঙৰীয়াৰ মাজত থকা হিংসা, পৰশ্ৰীকাতৰতা বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰাণকেন্দ্ৰস্বৰূপ বৰপেটা নামঘৰৰ দৌল উৎসৱ আদিৰ কথাৰে সমৃদ্ধ এই লৌকিক গীত-মাতৰ দ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত হৈ তেওঁ মনোমতী নামৰ উপন্যাসখন ৰচনা কৰিছিল। দেশৰ অবলা নাৰীয়ে দেশৰ সংকটপূৰ্ণ অৱস্থাতো কেনে তৎপৰতাৰে দেশৰ কাৰণে মহান কাম কৰিব পাৰিছিল তাৰ আদৰ্শও এই উপন্যাসত দাঙি ধৰা হৈছে।

৩। দন্দুৱাদ্ৰোহ ঃ এই উপন্যাসখন কমলপুৰত তহচিলদাৰ হৈ থকা দিনত বিভিন্ন সময়ত মাটি পিয়ল কৰি ফুৰোঁতে এদিন গাঁৱৰ এজন বয়সস্থ ব্যক্তিয়ে এখন জাৰণিলৈ আঙুলিয়াই জিকেৰীয়া বৰুৱা হৰদত্ত আৰু বীৰদত্তৰ গাঁও থকাৰ কথাটোও জনাইছিল। স্থানীয় হৰদত্ত বীৰদত্তৰ বিষয়ে নানা গীত পদো শুনিবলৈ পাই সকলোবিলাক গোটাই দন্দুৱাদ্ৰোহ উপন্যাসখন ৰচনা কৰে। অৱশ্যে তেখেতে পিছত নগাঁৱত থকা সময়ত ১৯০৯ খৃঃতহে ৰচনা কৰে।

৪। ৰঙ্গিলী ঃ নগাঁৱত ই এ চিৰূপে থকা সময়ত ১৯১০ চনত এই উপন্যাসখন আৰম্ভ কৰি চাকৰিৰ পৰা অৱসৰ লৈ ডিব্ৰুগড়তহে ১৯২৫ চনত সম্পূৰ্ণ কৰে। ইয়াত মানৰ প্ৰথম আক্ৰমণৰ সময়ৰ সমাজ আৰু আহোমৰ ৰজাঘৰীয়া পৰিৱেশৰ আধাৰত সজাই পৰাই উপন্যাসখনি ৰচনা কৰা হয়। সেই সময়ৰ অসমৰ পুৰণি ৰীতি-নীতি তথা সমাজ জীৱনৰ কথা ইয়াত উল্লেখ কৰা হৈছে। ইয়াত মানৰ দিনৰ কথাৰ লগতে মিষ্টিচিজিমৰ কথাও কিছু ব্যক্ত কৰা পৰিলক্ষিত হৈছে।

৫। নিৰ্মল ভকত ঃ এই উপন্যাসখন ডিব্ৰুগড়ত থকা সময়ত ১৮২৫ চনত ছপা কৰা হয়। নগাঁৱত থকা সময়তে ৰচনা কৰি ডিব্ৰুগড়তহে শেষ কৰা বুলি জানিব পৰা যায়। উপন্যাসখন টেনিচনৰ 'এনক আৰ্ডন' উপন্যাসৰ আদৰ্শত

ৰচিত। এইকথা অৱশ্যে বৰদলৈয়ে নিজেই স্বীকাৰ কৰি গৈছে। অসমৰ বুৰঞ্জীমূলক কিছু কথাও তাত দিবলৈ যত্ন কৰিছে। 'প্ৰদীপিকা' আলোচনীত এই উপন্যাসখন ছোৱা ছোৱাকৈ প্ৰকাশ হৈছিল। এই উপন্যাসখনত বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ গৰিমা আৰু শ্ৰেষ্ঠতা প্ৰতিপন্ন কৰিবলৈ যত্ন কৰা দেখা যায়। অৱশ্যে বুৰঞ্জীমূলক পটভূমিক আধাৰ কৰি দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় মানৰ আক্ৰমণৰ পটভূমিৰ ওপৰত মূল কাহিনীটো কল্পনা কৰি লোৱা হৈছে। উপন্যাসখন আত্মজীৱনীমূলক বুলিহে ক'ব পাৰি। নিৰ্মলে নিজৰ ব্যক্তিগত কাহিনী কৈ যোৱাৰ বাবে চৰিত্ৰটোৱে প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে। উপন্যাসখনত অসমৰ ৰাজনৈতিক পৰিৱেশৰো কিছু আভাস পাব পাৰি।

৬। তাম্ৰেশ্বৰী মন্দিৰ ঃ ডিব্ৰুগড়ত থকা সময়ত ১৯২৬ চনত এই উপন্যাসখন ৰচনা কৰে। 'অসম হিতৈষী'ত ছপা হোৱাৰ পিছতহে পুথিৰ আকাৰত উপন্যাসখন ছপা হয়। তৃতীয়বাৰ মানৰ আক্ৰমণৰ সময়ত অসমৰ সমাজ জীৱনৰ আধাৰত এইখনি উপন্যাস ৰচিত হৈছে। বুৰঞ্জীমূলক প্ৰভাৱ প্ৰত্যক্ষভাৱে ইয়াত দেখিবলৈ পোৱা নাযায়। ইয়াত এটা আদৰ্শ দাঙি ধৰিবলৈ যত্ন কৰা হৈছে। সেইটো হৈছে ভালেমান কুসংস্কাৰ বিশেষকৈ তাম্ৰেশ্বৰী মন্দিৰৰ নৰবলি প্ৰথাক সমাজৰ ব্যাধি তথা ঘৃণিতৰূপত অঙ্কন কৰিবলৈ যত্ন কৰা দেখা যায়। বৈষ্ণৱ ধৰ্মইযে শ্ৰেষ্ঠ এই কথাকো প্ৰতিপন্ন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।

৭। ৰহদৈ লিগিৰী ঃ ৰহদৈ লিগিৰী উপন্যাসখন ১৯৩০ চনত ডিব্ৰুগড়ত লিখা হৈছিল। মানৰ প্ৰথম আক্ৰমণৰ পটভূমিতেই এই উপন্যাসখনো ৰচনা কৰা হয়। চন্দ্ৰকান্ত সিংহ ৰাজপাটত বহা সময়ত ৰজাঘৰীয়া পৰিৱেশ আৰু ক্ষমতালিপ্সু ডা-ডাঙৰীয়াসকলৰ গৃহকন্দলৰ কাৰ্যকলাপক কেন্দ্ৰ কৰি অসমৰ পুৰণি ৰীতি-নীতি, ৰজা আৰু ৰাজ বিষয়াৰ ক্ষমতাৰ প্ৰতি থকা লোভ, মানৰ আক্ৰমণত সাধাৰন প্ৰজাৰ হোৱা দুখ-দুৰ্গতি, আশ্ৰম নিবাসী সাধক, সন্ন্যাসীৰ ঈশ্বৰ চিন্তা আৰু বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ শ্ৰেষ্ঠত্ব আদিকে বৰদলৈদেৱে মূল কাহিনীৰ লগত জড়িত কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছে। ইয়াতো বুৰঞ্জীমূলক ঘটনাৰ পৰোক্ষ আৰু আওপকীয়া সম্পৰ্কহে চকুত পৰে।

৮। ৰাধা-ৰুক্মিণীৰ ৰণ ঃ বৰদলৈদেৱে অৱসৰ লোৱাৰ পিছত ১৯২৫ চনত ডিব্ৰুগড়ত উপন্যাসখন ৰচনা কৰে। এইখন উপন্যাসো 'অসম হিতৈষী'ত পোনতে ছপা হৈছিল। মৰাণ মোৱামৰীয়াসকলৰ প্ৰতি আহোম ৰজাই বেয়া ব্যৱহাৰ কৰাত বিশেষকৈ লক্ষ্মীসিংহৰ দিনত অপ্ৰত্যাশিতভাৱে অপমান পোৱাত তেওঁলোক বিদ্ৰোহী হৈ উঠে। আহোম ৰজাৰ দুৰ্বলতাৰ সুযোগলৈ সকলো ডা-ডাঙৰীয়া ক্ষমতাৰ লোভত নিজক ব্যস্ত ৰাখি বিভিন্ন খেলত বিভক্ত হয়। মোৱামৰীয়াসকলে আহোম সিংহাসন অধিকাৰ কৰি ৰাজ্যভোগ কৰিবলৈ ধৰে। মৰাণ ডেকা ৰাঘৱ বৰবৰুৱাই ভোগ লালসাত মত্তহৈ পৰিল। কিন্তু ৰুক্মিণীয়ে পূৰ্বৰ প্ৰেমিক ৰাঘৱৰ ওচৰলৈ আহি তুচ্ছ তাচ্ছিল্যহে পালে। সেই বেজাৰতে তেওঁ ৰজা ৰমাকান্তৰ কাৰেঙৰ কোঠাত থাকি ঈশ্বৰ চিন্তা কৰি জীৱনৰ বাকী সময়ছোৱা অতিবাহিত কৰাৰ ঠিৰাং কৰে। এই উপন্যাসখনত সেই সময়ৰ অসমৰ সামাজিক জীৱন আৰু মৰাণ, মোৱামৰীয়া, গোসাঁই মহন্তসকলৰ কিছুকথা ইয়াত ব্যক্ত কৰা হৈছে।

বৰদলৈদেৱৰ উপন্যাসসমূহ ভালদৰে আলোচনা কৰিলে কেইটিমান সাধাৰণ বিশেষত্ব আমাৰ চকুত ধৰা পৰে। বৰদলৈদেৱৰ উপন্যাসত পৰিদৃষ্ট হোৱা এই বিশেষত্বসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

বৰদলৈদেৱৰ উপন্যাসৰ প্ৰথম বিশেষত্ব হৈছে ইয়াৰ কাহিনীভাগ। তেখেতৰ আটাইকেইখন উপন্যাসৰ কাহিনীভাগ অতীত অসমৰ ঘটনাৱলীৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত। অৱশ্যে মিৰি জীয়ৰী' ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম। 'মিৰি জীয়ৰী' উপন্যাসৰ কাহিনীভাগ মিৰি জীৱনৰ প্ৰেম প্ৰীতি, স্নেহ, ভালপোৱা আৰু প্ৰেম প্ৰণয়ৰ ক্ষেত্ৰত দেখা দিয়া প্ৰতিবন্ধক আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ৰচিত হৈছে। মিৰি জীয়ৰী উপন্যাসখন নায়িকা প্ৰধান। ইয়াত প্ৰধান চৰিত্ৰ হৈছে নায়িকা পানেই। পানেই চৰিত্ৰত সততা আৰু একনিষ্ঠতাই বিৰাজ কৰিছে। ৰজনীকান্ত বৰদলৈৰ উপন্যাস ৰচনাৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল অতীত অসমৰ চিত্ৰ অঁকাৰ। সেইবাবে বৰদলৈদেৱে তেখেতৰ উপন্যাসৰ বিষয়বস্তু অতীত অসমৰ প্ৰসিদ্ধ ঘটনাৱলীৰ পৰা গ্ৰহণ কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছে। মনোমতী, ৰহদৈ লিগিৰী, নিৰ্মল ভকত, তাম্ৰেশ্বৰী মন্দিৰ আৰু ৰঙ্গিলী উপন্যাসৰ বিষয়বস্তু আহোমৰ স্বেচ্ছাচাৰী শাসনতন্ত্ৰৰ বিৰুদ্ধে কামৰূপীয়া প্ৰজাই কৰা বিদ্ৰোহ 'দন্দুৱা দ্ৰোহ'ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল ৰাধা ৰুক্মিণী উপন্যাসৰ বিষয়বস্তু মৰাণ বিদ্ৰোহ। ইয়াৰ পৰা অনুমান কৰিব পাৰি বৰদলৈদেৱে অতীত অসমৰ ঘটনাৰাজিক কেন্দ্ৰ কৰি উপন্যাসকেইখন ৰচনা কৰিছিল।

বৰদলৈদেৱৰ উপন্যাসৰ দ্বিতীয় বিশেষত্ব হৈছে চৰিত্ৰাঙ্কণ। তেখেতৰ উপন্যাসসমূহৰ চৰিত্ৰবোৰ এক

আদৰ্শাত্মক স্তৰত উপনীত হৈছে। সৰ্বসাধাৰণ ঔপন্যাসিকৰ দৰে বৰদলৈদেৱৰ উপন্যাসৰ চৰিত্ৰসমূহ নিম্নস্তৰৰ নহয়। তেখেতে প্ৰতিটো পুৰুষ আৰু নাৰী চৰিত্ৰকে বিশুদ্ধভাৱে অঙ্কন কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছে। আদৰ্শাত্মক চৰিত্ৰ অঙ্কন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তেখেতে যেনেদৰে দক্ষতাৰ পৰিচয় দিবলৈ সক্ষম হৈছে তেনেদৰে দুস্মন বা শঠ চৰিত্ৰবোৰ অঙ্কণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰতো তেখেতে সাফল্যমণ্ডিত হৈছে।

বৰদলৈদেৱৰ আটাইকেইখন উপন্যাসেই নায়িকাপ্ৰধান। 'মিৰি জীয়ৰী'ত নায়ক জঙ্কিতকৈ নায়িকা পানেইক অধিক সক্ৰিয় ৰূপত দেখা পাওঁ। মনোমতী উপন্যাসত নায়ক লক্ষ্মীকান্ততকৈ নায়িকা মনোমতীয়েহে অধিক প্ৰাধান্য লাভ কৰা দেখা যায়। 'ৰহদৈ লিগিৰী' উপন্যাসত নায়ক দয়াৰামৰ চৰিত্ৰতকৈ নায়িকা ৰহদৈকহে অধিক স্পষ্ট আৰু উজ্জ্বল ৰূপত দেখা পোৱা যায়।

ৰজনীকান্ত বৰদলৈদেৱৰ উপন্যাসৰ অন্য এটা বিশেষত্ব হৈছে অতি প্ৰাকৃত পৰিবেশৰ চিত্ৰণ। ঠাই বিশেষে এই অতি প্ৰাকৃত বা অলৌকিক উপাদানৰ প্ৰয়োগেৰে উপন্যাসৰ কাহিনীভাগ আগবঢ়াই নিয়া দেখা যায়। স্বপ্ন, ভেল্কিবাজি, সন্মোহন বিদ্যা (Mesmerism), যৌগিক শক্তিৰ প্ৰভাৱত চৰিত্ৰ আৰু ঘটনাই ৰূপ সলোৱা দেখা যায়। তেওঁৰ উপন্যাসসমূহত সপোনৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা দেখা গৈছে। আচলতে বুৰঞ্জী প্ৰীতিয়েই তেওঁৰ উপন্যাসৰ মূল কাৰণ আছিল বুলি অনুমান কৰিব পাৰি। অৱশ্যে অন্যান্য কেইবাটাও উদ্দেশ্য তেখেতে আগত ৰাখি বুৰঞ্জীমূলক উপন্যাস ৰচনা কৰিছিল। বৰদলৈৰ ইতিহাস প্ৰীতিৰ লগে লগে অসমীয়া সমাজৰ ৰীতি-নীতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, ধৰ্ম বিশ্বাস কৃষ্টি সংস্কৃতিৰ প্ৰতি থকা গভীৰ অনুৰাগৰ বিষয়েও তেখেতৰ উপন্যাসকেইখনৰ পৰা কিছু কথা জানিব পাৰি।

বৰদলৈৰ উপন্যাসৰ এটি প্ৰধান বিশেষত্ব হৈছে ভাষা। তেখেতৰ ভাষা সহজ সৰল আৰু অৰ্থব্যঞ্জক। ৰচনাশৈলী সম্পূৰ্ণ ঘৰুৱা আৰু প্ৰাঞ্জল। বৰদলৈৰ কাহিনীসমূহৰ পৰিণতি নায়ক-নায়িকাৰ চাৰিত্ৰিক দ্বন্দ আৰু ক্ৰিয়া প্ৰতিক্ৰিয়াৰ ওপৰত প্ৰতিস্থিত নহয়। সেই সময়ত অসমৰ সমাজ জীৱনৰ ভাগ্য নিয়ন্তাসকলৰ ভোগ লিপ্সা, ক্ষমতাৰ অৰিয়া অৰি স্বেচ্ছাচাৰিতা আৰু ৰাজনৈতিক ধুমুহাৰ হেঁচাত নায়ক নায়িকাৰ জীৱন অস্থিৰ হৈ পৰিছিল। তেখেতে অসমৰ ইতিহাসৰ পটভূমিত অসমীয়া জীৱনৰ ধৰ্ম, সমাজনীতি, প্ৰেম-প্ৰীতি, বীৰত্ব, ঈৰ্ষা, অসূয়া, সৰলতা আৰু মধুৰতাৰ চিত্ৰ অঙ্কন কৰি উপন্যাসৰ ভেঁটি বান্ধি থৈ গ'ল, যাক অসম আৰু অসমীয়াই পাহৰাতো সম্ভৱ নহয়। বৰদলৈদেৱৰ উপন্যাসত কেৱল ঐতিহাসিক মূল্য থকাই নহয় অষ্ট বিংশ শতাব্দীৰ শেষ আৰু উনবিংশৰ আদি ভাগৰ অসামান্য জীৱনৰ জীৱন্ত চিত্ৰও দাঙি ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। সেই যুগত তেখেতেই আশাশুধীয়াভাৱে উপন্যাস লেখিবলৈ লয় আৰু আজি পৰ্যন্ত অসমীয়া উপন্যাসৰ ক্ষেত্ৰত বৰদলৈৰ এখন সুকীয়া বিশিষ্ট আসন আছে বুলি নিঃসন্দেহে ক'ব পাৰি। সেই কাৰণেই বৰদলৈদেৱক উপন্যাস সম্ৰাট, কোনোৱে আকৌ তেওঁক অসমীয়া উপন্যাসৰ পিতা, অসমীয়া স্কট বা অসমৰ বংকিমচন্দ্ৰও বুলি অভিহিত কৰিছে। আমি যদি সকলোখিনি বিশ্লেষণ কৰি চাওঁ তেতিয়াহ'লে আমি ক'বই লাগিব যে তেওঁ এইবোৰ সন্মান তথা আখ্যা পোৱাৰ যোগ্য।

বৰদলৈদেৱে 'মিৰি জীয়ৰী'ৰ বাদে বাকীকেইখন উপন্যাস বুৰঞ্জীমূলক উপন্যাসৰ সমল গোটাই অসমীয়া সমাজখনৰ সমল বিচাৰি বৈচিত্ৰপূৰ্ণ ঘটনাযুক্ত ইতিহাসলৈ মন দিয়াৰ কাৰণ ড° সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মাই এনেদৰে যুক্তিপূৰ্ণ নিৰ্দেশ দিছে — 'বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ ঘটনাৰ সমাবেশ আৰু অতীতৰ অসমীয়া জাতিৰ ৰীতি-নীতি, ধৰ্ম বিশ্বাস, সংস্কাৰ আদিৰ চিত্ৰ আৰু শৌৰ্য বীৰ্যৰ আদৰ্শ দাঙি ধৰা, অসমীয়া জাতিৰ স্বাধীনতা লুপ্ত হোৱাৰ কাৰণ নিৰ্দেশ কৰা আৰু ঐতিহাসিক বা ৰাজনৈতিক ধুমুহাৰ অন্তৰালত প্ৰৱাহিত হৈ থকা জীৱনৰ চিৰন্তন আৰু আদিম প্ৰবৃত্তিবোৰৰ ক্ৰিয়া-প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰদৰ্শন কৰাই তেওঁৰ উদ্দেশ্য। বৰদলৈৰ উপন্যাসসমূহ এনেবোৰ উদ্দেশ্য প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। বুৰঞ্জী যুগৰ অসমীয়া সমাজৰ চিত্ৰ, ৰাজনৈতিক অৱস্থাৰ বিৱৰণ, আনকি অসমৰ নৈসৰ্গিক পৰিবেশৰ বৰ্ণনাও পোৱা যায়। সকলো জীৱৰ প্ৰতি সহানুভূতি প্ৰদৰ্শন, বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰতি আস্থা প্ৰকাশ, দেহজ প্ৰেমক আধ্যাত্মিক স্তৰলৈ ৰূপান্তৰ তেওঁৰ উপন্যাসৰ এটি বৈশিষ্ট্য। উপন্যাসকেইখন গুণবিশিষ্ট হোৱা কাৰণেই ড° বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাই তেওঁক — 'The most large hearted and the most felicitious of our novelists.' বুলি প্ৰশংসা কৰিছে।

বৰদলৈৰ পাছত আমি যদি লক্ষ্য কৰো দেখিম এনেধৰণৰ বুৰঞ্জীমূলক লেখক নাই বুলিয়ে ক'ব পাৰি। বৰদলৈৰ উপন্যাসসমূহ নায়িকা প্ৰধান যদিও ইয়াত ব্যভিচাৰিণী বা অসৎ প্ৰকৃতিৰ কোনোধৰণৰ স্ত্ৰী চৰিত্ৰ পোৱা নাযায়। পুৰুষ চৰিত্ৰবিলাকো সাধাৰণতে সহজ সৰল প্ৰকৃতিৰ। মানসিক দ্বন্দ্ব কম চৰিত্ৰতহে দেখিবলৈ পোৱা

যায়। দুই এখন উপন্যাসত ধৰ্ম মতবাদে প্ৰাধান্য পোৱা দেখা যায় যদিও কাহিনীৰ আকৰ্ষণ হ্ৰাস কৰিব পৰা নাই।

বৰদলৈৰ উপন্যাসসমূত কাহিনীৰ পৰিকল্পনা মূল ঘটনাৰ লগত সুন্দৰভাৱে জড়িত। অন্যান্য সৰু ডাঙৰ ঘটনা, পৰিৱেশ সৃষ্টি আৰু তাৰ লগত চৰিত্ৰৰ সংযোগ স্থাপনৰ কৌশলো সুন্দৰ আৰু মনোগ্ৰাহী। অসমৰ সুজলা সুফলা শস্য শ্যামলা চিৰ সেউজীয়া দেশ, নদী, পৰ্বত, পাহাৰে বৰদলৈদেৱক যথেষ্ট মনত আনন্দ দিব পাৰিছিল আৰু ছাৰ ৱাল্টাৰ স্কটৰ অনুকৰণতেই স্কটলেণ্ডৰ দৰে প্ৰাকৃতিক পৰিবেশৰ বৰ্ণনা কৰি তেওঁৰ ৰচনাৰাজি সুখপাঠ্য কৰি তুলিছিল। স্কটৰ উপন্যাসকে আৰ্হি হিচাপে ল'লেও তেখেতে সকলোবিলাক ক্ষেত্ৰত অনুসৰণ কৰা নাই। ইয়াত তেখেতে মৌলিকত্বও বজাই ৰাখিবলৈ যত্নপৰ হৈছে। বৰদলৈদেৱৰ প্ৰতিখন উপন্যাসত কাহিনী সৃষ্টিত, ঘটনাৰ বিৱৰণত, লোক-বিশ্বাস, লোকগীত আদিৰ বৰ্ণনা পোৱা যায়। কিছুক্ষেত্ৰত অৱশ্যে এইবিলাক মূল কাহিনীৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধিত সহায়ক হোৱা নাই। বিহুগীত, ঐনিতম, কিম্বদন্তী আদিৰ সমাবেশত স্কটক অনুকৰণ কৰাটো অৱশ্যে গুৰুত্বপূৰ্ণ।

বিবিধ চৰিত্ৰৰ মুখত পৰিবেশৰ লগত খাপ খুৱাই জনসাধাৰণৰ কথিত ভাষা প্ৰয়োগ কৰাৰ ঠাই থকা সত্বেও বৰদলৈয়ে কেৱল এঠাইতহে সেই ভাষাৰ প্ৰয়োগ কৰিছে। পানেইয়ে এনিশাৰ বাবে আশ্ৰয় লোৱা অশিক্ষিত অসমীয়া ডেকা এজনৰ ঘৰত তাইৰ মুখৰ ভাষা ইয়াৰ সুন্দৰ উদাহৰণ—

'ছিঃ তই বাল মানুয়ৈ আমাৰ মিৰিয়নীতো চকু দিয়। আমি তয়তৰ বেটীৰ জোৰৰো নয়ওঁ।' (মি. জী. পৃঃ ৭৯)

স্কটৰ উপন্যাসত উচ্চ আৰু সম্ভ্ৰান্ত শ্ৰেণীৰ সমাজ আৰু অতি সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ সমাজ জীৱনৰ ৰূপ সমান্তৰালভাৱে পোৱা যায়; কিন্তু বৰদলৈৰ উপন্যাসত এইবিলাক পোৱা নাযায়। ৰহদৈ লিগিৰী আৰু ৰঙ্গিলীত আহোম যুগৰ ৰজাঘৰীয়া উচ্চ সমাজখনৰ চাল-চলন, কথা-বতৰা আদি সমাজ ব্যৱস্থা ফুটাই তুলিবলৈ যত্ন কৰিছে যদিও সমান্তৰালভাৱে প্ৰাঞ্জলৰূপত দাঙি ধৰিব পৰা নাই। আনহাতে মিৰি জীয়ৰী উপন্যাসত ডালিমী চৰিত্ৰটো 'আই ভান হো' উপন্যাসৰ ৰেবেকা চৰিত্ৰটিৰ লগত আৰু বেজবৰুৱাৰ ডালিমী চৰিত্ৰটোৰ কিছু মিল চকুত পৰে। স্কটৰ উপন্যাসত থকাৰ দৰে অতি প্ৰাকৃত বা অলৌকিকতাই বৰদলৈৰ উপন্যাসত স্থান পাইছে। নায়ক নায়িকাই গভীৰভাৱে ভবাৰ ফলত Telepathyৰ নিদৰ্শনো আছে আৰু যাদুকৰৰ কাৰ্চাজীও বাদ পৰা নাই।

চৰিত্ৰ ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰত বৰদলৈয়ে গীতাৰ বাণী অনুসৰণ কৰা বুলি ভাবিব পৰা যায়। ব্যক্তিগত জীৱনত বৰদলৈয়ে ধৰ্মীয় চিন্তা চৰ্চাৰ উপৰি সাধু সন্ন্যাসীৰ যোগাভ্যাস আৰু নানান সাধন পদ্ধতিৰ প্ৰতি অতি কৌতূহলী হোৱা দেখা যায়। তেওঁ ভাৰতীয় শাস্ত্ৰাদিও গভীৰভাৱে অধ্যয়ন কৰিছিল। ৰহদৈয়ে নিগমানন্দ স্বামীৰ কৃপাত নতুন জীৱন লাভ কৰি কৃষ্ণদাসী বৈষ্ণৱী হৈ পৃথকে জীৱনকাল অতিবাহিত কৰিছিল। কমলাবাৰীৰ দীন বন্ধুৰূপী দয়াৰামক পূৰ্বৰ ৰহদৈৰ ৰূপদৰ্শন কৰাই দয়াৰামৰ আকুল আবেগতো ৰহদৈ সম্পূৰ্ণ অবিচলিত হৈয়ে থাকিল। দয়াৰামৰ আবেগতো সম্পূৰ্ণ বিচলিত নহৈ ঈশ্বৰ চিন্তা আৰু স্বদেশ স্বজাতিৰ কাৰণে সৎকৰ্ম কৰিলেহে উভয়ৰে আত্মাৰ মহামিলন হ'ব বুলি দয়াৰামক কৃষ্ণদাসীয়ে দিয়া উপদেশ উল্লেখযোগ্য। পদুমী ঘটনাচক্ৰত পৰি মান সেনাপতিৰ উপভোগ্য বস্তুহৈ ৰক্ষিতাৰূপে সতীত্ব বিসৰ্জন দিয়া সময়তে সুখৰ সংসাৰ ৰচনা কৰিবলৈ বুলি পলাই অহা শান্তিৰামক পায়ো বিচলিত নহ'ল, বৰং অতি ধৈৰ্য সহকাৰে শান্তিৰামক বুজাই শান্ত কৰি বন্দীশালৰ পৰা মুক্ত কৰি এজনী যোগ্য গাভৰু বিয়া কৰাই গৃহস্থী হ'বলৈ কৈ পঠায়। এনেধৰণৰ গুণী অসমীয়া নাৰী চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত বৰদলৈয়ে বিদেশী প্ৰখ্যাত সাহিত্যিকৰ অনুকৰণ কৰাটো প্ৰশংসাৰ বাদে অন্য একো হ'ব নোৱাৰে।

পানেই জংকিৰ প্ৰেমৰ লগত ৰোমিঅ আৰু জুলিয়েটৰ প্ৰেম ৰিজাবৰ মন যায়। সেইদৰে ক্ৰিষ্টফাৰ মাৰ্লোৰ দীঘল কবিতা 'হিৰো এণ্ড লিয়েণ্ডাৰ'ৰ প্ৰেমিক প্ৰেমিকাৰ প্ৰথম দৃষ্টিতে চাৰি চকুৰ মলিনৰ মাজেদি ওপজা প্ৰেমৰ লগত মনোমতী আৰু লক্ষ্মীকান্তৰ দৌলোৎসৱৰ প্ৰথম সাক্ষাতত হোৱা প্ৰেমৰ তুলনা হয়। নিৰ্মল-ৰূপহী, ধনেশ্বৰ-আঘণী, ৰহদৈ-দয়াৰাম, পদুমী-শান্তিৰাম, কেতেকী-জয়ৰাম, বিচিত্ৰ-মনাই আদিৰ মাজত গঢ়ি উঠা প্ৰেম আচলতে গুণজ প্ৰেমহে। এওঁলোকৰ মাজত এজনে আনজনৰ ৰূপ যৌৱনৰ দেহশ্ৰীৰ মাদকতাৰ প্ৰতিহে বলীয়া হোৱা দেখা যায়। ইয়াত সামান্য হ'লেও সংযমহীনতাৰ প্ৰভাৱ লক্ষ্য কৰিব পাৰি। আনহাতে কিন্তু ডালিমী-জংকিৰ প্ৰেমক গুণজ প্ৰেম বুলিব নোৱাৰি। ই গুণজ প্ৰেমৰ বহু ওপৰত স্থান দিব পাৰি।

ৰঙ্গিলী উপন্যাসক ছেক্সপীয়েৰৰ জুলিয়াছ চীজাৰৰ

লগত তুলনা কৰিব পাৰি। ৰঙ্গিলীয়ে সপোনত দেখিছে যে ঘৰত জুই জ্বলিছে তাক নুমাব পৰা নাই। সেই জুয়ে গোটেই অসম দেশ ছানি পেলাইছে। সংৰামে সেই সপোনৰ কথাত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা নাই। চীজাৰৰ পত্নীয়েও অমংগলীয়া সপোন দেখি চীজাৰৰ আগন্তুক বিপদৰ কথা ভাবি ভয় খাইছিল।

'নিৰ্মল ভকত' উপন্যাসখনা ইংৰাজ কবি 'এনক আৰ্ডেন' কাব্যৰ আধাৰত ৰচিত। সাগৰ তীৰত এনিলা নামৰ এজনী ছোৱালীৰ লগত 'এনক' আৰু 'ফিলিপ' নামৰ দুটা ল'ৰাই প্ৰায়ে দৰা-কইনা খেল খেলে। এদিন সিহঁতৰ মাজত বিবাদহে এনিলীৰ উপদেশ মতে 'এনক্' আগতে দৰা হ'ল। পিছৰবাৰ খেলত ফিলিপ দৰা হ'ল। সেই ধেমালিখনেই দৈৱক্ৰমে ডেকা বয়সত বাস্তৱত পৰিণত হ'ল। এনকে প্ৰথমে বিয়াৰ প্ৰস্তাৱ দিয়াত এনিলীয়ে সন্মতি জনালে। ইপিনে ফিলিপ বৰ নীৰৱ আৰু লাজকুৰীয়া স্বভাৱৰ আছিল। সি তেনেদৰেই নীৰৱ হৈয়ে থাকি গ'ল। এদিন এনকে বণিজলৈ গৈ নাও বুৰি নিৰ্জন দ্বীপ এটাত দহবছৰ কাল কটাবলগীয়া হ'ল। কেইবাবছৰ ধৰি এনিলীয়ে যেতিয়া দেখিলে যে এনক্ উভটি অহা নাই, সেয়ে তাই পূৰ্বৰ প্ৰেমিক ফিলিপক বিয়া কৰাই নতুন জীৱন আৰম্ভ কৰিলে। কিছুদিন পিছতে সেই দ্বীপলৈ যোৱা এখন জাহাজ পাই এনক উভতি আহিল। গাঁৱৰ ঘৰত তাৰ কোনো চিন চাব নেদেখি ওচৰৰে এটা চৰাইখানাত আশ্ৰয় ল'লে আৰু তাতেই এগৰাকী বুঢ়ী মিৰিয়ামৰ পৰা এনিলী আৰু ফিলিপৰ বিয়াৰ কথা গম পালে। মনৰ কৌতুহল দমন কৰিব নোৱাৰি এনকে গোপনে সিহঁতৰ সংসাৰখন চাই আহিল আৰু সিহঁতৰ সংসাৰখন ভাঙি যোৱাৰ ভয়ত বেচেৰাই নিজক চিনাকি নিদিলে। এনকে এদিন মিৰিয়ামক অনুৰোধ জনালে যে তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত সকলো কথা এনিলী আৰু ফিলিপক যেন জনায়। এনিলী আৰু ফিলিপে এই কাহিনীটোকে নিৰ্মল, অনিৰাম আৰু ৰূপহীৰ মাজেদি মানৰ আক্ৰমণৰ সময়ত উজনি অসমৰ পটভূমিত যুগুত কৰা 'নিৰ্মল ভকত' উপন্যাসত দুখৰ হুমুনিয়াহ এৰি হতাশাত মৃত্যু হ'বলৈ দিয়া নাই বৰঞ্চ দুয়ো নায়ক-নায়িকাক ভগৱৎমুখী কৰিবলৈ যত্নহে কৰিছে। বৰদলৈ আত্মহত্যাৰ পক্ষপাতী নাছিল। অৱশ্যে ৰহদৈৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম দেখা যায় যদিও সেয়া প্ৰেমিকৰ দ্বাৰা উপেক্ষিতা হোৱা বাবে নহয়। পদে পদে পুৰুষ প্ৰধান সমাজৰ দ্বাৰা লাঞ্ছিতা হোৱাৰ বাবেহে। এয়া বৰদলৈৰ অসমীয়া সমাজৰ পুণৰ্গঠন আৰু নৱজাগৰণৰ এটা অৰ্থবহ প্ৰচেষ্টাহে বুলিব পাৰি।

বৰদলৈৰ উপন্যাসত হিন্দু ধৰ্মৰ বিশেষকৈ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰভাৱ বেছি দেখা যায়। নিৰ্মলৰ ৰূপহীমুখী প্ৰেম ঈশ্বৰমুখীহে হ'ল। বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ কথাবোৰ নিৰ্মলে অতি নিৰ্মল তথা সৰল ব্যাখ্যাৰে দাঙি ধৰিছে— কৃষ্ণ নাম মাহাত্ম্য, গুৰুৰ তাৎপৰ্য, সত্ৰৰ গুণ গৰিমা, প্ৰায়শ্চিত্ত, শৰণ ভজন, ব্ৰহ্মচৰ্য সাধন আদি উদাসীন কথাবোৰ নিৰ্মলৰ মুখত দি উপন্যাসখনিৰ মৰ্যাদা বহুগুণে বৃদ্ধি কৰিছে। মানুহৰ জীৱনত দুখ, শোক, বেদনা যিয়েই নাথাকক কিয় সকলোখিনি বাদ দি জীয়াই থাকি সজ চিন্তা, সজকৰ্মৰ মাজেৰে নিজক পৰিচালনা কৰাটোহে প্ৰকৃত মানুহৰ কৰ্তব্য হোৱা উচিত। সেই কাৰণেই নিৰ্মলে এটা সুকীয়া পৰিবেশত থাকি আধ্যাত্মিক চিন্তা চৰ্চাৰ কথাহে ভাবিলে। ইয়াৰ অন্তৰালত স্বদেশ প্ৰীতি প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। নিৰ্মলে আনন্দপূৰ্ণভাৱে কৈ গৈছে—

'মোৰ দেশৰ গছ গছনি, তৰু তৃণ, পশু-পক্ষী, পতঙ্গ — এই সকলো মোৰ নিজা নহয়নে? মোৰ এই অসম দেশখনেই মোৰ দেশ নহয়নে? মইনো আন কোন ঠাইত এই নদী, এই হাবি, এই ব্ৰহ্মপুত্ৰ, এই সত্ৰ, এই বৈষ্ণৱ বৃন্দ পাম?' (নিৰ্মল ভকত পৃঃ ৬৭)

মানুহৰ সংসাৰী জীৱনত ব্যৰ্থতাই আবৰি ৰখাটো ডাঙৰ কথা নহয়, বৰঞ্চ আধ্যাত্মিক জীৱনৰ যি সুখ আৰু প্ৰশান্তি সেই কথাটোহে উপলব্ধি কৰাটো ডাঙৰ কথা। নিৰ্মল জীয়াই থাকিল সেই সুখ আৰু প্ৰশান্তিকে জীৱনৰ সৰ্বস্ব বুলি ধাৰণা কৰি। দক্ষিণপাট সত্ৰৰ সত্ৰাধিকাৰে নিৰ্মলক গৃহস্থী হ'বলৈ উপদেশ দিছিল যদিও উপায়ন্তৰ হৈ তেওঁক শৰণ ভজন দি উদাসীন ভকতৰূপে থাকিবলৈ দিয়াটো নিশ্চয় বৰদলৈৰ সমাজ আৰু জাতি সচেতন বিচাৰ বুদ্ধিৰ পৰিচায়কহে।

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা আমি ক'ব পাৰো যে বৰদলৈদেৱ প্ৰকৃত সাহিত্য তথা জ্ঞানৰ পূজাৰী। কেইটামান বাক্যৰে তেখেতৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাটো ধৃষ্টতাহে মাথোন। তেওঁ অসমীয়া সাহিত্য ভঁৰাললৈ যি উপন্যাস ৰচনা কৰি দি থৈ গ'ল, সেই মহান আদৰ্শ সচেতন অসম আৰু অসমীয়াই কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰে। সেয়ে অসমৰ সাহিত্য জগতত তেওঁ উজ্জ্বল ভোটাতৰা হৈ অসমীয়া সাহিত্যৰ মাজত আজীৱন জিলিকি থাকিব। ■

সহায়ক গ্ৰন্থ ঃ

১। ৰজনীকান্ত বৰদলৈ (জীৱন আৰু সাহিত্য) — মন্দিৰা গোস্বামী

২। অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত — ড° সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা

অসমীয়া পৰিয়ালত এগৰাকী গৃহিণীৰ ভূমিকা

নীৰাক্ষি মজুমদাৰ নাথ, প্ৰাক্তন ছাত্ৰী

গৃহিণী বুলি ক'লে কপালত সেন্দুৰৰ ৰঙা ফোঁট, মাৰ্জিতভাৱে এযোৰা সাধাৰণ ৰিহা-মেখেলা পৰিধান কৰি মুখত এমোকোৰা হাঁহি লৈ ঘৰখনৰ বাহিৰে ভিতৰে ল'ৰি-ঢাপৰি কাম কৰি ফুৰা, আলহী অভ্যাগতক আদৰ সাদৰ কৰি নি ভিতৰত বহুৱাই সোধ-পোচ কৰা এগৰাকী মহিলাৰ ছবিয়েই আমাৰ মানস পটত ভাঁহি উঠে। ই হ'ল এটা অসমীয়া পৰিয়ালত দেখা এখন বাস্তৱ চিত্ৰ।

তিনিটা উধানৰ এটা নহ'লে যেনেকৈ ৰন্ধন কাৰ্য সম্পন্ন কৰিব নোৱাৰে, তেনেদৰে এগৰাকী গৃহিণী অবিহনে এটা পৰিয়াল সু-শৃংখলিতভাৱে চলিব নোৱাৰে। গৃহিণী গৰাকী পৰিয়ালটোৰ ধৰণীস্বৰূপ, কিয়নো পৰিয়ালৰ সকলো সদস্যকে তেওঁ একেলগে চেনেহৰ জৰী ডোলেৰে বান্ধি ৰাখে। এগৰাকী গৃহিণী এখন ঘৰৰ সৌন্দৰ্য, এটা পৰিয়ালৰ আকৰ্ষণ। যিখন ঘৰত গৃহিণী নাথাকে সেইখন ঘৰলৈ মিতিৰ-কুটুম বা আলহী অতিথি আহিবলৈ ইচ্ছা নকৰে।

গৃহিণী গৰাকীৰ মানসিক সন্তুষ্টিৰ ওপৰতে এখন ঘৰৰ উত্থান-পতন নিৰ্ভৰ কৰে। নিয়ম-নীতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, মাত-কথা আদি এগৰাকী গৃহিণীৰ চৰিত্ৰৰ ভূষণ। গৃহিণী হ'বলৈ যাওঁতে এজনী ছোৱালীয়ে তেওঁৰ গাভৰু কালৰ চঞ্চলতা, চপলতা, অলসতা আদি বয়সৰ দোষবোৰ ত্যাগ কৰি গহীনতা, গম্ভীৰতা, কৰ্মপটুতা আদি প্ৰয়োজনীয় অভ্যাসবোৰ আয়ত্ব কৰিব লাগে, যাতে নেদেখা এনাজৰী ডালেৰে ঘৰখনৰ ডাঙৰৰ পৰা সৰুলৈকে সকলোকে বান্ধি ৰাখিব পাৰে। গতিকে গৃহিণী গৰাকী সহনশীলা, ধৈৰ্যশীলা, ক্ষমাশীলা, মৰমীয়াল, মধুৰভাষিণী, মিতব্যয়ী আৰু দূৰদৰ্শী হোৱাটো খুবেই বাঞ্ছনীয়।

আগৰ দিনৰ গৃহিণীসকলে অজস্ৰ কষ্ট কৰিবলগীয়া হৈছিল। ব্ৰহ্মমুহূৰ্ততে শয্যা ত্যাগ কৰি গৃহস্থই হাল নিয়াৰ আগতেই চোতাল ঘৰ সাৰি দিবলগীয়া হৈছিল; কিয়নো বাহী চোতাল-ঘৰ গছকিলে গৃহস্থৰ আয়ুস কমে বুলি সমাজৰ পৰম্পৰাত প্ৰচলিত আছিল। সেইদৰে বাঁহী চৌকাত ভাত ৰান্ধিব আৰু বাহী মজিয়াত ভাত খাব নাপায় বুলি নিতৌ পুৱা চৌকা আৰু মজিয়া ৰঙা মাটিৰে চিকুণকৈ মচি ৰাখিবলগীয়া হৈছিল। শাহু-শহুৰ উঠাৰ আগতে গা-পা ধুই, গোঁসাই সেৱা কৰি উঠি চাহ তাহ বনাই সাজু কৰি ৰাখিবলগীয়া হৈছিল, যাতে তেওঁলোকে মুখ ধুয়েই চাহ খাবলৈ পায়। ঠিক তেনেকৈ দেওৰ-ননদহঁতৰ কাৰণেও চাহ জলপান যতনাই ৰাখিবলগীয়া হৈছিল। দুপৰীয়া ভাত পানী ৰান্ধি সকলোকে খুৱাই-বুৱাই লৈহে নিজৰ কথা ভাবিব পাৰিছিল। তাৰোপৰি শালত গামোচা, মেখেলা, চাদৰ নাইবা চুৰিয়াৰ এজুটি কাপোৰ থাকেই। দুপৰীয়া খাই বৈ, পাকঘৰ সামৰি শালত বহে। বিহু আহিলে ঢেকী মাৰি চিৰা, সান্দহ, কৰাই আদি বিধে বিধে জলপান খুন্দে, নিজহাতে বিভিন্ন ধৰণৰ পিঠা পনা বনায়। ৰঙালী বিহুত ঘৰৰ সকলোকে নিজহাতে বোৱা বিহুৱান দিয়ে।

বৰ্তমান এই নিয়মবোৰ শিঠিল হৈ পৰিছে যদিও গৃহিণী গৰাকীৰ ভূমিকা পৰিয়ালটোত কমি যোৱা নাই, বৰঞ্চ বহুগুণে বাঢ়িছেহে বুলিব পাৰি। নিজৰ মানুহজনক খুৱাই-বুৱাই কৰ্মস্থলীলৈ উলিয়াই পঠোৱাৰ উপৰিও ল'ৰা-ছোৱালীকো যথেষ্ট সময় দিব লগা হয়। ল'ৰা-ছোৱালীক পঢ়ুওৱা, স্কুলত থবলৈ যোৱা, স্কুলৰ পৰা আনিবলৈ যোৱা ইত্যাদি কামবোৰো গৃহিণী গৰাকীয়েই কৰিবলগীয়া হয়।

গৃহিণী গৰাকীৰ ওপৰতে এটা পৰিয়ালৰ স্বাস্থ্য নিৰ্ভৰ কৰে। কিহৰ লগত কি খালে স্বাস্থ্যৰ খতি হয় — এই কথাবোৰ যদি তেওঁ নাজানে, তেনেহ'লে এটা পৰিয়াল চিৰ ৰুগীয়া হ'ব পাৰে। খাৰে টেঙাই বা টেঙাই তিতাই যদি একে সাজতে ৰান্ধি খুওৱা হয়, তেনেহ'লে বিভিন্ন ধৰণৰ বেমাৰ হ'ব পাৰে। তাৰোপৰি সৰুসুৰা অসুখ-বিসুখত যাতে বনদৰৱ খুৱায়ো ভাল কৰিব পাৰে, তাৰো সম্যক জ্ঞান থাকিব লাগে। সেইদৰে মাহটোত এদিন খাৰ, এদিন টেঙা, এদিন জ্বলা, এদিন তিতা খালে যে বিভিন্ন ৰোগৰ পৰা হাত সাৰিব পৰা যায়, তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি সেইমতে ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

যৌথ পৰিয়ালৰ গৃহিণী গৰাকী মৰমীয়াল হোৱাটো নিতান্তই বাঞ্ছনীয়। মৰম-চেনেহ আৰু মিঠা মাতেৰে তেওঁ

সকলোৰে অন্তৰ জয় কৰিবলৈ যত্ন কৰিব লাগে। আমাৰ ভাষাত এটা প্ৰবচন আছে যে 'ভাতৰ তিতা খাব পাৰি, মাতৰ তিতা খাব নোৱাৰি।' গতিকে মিঠা মাতেৰে তেওঁ সকলোকে আপোন কৰিব পাৰিব লাগিব।

গৃহিণী গৰাকীৰ ভাৱধাৰা সদায় ইতিবাচক হ'ব লাগে। নেতিবাচক ভাৱধাৰাই বা কথা-বতৰাই ঘৰখনলৈ ভাঙোন আনিব পাৰে। অনবৰতে আনৰ দোষ খুচৰি ফুৰা অভ্যাস ত্যাগ কৰি গুণবোৰৰ প্ৰশংসা কৰাৰ অভ্যাস কৰিব লাগে। তেনে কৰিলে গৃহিণী গৰাকীয়ে ঘৰখনৰ প্ৰতিজন লোকৰ মনৰ মাজত এখন বিশিষ্ট আসন দখল কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।

অনবৰতে গৃহিণী গৰাকীয়ে বকি ৰকি থাকিলে ঘৰৰ আন মানুহবোৰে অশান্তি পায়। ফলত ঘৰতকৈ বাহিৰত বেছি সময় থাকিহে বেছি ভাল পায়। গতিকে গৃহিণী গৰাকীয়ে ঘৰখনৰ পৰিবেশ শান্ত আৰু আকৰ্ষণীয় কৰিবলৈ যত্ন কৰিব লাগে।

যৌথ পৰিয়ালৰ গৃহিণীয়ে কথা কওঁতে আগ-পাচ গুণিহে ক'ব লাগে। তেওঁৰ কথাই যাতে বাকী মানুহৰ অন্তৰত আঘাত নিদিয়ে, সততে তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখিব লাগে। কিছুমান পৰিয়ালত দেখা যায় কেইবাজনো ককাই-ভাইৰ মাজত এজনৰহে যদি চাকৰি থাকে, তেন্তে চাকৰিয়াল জনৰ গৃহিণী গৰাকীয়ে বাকী সকলক মৰ্যদা দিব নিবিচাৰে। তেওঁৰ মানুহজনেই সকলোকে খুৱাইছে-পিন্ধাইছে, গতিকে তেওঁৰ টান মাত, টান কথা তেওঁলোকে শুনিবই লাগিব। এনে ধাৰণা মনত পোষণকৰি ৰাখি কথাবোৰ কয়। কিন্তু তেওঁ যদি তাকে নকৰি সকলোকে নিজৰ নিজৰ প্ৰাপ্য মৰ্যদা দিলেহেঁতেন, তেনেহ'লে তেওঁ বাকী সকলৰ মনত দেৱী বুলি বিবেচিত হ'লহেঁতেন।

এটা পৰিয়ালৰ গৃহিণী গৰাকীয়েই আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰ বিন্দু। ঘৰলৈ অহা আলহীক হাঁহি মুখেৰে আদৰি নি বহুৱাই, আন্তৰিকতাৰে খা-খবৰ লৈ ঘৰত যি আছে তাৰেই আগ্ৰহেৰে আপ্যায়ণ কৰা হয়, তেন্তে আলহীজন সন্তুষ্ট হয়। মানুহে কয় — 'বচনে মিঠা নে ভোজনে মিঠা।' তাকে নকৰি আলহীক মাছে মাংসই খুৱাই, আগ্ৰহ আৰু আন্তৰিকতা দেখুওৱা নাযায় তেন্তে সেইখন ঘৰলৈ আলহীজন আৰু কেতিয়াও নাহে। আদৰ-সাদৰ, আগ্ৰহ-আন্তৰিকতা নাপালে কোনেও কাৰো ঘৰত কেৱল মাছ-মাংসৰ ভাত খাবলৈ নাহে। গৃহিণী গৰাকীৰ কাৰণেই কাৰোবাৰ ঘৰত আলহীৰ সোঁত বয় আৰু কাৰোবাৰ ঘৰত বছৰটোৰ মূৰতো আলহী এটা দেখা নাযায়। যিটো পৰিয়ালৰ গৃহিণী গৰাকী ফূৰ্তিবাজ, সেইটো পৰিয়ালত হাঁহি আৰু আনন্দৰ জোৱাৰ উঠে। আনহাতে যিখন ঘৰৰ গৃহিণী গৰাকীয়ে মানুহক মাতবোল বৰকৈ নকৰে আৰু কটুভাষী হয়, সেইখন ঘৰত বিষাদ-বেদনাৰ জোৱাৰ উঠে।

গুৰুত্ব দিব লগা এটা বিষয় হ'ল — পৰিস্কাৰ পৰিচ্ছন্নতা। ঘৰখনৰ পৰিস্কাৰ পৰিচ্ছন্নতাৰ ওপৰতে ঘৰখনৰ স্বাস্থ্যপাতি নিৰ্ভৰ কৰে। সেয়ে ঘৰখন সদায় ভিতৰে-বাহিৰে পৰিস্কাৰ কৰি ৰাখিব লাগে। ঘৰলৈ সোমাই যাওঁতে যদি গোবৰ জাবৰৰ দ'ম দেখা যায়, তেনেহ'লে অলপো ভাল নালাগে। কিছুমান ঘৰত বেৰত, খুটাত তামোল খোৱা মানুহে চূণ লেপি থয় আৰু চোতালৰ আগত পিক পেলায় ৰঙা কৰি থয়। বহুতৰ ঘৰত আলহীক চাহ খাবলৈ দিয়া কাপৰ ঠাৰিৰ চেপত চেক লাগি থকা দেখা যায়। এই সৰু সৰু কথা বোৰতো গৃহিণী গৰাকীয়ে চকু দিব লাগে।

ঘৰৰ ভিতৰখন পৰিপাটিকৈ সজাই পৰাই ৰখাত গৃহিণী গৰাকী তৎপৰ হ'ব লাগে। কোনটো বস্তু ক'ত থলে শুৱাব, কোনখিনিত থলে বস্তুটোৰ সৌন্দৰ্য বৃদ্ধি পাব সেইবোৰ কথাও গৃহিণীৰ গৰাকীয়ে বিবেচনা কৰিব লাগিব।

সৌন্দৰ্যবোধ এগৰাকী গৃহিণীৰ বৰ লাগতিয়াল বস্তু। ফুলে বায়ু শোধন কৰে আৰু পৰিৱেশৰ সৌন্দৰ্য বৰ্ধন কৰে। গতিকে ঘৰৰ সমুখত সৰুকৈ হ'লেও এখন বাগিচা পাতি তাত বিভিন্ন ফুল ৰুব লাগে। বাগিচাখনত সকলো সময়তে বিভিন্ন ফুল ফুলাই ৰখাতো গৃহিণী গৰাকীৰ সৌন্দৰ্যবোধ আৰু কৃতিত্বৰ পৰিচায়ক।

ঘৰৰ গৃহস্থজন যিমানে ধেমেলীয়া বা মৰমিয়াল নহওঁক কিয়, ল'ৰা-ছোৱালীয়ে কিন্তু ক'ৰবাৰ পৰা আহি মাককহে বিচাৰে। ল'ৰাই হওঁক বা ছোৱালীয়েই হওঁক মনৰ মাজত আলোড়িত হৈ থকা কথাবোৰ মাকৰ আগত ব্যক্ত কৰি হিয়া শাঁত কৰে। যিখন ঘৰৰ গৃহিণী গৰাকী ৰুক্ষ আৰু সহানুভূতিহীন হয়, সেই পৰিয়ালৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে মানসিক সংঘাটত ভোগে। আনহাতে ৰুক্ষ স্বভাৱৰ হোৱা কাৰণে গৃহস্থজনেও গৃহিণী গৰাকীৰ লগত কথা পাতি মানসিক খোৰাক নাপাই বাবে বেছি সময় লগৰীয়াৰ লগত বাহিৰতে কটায়। গতিকে গৃহিণী গৰাকী মাতৃত্বসুলভ আৰু সহানুভূতিশীল হ'বলৈ যত্ন কৰিব লাগে।

ওচৰ চুবুৰীয়াৰ লগত সম্ভাৱ থকা-নথকাটোও বহু পৰিমাণে গৃহিণী গৰাকীৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰে। সৰু সৰু কথাতে চুবুৰীয়াক টান কথা কোৱা, সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ মাজত কাজিয়া লাগিলে, নিজৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ পক্ষ লৈ চুবুৰীয়া ল'ৰা-ছোৱালীক গালি-গালাজ পৰা — এই বদ অভ্যাসবোৰ থকা গৃহিণী চুবুৰীয়াৰ লগত মিলি থাকিব নোৱাৰে। ওচৰ চুবুৰীয়াৰ লগত মিলামিছা নাথাকিলে বিপদৰ সময়ত পস্তাব লাগে।

সেয়েহে 'ওলায়ে দেখিবা যাক, শত্ৰু নাভাৱিবা তাক' — এই আপ্ত বাক্যষাৰ মনত কৰি যিমান পাৰি মিলি থাকিবলৈ যত্ন কৰিব লাগে। তাৰোপৰি সোঁ আৰু বাওঁফালৰ দুয়োঘৰ মানুহৰ লগত বেয়া হৈ কোনোৱে নিঃসংকোচে মনেৰে থাকিব নোৱাৰে।

যৌথ পৰিয়ালৰ ককাই-ভাইবোৰ এটা সময়ত বেলেগ হয়। ই প্ৰকৃতিৰ ৰীতি। 'গছৰ পাতো একেলগে নসৰে, ককাই-ভায়ো একেলগে নমৰে।' সেয়েহে বেলেগ হোৱাৰ পাছত ইগৰাকী গৃহিণীয়ে সিগৰাকীৰ প্ৰতি বিদ্বেষভাৱ পোষণ কৰিব নালাগে। সাধাৰণতে পুৰুষসকল বেছি সময়ত বাহিৰতে থাকে। মহিলাসকলেহে 'তিলকে তালটো' কৰি ককাই-ভাইৰ মাজৰ চেনেহ জৰীডাল খণ্ড খণ্ড কৰে। তেজ-মঙহৰ সম্পৰ্ক থকা লোকক এৰি কোনোৱেই আগুৱাই যাব নোৱাৰে। গতিকে ত্যাগ আৰু ক্ষমাৰ মনোভাৱেৰে হাত ধৰাধৰিকৈ যদি আগবঢ়া যায়, তেনেহ'লে সকলোৱে ক'তো উজুটি নোখোৱাকৈ আগবাঢ়ি যাব পৰা যায়।

গৃহস্থজনে কপালৰ ঘাম মাটিত পেলাই অৰ্জন কৰা টকা-পইচাবোৰ যাতে অবাবত খৰচ নহয়, তাকো গৃহিণীগৰাকীয়ে চকু দিব লাগে। প্ৰয়োজনতকৈ বেছি বস্তু ল'ৰা-ছোৱালীক দিব নালাগে। তেতিয়া ল'ৰা-ছোৱালীৰ আকল বাঢ়ি যায় আৰু সময়ত গৈ ইয়ে ল'ৰা-ছোৱালীক অবাটে যোৱাত সহায় কৰে। গতিকে গৃহিণী গৰাকী মিতব্যয়ী হ'ব লাগে।

আজৰি সময়ত গৃহিণী গৰাকীয়ে জলকীয়া, বেঙেনা, জাতিলাউ, মিঠালাউ আদি পুলি ৰুব পাৰে। তাকে কৰিলে তেওঁৰ সময়ৰ সদব্যৱহাৰ হ'ব আৰু গৃহস্থজনেও কিছু আৰ্থিক সকাহ পাব। বৰ্তমান দেখা যায় প্ৰায়বোৰ পৰিয়ালৰ গৃহিণীয়ে চাকৰি কৰে। এনে গৃহিণী গৰাকীৰ সচৰাচৰ শাৰীৰিক আৰু মানসিক শ্ৰম বেছি হয়। এনে পৰিয়ালত গৃহস্থজন যদি সহানুভূতিশীল হয়, তেনেহ'লে গৃহিণী গৰাকীয়ে বহুত সকাহ পায়। কিন্তু কোনো কোনো পৰিয়ালত গৃহস্থৰ উদাৰতাৰ সুযোগ লৈ গৃহিণী একেবাৰে ওপৰ পায়গৈ আৰু গৃহিণীৰ হাতত গৃহস্থজন অবহেলিত হয়। এইক্ষেত্ৰত প্ৰতিগৰাকী গৃহিণীয়ে বিবেচনা কৰা উচিত যে প্ৰথমতে তেওঁ এটা পৰিয়ালৰ গৃহিণী আৰু তেওঁ সন্তানৰ মাতৃ। চাকৰি কৰিলে বুলি পৰিয়ালৰ ধৰ্ম অৱজ্ঞা কৰাতো মুঠেই সমীচিন নহয়।

ঘৰখনৰ কোনে কি খায় ভাল পায়, কি কৰি ভাল পায় সেয়া গৃহিণী গৰাকীৰ নখ দৰ্পনত থাকে। সেয়েহে বিধে বিধে ৰান্ধি খুৱাই ৰান্ধনী গৰাকীয়ে তৃপ্তি লাভ কৰে। ভাতৰ পাতত বহি আঞ্জা বেয়া হোৱা কাৰণে আধা পেটিয়াকৈ যাতে কোনো উঠি নাযায়, তাৰ কাৰণে সকলোৱে তৃপ্তিৰে ভাতসাজ খাব পৰাকৈ ৰান্ধি দিয়াটোও গৃহিণী গৰাকীৰ কৰ্তব্য। ঘৰখনৰ মানুহবোৰে কেনি বাট বুলিছে, সেই বাটটো কাইটীয়া নে ফুলাম — সেই কথাটোও বিচাৰ কৰিব লাগিব গৃহিণী গৰাকীয়েই। অবাটে যোৱাজনক বুজাই-বঢ়াই নোৱাৰিলে ৰঙা চকু দেখুৱাই শাসন কৰি হ'লেও ঘুৰাই আনিব লাগিব একমাত্ৰ গৃহিণী গৰাকীয়েই।

উঠি অহা ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে সাধাৰণতে মাত-কথাবোৰ মাকৰ পৰাই শিকে। সিহঁতৰ অবচেতন মনে অনবৰতে মাকৰ কামকাজ অনুকৰণ কৰে। সেয়ে ল'ৰা-ছোৱালীৰ আগত কথা বতৰা কওঁতে মাক অৰ্থাৎ গৃহিণী গৰাকী সাৱধান হ'ব লাগে। নহ'লে বহুক্ষেত্ৰত লাজ পাবলগীয়া হ'ব পাৰে।

'হাতীৰ খাৱনে খুৱাবা, বাঘৰ চকুৰে চাবা' — এইষাৰ বৰ সাৰুৱা বাক্য। ল'ৰা-ছোৱালীৰ প্ৰতি অন্তৰত মৰম ৰাখি বাহিৰত অলপ কঠোৰ হ'ব লাগে। নহ'লে পিছলৈ গৈ সিহঁত মতলবী হয় আৰু গুৰু গোঁসাই নমনা হয়। দিনটো সকলোৱে কামেকাজে থাকে। কিন্তু ৰাতি ঘৰৰ সকলোৱে একেলগে একেখন মজিয়াতে ভাত খোৱাৰ অভ্যাস কৰিব লাগে। তেনে কৰিলে গৃহস্থ আৰু ডেকাহঁত সকলোৱে সময়মতে ঘৰলৈ উভটি অহাৰ অভ্যাস কৰিব। কেতিয়াবা কোনোবাজন সময়মতে যদি আহি নাপায়, তেতিয়া গৃহিণী গৰাকীয়ে তাৰ কৈফিয়ৎ তলব কৰিব লাগে। উপযুক্ত কাৰণ দেখাব নোৱাৰিলে তাক মৰমেৰে বুজাই বঢ়াই সময়মতে আহি পোৱাৰ অভ্যাস কৰাব লাগে। তেতিয়া হয়তো বৰ্তমান হৈ থকা যুৱ উচ্ছৃংখলতাও কিছু পৰিমাণে কমাব পৰা যাব।

ভগবানৰ প্ৰতি ভয় ভাৱটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ মনত সৰুতেই সোমোৱাই দিব লাগে। মানুহে কৰা কামবোৰ মানুহে নেদেখিলেও ভগৱানে যে দেখি থাকে - সেইমতে বিচাৰ কৰি মানুহক শাস্তি দিয়ে, সেই কথা সিহঁতৰ মনত দকৈ সোমোৱাই দিব লাগে। ভাল কাম কৰিলে ভাল ফল পায় আৰু বেয়া কাম কৰিলে বেয়া ফল পায়, তাক বুজাই দিব লাগে।

মানৱতা, দয়া, ক্ষমা আদি সজ গুণবোৰপ্ৰকাশ কৰিবলৈ নিজৰ ল'ৰা-ছোৱালীক গৃহিণীসকলে সৰুৰে পৰা শিকাব লাগে। কিয়নো এই গুণবোৰৰ অবিহনে বিশৃংখলতাৰ সৃষ্টি হয়। সত্যবাদিতা, পৰোপকাৰিতা আদি গুণবোৰ বিকাশ কৰিবলৈকো শিকাব লাগে।

নিজৰ দেশখনক ভাল পাবলৈ, জাতিটোক শ্ৰদ্ধা কৰিবলৈ, নিজৰ জাতীয় পোছাকযোৰক সন্মান কৰিবলৈ ঘৰৰ ল'ৰা-ছোৱালীহঁতক সৰুৰে পৰা শিক্ষা দিব লাগে। নিজৰ ভাষাটোক শুদ্ধভাৱে শিকাব লাগে। তেতিয়াহে তেওঁলোকে

ডাঙৰ হৈ নিজকে অসমীয়া বুলি বুকু ফিন্দাই চিনাকি দি গৌৰৱ অনুভৱ কৰিব।

ডাঙৰক সন্মান কৰা, সৰুক মৰম চেনেহ কৰা, আনৰ মতক সন্মান জনোৱা, আনৰ দুখত দুখী হোৱা, নম্ৰ আৰু বিনয়ী হোৱা, নিৰহংকাৰী হোৱা আদি গুণবোৰো শিকাব লাগে।

সকলো গৃহিণীয়ে নিজৰ ল'ৰা-ছোৱালীক ডাক্তৰ, ইঞ্জিনীয়াৰ, প্ৰফেচাৰ, অফিচাৰ আদি হোৱাটো বিচাৰে। ই কোনো দোষণীয় কাম নহয়। কিন্তু তাৰ লগে লগে প্ৰকৃত অৰ্থত মানুহ হৈ মানৱতা আৰু সততাৰ পথেৰে বাট বুলিবলৈও শিক্ষা দিব লাগিব।

উক্ত দিশবোৰ ল'ৰা-ছোৱালীক শিকাবলৈ যাওঁতে গৃহিণীসকলে আলোচনী, বাতৰি কাকত আদি নিয়মিতভাৱে পঢ়িব লাগে। ৰন্ধন প্ৰকৰণ, শিশুৰ মানসিক বিকাশৰ ওপৰত লিখা বিভিন্ন লেখকৰ প্ৰবন্ধ, বেমাৰ-আজাৰৰ পৰা হাত সাৰি থকাৰ উপায় - আদি লেখনিবোৰ পঢ়িব লাগে।

নিজৰ কৃষ্টি-সংস্কৃতিক ভাল পাবলৈ, শ্ৰদ্ধা কৰিবলৈ ল'ৰা-ছোৱালীহঁতক উৎসাহ দিব লাগে। খেল-ধেমালি, কুইজ, তৰ্ক, বক্তৃতা আদি প্ৰতিযোগিতাসমূহত যোগ দিবলৈ উদ্‌গনি দিব লাগে। গান গোৱা, নচা, অভিনয় কৰা আদি কামবোৰৰ প্ৰতি আগ্ৰহী হ'বলৈও প্ৰেৰণা যোগাব লাগে। ল'ৰা-ছোৱালীক সৰুৰে পৰাই নৈতিক শিক্ষা দিয়াতো গৃহিণী গৰাকীৰ প্ৰধান কাম।

অৱশ্যে এটা কথা ঠিক যে এইবোৰ কৰাবলৈ যাওঁতে বা পঢ়াশুনাৰ বিষয়ে ক'বলৈ যাওঁতে ল'ৰা-ছোৱালীক আনৰ পটন্তৰ দিব নালাগে বা আনৰ লগত ৰিজনি কৰিবও নালাগে। তেনে কৰিলে ল'ৰা-ছোৱালীৰ আত্মসন্মানত আঘাত লাগে। তেতিয়া তেওঁলোক বেছি জেদী আৰু বিদ্ৰোহী হোৱাৰহে সম্ভাৱনা থাকে। কথা প্ৰসংগত ক'ব লগা হ'লেও ল'ৰা-ছোৱালীয়ে মনত আঘাত নোপোৱাকৈ একাষাৰ ক'ব লাগে।

ল'ৰা-ছোৱালীক মাকে কেতিয়াও নিৰাশ কৰিব নালাগে। সদায় ভাল বুলি শলাগ লৈ, ভৱিষ্যতে আৰু ভাল কাম কৰি আগবাঢ়ি যাবলৈ উৎসাহ দিব লাগে। যাৰ কাৰণে আমেৰিকাৰ ৰাষ্ট্ৰপতি আব্ৰাহাম লিংকনে কৈছিল — 'I am to my mother.' অথচ সেইগৰাকী মহিলা লিংকনৰ মাহী মাকহে আছিল। তেনেদৰে বিজ্ঞানী আইনষ্টাইনক সৰু কালত দেউতাকে — 'গাধ, তই একো হ'ব নোৱাৰ' বুলি গালি গালাজ কৰি আতৰি গৈছিল, তেতিয়া মাকে আইনষ্টাইনৰ মূৰত হাত বুলাই দি কৈছিল — 'মোৰ ল'ৰা প্ৰফেচাৰ হ'ব' আৰু শেষত কাৰ্যক্ষেত্ৰত গৈ মাকৰ কথাই ফলিয়াইছিলগৈ।

পৰিয়াল এটাৰ সৰ্বাংগীন উন্নতিৰ ক্ষেত্ৰত এগৰাকী গৃহিণীৰ ভূমিকা অপৰিসীম। ঘৰখনৰ এনে এটি দিশ নাই, যিটো দিশত গৃহিণী গৰাকীৰ চকু দিবলগীয়া নাই। মুঠতে প্ৰতিগৰাকী গৃহিণীয়ে নিজৰ নিজৰ পৰিয়ালৰ সুখ সমৃদ্ধি আৰু উন্নতিকল্পে যুগে যুগে অশেষ কষ্ট আৰু ত্যাগ স্বীকাৰ কৰি আহিছে আৰু আগলৈও কৰি থাকিব। ■

অমৃত বাণী

আত্মনিৰ্ভৰশীল হ'বলৈ শিকা, তেতিয়াহে সংসাৰক প্ৰকৃততে ভাল পাব পাৰিবা।

—স্বামী বিবেকানন্দ।

ড° ভূপেন হাজৰিকা আৰু মানৱ প্ৰেম

নমিতা বৰঠাকুৰ, শিক্ষা বিভাগ, সহযোগী অধ্যাপিকা

'তোমাৰ কণ্ঠ বাদ দি মই
মোৰ জন্মভূমিৰ নক্সা আঁকিব নোৱাৰো।
তোমাৰ কণ্ঠ বিয়পি আছে-
মোৰ আইৰ আকাশত, বতাহত
....
...
.....
ভূপেন দা তোমাৰ কণ্ঠ
যি কণ্ঠ হৃদয়ত
সোমাব পাৰে
কিন্তু নাজানে ওলাই অহাৰ পথ।
ভূপেন দা - তোমাৰ কণ্ঠ অবিহনে
মই মোৰ জন্মভূমিৰ নক্সা
নোৱাৰোঁ নোৱাৰোঁ আঁকিব।'

ড° মামণি ৰয়ছম গোস্বামী

সঁচাকৈয়ে বিশ্বসমাদৃত, মানৱদৰদী শিল্পী, সুধাকণ্ঠ ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ মহত্ব আৰু স্বীকৃতিৰ এয়াই বোধহয় যথাৰ্থ প্ৰকাশ। যোৱা তিনিকুৰি বছৰ ধৰি অসমৰ আকাশ বতাহ এই মহান শিল্পীজনৰ সঙ্গীতৰ লহৰে আলোড়িত হৈ আছিল। কেৱল অসমবাসীৰে নহয়, ভাৰতবাসীৰে নহয়, সমগ্ৰ বিশ্বৰ প্ৰতিজন সঙ্গীতপ্ৰিয় মানুহৰ ধমনীত তেখেতৰ সঙ্গীত চিৰ প্ৰবাহমান।

বিশাল বৰলুইতৰ পাৰত জন্ম হৈছিল এইজন কিম্বদন্তি পুৰুষৰ। য'ত আছিল প্ৰকৃতিৰ অপৰূপ, নিভাঁজ সৌন্দৰ্য তথা পাহাৰ-ভৈয়ামৰ সমন্বয়ৰ এনাজৰীৰে বান্ধ খাই থকা এক সুন্দৰ সামাজিক পৰিৱেশ। জন্মৰেপৰা পোৱা পৰিৱেশেই তেখেতক এজন শিল্পী হ'বলৈ শিকালে। পাঁচবছৰীয়া শিশুটিৰ গীত শুনি, কোলাত তুলি লৈ সাহিত্যৰথী লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই কপালত চুমা খাই আৰ্শীবাদ দিছিল— 'এদিন ডাঙৰ শিল্পী হ'বা' বুলি। সেইযে আৰম্ভ হ'ল যাত্ৰা- ই এদিন মহাযাত্ৰালৈ পৰিণত হ'ল। এক নিৰলস, ঐকান্তিক সাধনাৰ বলেৰে সিদিনাৰ সৰু ল'ৰাটো লাহে লাহে ভূপেন হাজৰিকাৰ ৰূপ লৈ সাফল্যৰ শীৰ্ষ শিখৰত উপনীত হ'ল।

এক দুৰন্ত বিশাল মনৰ অধিকাৰী ড° ভূপেন হাজৰিকাই গীতেৰে এখন নতুন সমাজ গঢ়াৰ সপোন দেখিছিল, ছবি আঁকিছিল। সেই সপোন, সেই ছবি আছিল সমন্বয়ৰ, সম্প্ৰীতিৰ, সংগ্ৰামৰ, হাঁহি-কান্দোনৰ, মানৱ প্ৰেমৰ, দেশ প্ৰেমৰ, প্ৰমূল্য বোধৰ আৰু গভীৰ জীৱন বোধৰ। জীৱন যাত্ৰাৰ এনে এটি দিশ নাই, যিটো দিশৰ কথা এইজন যুগজয়ী পুৰুষৰ গীতত নাই। গীতৰ মাজেৰে সমাজ সংস্কাৰ কৰাৰ যি প্ৰচেষ্টা আৰু সাফল্য, সেয়া কেৱল এইজন মহান শিল্পীৰ বাবেহে সম্ভৱ। 'দানৱৰ সমাজতো মানৱ'ৰ গীত গাই সমাজলৈ সুখ শান্তি কঢ়িয়াই আনিব খোজা এই শিল্পীজনে 'সমূহৰ' বাবে গীত গাবলৈ পালে নিজক পাহৰি যাব পাৰিছিল।

এই যুগ নায়কজনৰ সৃষ্টিৰাজি সঁচাকৈয়ে এক বিস্ময়কৰ বিষয়। ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ বিশাল ব্যক্তিত্ব তথা বিস্তৃত পৰিধিৰ সৃষ্টিসমূহৰ মূল্যায়ণ কৰাটো মুঠেই সহজসাধ্য নহয়। ইয়াত কেৱল তেখেতৰ মানৱপ্ৰেম সম্পৰ্কত সামান্য আলোকপাত কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

তেখেতে নিজেই কৈ গৈছে— 'মই মানুহ আৰু মানৱীয়তা ভাল পোৱা মানুহ।' গতিকে নিঃসন্দেহেই তেখেতৰ বহুতো গীত মানৱ বন্দনাৰে মুখৰিত। বিশ্ব মানৱৰ বাবে গোৱা তেখেতৰ গীতসমূহে ভৌগোলিক সীমাৰেখা অতিক্ৰম কৰিছে। তেখেতৰ মানৱতাবাদ আৰু মানৱ প্ৰীতি নানা গীতত নানা ৰূপত প্ৰকাশ পাইছে। বিশ্ব মানৱতাৰ মহা সংগ্ৰামৰ এজন মহা সৈনিক ড° ভূপেন হাজৰিকা। বিশ্বশান্তি তেখেতৰ মূল লক্ষ্য, সেয়েহে তেখেত বিশ্বশিল্পী। তেখেতৰ সমগ্ৰ সত্বাই গীতৰ মাজেৰে মানৱ সমাজত শান্তি আৰু সমতা প্ৰতিষ্ঠা কৰিব খুজিছিল। বেনাৰচ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দৰ্শন শ্ৰেণীকোঠাত শিকা শান্তি সম্পৰ্কীয় সেই কথাখিনিয়েই তেওঁক সদায়

অনুপ্রাণিত কৰি ৰাখিছিল। 'Peace is not an absence of war, it is a virtue, a state of mind, disposition of benevolence, confidence and justice.' যুদ্ধ নোহোৱাৰ অৰ্থ শান্তি নহয়। 'শান্তি' - এই শব্দটো উচ্চাৰণ কৰাৰ লগে লগে ইয়াৰ মাজেদি প্ৰকাশ পাব লাগিব প্ৰমূল্যবোধ, মানৱপ্ৰীতি আৰু ন্যায়।

এই মহান শিল্পীজনে সদায়েই পোহৰৰ গীত গাইছিল। এন্ধাৰ ফালি জ্যোতিৰ জেউতি বিলোৱাৰ সপোন দেখিছিল। তেখেতৰ ভাষাত 'অন্ধকাৰত অন্ধকাৰৰ কবিতা লিখিব নোৱাৰি। তাত পোহৰ লাগে। অশুভ শক্তিক দমন কৰিবলৈ প্ৰয়োজন শুভ শক্তিৰ।' এই শুভ শক্তিৰ সন্ধানত যাযাবৰী শিল্পীজন বিশ্বৰ দিহিঙে-দিপাঙে লৰৰি ফুৰিছিল। উদাত্ত কণ্ঠেৰে মানুহৰ গীত গাই বিশ্বখন ভ্ৰমি ফুৰোতে ৰঙৰ খনি য'তেই পাইছে তাকেই আনি মানুহৰ মাজত বিলাই দিছে। মানৱদৰদী ড° ভূপেন হাজৰিকাই মানৱ সেৱাৰ মহত্ব মৰ্মে মৰ্মে উপলব্ধি কৰিছিল। সেয়েহে শিল্পীজনে অনাগত ভৱিষ্যতৰ বুৰঞ্জী লিখকসকলকো অতীতৰ ৰজা-মহাৰজাৰ কাহিনী বাদ দি 'মানুহৰ মুকুতি'ৰ কথা লিখিবলৈ আহ্বান জনাইছিল কালজয়ী, যুগজয়ী গীতসমূহৰ মাজেৰে। তেখেতৰ গীতত, কণ্ঠত সেয়েহে মিচিচিপিৰ পাৰৰ নিষ্পেষিত নিগ্ৰো কপাহ খেতিয়কজনৰ বিননিও লুইতৰ পাৰৰ দুখীয়া খেতিয়ক ৰংমনৰ বিননিৰ স'তে একাকাৰ হৈ পৰিছিল।

মহানায়কজনৰ বহু গীতৰ উদ্দেশ্য মানুহৰ অন্তৰত মানুহৰ প্ৰতি প্ৰেম জাগ্ৰত কৰা। দুখীয়া, নিচলা, পীড়িত বা জীৱনত দুখ-কষ্ট ভোগাসকলৰ প্ৰতি সহানুভূতিৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিবৰ কাৰণে তেওঁ সদায়ে আহ্বান জনাই আহিছে। সেয়েহে তেখেত নিজেই সেমেকা ৰাতি খাদ্য আৰু বস্ত্ৰবিহীন দুখীয়া খেতিয়কজনৰ বাবে উমি উমি জ্বলি থকা জুইকুৰাৰ দৰে এটি 'উত্তাপ' হ'ব খুজিছিল। সংখ্যালঘু সম্প্ৰদায়ৰ ভয়াৰ্ত মনটোৰ বাবে 'নিৰাপত্তা' হ'ব খুজিছিল আৰু কণ্ঠৰুদ্ধ কোনো সু গায়কৰ অমৰ গীতৰ বাবে 'সুধাকণ্ঠ' হ'ব খুজিছিল।

ড° ভূপেন হাজৰিকাই মানৱ সমাজত মানৱী মৰমৰ অমিয়া ঢালিছে। মানৱীয় মৰম চেনেহেই যেন তেখেতৰ জীৱনৰ অন্বেষণ - জীৱনৰ লক্ষ্য। 'মানুহে মানুহৰ বাবে' গীতটিৰে তেখেতে মানৱ হৃদয়ৰ কোমলতা যি ভাষাৰে, সুৰেৰে প্ৰকাশ কৰিছে, সি তুলনাহীন। এই গীতটিৰে মানৱতাৰ জয়গান গোৱা এই শিল্পীজনে মানৱ অন্তৰত মানুহৰ বাবে কেৱল সমবেদনা জগায়েই ক্ষান্ত থকা নাই, গীতটিৰে তেখেতে বিচাৰিছে মানৱতাৰ সক্ৰিয় প্ৰকাশ। 'দুৰ্বল মানুহে যদি জীৱনৰ কোবাল নদী - পাৰ হয় তোমাৰ সাহত - তুমি হেৰুৱাবানো কি?' বৰ্তমানৰ বস্তুবাদী জগতখনৰ বাবে মানৱসেৱা সম্পৰ্কীয় শিক্ষা ইয়াতকৈ আৰু কি হ'ব পাৰে? এই গীতটি আকাশ-বতাহ, সাগৰ-মহাসাগৰ, দেশ-মহাদেশ অতিক্ৰমি সমগ্ৰ বিশ্বৰ মানৱ প্ৰেমৰ এতি গীতৰূপে পৰিগণিত হৈছে। সেই কাৰণেই তেওঁৰ গণ সঙ্গীত দেশে-বিদেশে সমাদৃত হৈছে। তেওঁৰ সঙ্গীতত মানুহৰ আশা-আকাংক্ষা, আনন্দ-বেদনা, সুখ-দুখ এক সাৰ্বজনীন আন্তৰ্জাতিকতাত একাকাৰ হৈ গৈছে। সেয়াই তেওঁৰ সঙ্গীতৰ বিশ্বজনীন ৰূপ।

মুমূৰ্ষ মানৱক জীৱনৰ বিদ্যুৎ প্ৰদান কৰি মানৱপ্ৰেমৰ জয়গানেৰে এক সৰ্বাঙ্গসুন্দৰ সমাজ গঢ়াৰ পণ কৰিছিল তেওঁ। তাকে বাস্তৱায়িত কৰাৰ প্ৰয়াসেৰে তেখেতে ধুমুহাৰ পৰা শক্তি, বজ্ৰৰ পৰা উদাত্ত কণ্ঠ আৰু আকাশৰ পৰা পূৰ্ণ বিশালতা বিচাৰি ওৰেটো জীৱন সাধনা কৰিছিল আৰু পাইছিলো। এই অমোঘ আৰু সঞ্জীৱনী শক্তি লৈয়েই তেখেতে লিখিছিল, সুৰ দিছিল আৰু মানুহৰ মাজে মাজে গাই ফুৰিছিল বিশ্ব মানৱৰ জীৱন গাঁথা। সেয়া বৰ্ণ বৈষম্যৰ বিৰুদ্ধেই হওক, শ্ৰমিক-কৃষক বা কোনোবা নোপোৱাজনৰ হাহাকাৰেই হওঁক, কিম্বা কোনোবা কামেং সিমান্তই হওঁক। সকলোতে সেই একেই প্ৰতিধ্বনি একেটি সুৰতে বন্ধা যেন বাঁহীৰ সুৰ। সেয়া যেন সকলো আইৰে চকুৰ পৰা সৰি পৰা একেই চকুপানীৰ কথা, বিভিন্ন ৰং-বিৰঙৰ ফুলেৰে গঁঠা এধাৰি যেন মালাৰ কথা। য'ত গঙ্গা,পদ্মা, মিছিছিপি, ভল্গা, নীল, টেমছ, বৰলুইত আৰু শত শত নদ-নদী আৰু ইয়াৰ দুয়োপাৰৰ মানুহৰ সুখ-দুখ, হাঁহি-কান্দোন, পোৱা-নোপোৱা সকলো যেন একাকাৰ হৈ বিশাল মহাসাগৰৰ ৰূপ লৈছে বিশ্ব মানৱৰ মহা সঙ্গীতৰ।

সেয়া বাংলাদেশেই হওক, আফ্ৰিকাই হওক, কিম্বা লণ্ডণৰ ট্ৰাফালগাৰ স্কোৱাৰেই হওক। সকলোতে সেই একেই উদাত্ত কণ্ঠস্বৰ — 'We are on the same boat brother - আমি একেখন নাৱৰে যাত্ৰী।'

সুধাকণ্ঠ ড° ভূপেন হাজৰিকা জীয়াই থাকিব তেখেতৰ যাদুকৰী গীতসমূহৰ মাজেৰে। এই কিম্বদন্তী পুৰুষজন তথা তেখেতৰ সৃষ্টিসমূহ অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ বাবে অমূল্য ঐতিহাসিক সম্পদস্বৰূপ। যিমান দিন লুইত বৈ থাকিব সিমান দিন লুইতৰ দুয়োপাৰে তেখেতৰ গীতসমূহ প্ৰতিধ্বনিত হৈ থাকিব।

বাংলাদেশত ১৯৮৪ চনত আৰ্ন্তজাতিক সঙ্গীত সন্মিলনীত ভাগ ল'বলৈ যাওঁতে ঢাকা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ তৰফৰ পৰা সুধাকণ্ঠ ড° ভূপেন হাজৰিকাক অভিনন্দন জনাইছিল

কবিতাৰে—

'তুমি কি নিছক এক শিল্পীৰ নামঙ্গ
মিথ্যে কথা
তুমি প্ৰগতি পাগল
এক জীবনেৰে সংজ্ঞা।
পৃথিবীৰ জীবনেৰা
জীবন যেখানে
পায় খুঁজে।।
তুমি বিশ্ব বাউল - তাই
আস্থাহীনতাৰ বিপৰীতে
গাওগভীৰ আস্থাৰ গান।।
পৃথিবীৰ যাযাবৰ
তোমাকে যে দেখলাম
মনে হয় পৃথিবীকে দেখলাম।

সঁচাকৈয়ে, এয়াই হয়তো সুধাকণ্ঠ ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ প্ৰতি আমাৰ সকলোৰে অনুভৱ। সেয়ে এই কবিতাৰেই এই মহান শিল্পীজনলৈ শ্ৰদ্ধা নিবেদিছোঁ। ■

প্ৰসঙ্গ পুথি ঃ

১। 'মই এটি যাযাবৰ' — ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ অনুলিখিত আত্মজীৱনী।

২। 'ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীত আৰু জীৱন ৰথ' — ড° দিলীপ কুমাৰ দত্ত।

তিলৰ সৈতে মাংসৰ আঞ্জা

মুনমুন কাকতি, প্ৰথম ষান্মাসিক

উপকৰণ ঃ

তিল ঃ ১ বাটি
ক্ৰিম ঃ ৩ চামুচ
বটা পিয়াজ ঃ ১ বাটি
জিৰা গুৰা ঃ ১ চামুচ
মাংস ঃ ছাগলী

প্ৰস্তুত প্ৰণালী ঃ

প্ৰথমতে মিঠাতেলখিনি গৰম কৰি ল'ব। মিঠাতেল গৰম হোৱাৰ পাছত পিয়াজ বটা দিব। পিয়াজ অলপ ৰঙচুৱা হোৱাৰ পাছত তিনি চামুচ ক্ৰিম দিব। প্ৰয়োজন অনুসৰি ক্ৰিমখিনি ব্যৱহাৰ কৰিব। বটা তিলৰ গুৰাখিনি তাত বাকি দিব আৰু অলপ সময় লৰাব। এতিয়া মাংসখিনি দিব। তাত ধনীয়া জিৰা গুড়া আৰু নিমখ আৰু ৰং মাংসৰ পৰিমাণ অনুসৰি দিব। মাংসখিনি সিজাবৰ কাৰণে কম পৰিমাণে পানী দিব। অলপ সিজাৰ পাছত ঠাণ্ডা হ'লে পৰিৱেশন কৰি চাওকচোন।

দক্ষিণ ভাৰতৰ বিয়া

ৰূপা লস্কৰ, সহযোগী অধ্যাপিকা, ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগ

বিবাহ এটা পবিত্ৰ অনুষ্ঠান। বিবাহৰ জৰিয়তে দুটি জীৱনে একেলগে সংসাৰ গঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰে। বিশ্বাসৰ ভেঁটিত গঢ়লৈ উঠা এখন মৰমৰ সংসাৰে মানুহক জীয়াই থকাৰ পূৰ্ণতা প্ৰদান কৰে। জীৱনটো অৰ্থবহ কৰি তোলে। কিছুদিনৰ আগলৈকে অভিভাৱকেই ল'ৰা-ছোৱালীৰ বিয়া ঠিক কৰিছিল নিজৰ পছন্দ অনুসৰি। কিন্তু সময়ৰ পৰিবৰ্তনৰ লগে লগে আজিৰ প্ৰজন্মই নিজৰ জীৱন সংগী নিজেই পছন্দ কৰি সংসাৰ গঢ়িবলৈ আগবাঢ়ি আহিছে। ইয়াৰ অৱশ্যে কিছুমান যোগাত্মক দিশো আছে। বৰ্তমান সময়ত বিবাহ মাথো নিজৰ সম্প্ৰদায়, নিজৰ সমাজ নাইবা নিজৰ ৰাজ্যখনতে আৱদ্ধ হৈ থকা নাই। বিশ্বায়নৰ ইও এক প্ৰভাৱ বুলিয়ে হয়তো ক'ব পৰা যায়।

২০১০ চনৰ মে' মাহত আমাৰো দক্ষিণ ভাৰতৰ এখন বিয়া যোৱাৰ সৌভাগ্য হৈছিল। মোৰ ভাগিন 'মাইনা'ৰ তামিলনাড়ুৰ ল'ৰা 'চৰৱন'ৰ লগত বিয়া হৈছিল। ল'ৰা ছফট্ৱেৰ ইঞ্জিনিয়াৰ। তেওঁ ব্ৰাহ্মীণ সম্প্ৰদায়ৰ তামিল ল'ৰা। চাকৰিসূত্ৰে দুয়োৰে চিনাকী। ল'ৰাৰ দেউতাক Mr. S. Krishnamurtee য়ে এদিন গুৱাহাটীত থকা মোৰ ভনীজোৱাইলৈ ফোন কৰি জনালে যে তেওঁৰ সৰু পুত্ৰ 'চৰৱনে' অসমৰ জীয়ৰী আমাৰ ভাগিনজনীক বিয়া কৰাব খোজে আৰু যদিহে কইনাৰ পৰিয়ালৰ একো আপত্তি নাই তেন্তে তেওঁলোকে চেন্নাইলৈ (তামিলনাড়ু) গৈ ল'ৰাৰ ঘৰ চাই আহিব লাগে। কইনা ঘৰৰ সন্মতি সাপেক্ষে তেওঁলোকো অসমলৈ আহিব বুলি জনালে।

ল'ৰা-ছোৱালী দুয়োটাৰে পৰিয়ালৰ পছন্দৰ পৰ্ব শেষ হোৱাৰ পিছত বিয়াৰ দিন ঠিক হ'ল। বিয়া চেন্নাইত তেওঁলোকৰ প্ৰথামতেই হ'ব। তাৰপিছত ল'ৰা-বোৱাৰী লৈ ল'ৰাৰ মাক-দেউতাক, বৰমাক, বৰদেউতাক আদি ব্যক্তিসকল অসমলৈ আহিব কইনা ঘৰৰ অভ্যৰ্থনা অনুষ্ঠানৰ বাবে। নিৰ্দিষ্ট দিনটোত আমি ছোৱালী বিয়া দিবৰ বাবে চেন্নাইলৈ উৰা মাৰিলো। শ্ৰীযুত কৃষ্ণমূৰ্তি আৰু তেওঁৰ বৰপুত্ৰই আমাক এয়াৰপৰ্টৰ পৰা লৈ গ'ল। তেওঁলোকে কইনা ঘৰৰ মানুহৰ বাবে তেওঁলোকৰ প্ৰায় ওচৰতে শাস্ত্ৰীনগৰ নামৰ ঠাই (আদ্যাৰ বীচৰ ওচৰত) সুন্দৰ ব্যৱস্থাপনাৰে তিনিটা ফ্লৰৰ এটা ফ্লেট ঠিক কৰি ৰাখিছিল। দৰাঘৰৰ আপ্যায়ন দেখি তেওঁলোকক আমাৰ অসমীয়া সমাজৰ মানুহৰ দৰে অতিথি পৰায়ণ যেন লাগিল।

পিছদিনা পুৱা ন মান বজাত দৰাৰ মাক আহি আগতে জনাই থোৱা মতে 'মাইনা'ক লগত লৈ কইনাৰ পছন্দমতেই প্ৰসাধন সামগ্ৰী কিনিবলৈ লৈ গ'ল। সেইটো হেনো তেওঁলোকৰ নিয়ম। তামিলসকলে (অৱস্থাপন্ন)ক সইনাক বহুতো সোণৰ আ-অলংকাৰ দিয়ে। মূল অলংকাৰ পদৰ লকেটত সূৰ্য্যদেৱতাৰ মূৰ্তি খোদিত কৰা থাকে আৰু সেইপদ অলংকাৰ ডিঙিত পিন্ধোতে লকেটটো আনে নেদেখাকৈ তেওঁলোকৰ মহিলাসকলে কাপোৰৰ তলত সুমুৱাই ল'ব লাগে। সেইদিনাই আবেলি প্ৰায় চাৰে চাৰিমান বজাৰ পৰাই এটা বিবাহ বাহৰত বৈবাহিক কাৰ্য আৰম্ভ হয়। তেওঁলোকৰ বিয়াখন সম্পন্ন হ'বলৈ তিনিদিনৰ সময় লাগে। প্ৰথমদিনা আবেলি সময়ত অভ্যৰ্থনা অনুষ্ঠান। দৰা-কইনাক সজাই থোৱা নিৰ্দিষ্ট আসনত বহুওৱা হয়। কইনাৰ মামাকে কইনাক হাতত ধৰি দৰাৰ ওচৰলৈ উলিয়াই আনিব লাগে। এই অনুষ্ঠানত দৰা কইনাক নিমন্ত্ৰীত ব্যক্তিসকলৰ লগত চিনাকী কৰাই দিয়া হয় আৰু ফটো তোলা হয়। অতিথিসকলেও দৰা কইনাক উপহাৰ দিয়ে। এই অনুষ্ঠানটোক তেওঁলোকে 'photo session reception' বুলিও কয়।

তেওঁলোক প্ৰধানকৈ নিৰামিষ ভোজী। বিভিন্ন ধৰণৰ সুস্বাদু নিৰামিষ খাদ্যৰ লগতে দৈ, ক্ৰীম, মিঠাই আদি ডাঙৰ ডাঙৰ আগলতি কলপাতত সজাই সুন্দৰকৈ পৰিবেশন কৰে। ডাঙৰ ডাইনিং হলটোত ইমানবোৰ মানুহক আগলতি কলপাতত পৰিবেশন কৰা দেখি মই দৰাৰ দেউতাকক ইমানবোৰ আগলতি কলপাত ক'ত পাইছে বুলি সোধাত তেখেতে ক'লে যে বিয়া আদি অনুষ্ঠানৰ বাবে তেওঁলোকে ফাৰ্মত এই কলপাতৰ অৰ্ডাৰ দিয়ে।

এই অভ্যৰ্থনা অনুষ্ঠানতে তেওঁলোকেত নিমন্ত্ৰীত ব্যক্তিসকলক পিছদিনা পুৱা বিয়াৰ ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানটোত উপস্থিত থাকিবলৈ অনুৰোধ জনাই একোটা টোপোলা দিয়ে। সুন্দৰকৈ

চিলোবা সৰু কাপোৰৰ বেগ এটাৰ ভিতৰত বুন্দিয়া লাড়ু আৰু এযোৰ তামোল পানৰ দৰেই বস্তু দিয়ে। বেগটোৰ ওপৰত এফালে দৰা ঘৰৰ আৰু আনফালে কইনা ঘৰৰ সবিশেষ বৰ্ণনা থাকে।

পিছদিনা ৰাতিপুৱা সূৰ্য্য উদয় হোৱাৰ লগে লগেই বিয়াৰ ধৰ্মীয় কামকাজ আৰম্ভ হয়। দৰা কইনাক গা পা ধুৱাই সজাই পৰাই পুৰোহিতৰ ওচৰত বহুওৱা হয়। পুৰোহিতে মন্ত্ৰপাঠৰ জৰিয়তে বিয়াৰ মাঙ্গলিক কাম সম্পাদন কৰে। আমাৰ হোম যজ্ঞ যেনেকৈ আমখৰি দি কৰা হয় ঠিক তেনেকৈ তেওঁলোকে এখন ডাঙৰ কাঁহ নে পিতলৰ ধৰিব নোৱাৰিলো পাত্ৰৰ ওপৰত কৰ্পূৰ আৰু ঘিউ জ্বলাই হোম পুৰে। হোম পুৰা বুলি এই কাৰণেই কৈছো যে আমাৰ হোম যজ্ঞৰ লগত এই কাৰ্যৰ যথেষ্ট মিল থকা যেন লাগিল। তামিল বিবাহ পদ্ধতিৰ আৰু এটা মন কৰিবলগীয়া কথা হ'ল যে সেই সময়ত চৰিয়াৰ দৰে এটা পাত্ৰত দৰা কইনাই প্ৰথমতে দৰাৰ মাক দেউতাকক মাহ হালধী সানি ভৰি ধুৱাই তাৰপিছত কইনাৰ মাক-দেউতাকক ভৰি ধুৱাই শেষত দৰাই কইনাক মাহ হালধীৰে ভৰি ধুৱাব লাগে। দক্ষিণ ভাৰতত বোধহয় মাতৃৰূপে নাৰীক যথেষ্ট সন্মান দিয়া হয়। ন-কইনাক দৰাৰ ঘৰত আদৰাৰ নিয়মটোও আমাৰ দৰে কিছু একে। ল'ৰাৰ মাক বা বৌয়েকে এখন থালত ধূপ জ্বলাই, মিঠা লাড়ু খুৱাই কইনাক ভিতৰলৈ লৈ যায়। সেই সময়তে কনিষ্ঠ এগৰাকীয়ে কইনাক ভৰি ধুৱাই দিয়ে।

তামিলসকলৰ কইনাই কিন্তু দৰাৰ ঘৰলৈ যাওঁতে গনেশ দেৱতাৰ মূৰ্তি আৰু এটা লেম্প (light) লৈ যাব লাগে। সেই কথা অৱশ্যে তেওঁলোকে আগতেই কইনাঘৰৰ মানুহক জনাই থয়। দৰাৰ ঘৰত কইনাক আদৰাৰ পিছত পোনে পোনেই গোঁসাই ঘৰলৈ লৈ যোৱা হয়। তাতে কইনাৰ হতুৱাই গনেশৰ মূৰ্তিজনা স্থাপন কৰায় আৰু লেম্পটো দৰা কইনাৰ কোঠাত ৰখা হয়। ইয়াৰ নিশ্চয় কিবা ধৰ্মীয় উদ্দেশ্য আছে।

তৃতীয় দিনা দৰাপক্ষই এটা ভোজ ভাতৰ (Feast) আয়োজন কৰে আৰু কইনা ঘৰৰ মানুহকো নিমন্ত্ৰণ কৰে। এই অনুষ্ঠানটোৰ লগত আমাৰ খোৱা খুৱুনি অনুষ্ঠানটোৰ মিল থকা যেন লাগে। অৱশ্যে ইয়াৰ খৰছ দৰা আৰু কইনাৰ দুয়োখন ঘৰে আধা আধা ভাগ কৰি ল'ব লাগে আৰু এইটোৱেই তেওঁলোকৰ বিবাহৰ শেষ অনুষ্ঠান। ইয়াতে সকলোৱে তেওঁলোকক যুগ্ম জীৱনৰ মঙ্গল কামনা কৰি বহুতো শুভেচ্ছা দিয়ে।

দক্ষিণ ভাৰতৰ এই বিয়াখনে কেইটামান কথাত আমাক বৰকৈ আকৃষ্ট কৰিছিল। প্ৰথমটো হ'ল নিয়মানুবৰ্তিতা। বিয়াৰ নিমন্ত্ৰণী পত্ৰখনতে তেওঁলোকে কোনটো অনুষ্ঠান কেইবজাত হ'ব উল্লেখ কৰি দিয়ে আৰু সকলোৱে সেইমতেই সময়সূচী বজাই ৰাখে।

দ্বিতীয়তে, নিৰামিষভোজী বাবেই হয়তো মদ-মাংসৰ কোনো গোন্ধ নথকা এই অনুষ্ঠানটো সম্পূৰ্ণ ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান যেন লাগিছিল, যিটো কথা বৰ্তমান সময়ৰ আমাৰ অসমৰ সমাজও কল্পনাও কৰিব নোৱাৰি। ■

শিক্ষক দিৱস উদ্‌যাপনৰ আনন্দৰে

ধ্ৰুৱ শইকীয়া, স্নাতক তৃতীয় বাৰ্ষিক, (ভূগোল)

দুহেজাৰ বাৰ চনৰ ছেপ্তেম্বৰ মাহৰ পাঁচ তাৰিখ। বুধবাৰ। মই আৰু মোৰ সহপাঠী সকলে আনন্দত উৎফুল্লিত হৈ পৰিলোঁ, মহাবিদ্যালয়ত শিক্ষক দিৱস উদ্‌যাপন কৰিম বুলি। সিদিনা আছিল আনন্দৰ আবেগ বিহুল এটি বাতাবৰণ। মই কামপুৰ মহাবিদ্যালয়ত স্নাতক মহলাৰ প্ৰথম বাৰ্ষিকত এড্‌মিচন লোৱাৰে পৰা এই মহাবিদ্যালয়ত 'শিক্ষক দিৱস' উদ্‌যাপন কৰা এতিয়ালৈকে দেখা নেপালোঁ। এনে এটি পবিত্ৰ দিনতনো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে অংশগ্ৰহণ কৰিব কিয় নিবিচাৰে? তাৰ বাবে মই নিজকে নিজেই প্ৰশ্ন কৰোঁ। কিন্তু একোচোন উত্তৰেই বিচাৰি নেপাওঁ। অনুতপ্ত হওঁ। ভাবিলোঁ— মহাবিদ্যালয়ত অনুষ্ঠানটো পালন নকৰে নাই। আমাৰ 'Geography Department' ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলেই এই অনুষ্ঠানটো পালন কৰিম। পোন প্ৰথমে আমি এই অনুষ্ঠানটোৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ আমাৰ ডিৰ্পাৰ্টমেণ্টৰ প্ৰথম বাৰ্ষিক আৰু দ্বিতীয় বাৰ্ষিকৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক জনাইছিলোঁ। কিন্তু তেওঁলোকেও দেখোন আমাৰ কথাত অলপো গুৰুত্ব নিদিলে। অৱশেষত, স্নাতক মহলাৰ তৃতীয় বাৰ্ষিকৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলেই 'Teacher's Day' উদ্‌যাপন কৰিম বুলি থিৰাং কৰিলোঁ।

মোৰ পঢ়া টেবুলৰ ওপৰত থকা ডেস্ক-কেলেণ্ডাৰখনৰ পাট লুটিয়াই চাই দেখিলোঁ। পাঁচ ছেপ্তেম্বৰ, বুধবাৰ, অ' সেইদিনাচোন গুৰুজনা শ্ৰীশ্ৰীমাধৱদেৱৰ তিথি। মানে পাঁচ ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখে মহাবিদ্যালয় বন্ধ থাকিব। অঃ পাঁচ ছেপ্তেম্বৰত এই মহৎ দিনটো স্মৰণ কৰিব নোৱাৰিমচোন। বাৰু ঠিক আছে, আমি 'Teacher's Day' ছয় ছেপ্তেম্বৰ, বৃহস্পতিবাৰেই মহাবিদ্যালয়ত পালন কৰিম। ইফালে আকৌ আমাৰ তিনি ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখৰ পৰা চেমিষ্টাৰ পৰীক্ষাও আৰম্ভ হ'ল। এইবোৰ যি কি নহওক পৰীক্ষাৰ মাজত হ'লেও আমি 'Teacher's Day' পাতিম বুলি ঠিক কৰিলোঁ।

সেইদিনা মহাবিদ্যালয়ত ডিপাৰ্টমেণ্টটো কেনেকৈ সজাব লাগিব, কি কৰিব লাগিব? তাৰ বাবে মই আৰু মোৰ বান্ধৱী নবনীতা, মেহজাবিন আৰু বৰ্ষাই আলোচনা কৰাত মগ্ন হ'লো। আলোচনা কৰি সিদ্ধান্ত কৰিলোঁ ড° সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ দেৱৰ ফটো এখন আনিব লাগিব, শ্ৰদ্ধাঞ্জলিৰ বাবে। পিছে ফটোনো ক'ত পাম? আমি বজাৰত বিচাৰিছিলোঁ, নেপালোঁ। অ' পাহৰিছিলোৱেই, মোৰ ভণ্টি মামনে আৰ্ট বৰ ভাল কৰে। সেয়েহে, মই তাইকেই ফটোখন আঁকি দিবলৈ অনুৰোধ কৰিলোঁ, তাই আঁকি দিলে। পাছত এই ফটো খনকেই আমি বাইনডিং কৰি আনিলোঁ, সেইদিনটোৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলিৰ বাবে।

পিছদিনা পুৱা ভাগত মানে ছয় ছেপ্তেম্বৰ, বৃহস্পতিবাৰৰ দিনা পুৱাৰ সোণোৱালী আভাই এটি নতুন দিনৰ আগজাননী দিলেহি। মই শোৱাৰ বিছনা ত্যাগ কৰি হাত-মুখ ধুই ল'লোঁ, ৰেডি হ'লো মৰ্ণিং ওৱাকলৈ। মৰ্ণিং ওৱাকৰ পৰা ঘূৰি আহি ব্ৰেকফাষ্ট কৰি ড° ৰাধাকৃষ্ণণ দেৱক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জনাবৰ বাবে এডাল ফুলৰ মালা গোঁঠা কামত ব্যস্ত হৈ পৰিলোঁ। মোৰ সময় হোৱাৰ লগে লগে গা ধুই গোঁসাই ঘৰত এগচি বন্তি জ্বলাই কলেজলৈ বুলি ওলালোঁ। মই কলেজ গৈ পোৱা লৈ ইতিমধ্যে দহ বাজিল। গেটখন পাৰ হৈ লাহে লাহে ডিপাৰ্টমেণ্টৰ ফালে আগুৱাই গৈ ৰুমত প্ৰৱেশ কৰিয়েই দেখিলোঁ ভূগোল বিভাগৰ অধ্যাপক প্ৰদীপ লস্কৰ ছাৰে বহী চোৱা কামত ব্যস্ত হৈ আছে। সম্ভৱ! সেইয়া পৰীক্ষাৰ বহীয়েই হ'ব চাগে'। ছাৰক নমস্কাৰ এটা জনাই খৰখেদাকৈ আমাৰ ৰুমলৈ বুলি প্ৰৱেশ কৰি দেখিবলৈ পালোঁ, মোৰ বন্ধু অবিনাশ আৰু বান্ধৱী নবনিতা, মেহজাবিন, নমিতা আৰু বৰ্ষাহঁতে ৰুমত ডেকৰেচনৰ কামত ব্যস্ত হৈ আছে। সিহঁতৰ লগত ময়ো অকণমান লগা-ভগা কৰি দিলোঁ।

ডিপাৰ্টমেণ্টটো সজাই-পৰাই হোৱাৰ পাছত আমি সকলোৱে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয় মহম্মদ চান্দমিন আহমেদ ছাৰ আৰু সন্মানীয় অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকলক আমাৰ ডিপাৰ্টমেণ্টলৈ নিমন্ত্ৰণ জনালোঁ। দিনৰ বাৰ বাজি ত্ৰিশ মিনিট হোৱাৰ লগে লগে ছাৰ-মেম্ সকল আহি আমাৰ ডিপাৰ্টমেণ্টত উপস্থিত হ'লহি। শিক্ষাগুৰুসকলে আসন গ্ৰহণ কৰাৰ পাছত আৰম্ভ হ'ল 'Teacher's Day'ৰ কাৰ্যসূচী। ছাত্ৰ-

ছাত্ৰীসকলৰ ফালৰ পৰা প্ৰিন্সিপাল ছাৰক বন্তি প্ৰজ্বলন কৰিবলৈ অনুৰোধ কৰাত ছাৰে এই মহান ব্যক্তি জনক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জনাই বন্তি প্ৰজ্বলন কৰিলে। লগতে ড° সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণৰ বিষয়ে এটি চমুকৈ তাৎপৰ্যপূৰ্ণ ব্যাখ্যাও দাঙি ধৰিলে। লগে লগে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু শ্ৰদ্ধাভাজন শিক্ষাগুৰুসকলৰ ফালৰ পৰা হাত চাপৰি বাজি উঠিল। ইয়াৰ পাছত অধ্যক্ষ মহোদয়ে প্ৰদীপ লস্কৰ ছাৰক ভাষণ ৰাখিবলৈ কোৱাত, ছাৰে এই ব্যক্তিজনৰ শিক্ষা আৰু কৰ্ম জীৱনৰ ওপৰত সংগতি ৰাখি বহুতো পৰামৰ্শ আৰু উপদেশ দিয়াত ভালেই লাগিল। অধ্যক্ষ মহোদয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ পৰা ক'বলৈ কোৱাত, মই থিয় হৈ ড° সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ দেৱৰ বিষয়ে এটি চমু ভাষণ দিলোঁ। আৰু ইমানতে আমাৰ সভা ভংগ হৈ পেকেট লাঞ্চৰ বিতৰণ হ'ল।

শিক্ষাগুৰুসকলক আমি সকলোৱেই একেলগে সেৱা জনালোঁ, তেওঁলোকে আমাক স্নাতক মহলাৰ শেষান্ত পৰীক্ষাত ভাল ৰিজাল্ট কৰি যাতে মহাবিদ্যালয়লৈ গৌৰব কঢ়িয়াই আনিব পাৰোঁ; তাৰ আশাৰে একাঁজলি আশীৰ্বাদ জনালে। এই খিনিকে কৈ তেওঁলোকে আমাৰ ভূগোল বিভাগৰপৰা বিদায় ল'লে। তেওঁলোকে আহি আমাৰ লগত সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱাৰ বাবে মই কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন আৰু ধন্যবাদ জনালোঁ। ঘৰ পোৱাৰ পিছতো মোৰ যেন মহাবিদ্যালয়ত উদ্‌যাপন কৰা 'Teacher's Day'ৰ কথাবোৰ বাৰে বাবে মনলৈ আহিব ধৰিলে। সেই দিনটো মোৰ জীৱনৰ বাবে এক স্মৰণীয় দিন হিচাপে ৰৈ যাব। সদৌ শেষত মই এই পবিত্ৰ শিক্ষক দিৱস অনুষ্ঠানটো মহাবিদ্যালয়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ ফালৰ পৰা সমূহীয়াকৈ উদ্‌যাপন কৰিব বুলি আশা কৰিলোঁ। ■

বিচিত্ৰ পৃথিৱীত থকা বিচিত্ৰ উদ্ভিদ

ৰঞ্জু দত্ত, বি.এ. তৃতীয় বৰ্ষ, ইংৰাজী বিভাগ

গাখীৰ দিয়া গছ ঃ গছে কেতিয়াবা গাখীৰ দিয়া শুনিছানে? শুনিলেও আচৰিত যেন লাগে, কিন্তু কথাটো সঁচা। দক্ষিণ আমেৰিকাৰ আমাজানৰ অটব্য অৰণ্যত এনে ধৰণৰ গছ পোৱা যায়। এই ৰস গাখীৰৰ দৰে সু-স্বাদু আৰু পুষ্টিকৰ। আমাজানৰ স্থানীয় লোকসকলে এই গাখীৰ চাহ আৰু কফিত ব্যৱহাৰ কৰে।

ডেভিল ট্ৰি ঃ দক্ষিণ আফ্ৰিকাৰ ঘন অৰণ্যত এইবিধ গছ পোৱা যায়। এই গছবিধে নিজৰ শাখা-প্ৰশাখাসমূহ প্ৰসাৰিত কৰি তাৰ ওচৰে-পাজৰে যোৱা মানুহ, গৰু, ছাগলী ইত্যাদি জীৱ-জন্তুবোৰ জপটিয়াই খাই পেলায়।

ডাইনামাইট ট্ৰি ঃ মেক্সিকোত 'ডাইনামাইট ট্ৰি' নামৰ এবিধ গছ পোৱা যায়। এই গছবিধ দেখাত কামোৰা গছৰ দৰে। ইয়াত কমলা টেঙাৰ নিচিনা ফল হয়। এই ফলবিধ পকিলে প্ৰচণ্ড শব্দ কৰি ফাটি যায় আৰু চাৰিওফালে সিঁচৰিত হয়। আচৰিত হ'ব লগা কথা যে, এই গছজোপাৰ পৰা ৬-৭ ফুটমান আঁতৰত থকা মানুহো এই ফলৰ বিস্ফোৰণৰ দ্বাৰা আঘাতপ্ৰাপ্ত হ'ব পাৰে।

ফেন ট্ৰি ঃ মাজস্কৰি আৰু পশ্চিম ভাৰতীয় দ্বীপুঞ্জত এইবিধ গছ পোৱা যায় যাৰ পাতবোৰ দেখিবলৈ চিলিংফেনৰ ব্লেডৰ দৰে। এই গছবিধ ৭-৮ ফুটমান দীঘল হয়। এই পাতবোৰৰ ৰং সেউজীয়া হয়। গছজোপাত ২০ ৰ পৰা ২৪ টা মানহে পাত থাকে। আচৰিত কথা যে বতাহ বা ধুমুহা জোৰেৰে প্ৰবাহিত হ'লে গছবিধৰ পাতবোৰৰ সংঘৰ্ষৰ ফলত বজ্ৰপাতৰ দৰে শব্দ হয়। বৰষুণ দিলেও এই গছবিধৰ পৰা এনেধৰণৰ শব্দ হয়।

জানিবলগীয়া কথা

সংগ্ৰাহিকা ঃ মুনমুন কাকতি, প্ৰথম ষাণ্মাসিক

অসমৰ কবি সাহিত্যিক সকলক কি উপাধিৰে বিভূষিত কৰা হৈছে—

নাম	উপাধি
১। মাধব কন্দলী	অপ্ৰমাদী কবি
২। বিষ্ণুৰাভা	কলাগুৰু
৩। জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা	ৰূপকোঁৱৰ
৪। ৰাম সৰস্বতী	অসমীয়া ব্যাস
৫। ড° সূৰ্য কুমাৰ ভূঞা	নিৰ্মালী কবি
৬। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা	সাহিত্যৰথী/ৰসৰাজ
৭। চন্দ্ৰ কুমাৰ আগৰৱালা	প্ৰতিমা খনিকৰ
৮। অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰী	অসম কেশৰী
৯। ৰত্নকান্ত বৰকাকতী	শেৱালি কবি
১০। ৰঘুনাথ চৌধাৰী	বিহগী কবি
১১। যতীন্দ্ৰ নাথ দুৱৰা	বনফুলৰ কবি
১২। ধৰ্ম্মেশ্বৰী দেৱী বৰুৱানী	কাব্য ভাৰতী
১৩। আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকন	অসমৰ ৰামমোহন ৰায়
১৪। নীলমণি ফুকন	ককা/বাগ্মীবৰ
১৫। দেবকান্ত বৰুৱা	কলংপৰীয়া কবি
১৬। হীৰেণ ভট্টাচাৰ্য	সুগন্ধি পখিলা
১৭। আনন্দ চন্দ্ৰ আগৰৱালা	ভাঙনি কোঁৱৰ
১৮। কমলা কান্ত ভট্টাচাৰ্য	অগ্নিকবি
১৯। নবকান্ত বৰুৱা	এখুদ ককাইদেউ
২০। ড° ভূপেন হাজৰিকা	সুধাকণ্ঠ
২১। মফিজুদ্দিন আহমদ হাজৰিকা	জ্ঞান মালিনীৰ কবি
২২। বিনন্দ চন্দ্ৰ বৰুৱা	ধ্বনি কবি
২৩। পাৰ্বতী প্ৰসাদ বৰুৱা	গীতি কবি
২৪। নলিনীবালা দেৱী	অতীন্দ্ৰিয়বাদী কবি
২৫। ৰজনীকান্ত বৰদলৈ	উপন্যাস সম্ৰাট
২৬। ফণী শৰ্মা	নট সূৰ্য
২৭। নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ	কৰ্মবীৰ
২৮। তৰুণৰাম ফুকন	দেশভক্ত
২৯। অমিয় কুমাৰ দাস	লোকনায়ক
৩০। মতিৰাম বৰা	লোকপ্ৰাণ
৩১। গনেশ চন্দ্ৰ গগৈ	পাপৰি কবি
৩২। আনন্দ চন্দ্ৰ বৰুৱা	বকুল বনৰ কবি
৩৩। প্ৰসন্ন লাল চৌধুৰী	বিদ্ৰোহী কবি
৩৪। কনকলতা	বীৰবালা
৩৫। হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা	ত্যাগবীৰ
৩৬। দেবেশ্বৰ শৰ্মা	জননায়ক
৩৭। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মা	দেশপ্ৰাণ
৩৮। শৈলধৰ ৰাজখোৱা	নিজৰা কবি
৩৯। চন্দ্ৰধৰ বৰুৱা	সাহিত্য ৰত্ন
৪০। গোপীনাথ বৰদলৈ	লোকপ্ৰিয়
৪১। ড° ভূবনেশ্বৰ বৰুৱা	লোকবন্ধু
৪২। ৰুদ্ৰ বৰুৱা	লুইত কোঁৱৰ
৪৩। আনন্দিৰাম দাস	বনকোঁৱৰ
৪৪। অতুল চন্দ্ৰ হাজৰিকা	বিতোপন কবি
৪৫। হেম বৰুৱা	অসম গৌৰব
৪৬। বিষ্ণুৰাম মেধি	লৌহ মানৱ
৪৭। হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী	ছনেটিয়াৰ কবি
৪৮। সত্যপ্ৰসাদ বৰুৱা	নাট্য প্ৰভাকৰ
৪৯। এম. হুছেইন	যাদু সম্ৰাট
৫০। লক্ষ্মীৰাম বৰুৱা	সংগীতাচাৰ্য

গল্প শিতান

পৰুৱা আৰু ভেকুলী

ৰুপন টেৰণ, স্নাতক তৃতীয় যান্মাসিক

অনুবাদ মূল ঃ কাৰ্বি লোক কথা

এদিনাখন এটা পৰুৱাই মোমায়েকৰ ঘৰত ভাত খাবলৈ বুলি গৈ থাকোতে আধা বাটতে ভেকুলী এটাই ঠেঙেৰে আগুচি ধৰিলে, পৰুৱাক ৰাস্তা এৰি নিদিলে। পৰুৱাই ক'লে 'হেৰা বন্ধু, মোক বাট এৰি দিয়া, মই মোমাইক ভাত দিবলৈ যাওঁ'।

ভেকুলীয়ে ক'লে, 'মোৰ তলেদি পাৰ হৈ যোৱা'। পৰুৱাই ক'লে তুমি মোক হেঁচি ধৰিবা নেকি বন্ধু? 'হেঁচি নধৰো, সোমাই যোৱা' বুলি ভেকুলীয়ে উত্তৰ দিলে।

ভেকুলীৰ কথা শুনি পৰুৱাই পেটৰ তলেদি সোমাই পাৰ হৈ যাবলৈ বিচাৰিছিল, কিন্তু তৎক্ষণাৎ পৰুৱাক হেঁচা মাৰি ধৰাত মৰো মৰো অৱস্থা হ'ল। সেয়ে পৰুৱাও উপায়হীন হৈ ভেকুলীৰ পেটত কামুৰি দিলে। বিষত ভেকুলীয়ে তৎক্ষণাৎ জপিয়াই দিলে। সেই জাপেই কেৰ্কেটুৰাৰ জখলা ভাঙি দিলে।

কেৰ্কেটুৱাই চক খাই য'তে-ত'তে জপিয়াই যিহকে-তিহকে কামুৰি দিয়াত, লতাজাতীয় এবিধ ফল কামুৰি দিলে। লতা ফল (Hanthar-হানথাৰ) টো বনৰীয়া গাহৰিৰ পিঠিত পৰিলগৈ। বনৰীয়া গাহৰিও বিষত খং কৰি যিহকে তিহকে মুখেৰে উঘালিব ধৰাত কলগছ এজোপা মুখেৰে উঘালি দিলে। কলগছজোপাও শিপা মূল নথকাত এবিধ সৰু চৰাই (vo-arbipi-ৱ-আৰ্বিপি)ৰ বাঁহত ভাঙি পৰিল। (ৱ-আৰ্বিপি) চৰাইজনীয়েও ভয়তে যেনিয়ে-তেনিয়ে উৰি ফুৰোতে এটা প্ৰকাণ্ড হাতীৰ কাণত সোমলগৈ। হাতীয়ে কাণত কষ্ট পোৱাত ইফালে-সিফালে দৌৰি ফুৰোতে শিল এটাক লঠিয়াই দিলে। শিলেও যেনিয়ে-তেনিয়ে বাগৰি গৈ এজনী ৰাজকুঁৱৰীক চেপি মাৰিলে। ৰজাই (vo-arbipi-ৱ আৰ্বিপি) চৰাইক, কলগছ, বনৰীয়া গাহৰি, (hanthar-হানথাৰ) লতাজাতীয় ফল, হাতী, কেৰ্কেটুৱা, ভেকুলী, পৰুৱা আদি সকলো বিলাকক মাতি বিচাৰ আৰম্ভ কৰিলে।

ৰজাই প্ৰথমে শিলক প্ৰশ্ন কৰিলে, 'শিল তুমি কিয় মোৰ জীয়ৰীক মহতিয়াই মাৰি পেলালা?' শিলে উত্তৰ দিলে 'প্ৰভু হাতীয়ে মোক লঠিয়াই মাৰি দিয়াত, মোৰ কোনো শিপা নথকাত বাগৰি বাগৰি গৈ আপোনাৰ জীয়ৰীক চেপি মাৰিলো। এইবাৰ ৰজাই হাতীক প্ৰশ্ন কৰিলে, 'হাতী তুমি কিয় শিলক লঠিয়াই দিলা?' হাতীয়ে উত্তৰ দিলে, 'মোৰ কাণত ৱ-আৰ্বিপি চৰাই সোমাই যোৱাত মই বিষ সহ্য কৰিব নোৱাৰি পলাই ফুৰোতেই শিলক লঠিয়ালো প্ৰভু।' ৰজাই ৱ-আৰ্বিপিক সুধিলে 'অ' সৰু চৰাই তুমি কিয় হাতীৰ কাণত সোমাইছিলা?' ৱ-অৰ্বিপিয়ে ভয়তে ক'লে 'প্ৰভু কলগছে মোৰ বাঁহ ভাঙি দিয়াত চক খাই উৰি ফুৰোতে হাতীৰ কাণত সোমালোগৈ।' ৰজাই আকৌ কলগছক সুধিলে, 'অ' কলগছ, তুমি কিয় ৱ-আৰ্বিপিৰ বাঁহ ভাঙি পেলালা? কলগছে উত্তৰ দিলে 'মোক বনৰীয়া গাহৰিয়ে উঘালি দিয়াত ময়ো থিয় হ'ব নোৱাৰি, বাগৰি পৰোতেই চৰাই বাঁহত লাগিলগৈ।' বনৰীয়া গাহৰিক ৰজাই সুধিলে, 'তুমি কিয় কলগছ উঘালি পেলালা?' বনৰীয়া গাহৰিয়ে উত্তৰ দিলে, 'ৰজা, হানথাৰ নামৰ ফলটো মোৰ পিঠিত পৰাত, বিষত তত নাপাই যিহকে তিহকে মুখেৰে কামুৰি থাকোতে কলগছকে কামুৰি ওফৰাই দিলো।'

ৰজাই আকৌ এইবাৰ হানথাৰক সুধিলে, 'অ' হানথাৰ তুমি কিয় বনৰীয়া গাহৰিৰ পিঠিত পৰিছিলা?' হানথাৰে ক'লে, কেৰ্কেটুৱাই মোৰ ঠাৰি কাটি দিয়াত মোৰ হাত-ভৰি নাই, পৰি যাওঁতেই গাহৰিৰ পিঠিত পৰিলোঁ।' ৰজাই কেৰ্কেটুৱাক সুধিলে, 'অ' কেৰ্কেটুৱা তুমি কিয় হানথাৰৰ ঠাৰি কামুৰি ছিঙি দিলা?' কেৰ্কেটুৱাই ক'লে, 'প্ৰভু ভেকুলীয়ে মোৰ জখলা ভাঙি দিয়াত ময়ো ভয়তে হানথাৰ ফলকে কামুৰি দিলো। ৰজাই ভেকুলীক সুধিলে, 'অ' ভেকুলী তুমি কিয় কেৰ্কেটুৱাৰ জখলা ভাঙি দিলা?' ভেকুলীয়ে ক'লে, 'প্ৰভু পৰুৱাই মোৰ পেটত কামুৰি দিয়াত বিষত জাপ মাৰোতে কেৰ্কেটুৱাৰ জখলা ভাঙি দিলো।' ৰজাই পৰুৱাক সুধিলে, 'অ' পৰুৱা, তুমি কিয় ভেকুলীৰ পেটত কামুৰি দিলা?' পৰুৱাই ক'লে 'প্ৰভু মই মোমাইৰ ঘৰলৈ ভাত দিবলৈ যোৱাৰ সময়ত ভেকুলীয়ে বাট আগচি ধৰিছিল। বাট এৰি নিদিয়াত পেটৰ তলেদি যাবলৈ কোৱাত, সোমাই যাওঁতেই মোক হেঁচি ধৰিছিল। তেতিয়া ময়ো মৰো মৰো হৈ তাৰ পেটত কামুৰি দিলো"।

সকলোবোৰ বিচাৰ কৰা পিছত ভেকুলী আৰু পৰুৱাক দোষী সাব্যস্ত কৰিলে। ইহঁতক দায়-জৰিমনা হিচাপে ভেকুলীক চুৰাত পাতেৰে মাৰিলে আৰু পৰুৱাক চুলিৰে কঁকালত বান্ধি দিলে। সেইবাবে আজিও ভেকুলীৰ ছাল খহতা আৰু পৰুৱাৰ কঁকালটো সৰু হয়েই থাকিল। ■

হৃদয়ত বিষাদৰ চুম্বন

অৰ্চনা দেৱী, স্নাতক প্ৰথম যান্মাসিক

কম্বলখন গাত ভালকৈ জাপি ল'বলৈ চেষ্টা কৰোতেই দেৱালৰ ঘড়ীটোৱে ৰাতিপুৱা আঠ বজাৰ সংকেত দিছে। বিৰক্তিত তাৰ কপালখন কোঁচ খাই গৈছিল। কম্বলৰ উমটোৰ পৰা ওলাই আহিবলৈ অলপো ইচ্ছা নযায় এনে অৱস্থা সকলোৰে হয়, যদিও একান্ত বাধ্যৰ দৰে কম্বলখন গাৰ পৰা লাহেকৈ দলিয়াই এঙামুৰি এটা দি বিছনাৰ পৰা নামি আহিল। আনদিনা হোৱা হ'লে ঘড়ীটোৱে সাত বজাৰ সংকেত দিয়াৰ লগে লগে উদীপ্ত টোপনিৰ পৰা উঠাৰ যো-যা কৰিলেহেঁতেন। লগে লগে আৰম্ভ হ'লহেঁতেন তাৰ দৈনন্দিন গতানুগতিক ব্যস্ততা। ব্ৰাছ, মুখ-হাত ধোৱা, গা-পা ধোৱা— তাৰ পাছত চাহ একাপ খোৱা। আধাঘণ্টামানৰ ভিতৰত সেইখিনি কাম শেষ কৰি চাৰে সাত বজাৰপৰা ন' বজালৈ লেখা মেলাৰ বাবে টেবুলত বহে। ন বজাৰ লগে লগে ভাতৰ আয়োজন।

ঘৰৰ প্ৰতিটো কামেই উদীপ্তই নিজে কৰে। কাম বনৰ বাবে বেলেগ কোনো নাই। আজি সি কামলৈ নাযায়। সেইবাবে সি পলমকৈ টোপনিৰ পৰা উঠিল। বন্ধু এজনৰ সৈতে এঠাইলৈ যাব আজি। কাৰ্য এৰি এনেদৰে ফুৰিব যোৱাটো উদীপ্তই ভাল নাপায় তথাপিও বন্ধুৰ কথা পেলাব নোৱাৰি যাবলৈ ওলাল। এখন প্ৰতিষ্ঠিত কাকতৰ প্ৰৰিশ্ৰমি সাংবাদিক সি। লিখক হিচাপেও তাৰ এটা ভাল নাম আছে। সুনামৰ লগতে আন সকলো আছে তাৰ। টকা, পইছা, ঘৰ, গাড়ী বিলাসৰ সকলো সামগ্ৰী ইত্যাদি। এই সকলোবোৰৰ মাজতে কিবা এটাৰ অভাৱে মাজে-মাজে তাক ব্ৰিত কৰি তোলে। অলপ সান্নিধ্য সঁচা মৰমৰ সু-তীব্ৰ আকৰ্ষণ সি তাৰ নিসংগ মুহূৰ্তবোৰত বৰকৈ অনুভৱ কৰে। চাহৰ চচপেনটো গেছত তুলি দিছেহে মাত্ৰ, এনেতে সি বাহিৰত গাড়ী এখন ৰোৱাৰ শব্দ শুনিলে। তাৰমানে অৰিন্দম আহি পালেহিয়েই। সি কলিংবেল বাজি নোঠোতেই দুৱাৰখন খুলি দিলেগৈ। আৰে, তই এতিয়াও ওলোৱা নাই? উদীপ্তই ক'বলৈ সুবিধাই নাপালে। অৰিন্দমে ক'লে "শুই উঠোতে পলম হোৱা নাইতো?" অৰিন্দম ড্ৰইংৰুমৰ ছোফাতে বহিল। দুকাপ চাহ আৰু কেইখনমান ব্ৰেড হাতত লৈ উদীপ্ত সোমাই আহিল। চাহ একাপ অৰিন্দমলৈ আগবঢ়াই দি উদীপ্তই সুধিলে যাবিনো ক'লৈ? চাহৰ কাপত চুমুক এটা দি অৰিন্দমে ক'লে তই আগতে ওলাই ল' বাটত যাওঁতে ক'ব পাৰিম নহয়। দুয়ো ওলাই গ'ল। মেটেলিক ৰেড ৰঙৰ মটিজখনে মসৃন পথটোৰে গতি কৰিলে। অৰিন্দমে ক'লে তই সুধিছিলি নহয় ক'ত যাম বুলি, শুন তেন্তে, কইনা চাবলৈ যাম। সন্মুখৰ পিনে চাই চাই কৈ গ'ল। কি? কইনা ......। দুচকুত চৰম আশ্চৰ্য প্ৰকাশ কৰি উদীপ্তই অৰিন্দমৰ পিনে চালে। অ' কইনা। মোৰ বাবে কইনা চাবলৈ যাম। উদীপ্তই ক'লে কইনা চাবলৈ যাবি মোক আগতে নক'লি কিয়? আৰু এইদৰে.... উদীপ্তৰ কথা সম্পূৰ্ণ নহওঁতেই অৰিন্দমে পুনৰ ক'লে— "এইদৰে মানে?" তোৰ তাৰমানে যাবলৈ ইচ্ছা নাই? ঠিক আছে তই তেন্তে....। ধেৎ সেইটো কথা নহয়। মানে মই ভাবিছোঁ তই তোৰ কইনা চাবলৈ যাবি আৰু এবাৰো নক'লি যে। অ' হয় নেকি। ইণ্টাৰেষ্টিং কথাটো কি জান? মই তোক চাৰপ্ৰাইজ দিম বুলিহে কোৱা নাছিলোঁ। দুয়োজনে একেলগে হাঁহিলে। উদীপ্তই গাড়ীৰ খিৰিকীৰে চাই পঠিয়ালে বাহিৰলৈ। ক্ৰমশঃ আকাশখন গোমা হৈ আহিছে। এনেদৰে থাকিলে হয়তো সন্ধিয়ালৈ বৰষুণ দিব পাৰে। উদীপ্তই সুধিলে তোৰ কইনাৰ ঘৰ ক'ত? মঙলদৈৰ ৰাজাপামত। আৰু একো নক'লে অৰিন্দমে। কইনা ...... মানে ...... মানে বিয়া। বিয়া কথাটো মনলৈ অহাৰ লগে লগে চিৰিংকৈ উঠিল উদীপ্তৰ বুকু। বাহিৰৰ বতৰটোৰ দৰেই হঠাৎ তাৰ মনটোও গোমা হৈ পৰিল। নিশিতা ..... সি ...... বিয়া কৰাব। কিবা এটা যেন অসম্পূৰ্ণকৈ ভাবিলে উদীপ্তই। নিশিতা ...... সি ...... প্ৰেম আৰু ...... বিয়া। এইবাৰহে তাৰ অনুভৱটো সম্পূৰ্ণ যেন লাগিল। এৰা, নিশিতা আৰু তাৰ মাজতো ভালপোৱা আছিল। সম্পূৰ্ণ চাৰিবছৰ জোৰা প্ৰেমৰ পৰিণতিতহে নিশিতাৰ সৈতে তাৰ বিয়াখন হৈছিলগৈ। অৰিন্দমৰ কথা এবাৰ ভাবিলে উদীপ্তই। প্ৰায় ত্ৰিশৰ ওচৰা-ওচৰি এজন সুন্দৰ পুৰুষ অৰিন্দম। এটা ভাল চাকৰি, আকৰ্ষণীয় দৰমহা। এড এজেন্সি এটাৰ ক্ৰিয়েটিভব্ৰাঞ্চ এক্সিকিউটিভ। অৰিন্দমৰ জীৱনলৈ বাৰু প্ৰেম জাতীয় কিবা অহা নাই নেকি? সি যে

এইদৰে 'কইনা' চাবলৈ আহিছে, উদীপ্তই ভাবিলে কথাখিনি। মৃদু জোকাৰণি এটা মাৰি গাড়ীখন ৰৈ গ'ল। ৰখালি যে— উদীপ্তই সুধিলে। সিহঁত গাড়ীৰ পৰা নামি গ'ল। উদীপ্তই হোটেল খনলৈ সোমাই যোৱাৰ আগতে চাইনবোৰ্ডখন এবাৰ পঢ়ি ল'লে। 'হোটেল মধুবন' মঙলদৈ পথ, বাইহাটা চাৰিআলি। হোটেলত চাহ খাই থাকোতেই উদীপ্তই অৰিন্দমক সুধিলে আৰু কিমান বাট যাব লাগিব? ইয়াৰ পৰা পয়ত্ৰিশ কিলোমিটাৰমান হ'ব কিজানি। কিয় তই আগেয়ে অহা নাই জানো? ওহো। এইয়াই প্ৰথম। কিয়, এইফালে তহঁতৰ কোনো আলহী নাই নেকি? নাই। অৱশ্যে মই মাছ কমিউনিকেশ্যন পঢ়ি থাকোতে মঙলদৈৰ ছোৱালী এজনীৰ লগত চিনাকী হৈছিলোঁ। মাথোঁ চিনাকিয়েই নে? কৈয়েই হাঁহিলে অৰিন্দমে। তাইৰ দুৰ্বলতা আছিল মোৰ প্ৰতি। কথাটো মই জানিছিলোঁ। একো নহ'লগৈ নে? নাই। গাড়ীখন পুনৰ গতি লওঁতেই উদীপ্তই লক্ষ্য কৰিলে কথাটো। অৰুণাভৰ ড্ৰেছ পাতি আজি কিছু বেলেগ। সদায়েই জিন্ছ, স্পৰ্টিংটোও বেছ ৰঙিয়াল আজি। কথাটো লক্ষ্য কৰি উদ্দীপ্তই মনে মনে হাঁহিলে। তুমি জিন্ছ কিয় নিপিন্ধা? নিশিতাই প্ৰায়ে কৈছিল উদীপ্তক। কিন্তু সি ফৰমেল পেন্ট ছাৰ্ট পিন্ধিয়েই ভাল পাইছিল। শ্বপিং কৰি ভালপোৱা নিশিতাই এদিন বজাৰৰ পৰা আহি এটা টোপোলা তাৰ হাতত তুলি দি কৈছিল— 'এইটো তোমাৰ বাবে। চাওঁ পিন্ধাচোন, তোমাক খুব ভাল লাগিব। সি টোপোলাটো খুলি চাইছিল— এটা নীলা জিন্ছ পেন্ট। নিশিতাৰ কথামতে পেন্টটো পিন্ধি দেখুৱাইছিল। সেই এবাৰেই পিন্ধিছিল পেন্টটো। সেইটো এতিয়াও ৱাৰড্ৰ'বতে আছে। অকল পেন্টটোৰ ক্ষেত্ৰতে নে? সকলো ক্ষেত্ৰতে বৰ আধুনিক মনৰ ছোৱালী আছিল নিশিতাজনী। ধনী পৰিয়ালৰ একমাত্ৰ তনয়া নিশিতা আছিল অভিজাত্যৰ গৌৰৱেৰে গৌৰৱান্বিত, অহংকাৰী। এটা সময়ত দুয়োৰে মাজত আহি পৰিল চিন্তাধাৰাৰ বিৰাট পাৰ্থক্য আৰু সেইবাবেই এদিন ...... কেতিয়াবা তাৰ বুকুখন বৰকৈ বিষাই উঠে। নিশিতাৰ চাল-চলন, আচাৰ-ব্যৱহাৰবোৰ দিনক দিনে পৰিৱৰ্তন হোৱোটা সি লক্ষ্য কৰিছিল যদিও তাইক একোকে ক'ব নোৱাৰিলে। ইয়াৰ অন্তৰালত বাৰু কি আছিল— তাৰ হীনমন্যতা নে আত্মপীড়া।

নিশিতা তাৰ জীৱনৰ পৰা আঁতৰি যোৱাৰ পাছত সি যিমানবোৰ গল্প উপন্যাস লিখিলে তাৰে বেছিভাগত সি নিশিতাৰ চৰিত্ৰ অংকন কৰাৰ চেষ্টা কৰিছে। কেতিয়াবা অভিমানত সি ফাটি পৰিব খোজে। তাৰো কেতিয়াবা মন যায় Doctrine and.... বা তেনেকুৱা কিবা লিখি পেলাবলৈ। কিন্তু সি নোৱাৰে। জীৱনত হয়তো সি অসুখী হৈয়ে ৰ'ব। 'আমি ইয়াৰ পৰা পোনে পোনে গৈ মঙলদৈ কলেজলৈ যাম।' অৰিন্দমৰ কথাত বাস্তৱলৈ ঘূৰি আহিল। উদীপ্ত— "হা। কলেজলৈ আকৌ কিয়? তাতে পেহীৰ ছোৱালীজনীক পাম। তাই তাতে ইক'নমিক্সৰ লেকচাৰৰ।" আহিছ ছোৱালী চাবলৈ। মাজত আকৌ পেহীৰ ছোৱালী ক'ৰ পৰা ওলাল? উদীপ্ত আচৰিত হ'ল। তোক ভালদৰে কোৱাই হোৱা নাই নহয়। সেইবাবে তই বুজিব পৰা নাই। শুন, ছোৱালী মানে কইনা মঙলদৈ কলেজৰ ইক'নমিক্সৰ লেকচাৰাৰ। মোৰ পেহীৰ ছোৱালী বনানিও একেখন কলেজতে একেটা ডিপাৰ্টমেণ্টতে কাম কৰে। তাইয়েই মোলৈ বুলি তাইৰ ক'লিগজনীক চাইছে। বহুদিনৰ পৰা মোক মাতি আছিল। এবাৰ চাই যাবলৈ। আহিবলৈ সময় উলিয়াব পৰা নাছিলোঁ। যোৱা কালিয়েই ফোনত কৈ দিলোঁ আহিম বুলি, বছ, কথা ইমানেই। কলেজৰ গেটখনেৰে গাড়ীখন সোমাই যাওঁতেই উদীপ্তই লক্ষ্য কৰিলে বৰ ডাঙৰ কলেজ। কলেজখনৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশটো বৰ সুন্দৰ। শাৰী শাৰী কৃষ্ণচূড়া, ৰাধাচূড়া, ইউকেলিপ্টাছ, দেবদাৰু, নাহৰ ইত্যাদিৰে এক মনোমোহা পৰিৱেশ। হঠাৎ তাৰ মনটোৱেও উৰা মাৰিলে কলেজীয়া জীৱনৰ ৰঙীণ দিনবোৰলৈ। কি সুন্দৰ দিন আছিল সেইবোৰ। জাঁজী মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা জালুকবাৰীৰ কৃষ্ণচূড়াৰ তল গছকি আজিৰ অৱস্থালৈ, সি বাৰু কিমানটা বসন্ত পাৰ কৰিলে? কথাখিনি ভাবি থাকোতেই সিহঁতৰ গাড়ীখন গৈ কলেজৰ কেন্টিনৰ কাষৰ গাড়ী ৰখোৱা ঠাইখিনিত ৰ'লগৈ।

গাড়ীৰ পৰা নামি অহাৰ লগে লগে বেচ্ সপ্ৰতিভ ভাৱে ছোৱালীজনী সিহঁতৰ কাষলৈ আগবাঢ়ি আহিল। তাই যেন আগৰে পৰাই সিহঁতৰ বাবেই ৰৈ আছে। অহ দাদা তুমি আহিলা। মই প্ৰথম ক্লাছটো লৈ এইমাত্ৰ আহিছোহে। তোমাৰ বাবে ৰৈ আছোঁ। তাই যেন আৰু কিবা ক'ব খুজিছিল। কিন্তু হঠাৎ উদীপ্তৰ চকুত পৰাত তাই মনে মনে ৰ'ল।

উদীপ্তই বুজি পালে তাইয়েই অৰিন্দমৰ পেহীয়েকৰ ছোৱালী বনানি। এয়া মোৰ বন্ধু উদীপ্ত গোস্বামী। এগৰাকী প্ৰতিষ্ঠিত সাংবাদিক আৰু লিখক। উদীপ্তক চিনাকি কৰি দিলে অৰিন্দমে। বনানি আৰু উদীপ্তই মিচিকিয়া হাঁহিৰে নমস্কাৰ বিনিময় কৰিলে। তিনিও গৈ কেন্টিনত বহিল। খুব কম সময়ৰ ভিতৰতে বনানি উদীপ্তৰ সৈতে সহজ হৈ পৰিল। কথাৰ মাজতে এবাৰ বনানিয়ে কৈ উঠিল — 'সাংবাদিকবোৰৰ কি, কিবা এটা সৰু খবৰ পালেই হ'ল, তাকে চেনছেচনেল কৰি পেপাৰত সংবাদ পৰিৱেশন কৰি যাব। পেপাৰখন অন্ততঃ তেনেকৈয়ে চলি যাব। য'ত চব ইয়েল' জাৰ্নেলিজিম। যথেষ্ট স্পষ্টবাদী ছোৱালী বনানি। ভাল লাগিল উদীপ্তৰ। প্ৰথম দৃষ্টিতে সুন্দৰী

আখ্যা দিব পৰা যুৱতী বনানি। পিন্ধন-উৰণ, কথা-বতৰা, সকলোতে শৃঙ্খলা বজাই ৰাখিছে। নিশিতাৰ মাজত বিচাৰি নোপোৱা বস্তুটোৱেই আছিল শৃঙ্খলাবদ্ধতা। কিবা এটা যে উশৃঙ্খল আছিল তাই। বনানিলৈ চাই উদীপ্তই এটা কথা অনুভৱ কৰিলে জীৱনৰ পথত শৃঙ্খলা বদ্ধতাও এক সৌন্দৰ্য। টি-ডি-চি ফাষ্ট ইয়েৰৰ ক্লাছ এটা লৈ উভতি আহোতে ছোৱালীজনী মানে অৰিন্দমে চাম বুলি অহা ছোৱালীজনীৰ সৈতে চিনাকি কৰাই দিলে বনানিয়ে। যথেষ্ট লাজকুৰীয়া ছোৱালীজনী। ভাল মিলিব অৰিন্দমৰ সৈতে। যথাৰীতি সৌজন্যতা খিনি সমাপনৰ পাছত তাই ক্লাছ এটা ল'ব লাগে বুলি সিহঁতৰ ওচৰৰ পৰা গ'ল। কি হ'ল, ছোৱালী কেনে পালা দাদা? সুধিলে বনানিয়ে। চাওঁচোন .... অৰিন্দমে অলপ লাজ লাজকৈ ক'লে। চাবলৈ কিটো থাকিল? তোমাৰ যদি পচন্দ হৈছে ...... তেন্তে বিয়াখন সোনকালে পাতি পেলা। শুভস্য শীঘ্ৰম্। ..... উদীপ্তই বনানিৰ মুখৰ কথা কাঢ়ি ক'লে। আটায়ে হাঁহিলে। এটা সময়ত বনানিৰ পৰা দুয়ো বিদায় ল'লে। কিছুদূৰ বাট আহিছেহে মাত্ৰ। উদীপ্তৰ মুখলৈ চাই অৰিন্দমে সুধিলে তই ছোৱালী কেনে পালি? ও ভাল। ভাল যোৱা মিলিব। অ' ঠিক তেন্তে তয়ো সোনকালে বিয়াখন পাতি পেলা। অৰিন্দমে যেন কথাখিনি ক'বলৈ আগৰে পৰা প্ৰস্তুত আছিল। কি? বিস্ময়ত উদীপ্ত যেন ফাটিহে পৰিব। 'মই আৰু বিয়া'? কি কৈছ তই এইবোৰ? উদীপ্ত, মই ঠিকেই কৈছোঁ। ছোৱালী তোৰ পচন্দ হৈছেই। আৰু তাইতো তোৰ জীৱনৰ চব কথা জানে। মই কৈছিলোঁ। কাৰ কথা কৈছ তই, মই একো বুজা নাই? কি? বনানি। বনানিক জানো তোৰ ভাল লগা নাই? বনানি। কিন্তু ..... তাৰ পিছত মুখৰ পৰা একো শব্দ বাহিৰ নোলাল। এক মুহূৰ্তৰ বাবে বনানিৰ মুখখন তাৰ দুচকুত ভাহি উঠিল। বনানি। .... বনানিৰ সৌজন্যতা, আন্তৰিকতা আৰু বন্ধুত্বৰ এক মিঠা মিঠা অনুৰণন তাৰ হৃদয়ত সদায়েই বাজি থাকিব কিন্তু ..... বিয়া?...... আনহাতে নিশিতা। বুকুভেদি এটা প্ৰচণ্ড হুমুনিয়াহ ওলাই আহিল তাৰ। নিশিতাজনীয়ে তাক এৰি যোৱা কিমান দিন হ'ল বাৰু? এমাহ ... দুমাহ..... ওহো প্ৰায় এটা বছৰেই হ'ল নিশিতা গুছি যোৱা। কি দোষ আছিল বাৰু তাৰ? এসোপামান অভিমান লৈয়ে তাই গুচি গ'ল, তাৰ কথাটো এবাৰো ভাবি নাচালে কিয়? বুকুখন কোনোবাখিনিত মোচৰ খাই উঠিলে তাৰ।

সেইজনীয়ে যেন নিশিতা। তাৰ কাষলৈ আকৌ উভতি আহিছে। তাৰ বুকুত সোমাই যেন উচুপিছে। ক'ৰবাৰ পৰা যেন ভাহি আহিছে এটি সুৰ প্লিজ ফৰগিভ মি, আই কাণ্ট ষ্টপ্ লাভিং য়ু....। Please forgive me, I can't stop loving you. ■

শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ

কাশ্যপ ৰাজ বৰা, ভূগোল বিভাগ, চতুৰ্থ বৰ্গ সহায়ক

খণ্ড- ১

শিক্ষক ঃ কোৱাচোন তোমাৰ ঘৰ ক'ত?
ছাত্ৰ ঃ ছাৰ মোৰ ঘৰ কামপুৰত।
শিক্ষক ঃ কোৱাচোন কামপুৰৰ অৰ্থ কি?
ছাত্ৰ ঃ ছাৰ মোক এবাৰ ভাবিবলৈ দিয়ক।
শিক্ষক ঃ দিম দিম এবাৰ কি, এশবাৰ ভাবা।
ছাত্ৰ ঃ ছাৰ মই ভাবি পালো।
শিক্ষক ঃ তেন্তে কোৱাচোন অৰ্থটো কি?
ছাত্ৰ ঃ ছাৰ কমনে?
শিক্ষক ঃ কোৱা কোৱা ভয় নকৰিবা।
ছাত্ৰ ঃ ছাৰ কামেৰে যিখন ঠাই ভৰপুৰ তাকেই কামপুৰ বোলে।
শিক্ষক ঃ সুন্দৰ সুন্দৰ অতি সুন্দৰ।

খণ্ড- ২

শিক্ষক ঃ কোৱাচোন তোমাৰ মায়ে কি চাকৰি কৰে?
ছাত্ৰ ঃ ভাত ৰান্ধনি কৰে আৰু চাহ-তাহ বনোৱা চাকৰি কৰে।
শিক্ষক ঃ ক'ত কৰে?
ছাত্ৰ ঃ ছাৰ, সৰ্বনাশ শিক্ষা বিদ্যালয়ত কৰে।
শিক্ষক ঃ পিছে দেউতাই কি কৰে?
ছাত্ৰ ঃ ছাৰ, ছাৰ তাৰ মানে মোৰ দেউতাই আনৰ পকেট মাৰা আৰু গৰুচোৰৰ চাকৰি কৰে।
শিক্ষক ঃ দৰমহা পায়নে পিছে?
ছাত্ৰ ঃ হয় ছাৰ পায়।
শিক্ষক ঃ কি পায়নো?
ছাত্ৰ ঃ ছাৰ, মাধমাৰ আৰু জেল ভাত খাবলৈ পায়।

বহুৰূপী মালাৰ ৰং

ৰশ্মিৰেখা বৰা, স্নাতক তৃতীয় বাৰ্ষিক

এই পাহ নহয়, সৌ পাহ দিয়া।

তাইৰ মাতত যেন বংসীৰে সম্ভেদ ঘুৰাই পালে আৰু ৰুণীৰ হাতৰপৰা প্ৰকৃত ফুল পাহ লৈ সি গ'ল সিহঁতৰ মনৰ পচন্দৰ মালা ধাৰি।

ৰুণী, বংসীৰ, মালতী, নৈনা, প্ৰকাশ, কুঁহি আছিল একেখন হৃদয়ৰে যেন ভিন্ন ৰূপ। যদিও সিহঁত ভিন ভিন প্ৰান্তৰৰ পৰা আহি এই কেম্পাছটোত বহুদিনৰ পৰা বসবাস কৰি আছে, সিহঁত কিন্তু ভিন্ন ৰঙী পোছাকৰ আঁৰত লুকাই থকা এক ৰক্ত-মাংসৰ শৰীৰ সদৃশ। যি শৰীৰৰ বৰণ বেলেগ হ'লেও সি সদায় মদাৰ বুলিয়াই হৈ থাকিব। সিহঁতে একেলগে খেলে, উমলে, নাচে, গায় কথা পাতে। আঁতৰৰ পৰা চাই থকা কমলা বাইৰ (মেটৰ) ভাল লাগে সিহঁতৰ এই কণমাণি হৃদয়েৰে নৃংশ্ৰিত হোৱা চেনেহবোৰ দেখি....! কিন্তু .... এক অবুজ আশংকাত বাইৰ হৃদয় আতংকময় হৈ পৰে, আৰু যেতিয়া ইয়াৰ কম্পনাংক উচ্চ সীমা পায় তেওঁ তেওঁৰ চকুযুৰি জপায় দিয়ে।

ৰাতিপুৱা গা-ধুই উঠি ঈশ্বৰ দেৱতাৰ শ্ৰীচৰণত এগছি বন্তি জ্বলাই কমলা বায়ে প্ৰাৰ্থনা কৰিলে— 'আজি দিনটো যেন সকলোৰে সুকলমে যায়।' মন্দিৰৰ পৰা ওলায় আহোতে কমলা বাইৰ হঠাতে মনত পৰিল। আজি ২৯ তাৰিখ। তাৰ মানে নতুন মানুহঘৰ আজিয়েই আহিব। কমলাবায়ে পলম নকৰি নতুন ৰুমটো অলপ পৰিস্কাৰ কৰাৰ বাবে ঝাড়ুডাল, এহাতে এটা পাছি আৰু অলপমান ফটাকানি লৈ সেই দিশে আগবাঢ়িল। সময়ত সেই কাম অতাই বায়ে অগ্ৰসৰ হ'ল ক্ৰমে ৰুণী বৰা, বংসীৰ উচুপী, মালতী ৰয়, নৈনা আগৰৱালা, কুঁহি শৰ্মা, প্ৰকাশ কথাৰীৰ ঘৰৰ ফালে; একে অৰ্থেৰে আৰু তাতেই সেই কণমানি কেইটিৰ মুখেৰে শুনিলে নৱাগত পৰিয়ালটিৰ কথা এটি মুছলিম পৰিয়াল।

সময় গতিশীল, ইয়াক কোনেও ধৰি ৰাখিব নোৱাৰে। সময়ৰ চকৰিত পৰি বাইৰ চকুৰ আগত ওমলা ল'ৰা-ছোৱালী কেইটিও আজিকালি ডাঙৰ স্কুলত পঢ়ে। একেটা কেম্পাছতে থাকে যদিও সিহঁতৰ ধৰ্ম অনুযায়ী স্কুলো বেলেগ বেলেগ হ'ল। বংসী গ'ল ইংলিছ মিডিয়াম স্কুললৈ, নৈনা গ'ল মাৰোৱাৰী স্কুল, ৰুণী গ'ল জাতীয় বিদ্যালয়, মালতী বেংগলী মিডিয়ামলৈ, কুঁহি আৰু প্ৰকাশ গ'ল শংকৰদেৱলৈ আৰু নতুনকৈ অহা মুছলিম পৰিয়ালৰ পোহৰৰ কণা আৰ্জিনা আহমেদ গ'ল অলপ দূৰৈত থকা মাদ্ৰাছাখনলৈ। সেই মৰ্মে সিহঁতৰ খেলৰ লগৰীও ভিন্ন হ'ল। কমলা বাইৰ মনত প্ৰশ্ন উদয় হ'ল 'একে ৰক্তৰ গৰাকী হৈয়ো মানুহৰ মনবোৰক বাৰু কোনে এনে ভিন্নৰূপ দিলে। একে কেম্পাছতে থকা হ'লেও, একে চাকৰী কৰা হ'লেও সিহঁতৰ মাক-বাপেকে জানো একেখন স্কুলতে নাম লগাই দিলে।' কমলা বায়ে সুযোগ বিচাৰিব ধৰিলে সেই ল'ৰা-ছোৱালীকেইটাক এক কৰিবলৈ।

ঈশ্বৰৰ ইচ্ছাত এদিনাখন সেই সুযোগে কমলা বাইক সহায়ৰ হাত আগবঢ়ালে। এই কেম্পাছটোত বোলে সেইদিনা কিবা সম্বৰ্দ্ধনা সভা বহিব। বায়ে ঝাড়ুৰে গোটেই কেম্পাছটো ভাল দৰে ছাফা কৰিলে আৰু মনতে ভাবি গ'ল মানুহৰ মনবোৰো যদি এনেদৰে ঝাড়ুৰে ছাফা কৰিব পৰা হ'লে।' এনেতে পিছফালৰপৰা কোনোবাই মাত লগোৱাত ঘুৰি চাই দেখে ৰুণিহঁত। হাতত এটি কুঁকি, এক বৰ্ণৰ ফুল, শুভ্ৰ বৰ্ণৰ। সিহঁতক হেনো মালা গঁথা শিকাই দিব লাগে।

কমলা বায়ে মিছিকৈ হাঁহিটি মাৰি ক'লে মালা গাঁথিবলৈ বিভিন্ন বৰ্ণৰ ফুল লাগে, তোমালোকে পাৰিবা জানো, নানা বৰ্ণৰ ফুল গোটাবলৈ?'

সিহঁতে ক'লে 'বাই আমি বাৰু আনিম, তুমি আমাক শিকাব লাগিব। এইবুলি কৈ সিহঁত ওলাল বিভিন্ন ৰঙৰ ফুল সংগ্ৰহৰ বাবে। কিছু সময়ৰ মূৰত কেম্পাছৰ আটাইবোৰ ল'ৰা-ছোৱালী একেলগে উভতি আহিল। কমলাবাইৰ মনটি এক ৰহস্যময় আনন্দত নাছি উঠিল। কমলা বায়ে সকলো কাম বাদ দি সিহঁতক মালা গাঁথিবলৈ শিকাব ধৰিলে। ৰুণিহঁতেও বৰ আনন্দৰে সেই বহুৰূপী ফুলবোৰ গুঠিব ধৰিলে, একেডাল সূতাতে। কমলা বায়ে অপলক নেত্ৰেৰে আঁতৰৰ পৰাই চাই ৰ'ল সেই বহুৰূপী মালাৰ সৌন্দৰ্য। ■

অসময়ত ৰুদ্ৰ বীণা

পূৰ্ণানন্দ নাথ, সহযোগী অধ্যাপক, ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগ

দেহেশ্বৰীৰ নিজৰ মনৰ ওপৰত সেই অস্বাভাৱিক ঘটনাটো ঘটাৰ পিছৰ পৰা নিজৰ শাসন লাহে লাহে শিথিল হ'ল। নিজৰ মনক নিজে সামৰিব নোৱাৰা হ'ল। লাগ-বান্ধ নোহোৱা কথা ক'ব পৰা হ'ল। ক'ব নোৱাৰাকৈ তাই মুকলি বতাহ, গছৰ তল আশ্রয় থল বুলি ভাবিব পৰা হ'ল। নিজৰ ঘৰখন তাইৰ বাবে অন্ধকূপ যেন লগা হ'ল। চকুপানী নোলোৱাকৈয়ে কান্দিব পৰা হ'ল। বাটে-ঘাটে ডেকা-গাভৰু একেলগে যোৱা দেখিলে বিয়া-সবাহত দিয়াৰ দৰে উৰুলি দিয়া হ'ল। বিয়াঘৰত চাউল চটিউৱাৰ দৰে বাটে-ঘাটে কলগছ-কচুগছলৈ ধূলি চটিউৱা হ'ল। হাতৰ আঙুলি, নখ উজ্জ্বল ৰঙেৰে বোলাই লোৱা হ'ল। সলাই-সলাই নানা ফুলৰ মালা পিন্ধা হ'ল। হাতৰ আঙুলিত বিধে বিধে গছ পাতৰ আঙুঠি পিন্ধা হ'ল। ভৰিত ৰং-ৰূপ হেৰাই যোৱা মামৰে ধৰা পায়েল পিন্ধা হ'ল? সংলগ্নহীন সাজ-পোছাকেৰে লাজ ঢকাৰ বৃথা চেষ্টা কৰা হ'ল। নেকান্দিবা সৰু আইটি নিচিঙিবা মণি, সত্যে সত্যে বিয়া দিম মাধৱক আনি বুলি কণ কণ ছোৱালীলৈ চাই বিয়া নাম গোৱা হ'ল। বাটৰ কুকুৰ-মেকুৰীক চু-চু, টি-টি আদি শব্দৰে মাতি জোলোঙাৰ পৰা বিস্কুট-পাউৰুটি আদি যচা হ'ল।

এই দেহেশ্বৰীয়েই মাতৃপ্ৰেমৰ মায়াবৃত্তৰ মাজত থাকোতে বুকুত কঢ়িয়াই লৈ ফুৰিছিল অফুৰন্ত আশা, সপোন আৰু কল্পনা। কিন্তু এদিন অস্বাভাৱিকভাবেই মাতৃপ্ৰেমৰ মায়াবৃত্ত অতিক্ৰম কৰাৰ পিছত এই দেহেশ্বৰীয়েই আশা, সপোন আৰু কল্পনানো কি সেইবোৰ পাহৰি পেলালে। দেহেশ্বৰীয়ে আকাশ, সাগৰ, নদী, মানুহ সকলোকে ঘৃণা কৰা হ'ল। এইবোৰে তাইক যেন নিৰ্মমভাবে প্ৰতাৰণা কৰিলে এনে এক বোধে তাইৰ মনটো গ্ৰাস কৰিলে। আকাশলৈ চাই— 'থুই আকাশ", "থুই আকাশ" বুলি আকাশক গালি পাৰিব পৰা হ'ল। জাৰ-জহ, অসুখ-বিসুখক ভ্ৰূক্ষেপ নকৰি ঘূৰি ফুৰিব পৰা হ'ল। প্ৰায়ে ষ্টেচনৰ কাষৰ নিৰ্দিষ্ট বৰগছ জোপাৰ তলত বৈ দীঘল ৰে'লপথটোলৈ চাই "অজগৰ সাপ তই" "অজগৰ সাপ তই" বুলি আঙুলি টোৱাই গালি পৰা হ'ল। "তই মোৰ সকলো গিলি পেলালি" বুলি কৈ থিতাতে মাটিত বহি ৰে'ল পথটোলৈ চাই হাঁহি-কান্দোনৰ ভাৰসাম্যহীন স্থিতি প্ৰদৰ্শন কৰিব পৰাকৈ তাই অভ্যস্ত হ'ল।

সঁচাকৈ হুৰ-হুৰ শব্দৰে গতি কৰা এই চলমান ৰেলগাড়ী! কঢ়িয়াই মানুহৰ হেজাৰ বিজাৰ সুখ-দুখৰ কাহিনী। মানুহৰ সুখ-দুখ, হৰ্ষ-বিষাদ কঢ়িওৱাটো যেন ৰে'লগাড়ীৰ ধৰ্ম। সঁচাকৈ ৰে'লগাড়ীৰ ঝক্-ঝক্ শব্দ কাৰোবাৰ বাবে সুখৰ ঢোল হৈ বাজে, হ'ৰ-হ'ৰ শব্দ কাৰোবাৰ বাবে বিষাদ মেঘৰ গাজনি হৈ উঠে, উ-উ উকি কাৰোবাৰ বাবে ভ্ৰমণ বিলাসৰ পক্ষীৰাজ ঘোড়া হৈ উঠে ... আৰু কিমান যে কি হৈ নুঠে! কাৰোবাৰ বাবে এই ৰে'লগাড়ী হৈ পৰে প্ৰগতিৰ ঘৰ্ষণগীত, ছলনাময়ী মৃত্যুপথৰ লগৰী, লুকা-ভাকু খেলৰ নিৰাপদ ক্ষুদ্ৰ জগত তথা জীৱন ৰে'লৰ একা-বেকা পথ। দেহেশ্বৰীৰ বাবেও এদিন এই ৰে'লগাড়ীৰ হৰ্ হৰ্ শব্দ বিষাদ-মেঘৰ গাজনি হৈ বাজি উঠিছিল। এই ৰে'লগাড়ীয়ে ছলনাময়ী মৃত্যু পথৰ লগৰী সেইটোও দেহেশ্বৰীৰ ক্ষেত্ৰত ধৰা পৰিছিল।

ৰে'ল যাত্ৰা! যাত্ৰা কালত মনৰ কল্পনা জগতত কিমান যে পাখি নগজে! কল্পনাৰ ডেউকাৰ পৰা কিমান যে পাখি খহি নপৰে! সন্মুখত দেখা দীঘল-দীঘল ৰে'লৰ চিৰিবোৰ, কাষত দেখা শাৰী-শাৰী তামোল গছবোৰ, বহল-বহল পথাৰবোৰ, সমান-সমান বেগেৰে কাষৰ পকী পথেৰে গতি কৰা মটৰবোৰ, পথৰ কাষৰ দ'ম দ'ম শিলবোৰ, ডাঙৰ ডাঙৰ অট্টালিকাবোৰ, ওখ ওখ টেলিফোনৰ খুটাবোৰ অতিক্ৰম কৰোতে ভিতৰি ভিতৰি নিজে নিজে স্বৰ্গাৰোহনৰ স্বপ্নমুখত ডুব যোৱা যেন লাগে। ভাৱৰ অমৃত সাগৰত ডুব গৈ থাকোতেই টিক্‌টিক্ শব্দ কৰি অন্ধ-বিকলাংগ, চিৰৰুগীয়াই ভীক্ষা পাত্ৰ জোকাৰা দেখিলে, জটুলি-পুতুলি চুলি আৰু মলিয়ন সাজ-সজ্জাৰে কংকালসাৰ কণমানিহঁতে মলিয়ন খালি হাত আগবঢ়াই দিয়া দেখিলে কল্পনাৰ পৰা বাস্তৱলৈ দুৰন্ত গতিত মন নামি আহে আৰু বুটলিবলৈ লয় নৰক-যন্ত্ৰনা।

এদিন এক ৰে'ল যাত্ৰাত কল্পনাৰ ডেউকাৰ পাখিবোৰ এনেদৰে খহিল যে যাত্ৰী হিচাপে অসময়ত ৰূদ্ৰ বীণা বজা

দেখি হতবাক হ'লো। সিদিনা কোনো বহল-বহল পথাৰে কিম্বা ভোকাতুৰ জনৰ ভীক্ষা পাত্ৰই মোক আকৰ্ষণ কৰা নাছিল। মোক মাথোন আকৰ্ষণ কৰিছিল এগৰাকী মহিলা যাত্ৰীয়ে নিজ কন্যা সন্তানক লৈ কৰা কিছুমান নাভূত-নাশ্ৰুত কৰ্ম-কাণ্ডই। সঁচাকৈ গতিময় ৰেলগাড়ীয়ে ৰচনা কৰে মানুহৰ মাজত হৃদয়ৰ সংযোগ অথবা হৃদয়বিদাৰক সংযোগ। সিদিনা আকাশে সেন্দুৰীয়া ৰং পিন্ধা নাই। দৃষ্টিদূৰত বেলিৰ পুৱাৰ শৈশৱ কিৰণ লুকাল। দুপৰীয়াৰ গাভৰু বেলিয়েও গাভৰু ৰ'দ সিঁচিবলৈ পাহৰিলে আৰু আবেলিৰ বেলিয়েও হেঙুলীয়া কিৰণ চটিয়াবলৈ পাহৰিলে। বেলিয়ে হাঁহিব নোৱাৰা বতৰ অথচ মানুহৰ শৰীৰত পানীৰ পৰা তুলি অনা মাছৰ দৰেই চট্‌ফটনি। অৰ্থাৎ গোমা বতৰ। বেঙেনাবুলীয়া আকাশ। শৰীৰৰ পৰা টুপা-টুপে ঘাম ওলোৱাৰ বতৰ। ৰ'দ নাই, বৰষুণ নাই, বতাহ নাই, গছ-বনৰ লৰচৰ নাই। নিয়তিৰ জ্বৰ। সিদিনা প্ৰকৃততেই নিয়তিয়ে পিন্ধিছিল এযোৰ দুৰ্ভাগ্যৰ সাজ।

ওজনিমুৱা ৰে'ল গাড়ীত যাত্ৰী হৈ গৈ আছো। সমুখৰ আসনত ঘামি-জামি বহিল সম্ভৱ সত্তৰ উৰ্দ্ধ বয়সৰ এগৰাকী বিধবা মহিলা। বৃদ্ধাৰ ঠিক কাষতে বহিল এহাল দম্পত্তি আৰু মাতৃৰ কোঁচ শুৱনি কৰি বহিল এগৰাকী কণমানি শিশু কন্যা। এটি সুখী পৰিয়াল প্ৰথম দৃষ্টিত যাত্ৰা পথৰ লগৰীয়া হ'ল বুলি ভাবিলো। কণমানিজনীৰ মুখত এক জ্যোতিৰ্ময় হাঁহি। তাইৰ জোনক তৰা খোজাৰ বয়স। পৰীৰ দেশৰ সাধু শুনাৰ বয়স। পুতলা নচুৱাই আনন্দ গোটোৱাৰ বয়স। মাখন-কোমল শৰীৰৰ কণমানিজনীয়ে মাকৰ বুকুত মূৰ থৈ মোলৈ লক্ষ্যকৰি এটি অমৃত দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰিলে। এটি সন্মোহনী হাঁহিৰে মোক আকৰ্ষণ কৰিলে। তাইৰ হাঁহি আৰু দৃষ্টি এক দুৰ্লভ আৰ্কষণ হৈ উঠিল। বাৎসল্য প্ৰেমৰ অসচেতন তাগিদাত ক'ব নোৱাৰাকৈয়ে সম্ভৱ মোৰ মুখত এটি মিচিকিয়া হাঁহি বিৰিঙিল। কণমানিজনীক তাইৰ নামটো সুধিলো। গৌৰী বুলিলে। বৰ বঢ়িয়া নাম বুলি শলাগিলো।

সচৰাচৰ ল'ৰা-ছোৱালীক পিতৃ-মাতৃয়ে অলপো কষ্ট দিব নিবিচাৰে। সেইবাবেই কণমানিজনীক বুকুত লৈ মাক বহিল বুলি ভাবিলো, কিন্তু বহাৰ ক্ষন্তেক পাছতে লক্ষ্য কৰিলো যে কণমানিজনীৰ নিষ্পাপ-নিষ্কলুষ হাঁহিটোৰ ভাষা আৰু মাকৰ হাঁহিৰ ভাষা একে নহয়। মোৰ প্ৰতি মাকে এক কৰুণ হাঁহি নিক্ষেপ কৰা যেন লাগিল। বিষাদভৰা এক অসহায় দৃষ্টিয়ে মোক বিতত কৰিলে। সুন্দৰী আৰু অপৰূপা মহিলা হ'লেও মহিলাগৰাকীৰ কৰুণ হাঁহিটোৱে মোৰ মনৰ স্বাভাবিক অশ্লীল চঞ্চলতা নিমিষতে নোহোৱা কৰিলে। বিপৰীত লিংগৰ প্ৰতি আসক্তি কঢ়িওৱা মোৰ চকুয়ে দুষ্টালি প্ৰকাশৰ বাট হেৰুৱালে। চকুৰ পৰা নিগৰিত হবলৈ ল'লে কৰুণা, দয়া আৰু বাৎসল্য প্ৰেম। কণমানিজনীৰ মাকৰ আকুলভৰা দৃষ্টিয়ে মোৰ চকুক অধিক কৌতুহলী কৰি তুলিলে। আৰু চকুৰে মাকক পঢ়িবলৈ ল'লো। এখনি মনমৰা-কান্দনামুৱা মুখ, শেঁতাপৰা চকু, শোট-মোট খোৱা মেখেলা-চাদৰ, কপাল আৰু চকুৰ তলৰ বিন্দু বিন্দু ঘামে এগৰাকী কৰুণাপ্ৰাৰ্থী ৰূপে মহিলাগৰাকীক তুলি ধৰিলে। মৌন ভাষাৰেই বিষাদমালা গাঠিবলৈ ল'লো এই বুলি যে মানুহগৰাকী নিশ্চয় বিপদাপন্ন।

বহা-আসনত ভৰি তুলি মহিলাগৰাকীৰ কাষতে আঠুত মূৰ গুজি বহিল মহিলাগৰাকীৰ স্বামী। আসনগ্ৰহণৰ অভিব্যক্তি সম্পূৰ্ণ নীতিবৰ্হিভূত। সহযাত্ৰীৰূপে কথা পতাৰ পৰিবেশ তেখেতৰ লগত নাই। পত্নীৰ কাষতে মাত-বোল নোহোৱাকৈ চুপ মাৰি বহা দেখি ভাব হ'ল পতি-পত্নীৰ সম্বন্ধ অশ্ব-মহিষ। ভ্ৰমণ বিনোদনৰ সংগী এগৰাকী সুন্দৰী মহিলা আৰু এজনী কণমানি ছোৱালী কাষত থাকোতে মানুহজনৰ এনে আৱেগহীন অলস মুদ্ৰা ভাল নেলাগিল। এটি পৰিয়ালৰ গুৰি বঠা ধৰা নাৰৰীয়া ইমান উদাসীন। চুপ মাৰি বহি অহা বাবে মনতে ভাব হ'ল নিশ্চয় নিয়তিয়ে দুখ, শোক, জড়া, মৃত্যু কিম্বা বিষাদ-বিচ্ছেদৰ জাল পেলাইছে নহ'লেনো জুমুৰা লাগি আহেনে? সম্ভৱ গৃহস্থ হিচাপে দুখ-শোকৰ ভাৰ বহনৰ শক্তি হেৰাল। ভাবিবলৈ ল'লো যে সঁচাকৈ নিৰ্লিপ্ততা মানৱ জীৱনৰে কাৰুণ্যতা প্ৰদৰ্শনৰ এক খেলা।

নিৰ্লিপ্ত হৈ বহি অহা পুৰুষজনৰ কাষতে বহি অহা বয়সে গৰকা বিধবা মহিলা গৰাকীৰ শৰীৰ নিপোটল। কিন্তু মুখ-চকুৰ অভিব্যক্তিয়ে বিষাদৰ প্ৰতীক ৰূপেই প্ৰকাশ কৰা যেন লাগিল। শুভ্ৰ বস্ত্ৰ পৰিহিতা মহিলাগৰাকীক যথেষ্ট অভিজ্ঞতা সম্পন্না যেন লাগিল। আধা কেঁচা -আধা পকা চুলিৰে বন্ধা খোপাটোত ওৰনিখন লৈ বিধবাই কোনোফালে দৃষ্টি নিদি মাথোন সন্মুখৰ ফালে অনিৰ্দ্দিষ্ট দূৰত্বলৈ দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰি গৈ থাকিল। সহযাত্ৰীৰ সৈতে সৌজন্যমূলক পৰিচয় কিম্বা অলপ-অচৰপ স্বভাৱসিদ্ধ লঘু আলাপ-আলোচনা বিনিময় পৰিয়ালটোৰ কোনোজন সদস্য বা সদস্যাৰ লগত তেতিয়াও হৈ উঠা নাই। কিছু সময়ৰ পিছত দেখা গ'ল— বিধবাৰ চকুহাল ছলছলীয়া হৈ উঠিছে। বিধবাই কিন্তু একেথৰে আগলৈ চাই আছে আৰু এখন ৰুমালেৰে অতি সন্তৰ্পনে কোনেও যেন দেখানাই এনে ভাবত চকুপানী মচিবলৈ ল'লে।

বিধবা গৰাকীৰ শোকাকুল অৱস্থিতিৰ যেন উমান পোৱা নাই, তেনে এক নাটকীয় অৱস্থান গ্ৰহণ কৰিলো আৰু নিসঙ্গতাক

সাৰথি কৰি মৌন যাত্ৰী হৈ গৈ থাকিলো। কিছুমান নিবিড় মুহূৰ্ত পাৰ হ'বলৈ ল'লে। এনে নিবিড় মুহূৰ্তবোৰ পাৰ হৈ থাকোতে মাতৃ প্ৰেমৰ এক বিৰলতম প্ৰবৃতি প্ৰত্যক্ষ কৰিলো। সত্যক ঢাকি ৰখা কিযে অভিনৱ প্ৰচেষ্টা মানুহৰ! সত্যক ঢাকিবলৈকে মানুহে কিমান যে অভিনয় নকৰে! সিদিনা বুকুত এটা গভীৰ যন্ত্ৰনা লৈ মহিলাগৰাকীয়ে এক বাখ্যাতীত কন্যাপ্ৰীতিৰ নিদৰ্শন ডাঙি ধৰিলে। জীৱনত লাভ কৰা বেদনাকো উপভোগ কৰিবলৈ মানুহে কি যে ব্যতিক্ৰম পন্থা গ্ৰহণ নকৰে । প্ৰকৃততে জীৱনটো সুন্দৰ ভাবে উপভোগ কৰিবৰ বাবেই মানুহে পুৰণি আ-অলঙ্কাৰ, সাজ-পাৰ খহাই নতুন আ-অলঙ্কাৰ, সাজ-পাৰ পিন্ধা দেখা যায়। কিন্তু সিদিনা ৰে'লৰ ভিতৰতে যাত্ৰীৰ সন্মুখত মহিলা গৰাকীয়ে আ-অলঙ্কাৰ, সাজ-পাৰ সলাই-সলাই কণমানিজনীক পিন্ধোৱা ছবিখন নিতান্তই এক ব্যতিক্ৰম। মহিলাগৰাকীয়ে কণমানিজনীৰ হাতৰ খাৰু, ডিঙিৰ মণি, কাণৰ ফুলি আৰু চুলিত বন্ধা ফিটা দুডাল খুলিলে। এপদ এপদকৈ বস্তু কেইপদ খহাই কাষতে ৰখা এটা কাপোৰৰ মোনাত ভৰালে। প্ৰতিপদ বস্তু খুলি থাকোতে কণমানিজনীয়ে একোটাকৈ হাঁহি মাকৰ ফালে চাই মাৰি থাকিল। কোনো ধৰণৰ জেউৰ নধৰা কণমানিজনীক ক্ষন্তেক পিছতে মাকে মূৰ ফনিয়াই দিলে। ভেনিটি বেগৰ পৰা এটা বৰ্গাকৃতিৰ প্লাষ্টিকৰ গহনা ৰখা গোপনীয় বাকচ বা কেচ উলিয়ালে। কেচটোৰ সাফৰ খুলি দুডাল ৰঙা ফিটা উলিয়াই কণমানিজনীৰ চুলিখিনি দুকোঁচাকৈ বান্ধি দিলে। এক অনাবিল তৃপ্তিত মাকৰ ফালে চাই কণমানিজনীয়ে এচাটি স্বৰ্গীয় হাঁহিৰ আবেগ চতিয়ালে। মাকেও কণমানিজনীলৈ চাই এটি বিমল হাঁহি মাৰিলে। কিন্তু অলপ পিছতে মাকে দেখোন মুখখন কণমানিজনীৰ পৰা লুকুৱাই চকুৰ তলৰ পৰা বাগৰিব খুজা পানীৰ টোপাল চাদৰৰ আচলৰে মচিব লৈছে। মাকৰ এই হাঁহি এই কান্দোনৰ অভিব্যক্তি মোৰ বাবে সাঁথৰ ৰূপ হ'ল। মৌনভাৱে পাৰ হৈ যোৱা মুহূৰ্তবোৰে মোক যেন ক'বলৈ লৈছে এক অকথ্য কাহিনী। নিশ্চয় মাকে কণমানিজনীৰ লগত শিশু-ধেমালি খেলা নাই। এই হাঁহি আৰু এই কান্দোনে নিশ্চয় অন্য এক অৰ্থ বহন কৰিছে। কি সেই অৰ্থ?

মই এনেদৰে গোপন অৰ্থৰ পম খেদি থাকোতেই কণমানিজনীয়ে মাকক সুধিলে— "মা! তুমি কি কৰিছা?" মাকে ক'লে— "গেলা গৰমত কিমান ঘাম ওলাইছে দেখা নাই? ঘাম মচিছো।" মাকৰ উত্তৰত কণমানিজনী প্ৰত্যয় গ'ল। কিন্তু মাকৰ এনে উত্তৰত মই প্ৰত্যয় যাব নোৱাৰিলো । মাকে উদ্‌গত হ'ব খোজা অশ্ৰু দমন কৰিবৰ বাবে ক'তনো বৃথা প্ৰয়াস কৰা নাই। মহিলাগৰাকীয়ে কোনো মুহূৰ্তত ওঠ কামোৰে, কোনো মুহূৰ্তত নাকৰ পাহি ফুলাই, বহু সময় ধৰি চকু জপায় আৰু কণমানিজনীক এপদ এপদকৈ কাণফুলি, ডিঙিৰ চেইন, হাতৰ খাৰু আদি অলঙ্কাৰবোৰ পিন্ধায়। ভ্ৰমণকালত মাতৃ এগৰাকী কন্যাক লৈ এনেদৰে কাৰুণ্যভৰা স্বপ্নমগ্নতাত বিভোৰ হোৱা দৃশ্য বিৰল।

মাতৃ-কন্যাৰ মাজৰ হাঁহি আৰু কান্দোনৰ খেলখন যে মই প্ৰত্যক্ষ কৰিছো সেই কথা কাষতে বহা বয়স্থ বিধবা গৰাকীয়ে উপলব্ধি কৰিলে। ইতিমধ্যে মাতৃ-প্ৰেমৰ পৰশ পায় কণমানি গৌৰী ক্ৰমে ক্ৰমে দেহ-শীতল টোপনি কোলাত পৰিল। হঠাতে বিধবা গৰাকীয়ে মোৰ ফালে চাই এটা দীঘল হুমুনিয়াহ কাঢ়িলে আৰু ক'বলৈ ল'লে— "বাপু! বহু সময় ধৰি মই তোমাক লক্ষ্য কৰিছো । তুমি কিবা এটা জানিবলৈ ভিতৰি ভিতৰি উচ্-পিচাই আছা সত্য। তুমিও আমাৰ দুখৰ সমভাগী হ'বা নিশ্চয়।" জুপুকা মাৰি বহি অহা মানুহজন আৰু গৌৰীক কোলাত লৈ থকা মানুহজনীলৈ আঙুলিৰে নিৰ্দেশ দি আকৌ ক'লে—

"আচলতে এইয়া মোৰ ছোৱালী, জোঁৱাই আৰু নাতি। মোৰ একমাত্ৰ নাতি। আগলৈ পিছলৈ বুলিবলৈ আৰু নাই। জী-জোঁৱাইৰ পৰা আৰু নাতি জন্ম হোৱাৰ আশা নাই। আধুনিক যুগ। জোঁৱাই এখন নিজে পতা হাইস্কুলৰ শিক্ষক। স্কুলখন চৰকাৰে এতিয়াও লোৱা নাই। মূৰ-ঘূমনীয়া লাগি বহি নেযাব? অথাই সাগৰত পৰিল। নাতিজনী টোপনিত বাবে কওঁ। নাতিনীজনীয়ে বৰ সোনকালে এখন বৰ-ধেমালি খেলিছে। জোপা আমত ফুলি পৰিল বুজিছা বাপু। নাতিজনীয়ে দেহ-শীতল টোপনিত আশ্ৰয় লোৱা নাই। তাই লাহে লাহে মৃত্যু শীতল টোপনিত আশ্ৰয় ল'ব। মাকে যে নাতিজনীক নতুন আ-অলঙ্কাৰ পিন্ধালে আচলতে তাইৰ শেষ যাত্ৰাৰ মাঙ্গলিক ৰূপ দিলে । আমি এখন নাৰ্চিং হোমৰ পৰা ঘৰলৈ বুলি উভতি আহিছো। নাতিজনীক তেজ দি আনিছো। তাইৰ হৈ প্ৰভুৱে অৱৰত ৰুদ্ৰ বীণা ল'লে। তাইৰ ব্লাড কেন্সাৰ।

বিধবা গৰাকীয়ে সন্তাপ মিহলি গাম্ভীৰ্য্যৰে কথাখিনি কৈ থাকোতে মহিলা গৰাকীলৈ লক্ষ্য কৰিলো— মহিলা গৰাকীৰ শিৰৰ সেন্দুৰ ঘামত তিতি এটা একা-বেকা আলিবাট সাজি গালেৰে বৈ আহি ডিঙিচুলে আৰু কণমানিজনী মাকৰ কোলাত নিৰাপদে টোপনি গৈ থাকিল।

কণমানিজনীৰ সেই টোপনিয়েই দেহেশ্বৰীৰ জীৱন ৰে'লতো এটা ডাঙৰ ভাঁজ আঁকিলে। ■

আকাশীলতাৰ দস্তাবেজ

মিনি দেৱী, সহযোগী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ

ভৰপক যৌৱনৰ বিয়লি বেলাত আকাশীলতা ভাগৰি পৰা নাই। কৃষ্ণচূড়াৰ ফুলৰ থোপাৰ দৰে যৌৱনৰ ৰংচঙীয়া মাদকতাখিনি তাই মনৰ বৰপেৰাত সাঁচি থৈছে। খুলি চোৱা নাই। আকাশীলতাই জীৱনটোক সদায় গতিশীল কৰি ৰাখিব বিচাৰে। সেয়ে ব্যক্তিগত, সমাজ সম্বন্ধীয় বিভিন্ন অভিজ্ঞতাৰে পুষ্ট হোৱা আকাশীলতাই কৰ্মব্যস্ততাৰে সময় পাৰ কৰিবলৈ অভ্যস্ত হৈ গৈছে। সময় নাই, কামৰ মাজতেই ব্যস্ত। তাঁতৰ কাম, পথাৰৰ কাম, ৰন্ধা-বঢ়াৰ কাম, টিউচন কৰা, ল'ৰা-ছোৱালীক আবদাৰ কৰাৰ পৰা সকলো কামতেই চতুৰ। কিন্তু আজিৰ দিনটো আকাশীলতাৰ বাবে কি বিশেষ দিন মালতীয়ে বুজি নাপায়। আজিৰ দিনটোৱে কৰ্মব্যস্ততাৰ মাজতো আকাশীলতাক হঠাতে যেন অন্যমনস্ক কৰি তোলে। সেই কথা মালতীয়ে মৰ্মে মৰ্মে অনুভৱ কৰে। কিন্তু মুখ খুলি আকাশীলতাক সুধিবলৈ সাহ নকৰে। কাৰণ মালতীতকৈ আকাশীলতাৰ বয়স প্ৰায় দুগুণ হ'ব। আকাশীলতাই ৰাতিপুৱাই উঠি বাহী-বন সমাপন কৰি গা-পা ধুলে। তাই নিজে বোৱা নতুন কাপোৰসাজ পিন্ধি চোতালৰ সমুখৰ তুলসীজোপাত পানী এলোটা ঢালি সেৱা কৰিলে। এনেতে মালতীৰ ল'ৰা মইনাই আকাশীলতাৰ ওচৰলৈ গৈ মাত লগালে—

ঃ পেহী, আজি কি বিহু?

ঃ হুঁচৰি বিহু— আকাশীলতাই চমুকৈ উত্তৰ দিলে।

ঃ হুঁচৰি বিহুত ল'ৰাইহে হুঁচৰি গায়। নহয়নে পেহী?

ঃ হয়।

ঃ তেনেহ'লে মোকো আজি হুঁচৰি গাবলৈ যাব দিবানে পেহী?

ঃ যাবা আকৌ। এতিয়াৰ পৰা শিকিলেহে পিছত নিজেই হুঁচৰি গাব পাৰিবা। হুঁচৰিৰ দলে প্ৰতি ঘৰে ঘৰে হুঁচৰি গাই গৃহস্থক আশীৰ্বাদ দিয়ে, গৃহস্থই কি কি নিয়ম পালন কৰে— সকলো দেখি-শুনিয়েই ভালদৰে জানিব পাৰিবা।

ঃ মই কি কৰিব লাগিব পেহী?

ঃ তুমি মূৰত এখন ফুলাম গামোচা ধুনায়ীকৈ বান্ধি ল'ব লাগিব। আমাৰ চুবুৰীৰ হুঁচৰিৰ দলটো প্ৰথম আমাৰ ঘৰলৈকেই আহে। গতিকে তেওঁলোকে হুঁচৰি গীত গাই আমাৰ আশীৰ্বাদ দি গুচি যাওতে তেওঁলোকৰ লগতেই তুমিও যাব পাৰিবা। মইনা, এতিয়া তুমি গা-পা ধুই বাইদেউয়েৰাৰ লগত গাঁৱৰ খেল-প্ৰতিযোগিতাত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ ওলোৱা। তুমি এটা হ'লেও পুৰস্কাৰ লৈহে ঘৰলৈ ঘূৰি আহিবা। গধূলি হুঁচৰি দলৰ লগতো যাব পাৰিবা।

আকাশীলতাই অতি মৰমেৰে কথাখিনি কৈ মইনাৰ দুই গালত দুটা চুমা খালে। সি পৰম আনন্দত অধীৰ হৈ পৰিল। আঠ বয়সীয়া মইনাৰ স্বাভাৱিক আনন্দখিনি আকাশীলতাই তৃপ্তিৰে উপভোগ কৰিলে। যথা সময়ত বাইদেউৱেক সীমাৰ লগত মইনাইও ৰঙালী বিহু উপলক্ষে পতা প্ৰতিযোগিতাখনলৈ খেলিবলৈ গ'ল।

বেলি দুপৰলৈকে ঘৰখনত কেৱল মালতী আৰু আকাশীলতা। মালতীৰ গিৰীয়েক গোপালে দূৰণিৰ বজাৰখনলৈ গৈ উভতি অনা নাই। সেয়ে দুপৰীয়াৰ আহাৰ গ্ৰহণ কৰিবলৈ গোপালৰ বাবে দুয়ো অপেক্ষা কৰি আছে। এই সময়খিনিত আকাশীলতাই ঘৰৰ বাৰাণ্ডাত মূঢ়া এটাত গম্ভীৰভাৱে বহি আছে। আকাশীলতাৰ সম্পূৰ্ণ অন্যমনস্কতা মালতীয়ে বাৰে বাৰে মন কৰিছে। আকাশীলতাৰ গম্ভীৰতাত টোকৰ মাৰিবলৈ বৰ মন কৰিছে। কিন্তু সাহ কৰা নাই। মালতীয়ে ইফালে-সিফালে কামৰ গইনা লৈ অহা-যোৱা কৰি আছে। মনত খু-দুৱনিৰ ভাব। কিন্তু আকাশীলতাৰ প্ৰতি মালতীৰ অসীম শ্ৰদ্ধা। মালতীয়ে এইখন ঘৰলৈ বিয়া হৈ অহাৰে পৰা আকাশীলতা মালতীৰ বাবে বাইদেউ, শাহু, কেতিয়াবা ঘৰখনৰ মুৰব্বী হিচাপেই শ্ৰদ্ধা কৰি আহিছে। আকাশীলতাইও মালতীক ইমানেই মৰম কৰে যে কেতিয়াবা মালতী হৈ পৰে আকাশীলতাৰ সৰু ভনী। আকাশীলতাৰ অন্যমনস্কতা মালতীয়ে সহ্য কৰিব নোৱাৰি সৰু ভনীজনীৰ দৰে লাহেকৈ মাত লগালে—

ঃ বাইদেউ, আপুনি গভীৰভাৱে কিবা ভাবি থকা যেন লাগিছে। বিহুৰ দিনা এনেকৈ থাকিলে মোৰো মনটো সেমেকি

যায়।

ঃ নাই, নাই, কাম-বন সামৰি আহি বহি থকা কাৰণেহে নেকি, অলপ ভাগৰ ভাগৰ লাগিছে। গোপাল আহক বুলি বাটলৈ চাইহে ৰৈ আছো।— চিন্তাৰ আঁত সলাই আকাশীলতাই মালতীলৈ চাই হাঁহি মাৰি ক'লে।

— আজি অহাত দেৰি হ'ব বুলিয়েই কৈছিল। বেছি দেৰি হ'লে আমাক নাখাই-নবৈ ৰৈ থাকিবলৈ মানা কৰি গৈছে।— মালতীয়ে কথাষাৰ আচলতে ইচ্ছা কৰিয়েই ক'লে।

— আৰু অলপ ৰও দিয়া। গোপালক এৰি দুপৰীয়া ভাত খাবলৈ একেবাৰে মন নাযায়। মইনাহঁত বা আকৌ কেতিয়া আহে।

এইদৰে দুয়ো কথা পাতি থাকোতে প্ৰতিবেশী সোণটিয়ে চাইকেলেৰে মালতীহঁতৰ চোতাল সোমাই ব্ৰেক মাৰি বাৰাণ্ডাত এখন ভৰি থৈ চাইকেলৰ চিটৰ পৰা আনন্দৰে দুয়োকে উদ্দেশ্যি ক'লে—

ঃ লতা পেহী, মালতী খুৰী, সীমাই আজি আটাইকেইটা দৌৰতে প্ৰথম হৈছে। আকস্মিক বক্তৃতা, ৰচনা প্ৰতিযোগিতাতো তাইয়ে প্ৰথম হৈছে। ভেকুলী জাপত মইনাও প্ৰথম হৈছে। গোপাল খুৰাই মিঠাইৰ টোপোলা লৈ সীমাহঁতৰ লগতহে আহিব। মোক খবৰ দিবলৈ পঠাই দিছে।

আনন্দৰ বাতৰি পাই আকাশীলতাৰ ভাবৰ আঁত নিমিষতে ধুলিসাৎ হ'ল। আনন্দত আকাশীলতাৰ মনত থৌকি-বাথৌ লাগিল। সোণটিক বাৰাণ্ডাৰ চকী এখনত বহুৱাই ল'লে। 'ৰ, ৰ তই নাযাবি', বুলি আকাশীলতাই নিজেই ম'হৰ দৈৰে জলপান সজাই আনি খাবলৈ দি ক'লে—

ঃ সিহঁত অহালৈ কিমান বা দেৰি হয়। মালতী, মইও আগবাঢ়িয়ে যাওঁ দিয়া। সোণটি, জলপানখিনি খাই ল, তোৰ লগত মইও যাওঁ ব'ল। তই তালৈকে আকৌ নাযাবি জানো?

আকাশীলতাৰ খৰখেদা উথপথপ্ দেখি সোণটিয়ে পুনৰ ক'লে—

ঃ পুৰস্কাৰ বিতৰণী সভা একেবাৰে দীঘলীয়া নহয়। কাৰণ হুঁচৰি গোৱা ডেকা ল'ৰাবোৰো তাতেই আছে। গতিকে কেৱল নিয়মানুসৰি 'বঁটা বিতৰণী' সভা পাতি পুৰস্কাৰ প্ৰদানহে কৰিব। মই আহোতে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে দুপৰীয়াই আহাৰ খাই আহৰি হ'লেই। পেহী, বেছি দেৰি নহয়, সিহঁত অলপ পিছতে আহি পাবই। গতিকে আগবাঢ়ি যাব নালাগে।

সোণটিৰ কথা শুনি আকাশীলতাই আগবাঢ়ি নগ'ল। সোণটিৰ লগতে মালতী আৰু আকাশীলতাই ইটো-সিটো কথা-বতৰাত ব্যস্ত হৈ পৰিল। কিছুসময় পিছত আকাশীলতাই পদুলিমুখত চাইকেলৰ বেল শুনি বাটলৈ বুলি আগবাঢ়ি গ'ল। মালতীও আকাশীলতাৰ পিছে পিছে গ'ল। গোপালৰ চাইকেলৰ সন্মুখত বহি থকা মইনাই চাইকেলৰ পৰা জাপ মাৰি নামি আহি আকাশীলতাৰ ওচৰ চাপি আহিল। আকাশীলতাই মইনা আৰু সীমা দুয়োকে দুটা চুমাৰে গৌৰবৰ প্ৰশস্তি প্ৰকাশ কৰিলে। তেওঁলোকে আটায়ে আহি ঘৰৰ বাৰাণ্ডাত বহিল। সউজ্জ্বল চাৰনিৰে বঁটাসমূহ আটাইয়ে চাই পুলক অনুভৱ কৰিলে।

ঃ পেহী, তোমাৰ যত্ন আৰু উৎসাহৰ বাবেহে পুৰস্কাৰ পালো। গতিকে এই বঁটা আচলতে তোমাৰেই— মইনাই পোৱা সাধু পুথিখন আকাশীলতাৰ হাতত গুজি দি কথাখিনি পৰম আনন্দৰে ক'লে।

ওচৰতে বহি থকা সীমাইও গোটেই কেইটা বঁটা আকাশীলতাৰ হাতত চম্‌জাই দি মইনাই কোৱাদি ক'লে—

ঃ মই পোৱা কিতাপৰ টোপোলাটো আগতে তুমিয়েই পঢ়ি লোৱা পেহী। শ্ৰেষ্ঠ বঁটা হিচাপে পোৱা এই ডাঙৰ কাপটো তুমিয়েই যথাস্থানত সজাই থ'বা। তোমাৰ অগ্ৰণী ভূমিকাৰ বাবেহে আমি বঁটা লাভ কৰিব পাৰিছো।

এনেতে চুবুৰীৰ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰেও আনন্দতে চিঞৰ-বাখৰ কৰি মালতীহঁতৰ ঘৰৰ চোতাল পালেহি। এটা উৎসৱমুখৰ পৰিৱেশ। আকাশীলতাই সিহঁতক চোতালতে ঢাৰি পাৰি বহিব দিলে। সীমাই চৰবত বনালে। আকাশীলতাই বিহুৰ লাৰু-পিঠা আৰু গোপালে কিনি অনা মিঠাইৰ টোপোলা খুলি মালতীয়ে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক ভগাই দিলে। পৰম তৃপ্তিৰে চৰবত পিঠা আৰু মিঠাই খাই ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ ঘৰা-ঘৰি গুচি গ'ল।

সাময়িক আনন্দৰ ব্যস্ততাত আকাশীলতাহঁতৰ দুপৰীয়াৰ আহাৰ খোৱাই নহ'ল। দূৰৈত হুঁচৰি দলৰ ঢোলৰ মাত শুনি হুঁচৰি বিহুৱাদলক আদৰিবলৈ তৎপৰ হ'ল। পদুলিমুখৰ পৰা চোতালৰ সমুখলৈ গোবৰ-পানীৰে মচি-কাচি তামোল-পানৰ বটা সজাই-পৰাই আটায়ে বিহুৱাদলক আদৰিবলৈ ৰৈ থাকিল। হুঁচৰি বিহুৱাদল আহিল। গৃহস্থৰ আটায়ে আদৰিলে। হুঁচৰি গোৱাৰ অন্তত গৃহস্থক আশীৰ্বাদ দি যাব ওলোৱাত তেওঁলোকৰ লগত গোপাল আৰু মইনাও গ'ল। সীমাই দিনৰ ভাগৰ মাৰিবলৈ বিছনাত দীঘল দি পৰিল। আকাশীলতাই গোঁসাই থানৰ সমুখতে ঢাৰি এখন পাৰি গীতা পাঠ কৰিলে। মালতীয়ে আকাশীলতাৰ ওচৰতে বহি একান্তমনে শুনি আছে। গীতা পাঠৰ অন্তত মালতীয়ে চাহ দুকাপ বনাই আকাশীলতাৰ স'তে খাবলৈ বাহিৰৰ চোতালত মূঢ়া দুটাত বহি লৈছে।

ঃ মালতী, মোৰ মনত বৰ স্ফূৰ্তি লাগিছে দেই। পটি লগাই কঁকালত গামোচা পিন্ধি গাত বগা গেঞ্জী, মূৰত পাগুৰিটোৰ

সৈতে তাক সৰু কালিৰ গোপালৰ দৰেই লাগিছে।— চাহ খাই থকাৰ মাজতে আকাশীলতাই মালতীক ক'লে। আকাশীলতাৰ কথা শুনি মালতীয়ে মিচিকিয়াই হাঁহি আছে।

ঃ জানা মালতী, গোপালকো ময়েই হুঁচৰি গোৱা কাপোৰ সাজ পিন্ধাই দিছিলো। মোৰ বাহিৰে তাৰনো কোন আছে। তাৰ জন্মৰ ছমাহৰ ভিতৰতে আই-পিতা দুয়ো ঢুকাল। তাৰ সকলো যত্ন ময়েই মূৰ পাতি ল'ব লগা হৈছিল। তাক কেনেকৈ ডাঙৰ-দীঘল কৰি অতি কষ্টেৰে বি.এছ.ছি পাছ কৰালো, তুমিচোন জানাই। ন-কইনা হৈ এইখন ঘৰলৈ আহোতে তোমাক সকলো কৈছিলো। নিশ্চয় মনত আছে। ভগৱানৰ কৃপাত বেংকত চাকৰি গোৱাৰ পিছত মোৰ বহু কষ্ট লাঘৱ হ'ল। সুখ আহিল, কিন্তু বিধিৰ বিপাকত মই তাৰ লগতে থাকিব লগা হ'ল।— এটা তপত হুমুনিয়াহ কাঢ়ি আকাশীলতাই মালতীক অতীতৰ কথাখিনি পুনৰাবৃত্তি কৰি ক'লে।

ঃ মনত আছে বাইদেউ, কিন্তু আপুনি কোৱা বিধিৰ বিপাক কথাষাৰহে মই ভালদৰে বুজিব পৰা নাই।— মালতীয়ে আকাশীলতাৰ আজিৰ বিশেষ হুচৰি বিহুৰ দিনটোৰ ৰহস্য ভেদ কৰিব খুজি হঠাতে ছল চাই কঠীয়া পৰাদি কথাখিনি ক'লে।

আকাশীলতাই কেতিয়াও নিজ মুখে ক'ব নোখোজা বিশেষ কথাখিনি এৰাই চলি কিবা এটা বেলেগ প্ৰসঙ্গ উলিয়াব খুজি মালতীলৈ চাই হাঁহিটো মাৰিছেহে, হঠাৎ চুবুৰীটোৰ শেষৰ ফালে গুলিৰ শব্দ দুয়োয়ে শুনিবলৈ পালে। দুয়ো হতভম্ব হ'ল। অজান আশংকাত থৰ লাগি চোতালতে কিছু পৰ বৈ থাকিল। চুবুৰীৰ সিটো মূৰত চলি থকা হুঁচৰি দলৰ গীত-মাত, ঢোলৰ শব্দ নিমিষতে বন্ধ হৈ গ'ল। গুলিৰ শব্দত সীমাও কিল্লাৰ পৰা জাঁপ মাৰি অহাদি আহি মালতী আৰু আকাশীলতাৰ ওচৰ পালেহি। কোনে বা কাক গুলিয়ালে। গোপাল আৰু মইনাৰ ...। শংকাকুল ভাবত তিনিওজনী পেপুঁৱা লাগিল। তিনিওজনীৰ মুখত মাত-বোল নাই। সময় পাৰ হৈ গ'ল।

ঃ ব'ল, ব'ল, ঘৰৰ ভিতৰলৈ ব'ল।— ঘৰৰ পিছফালৰ বাৰীৰে গোপালে দেহৰ থৰকাছুটি হেৰুৱাই বোকোচাত লৈ অহা মইনাক চোতালত নমাই থৈ ক'লে। ঘন ঘন উশাহ লৈ গোপালে সেপ ঢুকি কোৱা কথাখিনি শুনি ততাতৈয়াকৈ গোটেইকেইটা ঘৰৰ ভিতৰলৈ গৈ দুৱাৰ বন্ধ কৰি দিলে। মইনাই ভয়ত আকাশীলতাৰ বুকুৰ মাজলৈ যিমানলৈকে পাৰে হেঁচুকি-হেঁচুকি মূৰ গুজি দুয়োহাতেৰে পেহীয়েকক খামুচি ধৰিলে।

ঃ পেহী, মই আৰু কেতিয়াও হুঁচৰি গাবলৈ নাযাওঁ। দুষ্ট মানুহে হুঁচৰি বিহুৰ দিনাও গুলিয়ায়। এই বিহু কেতিয়াও ভাল নহয়— বুলি সি ফেঁকুৰি ফেঁকুৰি কান্দি আকাশীলতাৰ বুকু তিয়াই পেলালে। গুলিৰ শব্দৰ ভয়ে মইনাৰ শিশু মন চাৰখাৰ কৰি পেলালে। কান্দি কান্দি ভাগৰি মইনা টোপনি গ'ল।

আকাশীলতাই গোপালৰ একেবাৰে ওচৰতে বহি ফুচফুচাই সুধিলে—

ঃ গোপাল, কোনে কাক গুলিয়ালে?

ঃ কুসুমপুৰ গাঁৱৰ বাবলুক ৰূপমে গুলিয়ালে। ৰূপমে গুলিয়াই তৎমুহূৰ্ততে বাইকেৰে পলাই গ'ল। কোনেও ততকে ধৰিব নোৱাৰিলে। গোপালে গহীনভাৱে লাহেকৈ ক'লে।

ঃ বাবলুৰ তাৰৈয়েকৰ ল'ৰা ৰূপম নেকিঃ আকাশীলতাই আকৌ প্ৰশ্ন কৰিলে।

ঃ অ'— গোপালৰ চমু উত্তৰ।

মালতীয়ে গোপাল আৰু আকাশীলতাই পতা কথা-বতৰাবোৰ কেৱল কাণ পাতি শুনি আছে। কোন বাবলু, কোন ৰূপম মালতীয়ে চিনি-জানি নাপায়। তেওঁলোকৰ বিষয়ে মালতীৰ জানিবলৈ মন গ'ল।

ঃ বাবলু বোলা ল'ৰাটো কুসুমপুৰ গাঁৱৰ বুজিলো। আমাৰ ইয়ালৈ বা কিয় আহিছিল?— মালতীয়ে গোপালক প্ৰশ্ন কৰিলে।

ঃ আমাৰ চুবুৰীৰ কন্দৰ্পৰ মাহীয়েকৰ ল'ৰা। সি বোলে আজিকালি নগৰত থাকে। গতিকে আমাৰ গাঁৱৰ হুঁচৰি দলৰ বিশেষ নাম থকা বাবে আলহী খাবলৈ অহাৰ ছলেৰে হুঁচৰি গাবলৈ পদুলি নৌপাওঁতেই তাকেই উদ্দেশ্য কৰি গুলিয়াইছে হ'বলা। মই ৰূপমক নিজ চকুৰে দেখিছো। বাবলু তেজেৰে লুটুৰি-পুতুৰি হৈ ঢলি পৰাত আমি আটায়ে প্ৰাণ ৰক্ষাৰ ভয়ত কেনি আহিছো ক'ব নোৱাৰো। মইনাও ঘটনাটো দেখি বৰ ভয় খালে।— গোপালে কথাখিনি কৈ আকাশীলতাৰ ফালে চাই বাবলুক এবাৰ চাই আহো বুলি ঘৰৰ পৰা সাউৎকৈ ওলাই গুচি গ'ল।

ৰাতি এঘাৰ বাজিল। বাবলুৰ মৃতদেহৰ ওচৰত গাঁৱৰ মানুহবোৰে জুম বান্ধি ৰৈ আছে। আৰক্ষী থানাৰ পৰা মানুহ আহিব বুলি আটায়ে ৰৈ আছে। কাৰো মুখত মাত-বোল নাই। গাঁওখনলৈ নামি আহিল সন্ত্ৰাসৰ তিক্ততাপূৰ্ণ নিৰৱতা। আৰু আকাশীলতাই যৌৱনৰ মাদকতা বিচাৰি ঘূৰি গ'ল অতীতলৈ।

১৯৮৩ চন। কৃষ্ণচূড়াৰ ফুলাৰ বতৰতে আকাশীলতাৰ বিয়াৰ বন্দবস্ত হৈছিল। এই বিয়া ঠিক কৰিছিল কন্দৰ্পৰ দেউতাক ধৰণী বৰ্মনে। গোপালে বি.এছ.ছি পাছ কৰি বেংকৰ চাকৰিত নিযুক্ত হৈছিল। গতিকে ধৰণী বৰ্মনে আকাশীলতাক বাবলুৰ খুৰাক গোলাপৰ লগত বিয়াখন হওক বুলি উঠি-পৰি লাগিছিল। কিন্তু বিদেশী বিতাড়ণ আন্দোলনৰ ধুমুহাই গোটেই অসমবাসীক এনেকৈ কোবাইছিল যে গোলাপ আৰু ৰূপমৰ দেউতাক

অমূল্যাই আন্দোলনৰ ধামখুমীয়াত হেৰাই গৈছিল। অতি সৎ ব্যক্তিত্ব আৰু বস্তুবাদী চিন্তাক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া গোলাপ আৰু অমূল্যক কুসুমপুৰ গাঁৱৰ কেইজনমান উদণ্ড লোকে ডিঙিত ৰচী লগাই গাঁৱৰ মূল ৰাস্তাৰে চোঁচৰাই চোঁচৰাই টানি নিছিল। তাতো ক্ষান্ত নাথাকি লাঠীৰে কোবাই কোবাই গাত চোকা ব্লেডেৰে কাটি কাটি নিমখ ঢালি দি অত্যাচাৰ কৰি জীয়াই জীয়াই মাৰিছিল। এই দৃশ্য চাব নোৱাৰি তিৰোতাবোৰে দুৱাৰ জপাই ভিতৰত সোমাই আছিল। সিদিনা আছিল ব'হাগ মাহৰ ছঁচৰি বিহুৰ দিন। আকাশীলতাই গোলাপহঁতৰ মৃত্যুৰ কাহিনী শুনি বাৰে বাৰে মূৰ্চ্ছা গৈছিল। গোপালৰ নিৰুপায় অৱস্থাত সান্ত্বনা দিবলৈ আহিছিল ধৰণী বৰ্মনে। লোমহৰ্ষক ঘটনা দেখি-শুনিও কোনোৱে প্ৰতিবাদ নকৰি হৃদয়বোৰ শিলৰ দৰে কঠিন কৰি পেলাইছিল। শিক্ষিতা আকাশীলতাই বিপৰ্যয়ৰ মুহূৰ্তবিলাকৰ ক্ষণ গণি গণি যৌৱনৰ মাধুৰ্য হেৰুৱাই পেলাইছিল। তাই গোলাপৰ বাইদেউ হৈ নিজৰ জন্ম ঘৰতেই অবিবাহিতা হৈ ৰৈ গ'ল। পুনৰ বিয়াত নবহিল। আৰু আজি গোলাপৰ ভতিজা বাবলুক নিজৰ আত্মীয়ই শত্ৰু হৈ গুলিয়াই থৈ গ'ল। বিদেশীক চিনাক্ত কৰি খেদিবতো নোৱাৰিলেই বৰং নিষ্ঠুৰ, হৃদয়হীন লোকেৰে ভৰি মানুহবোৰ অধঃপাতে গ'ল বুলি ভাবি ভাবি আকাশীলতাই বিছনাত মূৰটো বেৰত আওজাই নিৰৱে সময় পাৰ কৰিলে। আকাশীলতাৰ দুচকুৰে ধাৰসাৰ চকুলো বাগৰি অহা মালতীয়ে বিছনাত শুই শুই প্ৰত্যক্ষ কৰিলে।

আৰক্ষীয়ে মৃতদেহটো চমজি লৈ যোৱাৰ পিছত গোপালে ধীৰে ধীৰে ঘৰলৈ বুলি আগবাঢ়িল। আতংক আৰু শোকত নিজৰ দেহাটো বৰ গধুৰ গধুৰ লাগিছে বুলি অনুভৱ হ'ল। বাবলুৰ কেঁচা তেজৰ ডোঙা দেখি গোলাপলৈ মনত পৰিল। গোলাপৰ মৃত্যুৰ কাহিনী গোপালৰ স্মৃতিৰ মানসপটত জিলিকি উঠাৰ লগে লগে পূৰ্ণ যৌৱনা আকাশীলতাৰ মুখখনে গোপালক বাৰে বাৰে আমনি কৰিবলৈ ধৰিলে। গোলাপক দেখিলে আকাশীলতাৰ লাজুক লাজুক মিচিকিয়া হাঁহি আৰু চাৱনিৰে ৰঙা হৈ যোৱা পূৰঠ মুখখন গোপালৰ স্মৃতিৰ দাপোণত সজল ৰূপত জিলিকি উঠিল। দুখত গোপালে নিজকে নিজে চাপৰ হৈ যোৱা যেন অনুভৱ কৰিলে। মালতীয়ে দুৱাৰ খোলাৰ পিছত গোপালে কেতিয়া ঘৰৰ ভিতৰ সোমাল নিজেই ক'ব নোৱাৰিলে।

ঃ গোপাল, তই আহিলি?— আকাশীলতাৰ শান্ত-সৌম্য গম্ভীৰ স্বৰ গোপালৰ কাণত পৰিল। আকাশীলতাৰ এতিয়াৰ মুখখন চাবলৈ গোপালৰ সাহ নহ'ল। গোপালে কোনো উত্তৰ নিদিয়াকৈ গাৰুত মুখখন গুজি আকাশীলতাৰ বিছনাত দীঘল দি পৰিল। বহু সময় নিতাল, নিস্তব্ধ। মাত্ৰ আকাশীলতাৰ শোকৰ হুমুনিয়াহ মাজে মাজে নিশ্বাসত ওলাই আহিছে। তাইৰ দেহ-মনক ভাগৰ আৰু জঠৰতাই হেঁচি ধৰিছে।

ইতিমধ্যে বেৰত আঁৰি থোৱা ঘড়ীটোৱে নিৰৱতা ভঙ্গ কৰি পুৱতি নিশাৰ সংকেত ঘোষণা কৰিলে— টং টং টং। ■

অমৃত বাণী

- লোকৰ দোষ ধৰাটো বুদ্ধিমানৰ কাম, কিন্তু নিজক পবিত্ৰ কৰাটো তাতকৈ বুদ্ধিমানৰ কাম। — *মহাত্মা গান্ধী*
- উৎকৃষ্ট জনে নিন্দে নিজক, নিকৃষ্ট জনে নিন্দে পৰক। — *কনফুছিয়াছ*
- অকণমান সাহসৰ অভাৱতে পৃথিবীত বহুতো প্ৰতিভাৰ অপচয় ঘটে । — *ছিডনী স্মিথ*
- খং নকৰিবা, নিজৰেই পতন হ'ব আনক ঘৃণা কৰিলে নিজেও ঘৃণিত হ'বা ফাঁকি দিলে ফাঁকত পৰিবা। — *স্বামী বিবেকানন্দ*
- শিক্ষাই হৈছে মূল উপায় যিয়ে মানুহৰ জীৱনলৈ সুখ আৰু শান্তিৰ নিজৰা বোৱাই আনিব পাৰে। — *এৰিষ্টটল*
- নজনাটো লাজৰ কথা নহয়, শিকিবলৈ যত্ন নকৰাটোহে লাজৰ কথা। — *বেঞ্জামিন ফ্ৰেংকলিন*
- আমি যাক সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰো তাক ধ্বংস কৰাৰ অধিকাৰো নাই। — *গুৰু নানক*

সংগ্ৰাহক ঃ নৃপম কুমাৰ নাথ

ಶಾಂತಲಾ ಚಾರಿಟಬಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರಿ).

DEVOTION • EFFORTS • ACHIEVEMENT

SHANTALA CHARITABLE TRUST(RED)

(ASSOCIATION FOR CULTURAL & SOCIAL WORK)

6th Main, R.K. Layout, Channapatna, Ramanagara Dist - 562 159, Karnataka State.
email : shanthalarao.rao@gmail.com website: www.shanthala.org

Shanthala Interstate Cultural Festival - 2012-13

Certificate

Mr/Mrs. ......Sri Nandajit Singha...................has participated in

SHANTHALA INTERSTATE CULTURAL FESTIVAL-2012-13.

Nagendra rao	Shivaji rao	Kavitha rao
President	Honorable President	Founder Secretary

বাঙ্গালোৰত অনুষ্ঠিত আন্তঃৰাজ্যিক সাংস্কৃতিক সমাৰোহত স্বৰ্ণ পদক বিজয়ী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ- শ্ৰীনন্দজিৎ সিং।
তেওঁ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় সপ্তাহ ২০১২ ত লোকবাদ্য শিতানত স্বৰ্ণ পদক লাভ কৰিছিল।

সাংস্কৃতিক
ধমপুৰ মহাবিদ্যালয়
স্থাপিত-১৯৬৮ চন
গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় আন্তঃমহাবিদ্যালয় যুৱ মহোৎসৱ
২০১০-১১
সংগীত বিভাগৰ প্ৰতিযোগিতা
২৬,২৭,২৮ আৰু ২৯ চেপ্তেম্বৰ, ২০১১
স্থান ঃ ফণীধৰ দত্ত সভাগৃহ

নবাগত আদৰণি সভা ২০১২ ত ভাষনৰত অৱস্থাত মুখ্য অতিথি শিক্ষাবিদ 'শ্ৰীটাবু টাইড'

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ সমাৰোহ

শিক্ষামুলক ভ্ৰমন 'পুৰী-ভুৱনেশ্বৰ'

শিক্ষামুলক ভ্ৰমন 'পুৰী-ভুবনেশ্বৰ',কোনাৰকৰ 'সূৰ্য্য মন্দিৰ'

কামপুৰ মহাবিদ্যালয়

নিৰ্মিয়মান অৱস্থাত মহাবিদ্যালয়ৰ আন্তঃক্ৰীড়াঙ্গন

মহাবিদ্যালয়ৰ সৌৰ-শক্তি উৎপাদন ক্ষেত্ৰ

ছাত্র-শিক্ষক আৰু অভিভাৱক সভা

ছাত্র-ছাত্রীৰ পৰিশীলন পাঠ্যক্ৰম- ২২ আৰু ২৩ জানুৱাৰী ২০১৩

English Section

Dr. Bhupen Hazarika– The legend

Swarup Banerjee, TDC 3rd year, English Department

Dr. Bhupen Hazarika is one of the greatest singers, music directors, poets, lyricists, directors, writers and also a producer of Assamese films as well as a reformer of Assamese culture.

I would like to mention here a little about Dr. Hazarika. On 8th September 1926 one of the star gets down in this world at 'Sudiyain' upper Assam that is Dr. Hazarika. His father was late Nilakanta Hazarika and mother's name was Santipriya Hazarika.

Hazarika was very intelligent from his childhood. He started singing from early age. In 1935 he recorded his first song in the drama named 'Sonit Kuwari'. He wrote down his first song as lyricist in 1937, titled "Kusumbar Putra Sri Gure Sankare Dharisil Namore Tan''.He passed matriculation in 1940. He passed BA in 1944 and MA in Political science in 1946 from Benaras University.

Dr Bhupen Hazarika composed the music for the first time in ``Satibeula' (1948) He was awarded the Doctorate degree from Colombia University in 1952. In 1955 he joined the Guwahati University as a lecture in the Dept. of Education. In 1967 Dr Hazarika was elected as MLA. He was the president of Assam Sahitya Sabha in 1993, held at Sibsagar.

Dr Bhupen Hazarika was the chairman of Sangeet Natok Academy from 1999 to 2004. Dr Hazarika was awarded president's silver medal in 1961, 1964 for the films 'Sakumtala', 'Pratiddhwni', 'Lotighoti', He won the national award for best music director for the film 'Chameli Memsab' in 1975. In 1975 he was awarded Padmashree. Dr Hazarika was conferred "National citizen award and 'Indira Gandhi Memorial' award in 1987, best music director award for Hindi film 'Rudali' in 1993 in ``Asia pacific international film festival, Moreover Dr Hazarika won the "Dade Saheb Falke award in 1994. In 2001 he was conferred the "Lata Mangeskar Award'' by the Madhya Pradesh Govt. In the same year he was awarded the "Padmabhushan''. In 2008 he was given the "Assam Ratna" by the Govt. of Assam.

But alas! Our beloved and most respected Dr.Bhupen Hazarika bade goodbye to us forever on the 5th November 2011. After his death Dr. Hazarika was awarded the `Padmabhushan' by the Govt of India.

The Salt of the earth and genius man of Assam has left us for good, But his contributions in melodious songs win the hearts of the world. We the people of India never efface him from our hearts.

I pay my deep condolence for Dr. Bhupen Hazarika by citing a poem..........

এটা গান শেষ হ'ল..
এটা গান শেষ হ'ল..
যি গানলৈ ৰই থাকে সমগ্ৰ জাতি
সেই গান শেষ হ'ল..
যি গানৰ দলত আছে আমাৰ বহাগ
সেই গান শেষ হ'ল..
"Eta gaan sesh hol..
Eta gaan sesh hol
Ji Ganoloi roi thake homogra jati
Hei gaan sesh hol
Ji ganor dolat ashe amar bohag
Hei gaan sesh hol...... ■

Important National Parks of Assam

Lucky Saha, BA 3rd semester, Geography Department

Dibru-Saikhowa National Park :

Dibru-Saikhowa national park is located at about 12 km north of Tinsukia town of Assam covering an area of 350 km^2. It lies between $27^0 30'$N to $27^0 45'$ N latitude and $95^0 10'$E to 95^0E longitude at an average altitude of 118 m. It mainly consists of wet even green forests, tropical moist deciduous forest, carebrakes and grassland. Dibru-Saikhowa has tropical monsoon climate with a hot and wet summer and cool and usually dry winter.

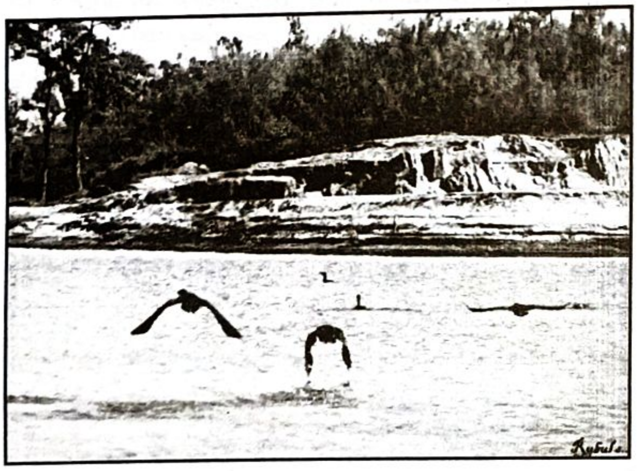

Kaziranga National Park :

Kaziranga is a National park in the Golaghat and Nagaon districts of the state of Assam. A world Heritage site the park hosts two-thirds of the world's Great one horned Rhino-cerouses. Kaziranga boasts the highest density of tigers among protected areas in the world and was declared a tiger reserve in 2006. Kaziranga is recognized as an important Bird area by Birdlife International for conservation of avifaval species.

Manas National Park :

The Manas national park was declared a sanctuary on October 1, 1928 with an area of 360 km^2 – Manas bio reserve was created in 1973. The park is known for its rare and endangered e' lemic wildlife such as the Assam Roofed Turtle, Hispid Hare, Golden Langur and Pygmy Hog. Manas is famous for its population of the wild water buffalo.

Nameri National Park :

Nameri National Park is a national park located in the foothills of the Eastern Himalaya in the Sonitpur District of Assam, about 35km from Tezpur. The park was declared a reserve forest on 17 October 1978. The vegetation type of Nameri is of semigreen, moist deciduous forests with cane and bamboo brakes and narrow strips of open grassland along rivers. Nameri is a bird's pardise with over 300 species of birds.

Orang National Park :

Orang national park is located on the north bank of the Brahamaputra river in the Darrang and Sonitpur districts of Assam. It is also known as the mini kaziranga national park since the two parks have a similar landscape made up of marshes, streams and grassland and are inhabited by the Great Indian one horned Rhinoceros. It is the only stronghold of rhinoceros on the north bank of the Brahmaputra river.

অমৃত বাণী

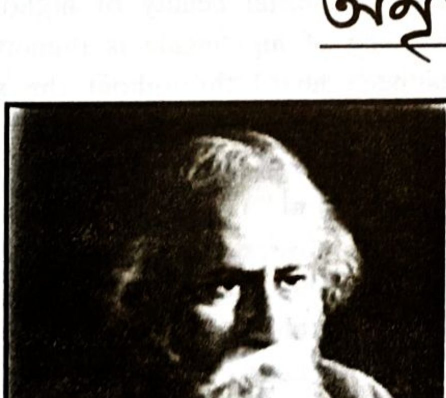

পৰক আপোন কৰিবলৈ প্ৰতিভাৰ প্ৰয়োজন।

—ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ।

The Last of the Romantic poets

Nripam Kumar Nath, TDC 3rd Year, Dept of English

The last and the youngest of the romantic poets is Keats, who stands on a different level from other romantic poets. He is a poet of beauty, whose fundamental creed is expressed in his lofty dictum :

'A thing of beauty is a joy for ever'

John keats was born on October 31, 1795 to a lower middle class family, in London. Keats had his early education at a private school at Enfield. When he was still young he lost both his parents. His life was cut short by disease but in this brief life he achieved much.

In 1818 his long narrative poem Endymion was published. But this poem was criticized in the Blackwood. Magazine and the Quarterly Review. In December 1818, Keats brother Tom died of tuberculosis and to overcome his grief and loneliness Keats moved in with a friend in Hampstead. In Hampstead he fell in love with a young girl named Fanny Browne, who inspired many of his poems.

In 1820, Keats published one more volume Hyperion and other poems. This volume contains his great contributions to literature : the unfinished Hyperion, The Eve of St, Agnes, the splendid odes-To Autumn, To a Nightingle, on Melancholy and on a Grecian Urn, and the ballad La Belle Dame Sans Merci.

As a poet, Keats is a worshipper of beauty. The essence of his poetry is his deep love for beauty. Poetry came naturally to him, as leaves come to tree. His poetry is based on his actual experience of life. He wrote about simple things such as beauty in art and nature. His poetry celebrates the glory of beauty.

According to Keats truth and beauty are intimately connected. A thing of beauty stands long on truth. When there is no beauty, it is presumed that truth is lacking. There is a fine fusion of aesthetics and ethics, the poet triumphantly declares in the concluding lines of his poem `Ode on A Grecian Urn'

``Beauty is truth, truth beauty,– that is all ye know on earth, and all ye need to know"

Keats is famous as a writer of odes. Keats' odes are a fine combination of the beauty of nature, the relation between imagination and creativity, the response of the passions to beauty and suffering and the transience of human life in time. In his 'Ode to a Nightingale' Keats exhibits his romantic imagination after hearing ode of a Nightingale. The poem is a meditation on the immortal beauty of nightingale's song. The song of nightingale is immortal because it has been heard throughout the ages. On the basis of Nightingale's song Keat's asserts–

"Thou wast not born for death, O Immortal Bird."

Once we start reading his poetry we feel like going through the whole of it.

Keats died in Rome on February 23, in 1821 at the age of 25. His death brought an end to the most extraordinary poetic career of the nineteenth century. ■

How to Promote Worthy Children

Raju Chetry, T.D.C. 3rd year, Department of Education

Children are like seeds. The seed sprouts and grows into a tree, giving many benefits depending on the availability of water, manure, warmth of the sun and care of the benefactor. The same is true with regard to children also.

Here are few tips to promote worthy children resulting in worthy citizens :

Be a model : "Children need models than critics." Children are the best imitators. Whatever they see, hear, think shall have a tremendous impact on their growth. Mother and father should acquire good traits.

Good and bad : Right from the childhood, encourage children to learn what is good and what is bad for them. This spirit of discreet discrimination helps them to choose the right course always. When the child does a wrong thing correct him and do appreciate when it does a right thing.

Discipline : Teach them to be disciplined in behaviour, habits, speech and dealings with others.

Charitable Nature : Teach them to share, not to store. Tell them the importance of being charitable in speech and action. Make them learn the tendeney to help others which is a basic quality of a good citizen.

Thinking and Questioning : Train them to think independently and in doubt, to question frankly.

Dignity of labour : Teach them the dignity of labour. Doing one's own work without depending on other is a healthy habit.

Value of time : Children should learn the value of time. Time lost is life lost. Make your children learn the management of their time. Let them not waste even a minute in vain.

Positive thinking : Inspire children to develop positive thinking-thinking always for something good to happen. This will lead to "Right thinking and Right living".

Praise in public : Do not criticize your children in the presence of their friends or outsiders. Correct them in private, praise them in public.

Do not expect too much : No two children are alike. Each one has its own merits and demerits. Do not expect too much high standard or progress. Let the child grow in its own speed and intelligence.

Meditation : Teach them to meditate on the supreme power, which guides and guards them at all times.

Give your time : The most valuable thing you can give to your children is your time. Help them in their studies and know their aspirations. Encourage them to pursue studies in the field they are interested. Do not force them to choose what you like. ■

Life of Michael Jackson

Anupam Dutta, B.A. 3rd semester, Department of English

The famous lyricist, music producer and singer Michael Jackson had came in to the land of Gary, Indiana in Aug 29, 1958 to an African-American working class family. His father Joseph Jackson, at first took boxing as his life. But after 21 years of his life he gave up his boxing career and started to live with music. Joseph Jackson had been a guitarist but had put aside his musical aspirations to provide for his family as a crane operator. Believing his son Michael had talent, he moulded them into a musical group in the early 1960's. At first the jackson family performers consisted of Michael's older brother Tito, Jermaine and Jackie. Michael joined his siblings when he was only five years old and emerged as the groups lead vocalist. He showed remarkable range and depth for such a young performer, impressing audiences with his ability to convey complex emotions. Older brother Marlon also became a member of the group which enveloped into 'The Jackson 5' group, who became one of the biggest pop groups in music history.

Behind the scenes Joseph Jackson pushed his sons to succeed. He was also reportedly known to become violent with them. Michael and his brothers spent endless hours rehearsing and polishing up their act. At first "The Jackson 5" played local gigs and built a strong following. They recorded one single and their own. "Big Boy" with the b-side "you have changed" but it failed to win much interest in people heart.

After that 'The Jackson 5' moved on to working an opening act for such Rand B artists as Gladys knight and the pips, James Brown and Sam and Dave. Among them Gladys knight was the man who told Motodown Founder Berry "The Jackson 5". Impressed by the group Gorldy signed them to his label in 1968. Relocating to Los Angles, Michael and his brothers started work on their music and dancing with their father as their manager. They lived with Grody and also with supreme's singer Diana Ross when they first arrived there.

In August 1969 the Jackson 5 was introduced to the music industry at a special event and later served as the opening act for the supremes. Their first album Diana Ross presents the Jackson 5, hit the charts in December of that year. It's first single, 'I want you Back', hit no-1 an the Billboard not 100 chart in January 1970. Such as 'ABC', 'The love you save', 'I'll be there', etc.

The singer lyricist Michael Jackson's award– winning career as the king of pop music and popular culture ended at his death unexpectedly in June 25, 2009. ■

Zubeen Garg– THE MUSICAL SENSATION

Hemanga Bikash Nath, Dept. of English, B.A. 3rd sem

Zubeen Garg, the heart-throb of Assam, was born in Jorhat in November 18. 1972. He is a singer, composer in Bollywood and Assamese music industry. His father is Mohini Mohan Borthakur, a famous lyricist, poet and magistrate (who uses pseudonym Kapil Thakur) and his mother is Late Ily Borthakur, a dancer, actress and singer.

The Borthakur family has its roots in Janji, Sivsagar. Mohini Mohan Borthakur was a magistrate and he and his family moved often during Zubeen's early years. Ily Borthakur was a dancer, actress and singer, but she never turned these talents into career. Instead, she at home. Zubeen's younger sister Jonki was a well known singer and actress. Who died in a car accident in 2002 near Tezpur while going to perform a stage show. There after Zubeen made an album knoun as `SISHU' in memory of his late sister. Zubeen's other sister Palme, a bharatnatyam dancer, runs a dance academy in Guwahati. Zubeen lives with his wife Garima Saikia, a fashion designer, in his Mumbai flat, which is a part of his music studio called `Sound of Silence'

Zubeen considered his mother to be his first guru and mentor. He started learning table from Guru Robin Banarjee and they continued learning Assamese folk music from Guru Romoni Rai. He attended Jagannath Barooah College in Jorhat and then moved in B.Barooah College in Guwahati, where he pursued Bachelor of Science in Physics. But he left before completing his degree. He received the gold medal for his western solo performance in a youth festival. Apart from playing dhools, dotara, mandolin, percussions, guiter Zubeen is an accomplished keyboard player. He entered in the professional music in 1992, releasing his first music album, 'ANAMIKA'. This album became an instant hit in North-east India and had a strong influence on the assamese musical landscaps.

Zubeen continues to make albums. He has sung more than 9000 songs in various languages. including Hindi, Tamil, Telegu, Kannada, Malayalam, Punjabi, Oriya, Bengali, Marathi, Nepali, English, Bodo and Karbi. His song `Ya Ali' from the movie Gangster became a superhit in India, the middle East, and across South Asia. Zubeen released a Hindi album 'ZINDAGI' in 2007, which was well received. He has sung in many films in various Indian languages. He is the most successful musician after legendary Bhupen Hazarika in Assamese music industry. He acts in Assamese and Bengali films as well. In 2007, he acted in the Assamese film 'Mon Jai' which won a National Award. In 2000, he wrote, directed and acted in the Assame film 'TUMI MUR MATHO MUR'. He acted, co produced and scored music in another Assamese film 'DINABANDHU', for which he received a National Award in 2005. Zubeen has served as music director for Assamese, Hindi and Bengali films. He received the Best Music Award in 2005 for the Bengali movie 'Sudhu tumi'. He was the music director for 'STRINGS-BOUND BY FAITH', a Hindi film directed by Sanjay Jha. He won the Rajat Kaman National Award in 2007 for the best music in a short film. His upcoming Bengali film is 'IDIOTS'. Hindi film is 'OH MY GOD' and upcoming Assamese film is 'YOU ARE, NOT MY JULIE'. ■

Aprilfool

Anjana Saikia, BA 1st semester, English Department

The middle time of sixteenth century. That time, the king of France was Charles. In that time, the first April is the first day of a year. The French enjoyed that day very happily.

There was a rule in France. The rule was that in the first day of a year everyman should give a gift to their king. But any one, who did not give any gift to the king was punished. So, every one gave a gift to their king, Charles.

But in the first april of 1564, Charles announced that since that day the first day of a year would be the first January of a year. The men were very angry to hear the king's announcement. They had come a long way. Now how could they come back and why?

So, the people were very angry with the king. They came to the Rajmahal. Then a servant came and said that the king had announced that the first day of a year would be the first of January. But on that day, the king would not take any gift from the people.

The people listened peacefully and thought that it was the best work for every people.They dropped their rage. Everyone thought that the king had made them fool.

So, since that the first day of April is `fool's day. People call that day as `All fools day' or `April fool'. Thus, the first day of April since 1564 was celebrated as `April fool' and people make others fool by telling lies intentionally. It was born in France but the English took credit of introducing it to the people of the world. ■

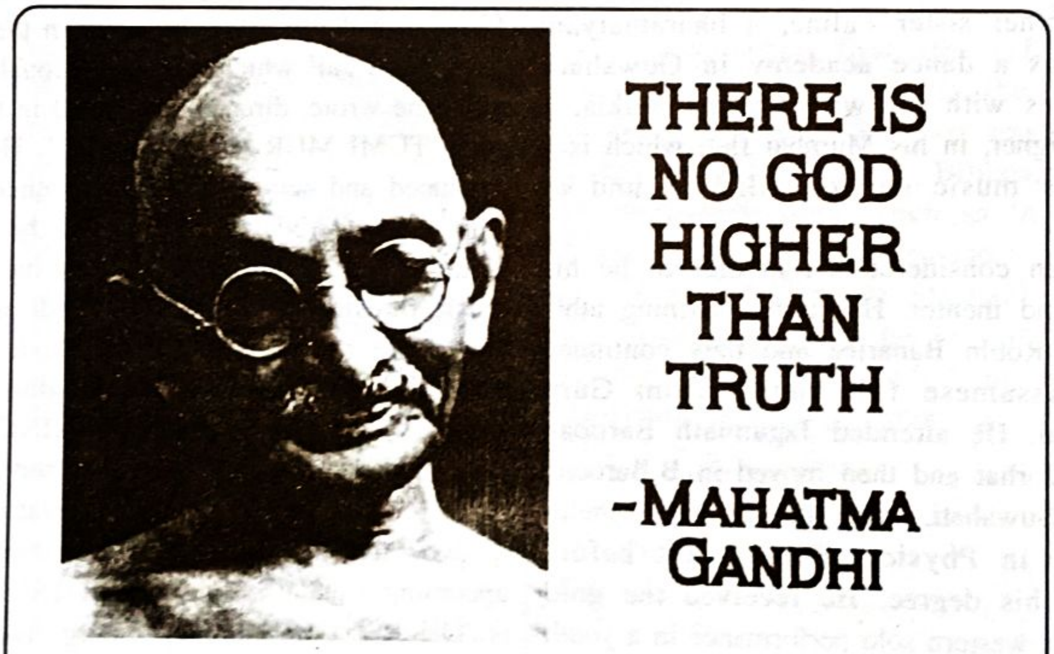

RENAISSANCE - The Revival of Learning

Mridusmita Saikia, 1st sem, Eng. Department

Literally, the term "Renaissance" means "rebirth" and the name to the rebirth of classical, specially Greek, learning in the 14th century onwards. The Renaissance sounds "The Death Kneel" of Medievalism and marks the beginning of the modern world.

The modern English language emerged chiefly under the Tudor Dynasty(1485-1603). King Henry viii's declaration of Independence from papal order was asserted in 1533 which signalled the beginning of the English Reformation. Henry viii wished to establish protestanism in England by marrying his son Edward to the infant Mary, Queen of scots in 1542. Mary was a direct descendant of Tudors. Later on her protestant son James vii became the king of England after the death of Queen Elizabeth in 1603.

It is basically before and during the reign of Queen Elizabeth that "Renaissance" spread in England. "Renaissance" or "Re-awakening" was a revival of classical learning which had taken place in England. In 15th century Italy had put a particular stress on self knowledge. The Renaissance scholars laid importance on the cultivation of the reasoning faculty through the study of "literary Humaniores" or a Body of ancient literature and thought which was regarded as the essential inheritance of Modern Civilization. A close knowledge of classical Greek and of the philosophy scholastism had dominated the curricula of Medieval universities. The study of ancient Greek literature, philosophy and science was introduced quite late in England in the 1490's by the priest scholars. William Gryowgh and Thomas Linacre the English disciples of the Florentine humanists saw the advance of Greek studies as a means of getting rid of the corruptions of the middle ages.

The one hundred and fifty years of the revival period saw little amount of good literature in English. The mind of the scholars according to W. J. Long were so occupied by classical knowledge that it somehow discouraged native talent. Roger Ascham(1515-1568) a famous classical scholar who published a book called ``Joxophilus'' in 1545 (school of shooting) expressed in his preface a dissatis-faction over the neglect of native literature. Even in other parts of Europe, the growth of native literatures slowed down. In Italy after the great writers Dante and Petrarch no great literature was produced for some time. So, the 15th century can be regarded as an age of preparation of learning the beginnings of science, the profound philosophy, the suggestive mythology and the noble poetry of the Greeks and the Romance. One of the important literary teets during this period was "Molory's Morte & Arthur. The other two great books that appeared in England during the Renaissance period were Erasmus "Praise of Folly" and More's "Utopia". "Desiderius Erasmus" was originally a Dutch Scholar who paid his visit to England during the Renaissance period with a young man named Thomas More. The English man Thomas More was greately influenced by the humanist philosophy of Erasmas. Thomas More's "Utopia" published in 1516 is a famous document of "Renaissance Ideals" "Utopia" means a land of

nowhere. In his "Utopia" Thomas More talks about for the first time the foundations of a civilized society where all the people are prosperous. In "Utopia"personal property, money and vice have been abolished and the root causes of crime, ambition and political conflict have been eliminated. Utopia also talks of religious tolerance. Utopia is also called as the first Monument of modern socialism. Thomas More represents a kind of democratic government in Utopia. It is in this practical idealism of Thomas More that the spirit of new learning expresses itself in his master piece.

Erasmas, More's friend is quite unlike him in temperament and character. His famous work "Praise of Folly" is more satirical in its content. Yet the commonality between the two writers remains the same as both of them advocated new learning through their work.

Besides these books "Tyndales" translation of the "New Testament" (1525) which fixed a standard of good English and at the same time made it available to common people. Among the poets of this period, Wyatt and Surrey were well known. Together they published in 1557 a poem collection named "Tottle's Miscellany" They introduced the "sonnet" and the "Blank Verse" which was later taken to greater literary heights by William Shakespeare. ■

এজন বিখ্যাত ব্যক্তি

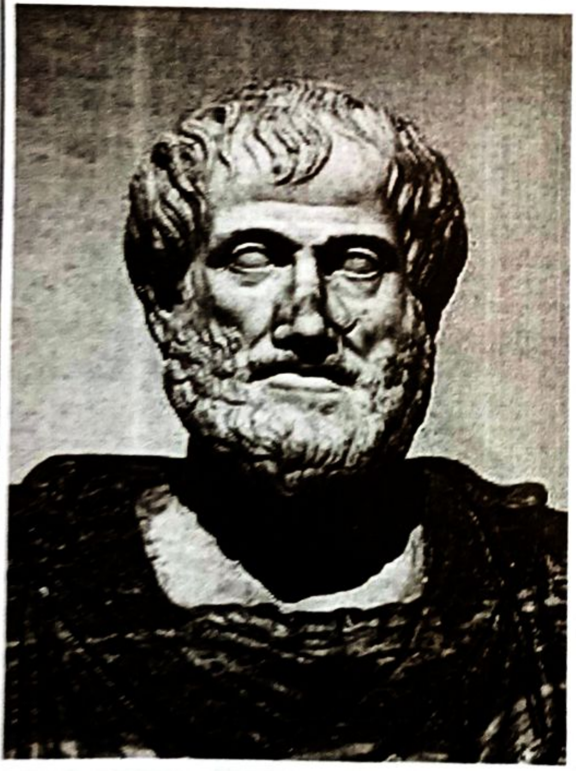

এৰিষ্টটল (Aristotle)

এৰিষ্টটল (খ্ৰীঃ পূঃ ৩৮৪ - খ্ৰীঃ পূঃ ৩২২) এগৰাকী প্ৰসিদ্ধ গ্ৰিক দাৰ্শনিক আৰু ামজ্বলা বিজ্ঞানীৰ নাম আছিল । দাৰ্শনিক প্লেটোৰ শিষ্য আৰু মহান সম্ৰাট আলেকজেণ্ডাৰ দা গ্ৰেট'ৰ গুৰু এৰিষ্টটলে মানুহ আৰু জীৱ-জন্তুৰ শৰীৰৰ ভিতৰভাগ সম্বন্ধে প্ৰচুৰ অধ্যয়ন কৰিছিল। অক্টোপাছ, তিমি আদিকে ধৰি বিভিন্ন তৰহৰ সাগৰীয় প্ৰাণী সন্দৰ্ভত তেখেতে চলোৱা গৱেষণা অতি উন্নত মানৰ আছিল বুলি পৰৱৰ্তী কালৰ গৱেষক বিজ্ঞানীসকলে জানিবলৈ দিছে।

জ্যোতি বিজ্ঞান সম্পৰ্কেও তেওঁ আগ্ৰহী আছিল আৰু তেখেতৰ গ্ৰহ-নক্ষত্ৰ সম্পৰ্কে চিন্তা-চৰ্চা কৰা এগৰাকী আগশাৰীৰ বিজ্ঞানী বুলি স্বীকৃতি দিয়া হৈছে। এইবিলাকৰ উপৰি বায়ুৰ প্ৰাবল্য আৰু সোঁত, ভূমিকম্প, বজ্ৰপাত আদিকে সম্পৰ্কেও তেখেতে বিস্তৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা চলোৱাৰ প্ৰমাণ পোৱা গৈছে। ✦

The History of Dinosaur

Tapash Chakraborty, B.A. 1st semester, Department of English

Dinosaur first appeared about 230 million years ago during the Triassic period. These amazing reptiles then dominated life on Earth until they become extinct 65 million years ago. The first dinosaurs to be described were Megalosaurus (great lizard) by William Buckland in 1824 and Iguanodon (iguama tooth) by Gideon Mantell in 1825. Later on the word "dinosaur" was invented. The name dinosauria (terrible lizards) was suggested by British scientist Richard Owen in July 1841. Since then 700 different species have been identified. Not all dinosaurs were enormous. Some meansured less than 60 cm. long about the size of a chicken.

Biggest Dinosaurs

Dinosaur	**Weight (Kg.)**	**length (m)**
Seismosaurus	99,792	45.7
Argentinasaurus	90,720	36.6
Supersaurus	54,432	36.6
Ultrasaurus	63,504	30.5
Brachiosaurus	54,432	30.5

The sizes of Dinosaurs are mostly worked out from the sizes of leg and other bones. The largest known complete skeleton is of a Brachiosaurus dinosaur and is 22.3 m long. The skeleton is in the Humboldt Museum, Berlin, Germany.

Here are some important information about dinosaurs :

1. The dinosaurs listed above were all herbivorous. Tyrannosaurs rex, one of the largest carnivorous dinosaurs, measured up to 15m. long and weighed 60,000kg. or more. Its huge jaws were packed with 60 teeth, the biggest of which were 23cm. long.

2. A new type of tyrannosaur called Guanlong wucaii has recently been discovered in China. It lived 160 million years ago, measured about 3m long and looked like a miniature version of Tyrannosaurus rex.

3. The largest flying prehistoric creatures were pterosaurus. The wings of the biggest pterosaur, Quetzal coatlus, measured 10.96m. from tip to toe.

4. The largest known dinosaur egg belonged to Hypselosaurs. The 100 million year old egg measures 30cm. by 25.5cm and about three times the volume of an ostrichegg.

5. The fastest dinosaur, ornithominus, could probably run at a speed of up to 70 km/h. The ostrich runs at a similar speed. ■

Source : Internet

Kampur College "The Paradise"

Nancy Engtipi, T.D.C. 3rd Year, Dept. of English

Kampur College, has been a college of my dream and I am really proud to be a student of it. I am so happy and so excited to be in this college. I feel like a freebird enjoying its beauty and lovely nature.

Seeded by many honourable Principals, watered by many respectable and honourable teachers blooming with attractive flowers in the paradise of course is my beloved college, 'Kampur College', which has the Fragrance, the Beauty, the Peace, the coolness, the Bliss of heaven.

Today, I am very proud to be a member of this paradise. I have been in this college for the past three years. Each day gave me environment which is worth while to gain knowledge.

The teachers are amazing and they are the embodiment of love and affection. I really enjoy their love, care, concern, generosity and most of all, their approachability and availability. I thank God for all my teachers and I love them all and pray that God's abundance of Blessings be upon them.

Years pass, Seasons change but still Kampur college stands to mould the young minds in this Rosy Garden where the young hearts are planted to Bloom.

The young hearts and minds are cared for, watered so that they can come out in flying colours to fulfill the promises of Tomorrow, build a healthy Nation and make a better place to live in. You are Great O Lovely Paradise "Kampur College". ■

অমৃত বাণী

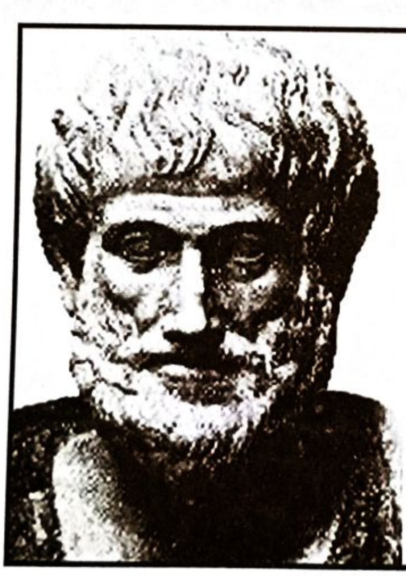

জীয়াই থকাটোৱেই
একমাত্র উদ্দেশ্য নহয়।
ভালদৰে জীয়াই
থকাটোহে জীৱনৰ
সাৰ কথা।

— এৰিষ্টটল

Characteristics of Successful People

Papari Laskar, English Department, 1st year Semester

1. Successful people have a dream. They have a well defined purpose. They aren't easily influenced by the thoughts and opinion of others. They have will power. They have ideas and their strong desire brings strong results.

2. Successful people have ambition. They want to accomplish something. They have enthusiasm, commitment, pride and self discipline. They have a burning desire to succeed and they are willing to do whatever it takes to get the job done.

3. Successful people are strongly motivated toward achievement. They take great satisfaction in accomplishing a task.

4. Successful people are focused. They concentrate on their main goal and objectives. They don't procrastinate. They work on the projects that are important and don't allow those projects to set until the last minute. They are productive, not just busy.

5. Successful people take responsibility for their actions; they don't make excuses and blame others. They don't complain.

6. Successful people look for solutions to problems. They are opportunity minded. When they see opportunity, they take advantage of it.

7. Successful people make decisions. They think about the issues and relevant facts, give them adequate deliberation and consideration and make a decision. Decisions are not put off or delayed. They are made outright.

8. Successful people have the courage to admit a mistake. When they make a mistake, they admit it, fix it and move on. They don't waste time, energy, money and other resources trying to defend a mistake or a bad decision.

9 Successful people are self-reliant. They have the skills, talents and perseverance that are needed in order to be successful.

10. Successful people are self-confident. ■

The first Indian to get Bharat Ratna Award

Ranju Dutta, B.A. 3rd year, Department of English

Bharat Ratna award is the most prestigious award of our country, India. From 1954, 26th January Bharat Ratna award was given to those persons who show their great achievements in many sides like sports, social workings, singing, science etc. by the prime minister of India. Some great persons who got this award are– C. Gopalacharya, Dr. Sarvapalli Radhakrishnan, C.V. Raman, Mother Taressa, Lata Mangeskar and Bhimsen Joshi.

The first Indian who achieved this lofty award was Governor General Chadkroborty Raja Gopalacharya; popularly known as Rajaji.

He was born in 1878 in the state of Madras (Chennai) at Hochu. He was a brilliant student from his childhood. When he passed the L.L.B. exam, India was under the rule of British. So he left the job of Lawyer and joined the non co-operation movement under the leadership of Mahatma Gandhi. For joining this non co-operation movement he had to go five times in the remand of cell.

It was the end of 1937 when in some states of our country Government of congress was formed and he was then elected as Chief Minister of Madras (Chennai).

Though he became a minister, but his main aim was to drive out British from our country. In 1942, 2nd December he was destined an industrial minister under the leadership of Jawaharlal Nehru.

After getting the independence in 1947, 15th August, the Government of Congress was formed all over in India. Rajaji was destined the Governor of Bengal. Next year of the independence Lord Mountbetan was elected the Governor General of India; but when he left our country Rajaji was appointed to his post.

To worship his extraordinary talent and quality he was given this lofty award, 'Bharat Ratna' in 1954. He was the first man to get this award. He was not only a great politician, but also a writer. He translated the great books like 'Ramayana' and 'Mahabharata' into English.

We are proud of this worthy Indian. ■

Kashmir Crisis

C. Ahmed, HOD, Dept. of Political Science

Kashmir, heaven in earth, highly enamored the people within and outside India for its enchanting and natural beauties from time immemorial. It has always been the target of Foreign rulers. It was one of the 562 Princely states which become independent under the Indian Independence Act, 1947. The Maharaja of Jammu and Kashmir after independence was in dilemma as to what should be done as its option to either accede to India or to Pakistan. The Maharaja himself was dreaming of Independent Kashmir, so the state was hesitating and delayed its decision of Accession.

The state of Jammu and Kashmir under Maharaja had an area of 1.22 Lakh sq km. Out of it, only 45 area presently under its effective Control, 35 percent under illegal occupation of Pakistan and 20 percent handed over to China by Pakistan from its occupied area because of friendship with China and only for political gain.

Before acceded to India, Pakistan attacked Kashmir and occupied not only Azad Kashmir but also the icy northern territories with the help of Tribal forces. The Maharaja sought from both the Dominions an 'Stand still Agreement' fearing that the communication system through Pakistan may not disrupt on the one hand and rich export trade with India may not be ceased. 'A stand still agreement between Jammu and Kashmir and Pakistan was arrived at with regard to her communication, supplies and Post and Telegraph arrangements' why such stand still agreement was not concluded with Jammu and Kashmir after observing the gravity of the situation is best known to the then Indian Political leaders.

Having no other way than accession to India, the Maharaja appealed to India for help and acceded to India on 24th october 1947. The accession was endorsed by Sheikh Abdulla on 26th october 1947. The instrument of accession was constitutionally effectuated by the 1950 Presidential order. The legality of state's accession was never questioned by the security council. The legal advisor of the United Nation Commission come to the conclusion that accession was legal and could not be questioned. From this point of view it is legally sound, constitutionally binding and irrevocable.

No sooner had the unexpected news of Jammu and kashmir state's accession to India reached in Pakistan, the first reaction of Pakistan was to invade Jammu and Kashmir by the Pakistani army. But it was not possible without due permission from the British commander-in-chief. The raiders already arrived at Jammu and Kashmir. The Dogra forces, the army of Maharaja have left no stone unturned to halt the raiders but failed.

On 22nd October, 1947, a massive invasion took place and captured Muzaffarabad, under the command of Major Akbar Khan. On 27th October morning a small contingent of Sikh Regiment under colonal D. R. Rai was despatched to Srinagar but colonel Rai and his troops despite marauding retaliation at Baramula not only defeated but also killed by the raiders. The news of Rai and troop's collapse really bound the leaders to despatch more and more forces to the valley to drive the raiders out of valley. After that airlift of army was going on non-stop to slow down the onward march of raiders.

After that onward march of Indian army were never halt and the retreat of the raiders were massive. The commander-in-chief of the Indian army appealed to the leadership to allow

them to their onward march till complete captured areas was recaptured. The onward march of the Indian army was so fast that it needs hardly 24 hours to recover the entire state territory. Under the biasness of western media Pandit Nehru had to declare immature cease-fire which caused immense harm to the nation. Though Pakistan's outburst to Pok an independent state, till date it was not recognised by any country of the world.

The state Jammu and kashmir has two types of problems – Internal and external. Jammu, Kashmir and Ladakh constitute Jammu and Kashmir state. Out of three regions – Kashmir region has been dominating other two regions before and after independence. No Chief Minister has been elected either from Jammu or from Ladakh till date. It is always from Kashmir and mostly from Sheikh Abdulla family. From defence point of view ladakh is more vulnerable than Jammu division and Kashmir division. In order to resolve the internal problems of the state Jammu and kashmir, there has been anormous suggestions from various quarters such as Jammu may be given state status and Ladakh a union territory.

The entire Jammu and Kashmir state has international boundary with Pakistan. Pakistan has been abetting and aiding intruders because Pakistan failed to include Jammu and Kashmir within their territory despite their unceasing endeavour and targeting to destablise India. There is no dearth of people in Kashmir who are either neutral or Pro-Pakistan. Line of control is the main problem. Kashmiri people are Hindu converts. So they have everything - language, culture, tradition, custom common with Indians.

Line of control is nothing more than the cease fire line agreed to by Prime Minister Nehru in 1949. An agreement was signed between Indira Gandhi and Zulfikar Ali Bhutto in 1972 which categorically stated that the line of control be respected by both sides. The then Prime Minister of Pakistan Mr Pervez Musharraf said that the Kashmir problem can be solved by converting the line of control into international border. India can not accept line of control as International boarder on the ground that once accepted it will be recognised as the permanent international border and India will loose huge of its area and no claim can be entertained from legal point of view in the international organisations in future. India has dispute with Pakistan in many matters. But there is hardly any dispute in the world which remains unresolved. There must be beginning. A congenial, trust building replacing distrust, atmosphere is a fast precondition to be created, Mistrust that has been surfacing time and again between the two countries in the last six decades must be replaced by trust. India's first priority should be to erase the line that has been drawn in the heart of the people of India in general and Kashmir in particular forever.

Plebiscite is a political device to resolve a deadlock through which people are given to accord their verdict as a last resort. After having failed despite their best efforts to include Kashmir in their territorial jurisdiction, Pakistan, as a last attempt, began to make the propagana to leave the matter to the people of Kashmir. The plans as a principle were to be carried out by the Governor-General of India and Pakistan. Mount batten, the Governor-General of India proposed that plebiscite must be under United Nation auspices. Nehru in his broadcast on November 2, 1947, declared, 'We are prepared, when peace and Law and order have been established, to have a referendum held under the international auspices like the United Nations.' But Pakistan categorically rejected Nehru's plebiscite offer.

The provision of plebiscite was neither in the Independence Act nor in the instrument of accession. Pandit Nehru on November 11, 1947, made an announcement that India has no objection in accepting plebiscite. Because Nehru did not suspect the Patriotism of the people of Jammu and Kashmir and was confident enough that if plebiscite held the people of the state would surely vote for retaining with India. In this context, Mr. P. B Gajendragadkar, former

Chief Justice of India, made a statement which declares : 'It seems to me completely fantastic for Pakistan to suggest that what it failed to achieve by force on two occasions. She should be allowed to attempt to secure by the holding of a plebiscite. The plea that a plebiscite should be held, can not an elementary considerations of international propriety and decency, be permitted to be raised by Pakistan having regard to her conduct in 1947 and in 1965. The act by aggression committed by Pakistan in 1965 makes any plea for holding a plebiscite by Pakistan wholly illegitimate and unt enable.'

It was Ms Benazir Bhutto who could understand the stark reality than that of her predecessor and opposed to a plebiscite and she was in favour of independence of Jammu and Kashmir state. It becomes crystal clear to her state if a plebiscite is held Jammuite Hindus and Ladakhi Buddhist would unhesitatingly vote for India and Muslims will surely be divided to Pro-Independence and Pro-Pakistani groups. If the option for Independence offered to the frustrated, dejected, people of Jammu and Kashmir, Pakistan could lose, admitted in an interview in New-York Time (15th May 1994).

Unless and until the vexed Kashmir problems resolved so long the lurking fear of safety and security pursuits, the defence budget would go higher and higher and the result would be to cut development expenditure. Dr Mahbub-Ul-Hoque, special adviser to the United Nations Development Programme Administration and also reknowned Pakistani Economist while releasing the Human Development Report for 1992, said, 'If India and Pakistan freeze their military expenditure at its current level during the year 1990's, they could reap peace divided of 50 billion dollars during the current decade, enough to pret all their children in schools, Primary health and clear drinking water to every one and to banish non-nutrition by 2000, even solution to the basic problems of the people of Indian sub-continent lie in their unity, understanding, co-operation and mutual trust.'

The vexed Kashmir can be looked a fresh for its solution for which the first priority to be to replace mistrust into trust and to create an atmosphere most congenial to bring both India and Pakistan to a negotiable table. It is late but not too late. Dialogue may usher a new era. Dialogue is basic ingredients to awaking and enlighting of minds. Enmity between the two countries is the main hurdle that should be dispelled. It needs confidence building policy. If Political dialogue could not succeed, the people of both the countries may take the initiative for dialogue. People to people contact may bring tangible result. The development of India and Pakistan depends on peace. Peace brings development.

Pakistan should follow restraint in speech against India, abetting and aiding terrorists against India. The ultimate aim of Pakistan sponsored terrorist is to forment trouble in India to destablise, disintegrate India. Pakistan should keep in mind there in no power in the world which could disintegrate. Indians are one and always remain one under any circumstances that may push in the life of the nation whatever enormity it may have. Pakistan's peace and prosperity will remain intact if it abondons enmity forthwith. Pakistan has been facing terrorist attach more than thrice than India. India's vision and mission is only to bring prosperity in the country and not to harm neighboring countries.

India always adhered to the Panchasheel Principle. It never budge an inch from this principle. It is the land of Gandhi, Sadhus and Sannasis, Fakir, Peers where violence has no place. Cross-border terrorism, Proxy war, enmity, increase of defence budget, anti-Indian statement had failed to produce any result which is in favour of Pakistan. Moreover if Germany could be unified again why not India Pakistan and Bangladesh. Many more think so but no one come forward to make it in practice. After unification India would be the super power and bi-polar hegemony will start again. The people of the sub-continent are eagely waiting for this opportune moment to welcome. ■

'Mental Health and its impact on Education'

Tafazzal Hussain, HOD, Education Dept.

In the recent Years, incidences of mental ill health tremendously increased and have posed serious problem before the nation. Individual development, social and economic changes have given rise to a number of new problems. The problem of mental health have acquired importance in the programmes of national development.

Mental health of the learner is very important for efficient learning and proper development of personality. A child is born in home where he remains in the constant company of his mother in the formative years of his infancy. Traditionally, it is said that a mother is equal to hundred teachers. The impressions and experiences which a child has in these formative years have permanent and indelible impressions on his mind. From the point of view of Psychoanalysis, the early childhood experiences are very important for the future development of personality. The Parents of course, since they control children during infancy, are in the most strategic position to indicate positive habits in their children. The first important requisite condition is affection and love of parents and other members of the family. The infant should feel secure and loved in his home. Parents should meet the legitimate needs of their child. Proper and conducive environment should be provided in early childhood. Pleasant and satisfaction giving experiences should be provided for the harmonious development of the personality of the child.

It is universally agreed upon by all persons who are concerned with social welfare and progress of a country that the teacher plays a crucial role in building of nation and truly he is called nation builder. He is charged with an important responsibility of modifying and shaping the personality of children in accordance with national objectives of life. The responsibility of the teacher becomes more important in developing nation that are engaged exploiting their physical and human resources for the all round development of the nation. Our country is a developing nation engaged in a huge task of planning, constructing, developing and utilizing all possible resources for the progress of the country.

Teachers have to play their unique role in the process of national development. The greatest contribution of the teachers will be to channelize the energy of youths to undertake the task of reconstruction in all walks of social life. The nation is faced with many social, economic, religious and political problems.

Teaching has become increasingly challenging and complex under the present changing conditions. One of the various challenges hurled at teachers in recent past, is of maintaining the physical and mental health of children and youth of the nation. It is a new responsibility. The teacher of to-day has to emphasize the harmonious development of children so that they can contribute to the maximum for national development and social welfare of the country.

Mental health in school :

Undoubtedly, the role of home can not

be undermined or shifted to any other agency. All Psychologists, teachers and mental hygienists agree that primarily family living and experiences play most crucial role in the development of harmonious personality in children, but in recent years, due to rapid industrialization, the family is disintegrating and is not in a position to play its role effectively.

Moreover, in the present circumstances, in our country, most of the parents are illiterate and ill informed who can not be charged with the responsibility of providing proper guidance for mental health. The other problem is that parents do not have access to the scientific knowledge of human behavirour which can be used effectively to prevent maladjustment and cure simple mental disturbances.

The school assumes great responsibility in the process of harmonious development of personality. Children spend six to seven hours in school. Schools are in a position to help in the development of children's potentialities by catering to their needs. We will mention, in brief, the various measures which can be taken in schools for the proper development of physical, mental and spiritual abilities of children.

1) School environment : School environment plays an important role in the development of positive attitudes. The school environment should be free from caste, creed and religious feelings. It should provide feelings of security in each and every student irrespective of their religion or socio-economic conditions. It should provide conducive environment for learning-free from fear, tension and frustrations.

2) Provision for curricular activities : The school should organize a number of co-curricular activities suiting to the needs of individual students to release their emotional feelings. The school may organize regular games, discussions, debates, educational exhibition and wall magazines etc.

3) Teacher's role : Teacher must have the knowledge of fundamental principles of human behaviour to tackle the problems of his students towards teaching. He must take interest in students and their welfare. His behaviour with students should be of a friend, philosopher and guide. He should not show partiality or favour to any student. He should try to develop a philosophy of life in his students. He should create confidence in his students to face the realities of life. Teacher can play an important role in developing co-operation, team spirit and group participation in his students. Conducive social climate should be created in the class and the school.

Children should be provided an opportunity in the class to express their views freely on problems. Teachers should try to develop a variety of interests in his students such as games, reading and hobbies of different types which may help in the development of sound attitudes. Teachers should appreciate and encourage worthwhile activities of his students.

Teacher's mental health : Teacher's mental health plays an important role in the teaching learning process. If the teacher has no sound mental health, he can do incalculable harm to the nation in terms of poor guidance to the students. He can not do justice to his job. His maladjustment will not only adversely affect his personality but will produce maladjustment in children put under his charge.

How to improve Teacher's mental health :

There are so many factors in school and outside the school which affect the mental health of the teacher. Here we will discuss those factors which help the teacher to improve and maintain his mental health.

1) Improving teacher-teacher relations : The success of the school depends upon the willingness, co operation and the ability of its members to work together. The school should provide better environment for creating good will among the members of the teaching staff.

Teacher's council should be established in every institution to bring the teachers close to each other. Frequent meeting should be held to discuss the problems and to improve the understanding among members of the staff. Educational tours and excursion should be arranged to develop necessary skills to work together.

2) Improving teacher-Principal relations : There is a tendency to blame each other in our school system. The administrator blames the teachers for any failure in school functioning and teachers blame the administrator for his authoritarian attitude and partial treatment. The Principal works as a leader of the group and much of the success of the school depends on his quality of leadership and his personality.

The principal can do the following things to improve the relations in school personnels :

Unnecessary restrictions should not be imposed on teachers because they create tension in the mind of the teachers. The Principal should listen to the problems of the teachers in free and frank environment.

The Principal should take major decisions by holding discussion with the members of staff. He should not impose his decision on the staff in an authoritarian way. The Principal should remain impartial. He should not do favour to any member on the basis of caste and creed.

The Principal can discuss school problems with the staff in teacher's Council meeting. He should respect all teachers. The Principal can support the teachers when they need his help. He should not form cliques of teachers on the policy of "divide and rule".

3) Seminars, Workshops and Conferences : Teachers from different schools should be invited to discuss problems of education in seminars and workshops.

These activities provide opportunity of knowing the points of view of other workers in the field through mutual discussion. They keep the teachers abstract with new trends and technology in the field of education.

4) Teacher-Community relation : The unusual criticism of teachers is because there is a wide gap between the teacher and the community. A close relationship should be established between teachers and the community.

The following steps can be taken to strengthen the teacher-community relationship.

The school should adopt local Community for improving sanitary conditions, roads and pure water. If the students under the guidance of teachers go to local villages and do some useful work for the improvement of the villages, than a close rapport will be established between school-Community which will enhance the prestige and importance of the teacher.

In Conclusion, we can say that mental health is of great value in school situation. The school is a place where the pupils are trained in good habits of living. The Prevention of maladjustment can be taken place in the most productive manner during the period which the children pass at the school. For the schools, good attitudes, habits of taking proper care of the body, skillful development of efficient and Economical work habits, similar other qualities can be inculcated. The child can also be taught normal social adjustment in school situations. Here the child's personality can be helped so that it can be free from tensions and conflicts. ■

Bibliography :

1. S S Chauhan – Advanced Educational Psychology
2. Dr S S Mathur – Educational Psychology
3. James D Page – Abnormal Psychology
4. Dr S p Chaube- Educational Psychology

Prospects and Problems of Wetland with special reference to Dighali beel, Kampur

Riju Laskar, Asstt. Professor, Deptt. Of Geog.

The Wetland is an important and useful category of land found at the interface of the terrestrial and aquatic systems. The well accepted definition of wetland given by Assam Remote Sensing Application Centre is. "All submerged or water saturated lands, natural or man-made, inland or coastal, permanent of temporary, static or dynamic, vegetated or non-vegetated which necessarily have a land-water interface" As such the 'beel', 'jalah', 'Doba', 'Hola', 'Pitoni', 'Daloni', etc. are included under the wetland category which are found abundantly in the plain regions of Assam. The origin and distribution of the wetlands are associated with geomorphological features of a region.

The wetlands maintain ecosystem diversity, as they are the natural store house of valuable flora and fauna of an area. Besides these, they are also used for various purposes by the people living in and around it through different activities like fishing, raising crops in the agricultural field etc and also for the recreation purposes. It also helps in controlling floods, ground water recharge and discharge, storm protection and stabilization, etc. Undoubtedly, the wetlands are of great value for both man and environment

Degradation and decline of the wetlands has been going on for a long time due to various anthropogenic and natural factor. Most of the wetlands have been encroached upon, and a number of them are on the verge of extinction. Agricultural expansion and developmental activities are equally responsible for the degradation and even extinction of a large number of wetlands. On the other hand, the natural processes do cause silting or filling up of the wetlands as a part of the alluviation process in the plains and valleys.

According to Assam Remote Sensing Application Centre, there are 3513 wetland (man-made and natural) in Assam covering an area of 1,01,229.4 hectares. Among all the districts of Assam, Nagaon District accounts the highest number of wetlands i.e. 379. In Kampur circle area of Nagaon District there are associated with the rivers like Kopili, Borpani, Nishari, Haria, Lutumai, etc. The important beels of Kampur circle area are Dighali, Fakali, Malpata Fakali, Ramani, Maikolong, Wailongy, Manuhmora, Bhadreswari, Dodora, Singimari, etc. These beels are traditionally used as natural fisheries. These beesl are very rich in bio-diversity and ecosystem diversity. The beels have maintained good geo-environmental conditions and specially in reducing flood heights and supply water to the agricultural fields. But these have suffered many problems very seriously, as they have either got dried up or are encroached upon for various purposes.

Here an attempt has been made to ascertain the degradation and shrinkage of wetlands and to find out the causes responsible for such deplorable state of the valuable eco-system with reference to Dighali beel.

Dighali beel is one of the beels located at Kampur circle area in the Nagaon district of Assam. It is situated at a distance of 35 kms from Nagaon district headquarter at the intersection of 26°9′2″ North latitude and 92°31′20″ E longitude. The total area of this beel in 155 hectares. The average depth of the beel in about 1.36 m in dry

season and 2.3 m. in rainy season. It is surrounded by agricultural fields from all sides. The river Kopili is flowing at a distance of 3 km. in the south and the river Haria is flowing at a distance of 1 km. in the north. A small Channel locally known as 'Fakali Jan' connects the beel. With the river Haria. There are some other small 'Jans' such as 'Bhoridhowd Jan', 'Petkota Jan', 'Bhojkhowa Jan', 'Dighalimuku Jan' and 'Borlonga Jan' which are not connected with river.

It is estimated that Dighali beel is originated as a result of teetonic depression, The general slope of the area is mainly towards west and north-west. The whole area is covered with recent alluvium soil. Low gradient of landform, shallowness of water bodies, high rainfall and humidity, moderately high temperature etc. are main characteristics of this wetland. These conditions play a significant role in the growth of various types of flora and fauna in this beel. But some species of flora and fauna have been going becoming rared and some endangered. To understand the importance of the beel and its vulnerable biodiversity, the flora and fauna are specifically mentioned below as endemic, endangered and rare.

Important Flora :

Endemic : Erali, Puni, Dal, Jal Kher, Bihlongoni, san Kher, Lotus, Pani Meteka, Bhat Meteka, Kahua, Helosi, Saluk, Pani Kalmou, Kotal ghah, sotmol, Pani Singari, Mati Kanduri, Khutura, etc.

Edangered : Sarupuni, Nikori, Vet, Hagal, etc.

Rare Species : Hijjal, Khagari, Nal, Patidoin, Kuhila, Jora, etc.

Others : Hydrilla, Water nainfoil, etc.

Important Fauna :

Fishes :

Endemic : Goroi, Kaai, Kandhuli, Misha Mach, Dorikona, Puthi, Cheni puthi, Mowa, Vaseli, Bata, Khalihona, Singara, Nara, Magur, Singi, Sol, Rough, Bhangan, Basha, Tura, Bami, Barali, Chengeli, etc.

Endangered : Pabha, Patimutura, Kharia, Ritha, Chanda, Gogal Ari, Gadgadi, kuhi, kokila, kalijara etc.

Rare Species : Sal, Naria, Velengi etc.

Birds : Sarali hah, Ghilahah, Pani kauri, Bogali, kona Musori, Machroka, kurua, Hargila, Samak bhanga, Kamchorai, Deohah, Deo-Rajhah, Daok, etc.

Others : Garuchakua Samuk, Kekura, Gagini, Khanghalap, water scopio, Balichanda, Bordoah, Laocupati, Durakacha, Snake, leech, panigui, Frogs etc.

From the biodiversity perspective it reveals that larger stock of flora and fauna, etc are present in Dighali beel. But many of the speceies becomes endangered and going to be extincted from the beel due to different reasons gradually. A considerable part of the beel is converted into swamps due to siltation and eutrophication. The neighbouring villagers use the fringe land of the wetland for bodo rice cultivation. People use the beel for fishing purpose by outflowing the water from the beel in dry season. Moreover there is always a confliction between bodo rice cultivation and the fisherman about the wetland. These illegal encroachment and human activities play a vital role in decreasing its area and its biodiversity. Ultimately the all adverse conditions affect badly on ecological, environmental and socio-economic status of th. neighbouring area. Thus it is very necessary to think about this wetland and to take measures for its conservation.

For conservation and protection of Dighali beel, people must be aware about the importance and necessity of this beel in the area. The aquatic resources of the beel must be harnessed with a view to attaining sustainable development of the area. This beel may be a right spot for pisiculture, bird's observation centre, water flower garden, etc. But for these eco-development programmes, environment awareness campaign involving the neighbouring villagers should be taken up. People must adopt environment friendly activities in order to ensure the conservation of the wetland and sustainable development of the region. Only then we may hope the protection of this unique

ecosystem.

From this discussion it can be said that some types of problems and prospects prevail in all wetlands like Dighali beel. Thus above mentioned suggestions and discussions may help to some extent for conservation of the endangered ecosystem. Government and non-government organization also should give importance and should take necessary measures. ■

Reference:

1. Pani Aru Ami, edt, Dr. Aditi Bezboruah, Assam Science Society
2. Proceeding of UGC Seminar under CohSSIP on Geo-Environmental problems in the Brahmaputra valley, with Special reference to Nagaon Districes Edited by : K Mahela Anandaram Dhekial Phookan college, Nagaon, Assam.

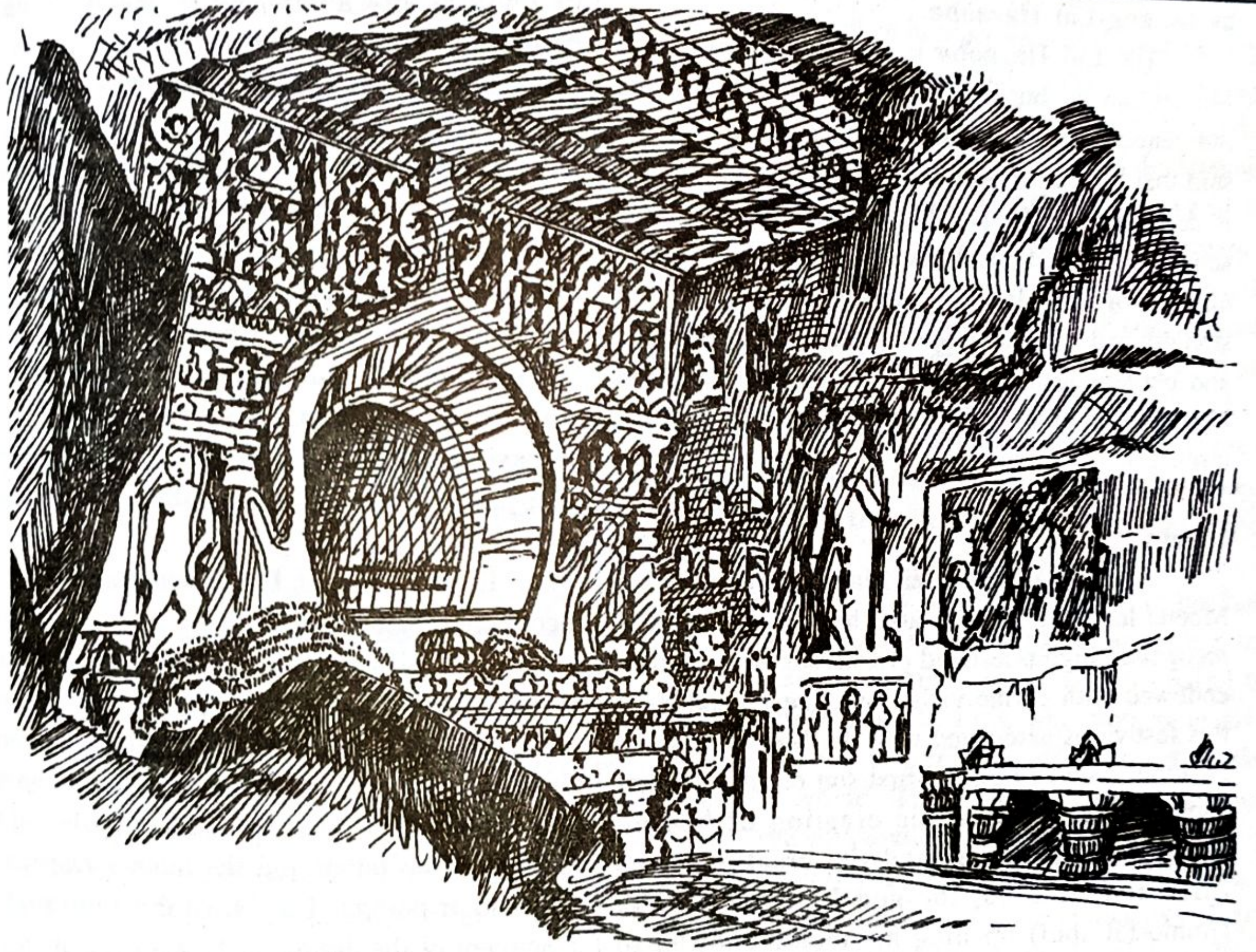

The Ajanta Caves in Aurangabad district of Maharashtra, India are about 30 rock-cut Buddhist cave monuments which date from the 2nd century BCE to about 480 or 650 CE.

LAI HARAOBA
The Ritual Festival of Meetei

Dr. Karam Ibunghan Singha, Associate Professor, Dept. of Education

Introduction

Lai Haraoba is ritual festival which stands today to show the identity of the Meeteis. This festival, celebrated till date in its chaste and original form since the priemeval days; it was also known as **Umang-Lai Haraoba**.

The **Lai Haraoba** is the only origin of all Meetei dances, but it is also associated with some indigenous games of this ancient state. It may be said that the entire paraphernalia of Meetei culture is derived from the **Lai Haraoba**. As one Meetei scholar put it, "The **Lai Haraoba** mirrors the entire culture of the Manipuri people. It reveals the strength and weakness, the beliefs and supertitions and perhaps also the charm and happiness of the Manipuri people. It reflects the people at their intensest".

Origin

According to **Meetei Maichau** (Pandits) of **Meetei lore**, the **Maibas** and the **Maibis**, socially recognised high priest and priestesses who are also endowed with divine visitations, the inception of this festival is associated with the Meetei myth of creation. **Ashiba Lai**, the first son of **Atiya Guru Sidaba**, has finished the creation of heaven (**Korou Nongsemba**) and the creation earth (**Malem Leisemba**) the god **Yaibirel Sidaba** (immortal soul) opening his mouth showed to **Ashiba Lai** for further creation of human beings, animals, birds and various little creatures like insects, which are supposed to exist on earth. Exhilarated **Ashiba** drove them out shouting and hence, this was been known as **Lai Hoi Laoba** meaning joyous cry of the God. In imitation of this happy incident, the mortals put up performances to please the God and they became collectively known as **Lai Haraoba**.

Lai Haraoba was at first introduced by **Khaba Leirolkhei** in immitation of the merritment of the god and goddesses in which **Nongpok Ningthou** was made **Soraral (a lai)** on that day. So, it is said that **Lai Haraoba** was started with this.

Lai Haraoba is a combenition of **Lai** (deity) and **Haraoba** (to make merry) which means 'Deity to make merry'. But some scholars are of the opinion that the term is a compound of two different words **'Laibu'** (the gods and goddesses) **'Haraohanba'** (pleasing by worship). So according to them, **'Lai Haraoba'** means 'pleasing gods and goddesses by worshiping them'. It reflects the entire culture of the Meetei community.

The concept of **Lai Haraoba** is a part of recollection of the stories of the Earth, Sun, Stars, fire, water, air, mountains, lakes, rivers, plants, animals and human beings by the creators. **Sorarel** (God) and **Leimarel Sidabi** (immortal Goddess). Meetei people believe that the sky-represents male while Earth is the female and they symbolize the father and the mother respectively for human beings. **Lai Haraoba** represents an enactment of the drama of the entire creation in an open arena, through the medium of dance and traditionally rendered music. In creation parts of **Lai Haraoba** like **Konyai Hoonba**, the significance of sexual intercourse in the process of creation is depicted, but with the use of implicit language in the form of lyrics and prayers

reflecting the coming together of the male and female. In another part known as **Laibou Hakchang Saba**, sexuality is more explicit. In this part we find an explicit picture of the journey of human beings from womb, birth of a child, growth the child into manhood, process of cultivation, weaving etc. The significance of the festival lies in the depiction of the cultural and religious ethos of the Meeteis. The internal motivation and invocation of the dance and songs used in **Lai Haraoba** is the need to increase population and expansion of the settlement. Mythology believed that the water which covered the valley was drained by levelling sixty four hillocks. For this purposed nine **Painingthous** (gods) and seven **Lainuras** (goddesses) ordered three hundred and sixty four forest gods and goddesses to create the valley. After successful creation of this valley, they gathered at the top of Koubru Hill and danced merrily with joy and glory. This merry making and dancing with glory and joy of gods and goddess is believed to be the origin of **Lai Haraoba**.

Types of Lai Haraoba

The **Lai Haraoba** is also interpreted as an ancestor worshipping festival of the Meeteis. The people celebrate the festival for odd number days, say five, seven, nine, eleven days etc. Four distinct features of the **Lai Haraoba** have emerged at different geographical areas namely, **Kanglei** (at Imphal & other parts of outside Manipur, eg. Assam, Tripura etc). **Moirang** (the Moirang community near Loktak Lake), the **Chakpa** (at Phayeng, Andro and Sekmai of the traditional Loi Community), and at Kaching (a centre of an ancient Loi Community, now the granary of Manipur). Each **Haraoba** have distinct rites and rituals through the spirit and the philosophy is the same.

Lai Haraoba mostly performed between the spring and the rainy seasons in the month of **Kalen** (May-June) before the temples of **Lainingthou** and **Lairema** under the directions of **Meetei Maichau** (Pandits) and Meetei priests and priestsses **Maiba-Maibis**. The **Haraoba** is performed in honour of certain ancestrial deities of certain **Yeks** (clans) and **Umanglais** (primeval spirits of the forest or forest gods). The temples have no images but on the occasion, the **Lai** (Deity) is represented by bronze masks of **Lainingthou** and **Lairema**. The festival is performed also as a religious service and village entertainment with great splendour in different localities during **Haraoba** before the temples of **Lais**. In this ritual, every items has spiritual significance and major role played by **Maibas** and **Maibis**.

Normally, **Lai Haraoba** consists of three core rituals. The first is the drawing up of the spirit of the **Lai** from water (**Lai Ikouba**) which is also are ceremonially taken in procession to the shrine. From the second day onwards, there is a major celebration at the courtyard in front of the shrine, of the birth of the **Lai** and subsequent development of the **Lais** relationship with the natural world and civilisation. There are rites to celebrate creation, dances and symbles dipicting activities like construction of houses, cultivation of cotton plants, and spread of the energy of nature where men and deities interact for the benefit of the world and the univers. Many rituals are added during these celebrations and offerings are made of flowers and fruits. At certain points, the **Maibi** becomes possessed and delivers oracles.

Finally on the last day, the spirits of the **Lais** are ushared into heaven, after the last core ritual is performed which extracts an oath of understanding from the **Lais**, who promise to give benefits to their children, to the people left in the mundane world. The **Lai Haraoba** is a huge fertility rite with sexual symbols and imagery freely and subtly utilised which effect food production, procreation and longevity for the community. There are rituals for human and agricultural fertility, welfare and protection. The celebrations are held mainly in the agricultural season when the earth symbolised as the mother is ready to receive rains from the sky, symbolised as the father.

At the end of the **Lai Haraoba** communal and sporting activities are held. The **Lai Haraoba**

not anly reflects the entire culture of the Manipuri people but also preserves it. Young people are given an opportunity to learn dances for performing in the **Lai Haraoba** to carry on the rich tradition of the Meeteis. There are also formal institutions for imparting such knowledge. The myriad rituals performed by the **Maibas** and the **Maibis** are minute and complex; and the totality of the ingredients makes the celebration the finest manisfestation of Manipuri civilisation. The **Lai Haraoba** brings together oral tradition, prayer poems, dances and music into a beautiful folk-ritual, which epitomises the unique culture of the Meeteis. ■

References

1. E. Nilakanta Singh, '**Aspects of Indian Culture**', J.N. Manipur Dance Academy, Imphal, 1982.
2. Karam Ibunghan Singha, '**The Impact of Modern Education on Socio-cultural life of the Meeteis in Assam**' Unpublished Ph.D. Thesis, G.U., Guwahati, 1999.
3. A. Sophia Chanu, '**Lai Haraoba - Festivals of Gods**', (Intenet issue) Manipur University, Imphal.
4. Ch. Manihar, '**Lai Haraoba its origin : Philosophy and Features**. In Souvenir 29th Annual Conference, Manipuri Sahitya Parishad, Assam, 1990, Guwahati.

Changing Role of Teachers in Society

Parul Bhuyan, Asstt. Professor, Dept. of Education

The teachers plays a pivotal role in imparting quality education which is indispensable to a country's development. The history of university education amply reveals that the role of teacher has always changed according to the demands of the society. The teacher can play an important role in the progress and welfare of a society. The teacher is considered the yardstick which measures the achievement and aspiration of the nation.

In the ancient period, the teacher occupied a place of pride at the top of the social leader, because he encouraged learning in society and gave wisdom to his pupils. He was considered the intellectual and spiritual father of his disciple leading them "from the darkness of ignorance to the light of knowledge which is concealed. The teacher was second to that of god. Even the kings used to sit at their feet. The teacher was called guru and he regarded as the guide who used to brings light whenever there was darkness. The teacher also considered their work as a very honourable activity. He acted as a friend, philosopher and guide both to the students and the society. Education is transforming day by day so the teacher has to show their proficiency to develop themselves and update the school to make it more active and receptive founds. They should not only facilitate learning, but should also promote citizenship training and active integration into society, develop curiosity, critical thinking and creativity, initiative and self determination so that student could adjust themselves in the present complex world. The society expects that teachers should produce young man and women to lead the society in its manifold work areas, to criticise it for its outdated patterns of thinking and behaving and to compare it well with the intellectual of the most developed countries of the world.

Regarding the role of teachers in society Dr. Sarvapalli Radhakrishnan has aptly remarked "the teacher's place of society is of vital importance, he acts as the point for the transmission of intellectual tradition and technical skill from generation to generation and helps to keep the lamp of civilization burning". The Kothari commission has also stated, "The destiny of India is now being shaped in her classroom". Dr. Zakir Hussain remarked, "Teachers are literally the arbiters of a nation's destiny". "The teacher is a maker of man and history". "Both teachers and god are standing before me, but I don't know whom to bow first. I will bow to you my teacher, who has guided me to god". Thus above the quotation we can say that the progress of the nation and mankind depends to large on the teachers. The teachers occupy an important place in the society as an architect of our future generation.

In our Assamese society also the teachers are looked upon by the society as the wisest men in the community. They are regarded as the backbone of the society. Whenever there arises a conflicting situation in the society or in a family, particularly in the villages of Assam everyone, whether educated or not, turns to the local school teacher for advice. The teachers by using their wisdom help to solve various

problems of the villages and thus play the role of social reformer. Therefore, in our society the teacher have to play multifarious roles according to the demand of the situation such as social leader, decision maker, peace setter, advisor etc.

The national policy of education 1986 comments on the role of teacher in the society as follows, "the status of the teacher reflects the socio culture ethos of a society : it is said the no people can rise above the level of its teacher. Moreover our modern society of 21st century is characterized by explosion of knowledge, explosion of technology, explosion of expectations, explosion of population etc. As a result, there have been fast changes in socio-economic life of people. These changes make a heavy demand on the knowledge of child posseses and the role, he is going to play in the future. As the child grows older he will be called upon to face and solve more and more complex problem. Changes in society's life demand corresponding changes in education and as a consequence the role of teacher undergoes changes. It is therefore realize that a teacher can help the society in achieving in all round development, by acting as a powerful agency in transmitting the cherished values of our culture to the future generation. The duty of the teacher is not only limited inside the classroom but also the society and the nation.

Teacher play the role of a custodian of the national values and also an architect of new values. So their role must be most influencial person in the society. They must keep their knowledge uptodate to understand the problems of the country and also must make a sincere effort to create such a climate in our society can move forward. With the changing time of science and technology, teacher must be able to act as a change agent for modernization and development of the society. In order to equip the child to face the challenges of a changing society, teacher must be keep on upgrading their knowledge and competencies throughout their professional career by attending conferences, refresher course, orientation courses, seminars, workshops and through extensive study, travelling and developing a capacity for independent thinking.

Based upon the changing role of the teacher in society, we can make the conclusion by the words of Dr. A.P.J. Abdul Kalam, in his book India 2020-A vision of the New Millennium has rightly remarked, "If you are a teacher in whatever capacity, you have a very special role to play because more than anybody else it is you who are shaping the future generation". ■

Reference book :

1. Teacher education at a distance : B.C. Das
2. Education in India Today and Tomorrow : S.N. Mukerji.
3. Teacher Education : Dr. Neeru Varma.
4. Challenges of Education : Hemlata Talesra, Maneesha Shukul, Uma Shankar Sharma.
5. Social Context of Education-KKHSOU.
6. Teacher and Education in the emerging India society : J.C. Agarwal.

Let's Dream

Nalini Bora, Asstt. Professor, Dept. of English

Dear student readers, do you have a dream? 'A dream' to get something special in life or to be someone special or to get the best of everything? Do you have a dream to touch the sky? Have you ever dreamt to be a perfect citizen of your country or a perfect individual?

Do you know what is a dream? Dr. A.P.J. Abdul Kalam defines,

"Dream is not what you see in sleep, dream is the thing which does not let you sleep."

What might be more specific definition to this? Dr. A.P.J. Abdul Kalam the 'missile man' and the 11th President of India defines dream in this way. I think, you can understand him well. A dream becomes a goal, a destination, an objective, a purpose to live. A goal is a dream being acted upon. A dream should be big one, not small. We can again point out to what Dr. A.P.J. Abdul Kalam says in this respect. Dr. Kalam says, "To dream small is a sin".

There is no destination without goal. Without goal we just wander through life. We should dream to get success in life. A good and big dream can lead us to a peak position where success, satisfaction, fame, glamour, self-respect etc. will keep waiting for us spreading their arms. Therefore, first dream, then say yourself that you can. Your dream should be fix and clear. You must know your destination. You must not jump from one to another. You have to make effort accordingly. You have to plan. You have to act. Remember, oneday, you will be measured by the size of your dream. So dream, but dream of a big future.

Friends, do you know the magic of making your dream real? Its nothing but 'work'. You must breath your dream, live in your dream, be with your dream every moment and everywhere. So today, your dream must possess all there is of you. Then your dream will encourage you. Your dream will supply you with power.

To dream it is not necessary that you must have super brain. There is no age bar for dreaming. You just dream but dream creatively. Just dreaming is not enough. You have to work. But, just working alone is also not enough. You have to work hard. You think, "how can I work better?" While working you should always try to be progressive. You should never think that you have no capacity. Always remember that practice makes man perfect. You have to manage time. Keep in mind that from the prince to the pauper, from the rich to the poor, from the president of India to you a day has only 24 hours. If situation demands, save time by not doing unnecessary works just like gossiping, playing with cell phone, watching T.V for more time, lying on bed etc.

To start working, you should not wait for a 'good time' to come. Only a loafer says, "today is very hot. I can not work" or "today is very cold. I can not work". You should not wait for opportunity. Opportunity will not come to you always. You have to bring it. You have to transform adversities into opportunities. You should be well equipped and ready to welcome when opportunity comes. You should accept the opportunity to do more.

We all know that to work hard physical fitness is very much necessary. A sound mind lives in a sound body. Good food habit, regular exerxice, enough rest can help us to build a good health.

One important thing, I must say is that while running after your dream do not forget your family, friends and society. You have duties and responsibilities as a member of your family, as a friend and also as a party of the society. You have to perform these duties also.

There is only one force necessary to make you move forward and that is will force or resilience. Will force can encourage us to cross any obstacle that comes in our way. Always remember that God helps him who helps himself. You are the architect of your own fortune. Remember that you can make the impossible possible. You can try to achieve everything you have always wanted. Just say, 'I can do it'.

Now what do you say? Say, "Let's dream". ■

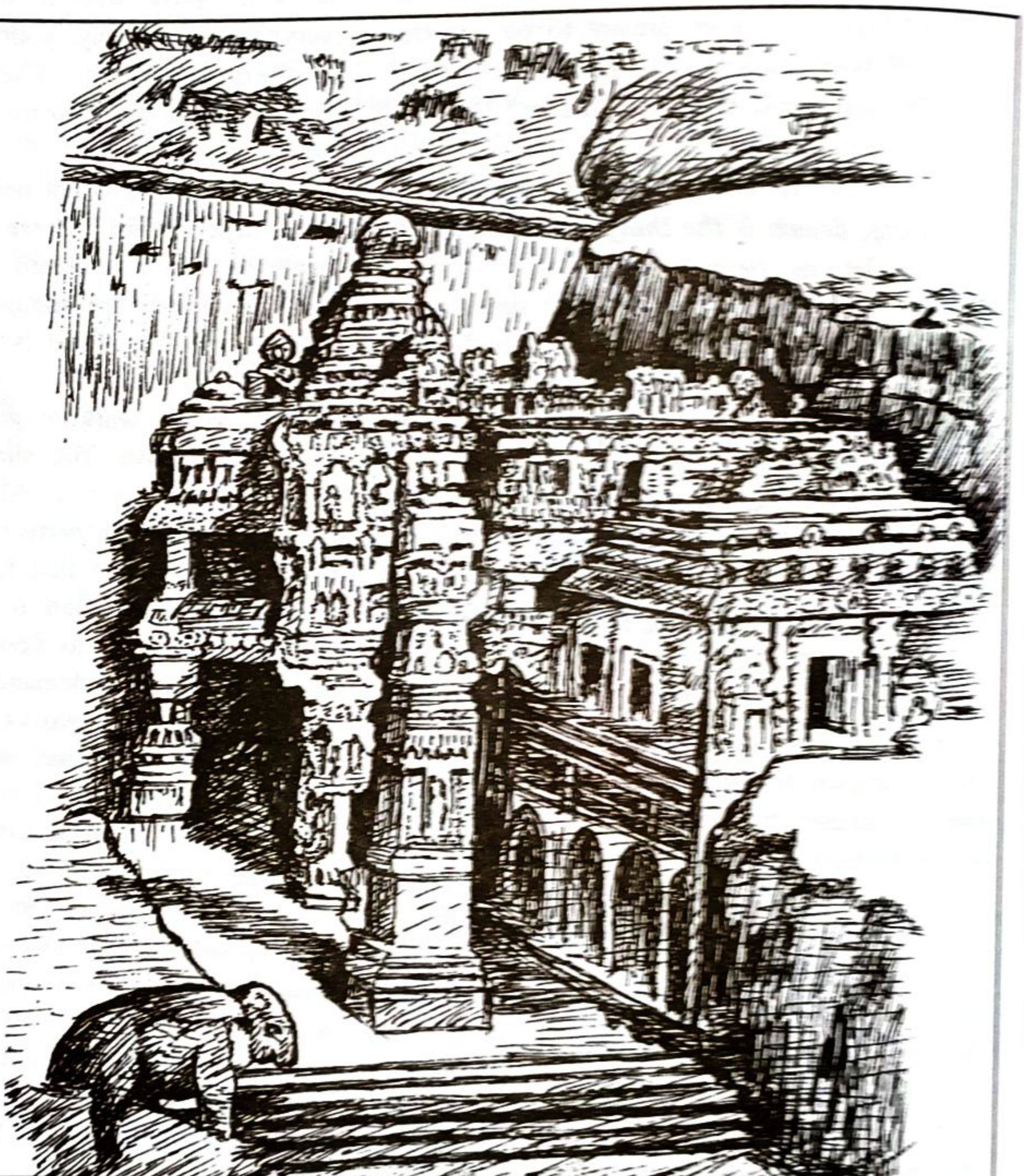

Ellora also known as Ellooru, is an archaeological site, 29 km North-West of the city of Aurangabad in the Indian state of Maharashtra built by the Rashtrakuta dynasty. Well known for its monumental caves, Ellora is a World Heritage Site.

हिन्दी विभाग

साहित्य और शुद्ध तत्वः

भूपेन चन्द्र शर्मा, हिन्दी विभाग

साहित्य एक चिरन्तन युगव्यापी मानव-हृदय, मस्तिष्क, बिबेक का कर्षण युक्त मुक्त कला हैं। मानव जब अपने जीवन के प्रति सुक्ष्म अनुभव करके अपने समाज तथा देश के प्रति अपना कर्तव्य त्याग, निष्ठा, आदर्श, व्यवहार आदि के प्रति सत्यनिष्ठ होना चाहते हैं, तभी साहित्य का सृष्टि होता हैं। आदिकालीन साहित्य काव्य रुप में परिगणित था। भामह संस्कृत आचार्य था। उन्होने "शब्दार्थो सहितो काव्यम" कह कर अर्थ से युक्त शब्द को ही काव्य माना हैं। आचार्य जगन्नाथ के अनुसार "रमणीयार्थ प्रतिपादक: काव्यम"- अर्थात रमणीय अर्थ प्रतिपादन करना ही काव्य हैं। भक्तिकालीन साहित्य पदगत्मक रुप मे परिलक्षित हुई। तुलसी की रामचरित मानस महान साहित्य का एक चिरन्तन बरदान हैं, जिसमें राम भगवान अवतार एक आदर्श मानव रुप हैं। सूरदास ने कृष्ण-भक्ति में तल्लीन होकर 'सूरसागर' जैसे महान महाकाव्य प्रकार किया। श्रृंगारिकता सृष्टि का मूल है, जिसमें कृष्ण मुख्य हैं। रीतिकालीन साहित्य अलंकार सौन्दर्य से विराजित हैं। जीवन की पूर्णता अलंकरण आधार पर ही सापित होते हैं, जिसमे सौन्दर्य सत्य का सेवक होते हैं। जीवन की कलात्मिकता सौन्दर्यपूर्ण होना चाहिए। बिहारी सतसई रीतिकालीन काव्य हैं, जिसमें अलंकरण का प्रचुरता हैं-

"बतरस लालस लाल की मुरली धरी लुकाय
सौह करै भोहनि हँासे देन कहै नटि जाय।"

इस प्रकार केशव, घनानन्द, बोधा, ठाकुर आदि के काव्य भी अलंकरण सौन्दर्य से सम्बन्धित हैं।

आधुनिक काल एक नया उपलब्धि का सूर्योदय काल हैं। परिस्थिति अनेक दिशाओं में प्रसारित होकर जीवन के विभिन्न स्थिति-परिस्थिति को अनेक विधा में उदघाटन होने लगा। वैज्ञानिक क्रम विकास के समय-खण्ड में मानव में होनेवाले सूक्ष्म नई उपलब्धियों के सत्यता प्रति पल पर अनोखी होने लगते हैं। उस लिए शुद्ध विवेक, विचार, ध्यान आदि के प्रतियोगितामूलक शुद्धता का अति आवश्यक होने लगा हैं। नई नई कवि, लेखक, गल्पकार, नाट्यकार, निवंधकार आदियों ने जीवन के प्रति अन्तचेतना जाग्रत कर अनेक साहित्य का सृष्टि करने लगे, जिसमें जीवन-दर्शन वास्तववादी हो पड़ा। जयशंकर जी का 'कामायनी' एक समरचना का शुद्ध जीवन-दर्शन सम्पन्न काव्य हैं। आनंद स्वर्ग में सारे मानव जातियों का वैज्ञानिक घरातल पर विचार किया गया हैं। जिसमें मनोविज्ञान प्रत्यक्ष रुप में केन्द्रित हुई हैं-

"समरस थे जड़ या चेतन सुंदर साकार बना था,
चेतनता एक विलसती आनंद अखंड घना था।"

मैथिली शरण गुप्त जी राष्ट्रीयता में नव-चेतनता प्रत्यक्ष करने मे समयानुकूल विचार धाराओं का अवलोकन करने लगा। इसप्रकार शुद्ध जीवन को प्राध्यान्य देने के लिए सत् कर्म ज्ञान का आलोकपात किया। 'साकेत' में आधुनिक भारतीय नारी सत्यता पर भी शुद्ध भाव प्रकट किया हैं-

"अबला जीवन हाय तुम्हारी यही कहानी
आँचल में दोध और आखों मे पानी।"

सुमित्रानंदन पंत ने साहित्य में शुद्धता प्रकृति के विषय से ही चुना है। लोक-शिक्षा के रुप में जो प्रकृति चित्रण किया हैं, वह चिरस्मरजीय हैं। पतझर में उन्होंने देखाया हैं-

"झरो, झरो, झरो
जनम जगृ अंगण में जीवन संघर्षन में।
नव-युग में परिवर्तन में, मन के पीले पन्नो।
झरो, झरो, झरो।"

फ्रांस में जीवन शुद्धता के लिए स्वच्छन्द मुक्त प्रवृत्ति साहित्य में प्रकृति को मुख्यता देकर व्यक्ति को महत्व भी बढ़ गयी- "This was a time to emphasis upon the individual, with subline confidence in the supreme will of an earnest and dedicate man."

अब पाश्चात्य भाव-भूमि को भी भारतीय साहित्य के साथ एकाकार करने में प्रधान विषय समझने लगे, जिसमें एक नया मानव आलोक ज्योतिष्मान होने का स्वर्ण सफल

होने लगा। पाश्चात्य साहित्य शास्त्रियों में मेथो आनल्ड, वड्वथ, वाइरन, कीटस, शेक्सपीयर, हड्सन, लुंगाइस आदि का चिरन्तन विशुद्धता एक प्राकृतिक शक्ति जैसे सारो ओर फैल गई। "Beauty is truth, turth is beauty that is all"- एक संस्करणमूखी जीवन तथ्य अनुधावन होने लगा। सत्य में सौन्दर्यपूर्ण निर्माण व्यवहारोपयोगी होने लगा। वैज्ञानिक तत्व में साहित्य का स्थान सम्पूर्ण आलोकित होने लगा। परिशोधनात्मक काल का स्वप्रकाश और समपयोग होने में कोई कठिनाइयाँ नहीं आई।

उपरोक्त विचार से हमें यह सावित कर सकते हूँ कि साहित्य में जीवन की शुद्धता एक अनिवार्य विषय हैं, जिसे एक नया साहित्य चिरस्थायी बन पड़ता हैं। ■

सन्दर्भ ग्रंथ :

1. भारतीय काव्यशास्त्र - प्रो. नायक और ठक्कर।
2. बिहारी सतसई - बिहारी।
3. कामायनी - जयशंकर प्रसाद।
4. छायावाद के प्रतिनिधि कवि - एक प्रामाणिक पुस्तक - प्रकाशन केन्द्र, लखनऊ।
5. पश्चात्य काव्यशास्त्र - ड. कृष्णदेव शर्मा।

हम दीपक हैं

पिंकु कुमारी डेका, स्नातक, तृतीय वर्ष

जो बीच राह पर बैठ गए,
वे बैठे ही रह जाते हैं।
जो लगातार चलते रहे,
वे निश्चय मंजिल पाते हैं।

माना की दूर किनारा है,
फिर सागर ने ललकारा है।
तब बैठे रहना हाथ बाँधे,
वीरों को नहीं गवारा है।

वे कायर हैं जो हार गए,
नर-नाहर बाजी मार गए।
इन तूफानों से टकराकर,
हिम्मत वाले उस पार गए।

माना गहरा अंधियारा है,
पर हमने कब स्वीकारा है?
हम दीपक हैं जलते रहते,
हमसे पग-पग उजियारा है।

समाज के प्रति कबीर की शिक्षा

प्रियंका देवी, स्नातक, तृतीय वर्ष

हिन्दी साहित्य परंपरा में कबीर दास जी का आविर्भाव मील के पत्थर की भाँति साबित हुआ। कबीर ने रूढ़िवादिता का त्याग कर नए कीर्तिमान स्थापित किए। कबीरदास जी के जन्म, जन्मस्थान, माता-पिता, परिवार संप्रदाय आदि के विषय में तरह-तरह की किंवदंतिया प्रचलित हैं। लेकिन, इस समय, इन सबसे दूर उनकी वाणी के महत्व पर थोड़ा-सा प्रकाश डाला जा सकता है क्योंकि उनके काव्य की सृजनशीलता की जो उपलब्धियाँ हैं, उसे प्रत्येक व्यक्ति को अनुभव करने की आवश्यकता है।

कबीर के नाम से मिले ग्रंथो की संख्या के बारे में थी अनेक मतभेद हैं। परन्तु कबीर की वाणी का संग्रह 'बीजक' की श्रेष्ठता मान्य है, जिसके तीन भाग हैं- (1) रमैनी - यह दोहा - चौपाई में है, (2) साखी - यह दोहें में है, (3) सबद - यह गेय पदों में है। रमैनी और सबद ब्रजभाषा में है तो साखियों में पूर्वो भाषा का प्रयोग अधिक हुआ है, कबीर जी ने साहसपूर्वक जन बोली के शब्दों का प्रयोग अपनी कविता में किया है और इसी कारण इन्हे 'वाणी का डिक्टेटर' भी कहा जाता है। कबीर की वाणी सीधे हमारे हृदय को छूती है।

कबीर निर्गुण संत काव्यधारा के ऐसे शिरोमणि हैं जिन्होंने युग की सामाजिक, राजनीतिक, धार्मिक व्यवस्था से टकरा कर ऐसी वाणी उत्पन्न किया जो न केवल उस समय के लिए अपितु आज के मनुष्य के लिए भी उपयोगी सिद्ध हुए है। कबीर शांतिमय जीवन के प्रति प्रतीक थे। वे सदाचार, अहिंसा, सत्य, साधु-स्वभाव, सरलता, क्षमा आदि गुणों के पक्षधर थे। कुछ पंक्तिया द्रष्टव्य हैं-

"एक चाहिए भेष अनेक बनाए, चाहे घर में बास कर, चाहे बन को जाए। नहाये धोये क्या हुआ, जो मन मैल न जाए, मीन सदा जल में रहे, धोये बास न जाए। जहाँ दया तहाँ धर्म है, जहाँ लोभ वहाँ पाप, जहाँ क्रोध तहाँ काल है, जहाँ क्षमा वहाँ आप। जग में बैरी कोई नहीं, जो मन शीतल होए, यह आपा तो डाल दे, दया करे सब कोए।"

कबीर जी ने जनसाधारण को आडम्बरपूर्ण धर्म से निकाल कर सहज धर्म की ओर अग्रसर करने का प्रयत्न किया और इसके लिए उन्होंने पूर्ण निडरता और दृढ़ता के साथ धार्मिक औपचारिकता पर प्रहार करते हुए उन्हें खोखला सिद्ध किया। दूसरी तरफ कबीर जी ने हिन्दु-मुसलमान का भेदभाव मिटाकर हिन्दु भक्तों तथा मुसलमान फकीरों का सत्संग किया और दोनों की अच्छी बातों को आत्मसात करते हुए धर्म निरपेक्ष समाज की कल्पना की। उन्होने अपना सारा जीवन ही अपने समय के अंधविश्वासों के विरुद्ध लगा दिया। उनकी कविता का एक-एक शब्द पाखंड और धर्म के नाम पर ढ़ोंग स्वार्थपूर्ति आदि की धज्जियां उड़ाता दिखाई पड़ता है-

(1) हिन्दू कहे मोहि राम प्यारा, मुसलमान रहमान,
आपस में दोऊ लरि मरत है, मरम न काहू जाना।

(2) माला फेरत जुग भया, फिरा न मन का फेर,
कर का मन का डारि दै, मन का मनका फेर।

कबीर दास समाज में व्याप्त जाति-पाति के भेद को मिटाकर ऐसे समाज निर्माण के आकांक्षी थे जहाँ मनुष्य में आपस में भेदभाव न हो। इसीलिए कबीर जी ने वर्णाश्रम व्यवस्था पर तीव्र प्रहार कर मनुष्य की उच्चता और नीचता का मानदंड आचरण को माना तभी तो वे कहते हैं - "ऊँचे कुल का जनमिया, करनी ऊची न होय, सुवर्ण कलश सुरा भरा, साधु निंदा होय" या "जाति-पांति पूछे नहिं कोई हरि को भजे सो हरि का होई"। खलिक खलक खलक मरि खालिक सब घटि रहा समाई - "एक नूर तैं सब जग कीआ कौन भले कौन मंदे"। इतना ही नहीं कबीर ने गुरु को ईश्वर से भी उपर मानते हुए कहा है-

"गुरु गोविन्द दोउ खड़े काके लांगू पाय, बलिहारी
गुरु आपने गोविंद दियो बताए।"

माया का विस्तार बहुत अधिक है। सुप्त मानव को यह सर्पिणी बनाकर डसती है। माया के आकर्षण में फसकर मनुष्ट भक्ति से निवृत्त हो जाता है। उनके अनुसार मन और माया का गहरा रिस्ता है। वे मन के सभी विकारों को माया का सहयोगी मानते है।

माया लोभ, तृष्णा का विरोध करते हुए कहते हैं-

"मन मरा न माया मरी, मर-मर गए शरीर, आशा तृष्णा न मरी, कह गए दास कबीर।" सांसरिकता के माधुर्य में फंसे जीवों को क्या दशा होती है। स्वार्थवश मनुष्य किस तरह गुड़ में चिपक मक्खी की तरह नष्ट हो जाता है, इस पर कयक्ष हुए कबीर जी कहते हैं - "भाषी गुड़ में गड़ि रही पंष रही लपटाई, ताली पीटै सिर धुमै, मीठे कोई माई।"

कबीर ने समय के महत्व पर प्रकाश डालते हुए कहा है - काल करे सो आज कर, आज करे सो अब, पल में परलय होएगा बहुरि करेगी कब। दूसरी तरफ जीवन की क्षणमंगुरता पर प्रकाश डालते हुए कहते हैं - "मालिन आवत दे के कलियन कहे पुकार, फूले-फूले चुन लिए कालि हमारी बार" कबीर जी में जीवन के द्वंद्वात्मक पक्ष को समझ लेने की अद्भुत क्षमता थी। जिसे जीना कहा जाता है, वह जीवित रहने और मृत्यु की ओर निरंतर बढ़ते रहने की प्रक्रिया है। कबीर जी इस पर व्यंय करते हुए कहते हैं - "कुसल-कुसल ही पूछते कुसल रहा न कोय, जरा मुई न भय मुआ कुसल कहाँ ते होय।" वे ये भी कहते हैं - चलती चवकी देखकर दिया कबीरा रोय, दो पाटन के बीय में साबित बचा न कोय।

कबीर जी कहते हैं कि हमारे शरीर में ही परमात्मा का वास है लेकिन मनुष्य तीर्थ स्थलों में उसकी तलाश करता है, "कस्तूरी कुंडलि बसै, मृग ढूंढ़ वन माहि, ऐसे घटि - घटि राम हैं दुनिया देखे नाहि।" दूसरी तरफ कबीर जी चतुराई से परमात्मा के दर्शन प्राप्त करने की बात का भी खंड़न करते हैं। उनके अनुसार सिंह झुंड बनाकर नहीं चलते, हंस कभी कतार में नहीं खड़े होते।

हमारी अनेक कुँठाओं, निराशाओं का कारण अंह है, जिसके कारण छोटी-छोटी असफलता हमारे अंदर निराशा उत्पन्न कर देती है। दूसरी तरफ कबीर जी धन संग्रह के विरुद्ध थे। इसी पर जोर देते हुए वे कहते है - "सांई इतना दीजिए जामे कुटुंब समाय, मैं भी भूखा न रहुं, साधु न भूखा जाए।"

क्रांतिकारी विचारक, महान समाज सुधारक तथा विलक्षण प्रतिभा के धनी कबीर दास ने विद्रोही कवि के रुप में दृढ़ता से खड़े हो धर्म, समाज एंव साहित्य के क्षेत्र में क्रांति का उद्घोष किया :

"कबीरा खड़ा बाजार में लिए लुकाठी हाथ,
जो घर फूँके आपना, चले हमारे साथ॥"

अंत में यह कहना प्रांसगिक होगा कि निर्गुण काव्यघ्धारा में कबीर का स्थान शीर्ष है। उनकी वाणी आज भी प्रांसगिक है। उनका काव्य शाश्वत सत्य के प्रतीक हैं। उनका काव्य अनुभव पर आधारित है, भाव-विचारो का अथाह सागर है, जिसकी दो-चार बूंदे यहाँ प्रस्तुत की गई हैं। ये बूंदे हमारे जीवन-मूल्यों पर चढ़ी भ्रमित विचारधारा की मैल को साफ करने में समर्थ हैं। यदि हम कबीर जी की कुछ बातों को अपने जीवन में उतार ले तो शायद जीवन सफल हो जाए। ये बुंदे प्रत्येक व्यक्ति के लिए अमृत के समान हैं क्योंकि व्यक्ति से समाज और समाज से राष्ट्र बनता हैं। ■

असहाय नारी

पूजा देवी, प्रथम षण्मासिक

एक नारी जिसके पास कुछ नहीं था। ना रहने का घर, ना कोई परिवार। वह नारी बहुत ही असहाय थी, अभागा थी। वह एक भिखारी और पागल की तरह फते हुए कपड़े पहनकर अपना चादर की आँचल को ओढ़कर गाँव की तरफ जा रही थी। गाँव के लोग उसे देखकर हैरान हो गये। उसे घूम घूमकर देख रहे थे और तरह तरह की बातें करने लगे। गाँव के कूछ लोग उसे बुलाने उसके पास गये थे लेकिन उसे पागल समझकर उससे डर कर फिर दूर चले जाते थे। लेकिन वह औरत पागल या भिखारी नहीं थी। परंतू वह है कौन? अपना ऐसी हालत होने का कारण वह अपना दू:ख किसीको बता नहीं पाती थी। क्योंकि उसके पास कोई आती भी नहीं था। उसे कोई पूछाभी न था कि वह कौन है? कहाँ से आयी है और क्यों इस तरह से घूम रही हैं?

इसी तरह वह दिन में गाँव गाँव के सड़क पर घूमती थी और रात होने पर किसी पेड़ के नीचे या किसी मंदिर में अपना रात गुजारती थी और भूख मिटाने के लिए मंदिर का प्रसाद ही खा लेती थी। इसी तरह एक दिन वह एक मंदिर में गयी और वहाँ एक कोने में बैठकर मंदिर में रहनेवाला एक कबूतर को गोद में लेकर लोरि सूना रही थी। उसी समय पूजारी की नजर उस पर पड़ी और उसके पास जाकर उन्होंने पूछा - "तुम कौन हो बेटी? कहाँ से आयी हो? इतने रात को, क्या तुम्हारा घर नहीं है? इस पक्षी को क्यों इतना प्यार दे रही हो?" एक साथ सौ सवाल सूनकर औरत को आश्चर्य हुआ और पूजारी की तरफ देखा, लेकिन कुछ नहीं बोली। फिर पूजारी ने कहा - "बताओ बेटी। डरो मत, मैं तुम्हे कुछ नहीं करुगाँ। मैं तो इस मंदिर का पूजारी हूँ, भगवान का रखवाला। अगर तुम्हारी कोई परेशानी हो तो मुझे नहीं तो भगवान के सामने बताओ, वही तुम्हारा मार्ग दर्शन करेगा।"

पूजारी की बात सूनकर औरत बोलने लगी - "क्या आप मुझसे घृणा नहीं करते? मुझसे तो सभी लोग दूर भागते हैं। मुझे पागल भिखारी समझकर लोग तरह तरह की बातें करते हैं। पीछले दस साल से लेकर आज तक सूनते सूनते मैं सचमुच पागल और भिखारी बन गई हूँ। मैं कौन थी, क्या नाम था मेरा? मेरा परिवार कहाँ थे? सबकुछ भूल चुंकी हूँ। क्योंकि अब यह जीवन ही मुझे अच्छा लगने लगा है। आज इस पक्षी को ही मेरा सब कुछ लग रहा है। जो मेरे गौद में इतनी सकून से सो रही है।"

औरत की बातें सूनकर पूजारी ने कहा - "बेटी, मैं जानता हूँ, तुम बहुत अभागन हो। तुम्हारे साथ बहुत गलत हुआ होगा। इसलिए आज तुम्हारी यह हालत है। लेकिन भगवान पर विश्वास रखो पुत्री, सब ठिक हो जायेगा।" पूजारी की बातें सूनकर औरत का साहस मिला और कहने लगी - "बाबा, भगवान पर विश्वास है, इसलिए तो मैं आजतक उसके शरण में हूँ, नहीं तो कब तक ही कुछ ना कुछ कर बैठती होगी। बाबा, आप जानते हैं मै कौन हूँ? मैं एक बड़े घर की बहू थी। मेरा नाम था कमला। मैं राकेश राय बाहादूर की पत्नी थी। मेरी जोड़ जबरदस्ती शादी हुई थी। जिसका परिणाम, आज मैं यहाँ हूँ। मेरे पिता एक साधारण आदमी थे। मेरे परिवार में मेरे बाबुजी, माँ और मेरी एक बहन थी। बाबुजी खेत से जितने कमाते थे उसी से हमारा परिवार चलता था। एक दिन किसी काम के कारण मुझे रायबाहादूर के घर जाना पड़ा। वहाँ सबकी नजर मुझमें पड़ी और मुझे उस परिवार का छोटा बेटा राकेश से शादी का प्रस्ताव हमारे बाबुजी को दिया गया। राकेश का दिमागी हालत ठिक नहीं था, यह बात जानते हुए भी पिताजी ने मेरी शादी उसके साथ जोड़-जबरदस्ती से करवा दी। राकेश पागल था फिरभी वह मुझे बहुत प्यार करता था। उसके घरवाले भी पहले मुझे अच्छे लगते थे लेकिन धीरे-धीरे उनलोगो का असली रुप मेरे सामने आने लगे। राकेश बचपन से पागल नहीं था। उसे पागल कराया गया था। राकेश के दादाजी मरते समय सारे दौलत राकेश के नाम कर

गया था। उसी को लेकर राकेश के सगा भाई, बहन, चाचा, चाची सब सीखने लगे कि बड़ा होकर राकेश उन्हें दौलत का हिस्सा नहीं देगा। इसलिए उसे पागल बना दिया ताकि गाँववाले भी कह सके कि पागल लड़का अपना दौलत कैसे सम्भाल पायेगा। लेकिन मुझे सब मालुम हुआ और मैं राकेश को ठिक करने के लिए उसे छोड़ी-छुपाकर बड़े डॉक्टर के पास ले गयी और उसका इलाज शुरु किया। कुछ दिन बाद राकेश के घरवालों को सब मालुम पड़ गया और वे सभी मिलकर मुझे घर से निकालने का सड़यंत्र रसाया। राकेश पागल होने के कारण मेरा गैर आदमी के साथ नाजायस सम्बंध होने का आरोप लगाया और राकेश को जहर देकर मार दिया गया। यह आरोप भी मुझ पर लगाया गया। राकेश के घरवालों ने ये सब कुछ गाँववालो के सामने बताया। गाँववालों के सामने मैं रोयी-चिल्लायी, लेकिन कोई मेरी एक भी बात नहीं मानी। एक कलंकित नारी और पति की हत्याकारी मानकर मुझे अपने घर और गाँव से निकाल दिया गया। मैं अपनी माँ-बाबुजी के घर गयी। सोचा, वे मुझे समझ पायेंगे और मुझे इनसाफ दिलायेंगे। लेकिन ऐसा नहीं हुआ। मैने अपनी माँ-बाबुजी से सब कुछ बताया लेकिन उन लोगों भी मुझे विश्वास नहीं किया और मुझे अपने घर से निकाल दिया यह सोचकर कि मेरे कारण मेरी बहन भी मेरी तरह बन जायेंगी। गाँव से निकलते समय रास्ते में गाँववाले तरह-तरह की बाते कर रहे थे। कोई कलंकित नारी और कोई पति की हत्याकारी कहकर मुझे थप्पर मारने लगा और पत्थर फेकने लगा। कोई व्यक्ति तो मुझे कलंकित बनाने के लिए मेरे कपड़े भी फाड़ डाले। मैं ये सब कुछ सहते सहते गाँव से निकल आयी और उस दिन से लेकर आज तक इसी तरह सड़क पर लोगों के ताने सूनकर भटकती फिर रही हूँ। अब आप ही बताइये मेरा क्या कसूर था, कि भगवान ने मेरी इसनी कठिन परीक्षा ली। क्या मैं कठपुतली हूँ? मैं भी तो मनुष्य ही हूँ, एक असहाय नारी। मानती हूँ, मैं दुनिया के सामने गलत हूँ, लेकिन क्या मैं अपने माता-पिता के लिए भी गलत हो गयी। नौ महिने गर्भ में रखकर जनम दिया, पाल-पोष कर बड़ा किया, यहाँ तक कि शादी के लायक भी बना दिया। लेकिन अपनी बेटी को पहचान न सका। क्या वही उसके बच्चों को दिया हुआ संस्कार था? बाबा, आपसे एक बिनती है, अगर आप को कभी भगवान मिले तो उसे कहना कि मेरी जैसी अवस्था और मेरे जैसे माता-पिता दुनिया के किसी भी बच्चें को न दें। यह कह कर कमला अचानक जमीन पर गीर गयी। मुँह से 'राम' 'राम' बिरबिराने लगी। पूजारी ने उसे बुलाया और पास आकर देखा तो कमला मरी हुई थी। उसके एक हाथ में जहर की शीशा और दूसरे हाथ में एक कागज देखा। कागज में लिखा था - "मैं अपनी दूर्दशा जिस दिन किसी में बताऊँगी, उसी दिन जहर खाके अपने पति के पास चली जाऊँगी।"

कागज पढ़कर पूजारी सब कुछ समझ गया और भगवान के आगे हाथ जोड़कर कहा - "भगवान तुम्हारी लीला अपार, शायद कमला की भाग्य ही ऐसी थी। लेकिन इसकी तरह और एक कमला के जनम कभी नहीं देना।" ■

नथूराम गोड्से का देशप्रेम

प्रशांत लस्कर, विभागाध्यक्ष, हिन्दी विभाग

नथूराम गोड्से का जन्म 19 मई, 1910 ई. में महाराष्ट्र के बारामती में हुआ था। विनायकराव पिता और गोदावरी (लक्ष्मीबाई) उनकी माता थी। पहला दो सन्तानों की मृत्यु के बाद, विशेषकर लड़को के न रहने से माता-पिता एवं नाना-नानी को बहुत दुःख होता था। आज के इस यान्त्रिक युग की तुलना में उस युग के समाज में अन्धविश्वास का प्रबल प्रभाव था। विनायकराव उस समय बारामती में रहते थे। धर्मपत्नी लक्ष्मी पुनः गर्भवती थी, तब विनायकराव के माता-पिता ने कुलदेवता के मन्दिर में जाकर आर्शीवाद माँगा कि उनकी पुत्रवधू के सुपुत्र उत्पन्न हो, उसे वे दायी की गोद में दे देंगे। सौभाग्य से लक्ष्मीबाई ने एक पुत्र रत्न को जन्म दिया। परिवार के सभी लोगो की धारणा दृढ़ हो गई कि कुलदेवता ने उनकी मनौती स्वीकार कर ली है। पुत्र को दायी की गोद में दिया गया। उसका नाम रामचन्द्र रखा गया। उसकी नाक छेदी गयी। नाक छेदने के कारण सभी लोग प्यार के भाव से उसको नथू (नकछेद) कहने लगे, किन्तु कालान्तर में नथू के साथ 'राम' उपनयन के नाम जोड़कर नथूराम नाम ही प्रचलित हो गया। नथूराम के बाद दत्तात्रय, शांता, गोपाल और गोविन्द का जन्म हुआ था।

नाथूराम विनायक गोड्से

नथूराम की प्राथमिक शिक्षा बारामती में ही प्रारंभ हुई। स्कूली शिक्षा के साथ-साथ उन दिनों यह प्रथा भी थी कि पुत्र को संस्कृत तथा मराठी शिक्षात्मक कविताएँ भी कंठस्थ कराई जाती थी, ऐसी मान्यता थी कि इससे बुद्धिका विकास होता हैं। आरती, रामायण और महाभारत के चुने हुए श्लोक पढ़ाने तथा उनके सुन लेने की प्रथा होने के कारण नथूराम को बहुत कुछ कंठस्थ था।

महाराष्ट्र के, विशेषकर पूना में राष्ट्रीय विचारधारा समाचार पत्रों में 'केसरी' उस समय का प्रमुख-पत्र माना जाता था। अंग्रेज-भक्त कर्मचारियों ने 'केसरी' अंग्रेजों के खिलाफ आवाज मानकर केसरी के पठन को अलिखित रुप से आपत्तिजनक घोषित किया हुआ था। नथूराम को छोटी सी अवस्था में केसरी पढ़ने का चस्का लग गया था। शायद यह नथुराम का देशभक्ति का पहला अंकुरण। लोकमान्य तिलक की शिक्षा-भक्ति प्रज्वलित करने के लिए ही किया जाता था। लोकमान्य के बाद में भी यह प्रथा प्रचलित रही। नथूराम उन दिनों मेले में गाए जाने योग्य देश-प्रेम से ओत-प्रोत रचनाएँ रचने लगे थे।

नथूराम का ध्यान राजनीतिक हलचल की ओर अधिक रहता था। इसका परिणाम यह हुआ कि पढ़ाई से उनका ध्यान हटने लगा। उन दिनों गांधी के नेतृत्व में सत्याग्रह आन्दोलन बल पकड़ रहा था। उन्होंने पिताजी से सत्याग्रह में भाग लेने की अनूमति माँगी। लेकिन पिताजी नौकर जाने के भय से उन्होंने सत्याग्रह में भाग न लेने का निश्चय किया। परन्तु इससे

नथूराम को सन्तोष नहीं हुआ।

उन्ही दिनों पिताजी का स्थानान्तरण रत्नागिरी में हो गया सन 1929-30 की यह बात है, स्वातनायवीर सावरकर रत्नागिरी में ही रह रहे थे। उस समय सावरकर जी को लोक कठिनाई से ही पहचानते थे। नथूराम को सावरकर जी की महत्त का ज्ञान हो गया था। हिन्दूस्तान की स्वाधीनता के लिए जो जो महापुरुष प्रयत्नशील थे उनके प्रति नथूराम के मन में सदा आदर भाव होता था। इस प्रकार वे सावरकर जी को प्रखर देश-भक्त समझते थे। स्थानान्तरण के तीन दिन बाद रत्नागिरी में नथूराम सावरकर से मिलने गये थे। उसके बाद वे नित्य ही उनके पास जाने लगे। 19-20 वर्ष आयु के युवक में सावरकर जी ने कई गुणों को देखा। इस प्रकार सावरकर और नथूराम के बीच का संबध और गहरा होने लगा। लेखक के विषय में सावरकर जी सदा ही नथूराम का पथ-प्रदर्शन किया करते थे।

उन दिनों हिन्दुओं के सुदृढ़ संगठन के रुप में राष्ट्रीय स्वयं सेवक संघ प्रसिद्ध होता जा रहा था। डॉ. हेडगेवार इस संघ के प्रमुख थे। सावरकर में डॉ. हेडगेवार का पुर्ण सहयोग दिया। स्वाधीनता प्राप्ति के संघर्ष में कभी कभी मुस्लिम समाज की उदासीनता तथा कभी स्पष्ट विरोध के कारण हमारा हिन्दु समाज की संगठित करने का कर्तव्य राष्ट्रीय स्वयं सेवक संघ को समझी जाती थी। नथूराम को संघ की भुमिका उपयुक्त प्रतीत हुई और तन्मयता से संघ के कार्य में जुट गए।

हैदराबाद में हिन्दुओं पर जो अन्याय, अत्याचार हो रहा था उसके प्रतिकार के लिए 'नि:शस्त्र प्रतिकार' नामक आन्दोलन करने का निश्चय किया। इस आन्दोलन में नथूराम ने पहले जत्थे का नेतृत्व किया। नथूराम और उनके सभी साथीयों को एक वर्ष का कारावास का दण्ड मिला, जिसे उन्होने हैदराबाद के कारागार में बिताया। आन्दोलन के फल-स्वरुप हैदराबाद के निजाम ने हिन्दुओं को कुछ अधिकार दिए गए। संक्षेप में कह सकते हैं कि हिन्दु संगठन के कार्य के लिए उनका तन-मन-धन समर्पित हैं। इस प्रकार यदि हम भारतीय इतिहास पर अवलोकन करे तो वैसा प्रतीत होता है कि नथूराम गोडसे एक सच्चा देश भक्त थे। इस देश पर गांधी जी का जितना प्रेम था उतना ही नथूराम गोडसे, नारायण आपटे, विष्णु करके, वीर सावरकर को अपनी मातृभूमि पर था। महात्मा गांधी उन दिनो वे श्रेष्ट पुरुष थे। ऐसे महान व्यक्ति की हत्या वह भी पूरे विचार-विमर्श के साथ, षड़यन्त्र रचकर किया गया, पर क्यों?? उस हत्याकाण्ड में व्यक्तिगत स्वार्थ अथवा सत्ता की अभिलाभा न थी, दूसरी तरफ हत्यारा अर्थात वध करनेवाले, वध को प्रत्यक्ष साहाच्य करने वाले अथवा इस घटना से संबध सब जन सुशिक्षित थे, सज्ञान थे, देशभक्त थे। फिर भी इस हत्याकाण्ड का अर्न्तनिहित कारण क्या है?

"यदि देशभक्त पाप हैं तो मैं मानता हूँ मैंने पाप किया है। यदि प्रशंसनीय है तो मैं अपने आप को उस प्रशंसा का अधिकारी समझता हूँ। मुझे विश्वास है कि मनुष्यों द्वारा स्थापित न्यायलय के ऊपर कोई न्यायालय हो तो उसमें मेरे काम को अपराध नहीं समझा जाएगा। मैंने देश और जाति की भलाई के लिए यह काम किया। मैंने उस व्यक्ति पर गोली चलाई जिसको नीति से हिन्दुओं पर घोर संकट आए, हिन्दु नष्ट हुए।"- (नथूराम गोडसे पृ. 1)। इस प्रकार नथूराम गोडसे के कथन से गांधी हत्या का कई कारण स्पष्ट होते है। वह कहता है- "मैं मानता हूँ कि गांधी जी ने देश के लिए बहुत कष्ट उठाए, जिसके कारण मैं उनकी सेवा के प्रति एवं उनके प्रति नतमस्तक हूँ, किन्तु देश के इस सेवक को भी जनता को धोखा देकर मातृभुमि के विभाजन का अधिकार नहीं था।" (पृ. 1) भारत विभाजन के फलस्वरूप ज्यादातर हिन्दुओं पर बलात्कार, अपहरण, लूटपाट, आग लगाना, हत्या, नरसंहार आदि घटनाओं का उसी समय प्रतिक्रिया हुई इसका उल्लेख कपुर आयोग के प्रतिवेदन में (अनुच्छेद 12/A-10)। इस प्रकार है - ''किसी स्टेशन पर गाड़ी घण्टो ठहरती थी। उस विलंब का कोई कारण न था। पानी के नल तोड़ दिये गए थे। आहार अप्राप्य कर दिया जाता था। छोटे बच्चे भूख और प्यास से छटपटा कर मरते थे। यह तो शाश्वत समस्या थी। एक अधिकृत सूचना के अनुसार माता-पिताओं ने अपने बच्चों को पानी के स्थान पर अपना मुत्र दिया, किन्तु वह भी उनके पास होता तो। निर्वासितों पर हमले होते थे। उनको ले जाने वाले ट्राक और लारियों रास्ते में रोकी जाती थी। लड़कियाँ भगाई भी जाती थी। जो युवावस्था में थी, उसी लड़कियों पर बलात्कार हुआ करते थे। ....।''

दूसरी बात यह है, हमारे पास संख्या बल और शौर्य होते हुए भी हमारे नेतागण विशिष्ट उपदेश के मोहपाश में आवद्ध रहे और मुस्लिम आक्रमक रवैये के सामने उन्होने सर झुकाया। गांधी हत्या के विषय की खोज में यही तथ्य सामने आयी थी। देश-विभाजन के फलस्वरूप हिन्दुओं पर जो अत्याचार हुआ इससे नथूराम गोडसे और साथीगण के हदय

में बड़ी छोट पहुँची, इसीलिए गांधी हत्या जैसे कर्म में कदम रखना पड़ा। एक स्थान पर उन्होंने उल्लेख किया- "गांधी जी ने देश को छलकर देश के टुकड़े किए। क्योंकि ऐसा न्यायालय या कानून नहीं था, जिसके आधार पर ऐसे अपराधी को दण्ड दिया जा सकता, इसलिए मैंने गांधी जी को गोली मारी। उनको दंड देने का केवल यही एक तरीका रह गया था।" (नथूराम गोडसे)

गांधी हत्या का कारण न्यायमुर्ति कपुर ने निर्वासितों की भावनाओं को ही चित्रित किया है।- "उपवास के समय परिस्थिति बड़ी ही विषम थी। सब स्थानों पर हल्लागुल्ला था। निर्वासित बड़े ही चिढ़े हुए थे। जत्थों के रुप में बिरला भवन पर आते थे। 'गांधी को मरने दो' नारे लगाते थे। उसका कारण आंशिक रुप से गांधी जी का 55 करोड़ रुपया देने का पुराग्रह ही था। दूसरा कारण निर्वासितों को सहायता देने की बजाए मुसलमानों को ही सहायता देने का था।" (अनुच्छेद 12E/25) निर्वासित गांधी जी की प्रति ऐसे रुष्ट हुए थे कि वे उनको मारना चाहते थे।

गांधी हत्या का अन्य एक महत्वपुर्ण कारण है, सरदार पटेल और ५५ करोड़ रुपये। नथूराम गोडसे और सहयोगी यह समझते है कि भारत सरकार ने गांधी के अनशन के कारण पाकिस्तान को ५५ करोड़ रुपये न देने का अपना निर्णय बदल दिया। ... तब उन्हें यह विश्वास हो गया कि गांधी जी को पाकिस्तान-प्रेम के आगे जनता के मत का कोई महत्व नहीं। सरदार वल्लभ भाई पटेल उस समय भारत के उप-प्रधानमंत्री थे। हिन्दुस्तान विभाजन के समय पाकिस्तान के भागांश के 55 करोड़ रुपये उसे देने का समझौते में उल्लेख है। लेकिन जिस समय पाकिस्तान द्वारा कश्मीर पर कबाइलियों से करवाए गए आक्रमण स्पष्ट प्रमाण है। हमारी सेनाएँ आक्रमणकारीयों को रोकने और उन्हें निष्प्रभ करने के लिए प्राणपण से जुटी हुई थी। उसी समय गांधी जी ने 55 करोड़ देने की माँग पर अनशन पर बैठे थे, जिसके फलस्वरूप पाकिस्तान को आक्रमण में अधिक मदद मिली।

अंत में कश्मीर की जो समस्याएँ है उस पर गांधी जी को उदासीन लगे। कश्मीर समस्या भी गांधी हत्या का अन्य एक कारण है। क्योंकि, गांधी जी ने महाराज हरिसिंह को इस विषय परामर्श देते थे, कि कश्मीर की सत्ता शेख आब्दुला को सौप दी जाए। केवल इसलिए कि कश्मीर में मुसलमान अधिक संख्या में है। गांधी जी का मत था कि महाराज हरीसिंह को संन्यास लेकर काशी चले आना चाहिए, परन्तु हैदराबाद के विषय में गांधी की नीति भिन्न थी। यद्यपि वहाँ हिन्दुओं की संख्या अधिक थी, परन्तु गांधी जी ने कभी न कहा कि निजाम फकीरी लेकर मक्का चले जाए।

दिनांक 30-01-1948 को नथूराम गोडसे द्वारा गोली माकर गांधी जी को हत्या किया गया था वही कारण जैसे देश-विभाजन, निर्वासित, कश्मीर पर आक्रमण, 55 करोड़ की राशि आदि न्याय मुर्ति कपुर ने विवेचित किए है। गांधी हत्या के अपराध में दिनांक 15-11-1949 को नथूराम गोडसे और नारायण आपटे को अम्बाला, केन्द्रीय कारागार में फाँसी दी गई। फाँसी के प्रांगण में पहुँच कर नथूराम गोडसे और नाना आपटे ने- "अखण्ड भारत अमर रहे" और "वन्देमातरम्" का घोष किया। इस प्रकार दो हिन्दुवीर पंचत्व में विलीन हो गए। ■

सहायक ग्रंथ सुची :

1. गांधी वध और मैं - गोपाल गोडसे।
2. गांधी वध क्यों - गोपाल गोडसे।

শেষ পৃষ্ঠা

আলোচনীখন শিক্ষানুষ্ঠান এটাৰ দাপোণস্বৰূপ।
সৰ্বাঙ্গসুন্দৰ আলোচনী এখন পঢ়ুৱৈৰ হাতত তুলি দিবলৈ সকলোৱে বিচাৰে।
সীমিত শক্তি আৰু সামৰ্থ্যৰ মাজেদিয়ে
এই আলোচনীখন
পঢ়ুৱৈৰ হাতত তুলি দিয়া হ'ল।
বিচাৰৰ
ভাৰ সদাশয়
পঢ়ুৱৈৰ হাতত।

- সম্পাদিকা

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় সপ্তাহ (২০১২ আৰু ১৩)ত যোগদান কৰাৰ কেইটিমান মুহূৰ্ত

কামপুৰ মহাবিদ্যালয়

কামপুৰ মহাবিদ্যালয়

কামপুৰ মহাবিদ্যালয়

কামপুৰ মহাবিদ্যালয়

কামপুৰ মহাবিদ্যালয়